Programmabegroting 2026

maashorst

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **4**
Algemeen **6**
Inleiding/aanbieding programmabegroting 2026 6
Bestuurlijke hoofdlijn 6
Financieel perspectief op hoofdlijn 8
Samenvatting Programmabegroting 8
Leeswijzer **15**
Programma 1 Veiligheid **16**
1.1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding 16
1.2 Openbare orde en veiligheid 17
Programma 2 Verkeer en vervoer **24**
2.1 Verkeer en vervoer 24
2.2 Parkeren 27
Programma 3 Economie en toerisme **30**
3.1 Economische ontwikkeling 30
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur 35
3.3 Economische promotie 37
Programma 4 Onderwijs **41**
4.1 Onderwijs algemeen 41
4.2 Onderwijshuisvesting 44
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur **47**
5.1 Sportbeleid en- activering 47
5.2 Sportaccommodaties 49
5.3 Cultuur 50
5.4 Media 53
5.5 Openbaar groen en (openlucht)recreatie 53
Programma 6 Sociaal Domein **59**
6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie 59
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen 63
6.3 Inkomensregelingen (incl. armoedebeleid en eerstelijns schuldhulpverlening) 64
6.4 Maatschappelijke en arbeidsparticipatie 67
6.5 Maatwerkvoorzieningen WMO 69
6.6 Maatwerkdienstverlening WMO 70
6.7 Maatwerkdienstverlening Jeugdhulp 72
Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid **78**
7.1 Volksgezondheid 79
7.2 Riolering 80
7.3 Afval 82
7.4 Milieubeheer 83
7.5 Begraafplaatsen en crematoria 88
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing **91**
8.1 Ruimtelijke ordening 91
8.2 Grondexploitatie (woningbouw) 93
8.3 Wonen en bouwen 93
Programma 9 Bestuur en dienstverlening **101**
9.1 Bestuur en dienstverlening 101
9.2 Telefonie, receptie en burgerzaken 106
Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten **110**
10.1 Overhead 110
10.2 Treasury 113
10.3 Belastinginkomsten 115
10.4 Gemeentefonds 116

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien 120
Paragrafen 123
Paragraaf Wet Open Overheid 123
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 123
Paragraaf verbonden partijen 127
Paragraaf financiering 187
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen 193
Paragraaf lokale heffingen 197
Paragraaf grondbeleid 209
Paragraaf bedrijfsvoering 213
Financiële begroting 217
Gevolgen programmabegroting 2026 voor de financiële positie 217
Uiteenzetting van de financiële positie 220
Het overzicht van baten en lasten 222
Overzicht van incidentele baten en lasten 225
Bijlagen 230
Risico's totaaloverzicht 230
Financieel economische uitgangspunten 238
Baten en lasten per taakveld 243
Reserves incl. beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 251
Voorzieningen 257
Onderhanden werken (inclusief MIP) en nieuwe investeringen 2026 261
Geldleningen 277
BBV beleidsindicatoren 278

Algemeen

Inleiding/aanbieding programmabegroting 2026

Hierbij presenteren wij de programmabegroting 2026-2029. Het is een bijzondere begroting, aangezien de uitvoering grotendeels valt in de nieuwe bestuursperiode. Dankzij ons solide financieel beleid van de afgelopen jaren, is Maashorst drie jaar na oprichting een gezonde gemeente. Dat is een fijne uitgangspositie in tijden waarin door een veelheid aan redenen de financiële situatie van gemeenten onzeker is. Met deze programmabegroting kunnen we het voorzieningenniveau in onze gemeente op peil houden én het ‘huishoudboekje‘ netjes overdragen. Onze opdracht voor de komende periode is afronding van de uitvoering van ons Bestuursakkoord 2022-2026 'Samen bouwen we Maashorst'. Na de verkiezingen in maart van 2026 kan op basis van een nieuw coalitieprogramma vastgesteld door de nieuwe raad het college uitvoering geven aan de ambities in dit coalitieprogramma. Een structureel sluitende begroting in 2029 maakt dat mogelijk.

Bestuurlijke hoofdlijn

Voor u ligt de Programmabegroting 2026 van de gemeente Maashorst: de begroting voor het laatste jaar van de eerste bestuursperiode van onze gemeente. Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 dragen we het stokje immers over aan een nieuw bestuur. In deze begroting hebben we de speerpunten uit de Kadernota 2026 uitgewerkt en geven we een actueel beeld van de financiën.

Nog steeds op koers

Terugkijkend op deze eerste bestuursperiode van onze relatief jonge gemeente, mogen we trots zijn op de stappen die zijn gezet. Stappen die bijdragen aan een hoog voorzieningenniveau in onze gemeente en die ervoor zorgen dat Maashorst die fijne en groene gemeente is waar je graag woont, werkt en verblijft. Dat is vooral gelukt dankzij de fijne samenwerking met de gemeenteraad, onze partners in het maatschappelijke veld, een actief en betrokken MKB, onze inwoners en dankzij een hardwerkende ambtelijke organisatie. Met deze Programmabegroting 2026 vervolgen we die koers. We gaan ruim 26 miljoen investeren en richten ons op afronding van bestaande afspraken en overdracht van een stabiele financiële situatie aan het volgende bestuur.

Financieel gezond in tijden van ravijnen

Dankzij een solide financieel beleid in de afgelopen jaren en niet aflatende inspanningen van de VNG, is het voorspelde, spreekwoordelijke ravijn voor onze gemeente minder diep dan gevreesd, zeker in vergelijking met enkele van onze collega-gemeenten. We hebben dit eerder al toegelicht in de raadsinformatiebrief over de meicirculaire van 24 juni 2025.

Op moment van schrijven van deze Programmabegroting 2026 is nog niet duidelijk hoe de samenstelling van een volgend Kabinet zal zijn, na de Tweede Kamerverkiezingen op 29 oktober 2025. We weten dus nog niet hoe een nieuw Kabinet aankijkt tegen de financiering voor gemeenten. Toch proberen we in deze begroting zo goed mogelijk te anticiperen op actualiteiten en ontwikkelingen. We willen ons spreekwoordelijke huishoudboekje tenslotte zo goed mogelijk overdragen aan het nieuwe bestuur.

Keuzes

In tijden van financiële krapte moet je als gemeente keuzes maken. Daarom zijn we op zoek gegaan naar mogelijkheden om nóg efficiënter te begroten. Zo hebben we via de zogenaamde **watervalmethode** in kaart gebracht wat nu al wél kan worden uitgevoerd of gepland, en wat nog moet wachten omdat er nu (op korte termijn) onvoldoende budget voor is. Ook houden we ons nog steeds strikt aan het uitgangspunt **‘nieuw voor oud’**: we investeren alleen in nieuwe projecten als die in de plaats komen voor al bestaande of geplande projecten. Er is eenvoudigweg geen financiële ruimte voor nieuwe plannen. Tenslotte spreken we onze **algemene reserves** aan om de ravijnjaren te overbruggen. Daarmee slagen we erin om een sluitende meerjarenbegroting voor te leggen, met een voorzichtige, positieve vooruitblik naar het jaar 2029: met een

saldo van € 2,1 miljoen. Dat is op zich een fijn vooruitzicht, vooral ook richting het nieuwe bestuur.
Naast deze maatregelen op financieel vlak, hebben we te maken met krapte op de arbeidsmarkt. Dat botst af en toe flink met onze ambities. We blijven ambitieus, maar hebben nu eenmaal te maken met beperkte capaciteit, waardoor we genoodzaakt zullen blijven om scherpe keuzes te maken.

Toch al oppakken

Door nieuwe inzichten en de extra financiële middelen zoals aangekondigd in de Meicirculaire, is er nu toch ruimte (500.000 euro) om zaken op te pakken die eerder, in de kadernota 2026, nog 'on hold' waren gezet. Daarom stelt het college voor om toch te investeren in voortzetting van het project **Vitale vakantieparken**, om onwenselijke en onveilige situaties op enkele vakantieparken goed aan te kunnen pakken. Daarnaast is het voorstel te investeren in een snellere en bredere uitrol van het beleidskader **'Sterke sociale basis'**, met name door uitbreiding en versterking van het preventieteam Maashorst en voor het faciliteren van inwonersinitiatieven gericht op samenredzaamheid.
Verder willen we de vrijgekomen financiële ruimte besteden aan de aanpak van het **Sport- en wandelpark in Uden,** verhoging van het **Maashorstfonds**, uitbreiding van de aanpak van **kwetsbare wijken** en verbouwing van ontmoetingscentrum **Phoenix in Schaijk**. Deze investeringen staan (nog) niet in dit begrotingsdocument, maar leggen we de raad voor in de vorm van een begrotingswijziging.

Grootste investeringen

Nieuw in deze Programmabegroting 2026 zijn de investeringen in renovaties van de wijk de Bogerd en de begraafplaats in Uden, het Brouwerspad en de Vlasroot in Zeeland en de Zeelandsedreef/Schaijkseweg tussen Zeeland en Schaijk. Ook zijn voor dit jaar nieuwe investeringen opgenomen voor vervanging van lantaarnpalen, recreatieve voorzieningen en bomen en beplanting.

En naast de al in de Kadernota 2026 opgenomen extra middelen, bijvoorbeeld voor vergroening en jeugdhulp, bevat deze Programmabegroting ruim 37 miljoen aan lopende investeringen (die al eerder beschikbaar zijn gesteld en nog niet zijn afgerond), onder meer voor de omklap van de N605 in Volkel en herinrichtingen van de wijk Hoevenseveld in Uden (fase 3), de Violierstraat in Uden en de Schutsboomstraat in Schaijk

Vooruit kijken

Elke slimme organisatie kijkt ook vooruit. Daarom ontwikkelden we onlangs samen met inwoners en de gemeenteraad een toekomstvisie **Maashorst 2050** (hoe ziet Maashorst eruit in 2050?), aansluitend op de ambities die we bij de start van onze gemeente hadden geformuleerd. Zo'n visie draagt bij aan een scherpe focus op de toekomst en kan ook helpen om een volgende bestuursperiode nog meer positie te pakken in de regio en onze potentie waar te maken. We zien het document als een mooi kompas voor de toekomst: richtinggevend, en vooral ter inspiratie.

Overdracht aan nieuw bestuur

Naast die inhoudelijk input in de vorm van een toekomstvisie, willen we deze bestuursperiode ook netjes overdragen aan een nieuw bestuur, met voldoende ruimte om wederom met een ambitieus programma voor Maashorst aan de slag te gaan. Zoals in de Kadernota aangekondigd, reserveren we daarom bewust voldoende **bestedingsruimte voor het nieuwe bestuur** dat aantreedt na de komende gemeenteraadsverkiezingen in maart '26, zodat ook zij hun eigen keuzes kunnen maken.

Tot die tijd blijven wij al onze energie steken in het afronden van de ambities uit het huidige bestuursakkoord en blijven we samen bouwen aan een gemeente waar we oog hebben voor elkaar, waar ruimte is om te ondernemen en te experimenten en waar we samen oplossingen zoeken voor uitdagingen van de toekomst.

Kortom, met deze Programmabegroting voor 2026 zetten we weer mooie stappen op weg naar de gemeente die we willen zijn.

Financieel perspectief op hoofdlijn

In navolging van de begrotingscyclus 2025 heeft de gemeenteraad ook dit jaar zijn beschouwingen gegeven bij de behandeling van de Kadernota. Bij die behandeling heeft de raad ook de raadsinformatiebrief betrokken naar aanleiding van de positieve uitkomst van de meicirculaire. Het uitgangspunt van een structureel sluitende begroting in het jaar 2029 is ongewijzigd gebleven. De raad onderschrijft het standpunt dat enige terughoudendheid over het positieve beeld van de meicirculaire verstandig is. Het Kabinet dat verantwoordelijk is voor de afspraken in die meicirculaire is inmiddels gevallen. Met gerichte stelposten en reserveringen blijven we financieel in control, ook bij economische of beleidsmatige tegenwind. Structurele compensatie voor het sociaal domein- zoals jeugdzorg en Wmo- blijft vooralsnog uit, terwijl we wel verwachten dat kostenstijgingen zich de komende jaren zullen doorzetten.

Maashorst heeft de afgelopen jaren een gedegen financieel beleid gevoerd. Dit in navolging van de voormalige gemeenten Uden en Landerd. Dit beleid heeft geleid tot een prima voorzieningenniveau, zowel op sociaal gebied als op het gebied van groen, wegen, sport, cultuur en zo verder. Daarnaast is er voldoende weerstandscapaciteit opgebouwd, die we in krapte kunnen aanspreken. In de Kadernota 2026 is een verhoging van parkeer- en toeristenbelasting doorgevoerd. De tarieven zijn sinds 2012 niet meer geïndexeerd terwijl de uitgaven van voorzieningen wel ieder jaar oplopen. Deze verhoging zorgt ook voor een betere verhouding van belastingdruk van onze inwoners. De beleidsmatige uitwerking zal in samenspraak met betrokken sectoren plaatsvinden.

Met deze begroting houden we vast aan het ingezette beleid; een realistische financieel kader dat ruimte biedt voor gerichte investeringen én tegelijkertijd robuust genoeg is om toekomstige schommelingen en mogelijke risico's op te vangen. Zo combineren we ambitie en verkleinen we het risico dat op termijn alsnog ingrijpende bezuinigingen nodig zijn.

Samenvatting Programmabegroting

Zoals inmiddels gebruikelijk nemen we in ieder P&C-product een samenvatting op. De onderwerpen van de samenvatting zijn:

1. Bestuurlijke hoofdlijn
2. Financieel beeld
3. (Financiële) hoofdpunten nieuw beleid
4. Risico’s
5. Ontwikkeling lastendruk inwoners/bedrijven
6. Participatie inwoners/bedrijven
7. Korte toelichting op de drie pijlers van ons financieel beleid:
   - Structureel beeld/sluitende begroting
   - Financiering
   - Risico's

Hieronder zijn deze onderwerpen per punt toegelicht.

1. Bestuurlijke hoofdpunten 2026

Kort samengevat (uit de bestuurlijke hoofdlijn) zijn dit op basis van programmavolgorde de meest belangrijke punten voor 2026:

1. Financiële kaders: De ingezette lijn van afgelopen jaar zetten we ook in 2026 door. 'Nieuw voor oud' is een harde afspraak voor raad, college en organisatie. De begroting staat in het teken van het afronden van het huidige coalitieakkoord. Met deze begroting dragen we een realistische en

behoedzame begroting over aan het nieuwe bestuur. De begroting sluit met een structureel sluitend beeld met ingang van 2029.

2. Bestuurlijke overdracht en bestedingsruimte voor het nieuwe bestuur: Ons huishoudboekje is prima 'op orde'. Er is voldoende ruimte voor het nieuwe bestuur om wederom met een ambitieus programma voor Maashorst aan de slag te gaan.
3. Blik op de toekomst: Inmiddels is dit wensbeeld vertaald naar een toekomstvisie Maashorst 2050, die kan helpen om een volgende bestuursperiode nog meer positie te pakken in de regio en onze potentie waar te maken. We zien het document als een mooi Kompas voor de toekomst; richtinggevend, en vooral ter inspiratie.

2. Financieel beeld 2026

In de Kadernota 2026 is een bestedings- en dekkingsplan 2025-2029 opgenomen, inclusief autonome ontwikkelingen en alle overige zaken met financiële gevolgen die op dat moment bekend waren. De raad heeft in grote meerderheid ingestemd met de Kadernota 2026. Ter voorbereiding op deze programmabegroting is de financiële stand van de Kadernota 2026 dan ook ons startpunt geweest. In het financiële beeld 2026-2029 in deze Programmabegroting zijn de financiële gevolgen van de Meicirculaire 2025 verwerkt en verder zijn er nog enkele nieuwe ontwikkelingen toegevoegd die zich voordeden na publicatie van de Kadernota 2026. Dit alles resulteert in het uiteindelijke financiële beeld van Programmabegroting 2026-2029.

Hieronder twee tabellen. Als eerste het structurele financiële beeld van de begroting 2026 en daaronder het incidentele beeld, wat overigens 0 is. Op het structurele financiële beeld worden wij beoordeeld door de toezichthouder, de Provincie Noord-Brabant.

Programmabegroting 2026 sluit met een structureel overschot in 2029 van € 2.115.814. We laten hiermee zien dat ons meerjarenbeeld op termijn structureel sluitend is. Hiermee voldoen we aan de door de Provincie gestelde eisen. Die eisen zijn: een structureel sluitende begroting in het komend jaar (2026) of in ieder geval aannemelijk dat de begroting structureel sluitend is in het laatste jaar. Hiermee is repressief toezicht gewaarborgd.

Voor een volledig beeld van de totstandkoming van de begrotingssaldi verwijzen we naar de Financiële Begroting, onderdeel 'Uiteenzetting van de financiële positie' of naar punt 3 van deze samenvatting.

Structureel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
Structurele begrotingssaldi 2026-2029	-2.068.460	717.852	-388.374	2.115.814

Incidenteel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
Incidentele begrotingssaldi 2026-2029	0	0	0	0

3. (Financiële) Hoofdpunten nieuw beleid 2026

Onderstaand een verdere uitwerking van hoe we tot de nu voorliggende programmabegroting 2026 zijn gekomen. Ons vertrekpunt is het financieel beeld zoals opgenomen in de Kadernota 2026. Daarna een uiteenzetting van de gevolgen van de Meicirculaire 2025, die een behoorlijke impact heeft op ons financieel beeld. Tenslotte gaan we kort in op nieuwe ontwikkelingen en overige voorstellen die eveneens van invloed zijn op het saldo van de programma. Dit alles leidt samen tot het nu voorliggend meerjarenperspectief.

Structureel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2026-2029	-8.492.537	-5.045.168	-3.755.078	-2.010.186
2. Totale gevolgen Meicirculaire 2025	6.799.000	6.586.000	3.844.000	4.522.000
3. Nieuwe autonome ontwikkelingen en overige voorstellen	-374.923	-822.980	-477.296	-396.000
Structureel saldo Programmabegroting 2026	**-2.068.460**	**717.852**	**-388.374**	**2.115.814**

Incidenteel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2026-2029	0	0	0	0
2. Totale gevolgen Meicirculaire 2025	0	0	0	0
3. Nieuwe autonome ontwikkelingen en overige voorstellen	0	0	0	0
Incidenteel saldo Programmabegroting 2026	**0**	**0**	**0**	**0**

Begin juli 2025 heeft de raad de kadernota 2026 vastgesteld. De kadernota met zijn opgenomen financieel beeld kunnen we zien als het startdocument voor deze programmabegroting. We starten dan ook met de saldi zoals gepresenteerd in de kadernota.

Structureel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2026-2029	-8.492.537	-5.045.168	-3.755.078	-2.010.186

Op 13 juni 2025 heeft het Rijk de herziene meicirculaire gepubliceerd. Hierin staan de meest recente cijfers over de algemene uitkering aan gemeenten. Voor Maashorst, net als voor veel andere gemeenten, is er sprake van een aanzienlijke meevaller. Wij hebben de raad hierover geïnformeerd op 24 juni 2025. Op die manier kon de raad deze ontwikkeling betrekken bij het overleg over de kadernota 2026. Onderstaand een uiteenzetting van de financiële gevolgen van de Meicirculaire 2025.

Meicirculaire 2025 (bedragen x € 1.000: + = positief en - = negatief)				
Saldo 2026-2029	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Stand Decembercirculaire 2024	**128.933**	**129.559**	**130.650**	**132.208**
Uitkeringsfactor (acress/maatstaven)	8.119	9.158	9.505	10.398
Taakmutaties (demping terugval/tekorten enz.)	5.924	4.858	1.197	1.296
Decentralisatie en integratieuitkeringen	743	694	688	697
Overige mutaties/stelposten (woz, inflatie, jeugd en btw-compensatiefonds	-5.261	-5.026	-5.056	-5.050
Mutaties Meicirculaire 2025	*9.525*	*9.684*	*6.334*	*7.341*
Bruto effect (eindstand Meicirculaire)	**138.458**	**139.243**	**136.984**	**139.549**
Netto budgettair effect (mutaties Meicirculaire)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Bruto effect	**9.525**	**9.684**	**6.334**	**7.341**
Correctie loon- en prijsontwikkeling (LPO)	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Correctie hoeveelheidsverschillen	-949	-1.404	-1.764	-2.086
Invoeren sturen op trajectduur jeugdzorg			763	764
Stelpost sturen op trajectduur jeugdzorg			199	200
Oormerken decentralisatie en integratieuitkeringen	-777	-694	-688	-697
Totaal correcties	**-2.726**	**-3.098**	**-2.490**	**-2.819**
2. Totale gevolgen Meicirculaire 2025	**6.799**	**6.586**	**3.844**	**4.522**

Na de behandeling van de kadernota 2026 hebben zich nog een aantal autonome ontwikkelingen voorgedaan en zijn er een aantal voorstellen die eveneens nu meegenomen worden in het bestedings- en dekkingsplan van programmabegroting 2026;

Implementatie SIEM/SOC (digitale weerbaarheid).

SIEM (Security Information and Event Management) is een technologie die continu gegevens verzamelt uit de ICT-omgeving van de gemeente om verdachte of afwijkende activiteiten op te sporen, zoals ongebruikelijke netwerkactiviteiten.
SOC (Security Operations Center) is het team dat deze signalen bewaakt. Zij monitoren dag en nacht de digitale veiligheid van de organisatie en grijpen in bij dreigingen zoals malware, datadiefstal of hackpogingen.
Samen zorgen SIEM en SOC ervoor dat digitale aanvallen snel worden ontdekt en aangepakt, zodat vertrouwelijke gegevens van inwoners en de gemeente beschermd blijven.

In stand houden de Meent

Als onderdeel van het project 'structureel sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029' is eerder ingebracht om het gebouw aan de Vaaldriessenstraat 3, nader te noemen 'de Meent' niet meer in stand te houden. Hiermee zouden de noodzakelijke onderhoudskosten kunnen vervallen. Bij nader inzien lijkt ons dit toch geen juiste beslissing. De afgelopen jaren heeft dit gebouw gefunctioneerd als roulatiegebouw voor Onderwijshuisvesting. Door het gebouw op het huidige onderhoudsniveau te houden kan het deze belangrijke functie behouden. Ook in het licht van ons Integraal Huisvestingsplan 2024-2039 waarin we als doel hebben toekomstbestendige huisvesting

Gevolgen instemming met begroting 2026 Gemeenschappelijke Regelingen

Maashorst participeert in diverse gemeenschappelijke regelingen. Ons standpunt is dat beleidsveranderingen zoals opgenomen in de begrotingen van de GR's geen autonome ontwikkelingen zijn maar betrokken dienen te worden bij de integrale afweging rond de programmabegroting. De diverse begrotingen zijn inmiddels besproken in de raad en de financiële gevolgen nemen we nu mee in deze programmabegroting.

Doorbelasting kostenplaatsen Kadernota 2026

Na instemming met de Kadernota 2026 kunnen we de exacte financiële gevolgen ook doorbereken van de zogenoemde kostenplaatsen. Dit levert een positief resultaat op.

Treasury

Treasury zijn alle activiteiten die betrekking hebben op het sturen en beheersen van de geldstromen. We berekenen hier de financiële gevolgen van de investeringsbehoefte die voortvloeit uit deze programmabegroting 2026.

Subsidiëring Halt voor preventie op jeugdcriminaliteit

Bij de programmabegroting 2024 is de wens ingediend om structureel meerjarig een relatie met Halt aan te gaan. Destijds heeft het college besloten dit als een pilot voor 2 jaar aan te gaan waarna een evaluatie uitgevoerd zou moeten worden. Hiermee is de verwachting gewekt, dat na positieve evaluatie de pilot voortgezet zou worden. Er zijn meerdere positieve evaluaties geweest en de wens is dan ook om de pilot nu structureel vorm te geven.

In het bestuursakkoord van de gemeente Maashorst is 'jonge aanwas' als prioriteit benoemd. De inzet van Halt sluit hier direct op aan door bij te dragen aan een stevige basisaanpak voor jongeren, waarin preventie, vroegsignalering en repressie samenkomen.

Nieuwe autonome ontwikkelingen en overige voorstellen (+ = positief en - = negatief)				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Implementatie SIEM/SOC (digitale weerbaarheid)	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
In stand houden de Meent	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Gevolgen instemming met begroting 2026 Gemeenschappelijke Regelingen	-133.000	-133.000	-133.000	-133.000
Doorbelasting kostenplaatsen Kadernota 2026	8.077	21.020	15.704	26.000
Treasury	-76.000	-537.000	-186.000	-115.000
Subsidiering Halt voor preventie op jeugdcriminaliteit	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000
3. Nieuwe autonome ontwikkelingen en overige voorstellen	**-374.923**	**-822.980**	**-477.296**	**-396.000**

4. Risico's 2026

Risico	**Risicobedrag begroting 2026**	**Financieel effect begroting 2026**
1. Grondexploitatie	€ 7.410.000	€ 4.786.000
2. Onderwijshuisvesting	€ 2.160.000	€ 2.160.000
3. Sociaal Domein Gespecialiseerde jeugdhulp	€ 20.271.805	€ 2.027.181
4. Sociaal Domein | Wmo Maatwerkvoorzieningen	€ 18.407.508	€ 1.841.000
5. Stikstofproblematiek	€ 6.000.000	€ 1.800.000
6. Niet gedekte claims, aansprakelijkheidsverzekering, risico van gevolgschade door het niet nakomen van contractuele afspraken	€ 13.889.550	€ 1.388.955
7. Sociaal Domein | Participatiewet Inkomen	€ 9.177.469	€ 917.747
8. Gemeenschappelijke regelingen	€ 7.000.000	€ 700.000
9. Bedrijfsvoeringsrisico	€ 6.154.000	€ 615.400

10. Sociaal Domein | Participatiewet Arbeid	€ 5.689.470	€ 568.947
Totaal	€ 96.159.802	€ 16.805.229
Totaal alle risico's	**€ 121.492.038**	**€ 20.090.453**

Voor meer toelichting en de overige risico's wordt verwezen maar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

5. Ontwikkeling Lastendruk inwoners/bedrijven 2026

In de paragraaf Lokale Heffingen zijn al onze belastingen en heffingen toegelicht. Hieronder een overzicht van de ontwikkeling van de lastendruk 2025--> 2026.

Ontwikkeling lastendruk Maashorst (voor gemiddeld gezin of bedrijf)	Inwoners		Bedrijven	
	2025	2026	2025	2026
Onroerende zaakbelasting - o.b.v. gemiddelde WOZ-waarde woningen 2024 (peildatum 01-01-2024, bron CBS) ad. €423.000 - o.b.v. gemiddelde WOZ-waarde niet-woningen 2025 (cf PowerBI BSOB per 13-08-2025) ad. €550.000	326,30	340,01	2.671,96	2.784,18
Rioolheffing - voor niet-woningen o.b.v. een waterverbruik van 250m3 tot 1.000m3	236,28	245,16	246,60	255,84
Afvalstoffenheffing	273,72	279,72	0,00	0,00
Totaal woonlasten voor gezin of bedrijf bij gemiddelde WOZ-waarde	**836,30**	**864,89**	**2.918,56**	**3.040,02**

- De OZB stijgt met 4,2% (2,2% indexering en 2% extra verhoging als maatregel uit de programmabegroting 2025.
- De rioolheffing stijgt voorlopig met 3,8% (2,2% indexering en 1,6% extra jaarlijkse verhoging volgens het vastgestelde rioleringsplan). In december zal een nieuw rioleringsplan worden aangeboden aan de raad waardoor, conform het eerder vastgestelde uitgangspunt van kostendekkendheid, deze tarieven nog zullen wijzigen.
- De afvalstoffenheffing stijgt met 2,2% indexering conform de Kadernota 2026. Ten tijde van het opstellen van deze programmabegroting vindt een herijking van de afvalexploitatie plaats vanwege vernieuwing van contracten, wijziging van marktprijzen en vergoedingen van gescheiden inzameling. Met het eerder door de raad vastgestelde uitgangspunt van kostendekkendheid is het aannemelijk dat de tarieven verder moeten stijgen dan hierboven gepresenteerd. Dit is een ontwikkeling die we bij veel gemeenten zien de laatste jaren.
- In totaal een gemiddelde stijging van 3,4% voor inwoners en 4,1% voor bedrijven.

6. Participatie inwoners/instellingen en bedrijven 2026

Op verzoek van de gemeenteraad is er een participatietraject voor de begroting 2026 georganiseerd. Aan inwoners, instellingen en bedrijven is gevraagd om hun wensen of wijzigingen voor het gemeentelijk beleid kenbaar te maken tijdens een inspreekavond die ruim voor de behandeling van de kadernota 2026 plaatsvond (4 juni). Het is daarna aan de gemeenteraad om die onderwerpen al dan niet een plek te geven in de begroting 2026.
Verder worden participatieprocessen opgestart bij de uitwerking van het beleid dat opgenomen is in de begroting.

7. Korte toelichting op de drie pijlers van ons financieel beleid 2026

De drie pijlers zijn opgenomen onder de financiële begroting, "Gevolgen programmabegroting 2026 voor de financiële positie" Hieronder is dat kort samengevat.

Dekking/sluitende begroting

Onze begroting 2026 is voor het jaar 2029 structureel sluitend. In 2026 en 2028 zijn er tekorten. Zie de tabel onder punt 2 van deze samenvatting, Financieel beeld. We voldoen hiermee aan de eisen van de Provincie voor goedkeuring. Het is positief om te constateren dat het financieel meerjarenperspectief vanaf 2029 een aanzienlijk voordeel laat zien (€ 2 miljoen). Ondanks het nodige voorbehoud voor toekomstige ontwikkelingen met financiële gevolgen laat dit college een gezonde financiële positie na aan het nieuwe college, de nieuwe raad die na de verkiezingen in maart 2026 van start gaan.

Risicomanagement en risicobeheersing

De risico's zijn in beeld en worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Daaruit volgt een weerstandsratio. Met de raad is afgesproken dat deze tussen 1 en 2 moet liggen. Op dit moment bedraagt deze 4,9. Dit betekent dat we onze risico's ruim hebben afgedekt en dat een deel van onze algemene reserve ingezet zou kunnen worden voor onze inwoners en bedrijven. Dat laatste gebeurt nu ook door onder andere het tekort van 2026 in de voorliggende begroting uit deze reserve te dekken.

Financiering

Pijler 3 gaat over de financieringsbehoefte. Kijken we naar Programmabegroting 2026 en de daarin opgenomen investeringen dan is de verwachting dat er in 2026 een langlopende lening van 30 miljoen afgesloten moet worden. Dit heeft een nadelig effect op de financiële kengetallen.

Deze drie pijlers zijn uitgebreider toegelicht in de Financiële begroting, onderdeel 'Gevolgen programmabegroting 2026 voor financiële positie' en in de paragrafen financiering en weerstandsvermogen.

Leeswijzer

Deze Programmabegroting is opgesteld met behulp van een planning & control pakket en kan het best gelezen worden via deze begrotingsapp. Daarnaast is er een pdf-versie aangeboden bij de raadsagenda.

Opbouw Programmabegroting 2026- 2029
De Programmabegroting 2026 - 2029 is als volgt opgebouwd.

Algemeen

Onder algemeen treft u de bestuurlijke hoofdlijn en het financieel perspectief op hoofdlijnen. In een notendop informeren wij u over de belangrijkste opgenomen ontwikkelingen in deze begroting en hoe we onze financiële toekomst zien. Ook bevat dit deel een samenvatting. In deze samenvatting is onder punt 3 een financieel overzicht opgenomen waarin het verloop vanaf beginstand Kadernota 2026 tot de eindstand Programmabegroting 2026 alle mutaties, ontwikkelingen, etc. zijn genoemd die vanaf de Kadernota een nieuw financieel effect hebben voor 2026 t/m 2029.

Programma's

Daarop volgen de tien programma's, zoals vastgelegd in het Besluit Begroting en verantwoording (BBV). De programma's zijn onderverdeeld in 34 taakvelden. Per taakveld schetsen we de ontwikkelingen en zijn de ambities geformuleerd door middel van antwoord op de vraag: "Wat willen we bereiken?" Het bestuursakkoord, en het daarvan afgeleide uitvoeringsprogramma en de wettelijke taken geven ons hierbij richting. Verder geven we antwoord op de vragen "Wat gaan we ervoor doen?" en "Wat mag het kosten?" voor het jaar 2026. Dat is onze opdracht voor het komend jaar.

Na de programma's komen achtereenvolgend de volgende verplichte onderdelen aan de orde:

- Acht verplichte paragrafen: Wet Open Overheid, weerstandsvermogen en risicobeheersing, verbonden partijen, financiering, onderhoud kapitaalgoederen, lokale heffingen, grondbeleid en bedrijfsvoering.
- Een financiële begroting met daarin de uiteenzetting van de financiële positie, de gevolgen voor onze financiële positie van deze begroting en de overzichten van (incidentele) baten en lasten.
- Tenslotte een aantal bijlagen: totaaloverzicht risico's, financieel economische uitgangspunten, baten en lasten per taakveld, overzicht van de reserves, overzicht van de voorzieningen, onderhanden werken (inclusief MIP), geldleningen, BBV beleidsindicatoren.

Programma 1 Veiligheid

Dit programma gaat over de verschillende aspecten van openbare orde en veiligheid: crisisbeheersing en rampenbestrijding, integrale veiligheid, ondermijning en zorg en veiligheid. Samen met onze partners zoals de politie, de Veiligheidsregio, het openbaar ministerie en anderen werken we aan een veilige omgeving voor iedereen die woont, werkt en verblijft in Maashorst.

1.1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding

De gemeente zorgt voor haar inwoners, ook in tijde van nood. Bij een ramp of crisis helpt de gemeente om de situatie onder controle te krijgen en inwoners te ondersteunen. Alles wat de gemeente daarbij doet, noemen we Bevolkingszorg.

Ontwikkelingen Crisisbeheersing en rampenbestrijding

Toenemende geopolitieke spanningen, hybride dreigingen, klimaatverandering en het grotere risico op langdurige stroomuitval vragen om het integraal versterken van zowel de maatschappelijke weerbaarheid als de veerkracht van de samenleving. Deze dreigingen brengen nieuwe opgaven met zich mee voor de manier waarop we als samenleving omgaan met thema's als maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht, openbare orde en
crisisbeheersing. De gemeente Maashorst werkt samen met andere gemeenten in de Veiligheidsregio Brabant-Noord. De Veiligheidsregio helpt gemeenten om goed voorbereid te zijn op rampen en crises.
In 2026 blijven we onze crisisorganisatie en de maatschappelijke weerbaarheid verder versterken. Daarbij kijken we naar allerlei risico's, zoals:
- veranderingen in de samenleving en in de wereld om ons heen
- de gevolgen van klimaatverandering en extreem weer
- het gevaar van grote branden en ongelukken
- de kwetsbaarheid van belangrijke voorzieningen en digitale systemen.

Wat willen we bereiken?

We willen ons zo goed als mogelijk voorbereiden op (natuur)rampen en crises, zodat we adequaat kunnen optreden

Daarbij kijken we niet alleen naar wat er in onze eigen gemeente speelt, maar ook naar ontwikkelingen in Nederland en de rest van de wereld.

Wat gaan we ervoor doen?

Oefenen, opleiden en trainen van de gemeentelijke personen (ambtelijk en bestuurlijk) die een rol/taak hebben in de rampenbestrijding

De bestuursleden met een rol in de crisisorganisatie nemen deel aan opleidingen en trainingen van de Veiligheidsregio. In 2026 wordt een bevolkingszorg brede oefening georganiseerd voor het bestuur in de vorm van een Gemeentelijk Beleidsteam (GBT)-oefening. De ambtelijke organisatie nemen we mee in hun taken per functie in de crisisorganisatie en zij hebben in 2025 een oefening kunnen doen. De functies hebben we meer gekoppeld aan de dagelijkse lijn functies om wat meer continuïteit en kennis te krijgen in de crisisorganisatie.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Opstellen van een natuurbrandbeheersplan

Handreiking weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau
In 2026 gaan we aan de slag met de maatregelen die we lokaal moeten treffen om de gemeente en haar inwoners beter te prepareren op noodscenario's. Dit doen we samen met de Veiligheidsregio Brabant-Noord

Uitvoeringsprogramma

Nee

Verder inrichten van een gemeentelijke crisisstructuur en werkprocessen

Voor 2026 staat het verder optimaliseren van de gemeentelijke monodisciplinair opschalingstructuur en werkprocessen bij grip 0 situaties centraal. Deze structuur kunnen we ook inzetten bij bijvoorbeeld grote demonstraties en manifestaties.

Uitvoeringsprogramma

Nee

1.2 Openbare orde en veiligheid

Onder dit taakveld vallen onder andere openbare orde, de aanpak van ondermijning, sociale veiligheid en leefbaarheid. Wij werken aan een gemeente waarin iedereen zich veilig voelt. Dit draagt bij aan een prettige woon- en leefomgeving. We blijven actief om dit verder te verbeteren. Daarbij is het van belang dat we goed samen werken met onze partners in het veiligheidsveld en met onze inwoners.

Ontwikkelingen Openbare orde en veiligheid

Prioriteitstellingen vanuit het Integraal Veiligheidsplan (IVP)
De gemeenteraad heeft in december 2022 het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026 vastgesteld. Dit wordt uitgewerkt in een uitvoeringsplan, dat voor de jaren 2025 en 2026 inmiddels is vastgesteld. In 2026 gaan we aan de slag met een nieuw IVP voor 2027-2030. Dit zal eind 2026 vastgesteld worden.

Wat willen we bereiken?

Adequate bescherming van medewerkers en bestuur tegen agressie en geweld

Medewerkers en bestuurders moeten hun werk kunnen doen zonder dat ze te maken krijgen met fysiek of verbaal geweld of intimidatie. Hiervoor stellen we beleid Veilig Publieke Taak op. Bovendien geven we trainingen en presentaties om de weerbaarheid te vergroten.

Wat gaan we ervoor doen?

We hanteren de landelijke aanpak tegen agressie en geweld volgens het programma Veilige Publieke Taak.

In 2026 gaan we aan de slag met het vastleggen hiervan in het beleid Veilig Publieke Taak. Het bestaande agressieprotocol is hier onderdeel van.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We brengen agressie en bedreiging richting onze medewerkers en bestuurders op een minimaal niveau

Wij signaleren tijdig mogelijke onveilige situaties en ondersteunen medewerkers en bestuurders in weerbaarheid, het herkennen van grensoverschrijdend gedrag en
effectief handelen. In 2026 zullen we, na een analyse van meldingen, verbetermaatregelen nemen om onveilige situaties verder terug te dringen.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Bestrijding cybercrime

We zien steeds meer cybercrime in onze samenleving. We willen dat onze inwoners en ondernemers hier zo goed mogelijk tegen beschermd zijn. We willen dat ze bewust zijn van de risico's. Ook in onze eigen organisatie, en als gemeentelijke overheid, moet onze weerbaarheid op orde en sterk zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

Bewustwordingscampagne opzetten om de dreigingen van cybercrime onder de aandacht brengen

Om inwoners en bedrijven bewust te maken van de risico's van cybercriminaliteit, organiseren we in 2026 voorlichtingsmomenten en -materialen.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Bestrijding ondermijning en georganiseerde criminaliteit

We willen bereiken dat we met succes het winstgevende systeem van (drugs)criminelen verstoren en we willen dat bestuurders en medewerkers meer weerbaar zijn tegen bedreigingen en intimidaties. Daarnaast willen we voorkomen dat we ongewild criminele activiteiten faciliteren.

Wat gaan we ervoor doen?

Zorgen dat eigen medewerkers, inwoners en bedrijven bekend zijn met ondermijning en het herkennen. Zij zijn bereid om dit te melden en kunnen dit eenvoudig doen

Het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) is één vaste plek waar onze medewerkers signalen van fraude, criminaliteit en ondermijning kunnen melden. Verschillende teams krijgen in 2026 een training in het herkennen van ondermijning én de mogelijkheden om te melden zijn uitgebreid. Online signalen melden is eenvoudig en kan anoniem, om de meldingsbereidheid te verhogen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Versterken informatiepositie

Sinds 2024 werken we met het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK). Om te komen tot een weerbare gemeente met een goed en leefbaar woon- en ondernemersklimaat is het van belang te blijven investeren in een goede informatiepositie. Dat is essentieel om goed zicht te kunnen krijgen op wat er zich afspeelt in de gemeente en gerichte barrières op te werpen tegen personen/organisaties die kwade bedoelingen hebben. Daarnaast is het VIK van meerwaarde om te zorgen dat de gemeente niet –onbewust– faciliterend is aan diverse vormen fraude en criminaliteit.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Zichtbare effectieve interventies

Doel van het Interventieteam Maas & Leijgraaf (IML) is om complexe handhavingszaken samen met belangrijke ketenpartners duurzamer en veiliger op te pakken. We werken bijvoorbeeld samen met de politie en de belastingdienst. In 2026 zetten we ook in op regionale actieweken, interventiecontroles met integrale partners én preventieve bezoeken in het kader van weerbaarheid op bijvoorbeeld industrieterreinen en in het buitengebied.
Onze boa's zijn zichtbaar aanwezig en vervullen een oog- en oorfunctie op straat.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Organisatie weerbaarder maken

Als gemeente moeten wij weerbaar zijn tegen criminele invloeden. We moeten criminele activiteiten niet (onbewust) faciliteren. Daarom zetten we nadrukkelijk in op de bewustwording van signalen van ondermijning, onze informatiepositie door middel van het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK), informatiebeveiliging, integriteit en beleid en handhaving. Om ongewenste inmenging en onrechtmatige verstrekking te voorkomen zullen we in 2026 de uitvoering van de Wet BIBOB meer duurzaam in de organisatie inbedden.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Samenleving weerbaarder maken

In 2026 gaan we kwetsbare doelgroepen weerbaarder maken door in te zetten op preventiecampagnes en verhoging van meldingsbereidheid. Daarbij werken we gebieds- en themagericht. Hierin betrekken we ook de eerdergenoemde handreiking vanuit de VNG.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Criminaliteit voorkomen waar het kan en bestrijden waar het moet

In de dealeraanpak trekken we gezamenlijk op: de politie treedt strafrechtelijk op, terwijl wij aanvullend bestuurlijke maatregelen kunnen inzetten, zoals het opleggen van een last onder dwangsom. Zo maken we het minder aantrekkelijk om in onze gemeente te dealen.

Bij woonoverlast zetten we de Wet aanpak woonoverlast steeds meer in. Samen met politie en woningcorporaties voeren we stopgesprekken en kunnen we, indien nodig, gedragsaanwijzingen met consequenties opleggen.

Daarnaast zetten we in 2026 sterk in op preventie. Voorbeelden hiervan zijn borden en zadelhoesjes tegen fietsdiefstal, de ‘witte voetjes’-actie en buurtpreventie om woninginbraken te voorkomen. Ook nemen we in 2026 deel aan de Week van de Veiligheid en landelijke campagnes, waarbij we steeds kijken wat passend en actueel is voor onze gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Een actueel handhavingsplan voor de BOA's maken

Om te zorgen dat de prioriteiten weer voldoen aan de ambities van de gemeente Maashorst maken we voor 2026 een nieuw handhavingsplan.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Inzetten op de aanpak van high impact crimes (zoals woninginbraken en fietsendiefstallen)

High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof, (fietsen-)diefstal en geweldsmisdrijven. In 2026 monitoren we de ontwikkelingen van deze HIC's en maken, samen met de politie, een maatwerk plan van aanpak als de situatie daarom vraagt.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Verminderen van overlast door jeugd

De jeugdoverlast verminderen doen we door integraal te werken met partners als HALT, politie, jongerenwerk en de scholen. We zijn gestart met het project jonge aanwas om te voorkomen dat jongeren het criminele circuit ingaan. Daarnaast hebben we inmiddels twee opgeleide jeugdboa's die de groepen in beeld houden en (preventief) gesprekken voeren met (overlastgevende) jeugd.

Wat gaan we ervoor doen?

We intensiveren de nauwe samenwerking tussen gemeente, politie en het jongerenwerk

In 2025 zijn we, basisteam breed samen met het RIEC, een onderzoek gestart naar jonge aanwas. Dit heeft als doel de jeugdige doelgroep in de gemeente beter in beeld te brengen. Op basis van de onderzoeksresultaten bepalen we gezamenlijk de vervolgaanpak in 2026, zodat deze optimaal aansluit bij de doelgroep jeugd (jonge aanwas). Vroeg signalering is hierin een belangrijk onderwerp.
Bovendien wordt de subsidierelatie met HALT structureel voortgezet.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

We maken veilige en leefbare wijken tot een gedeelde verantwoordelijkheid

We willen bereiken dat, naast de verschillende veiligheidspartners ook de inwoners en partners in de wijken en dorpen, zoals welzijnswerk zorgaanbieders, scholen en verenigingen actief helpen om problemen in hun buurt op te lossen.

Wat gaan we ervoor doen?

Datagericht optreden is uitgangspunt

De gemeente heeft data gedreven werken als belangrijke pijler omschreven in het bestuursakkoord. In 2026 wordt het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) gebruikt om ook op het thema veiligheid meer data gedreven te werken.

Uitvoeringsprogramma

Ja

De juiste inzet van politieagenten en boa’s die goed toegerust en zichtbaar zijn

De politie heeft ook de komende jaren te maken met capaciteitsproblemen. De inzet van de capaciteit is onderwerp van gesprek in de Bestuurlijke Driehoek Maas en Leijgraaf en in het reguliere Lokaal Politie Overleg van de burgemeester met de teamleiding van de politie. Daar worden keuzes en afspraken gemaakt, onder andere over de inzet van de capaciteit.
De BOA's werken in een groot gebied (inclusief de gemeente Boekel). Des te belangrijker is het dat de BOA's goed toegerust en getraind zijn en zoveel mogelijk bereikbaar en zichtbaar in het publieke domein zijn. Om beter te kunnen voldoen aan de behoefte aan toezicht in de natuurgebieden is binnen de eigen formatie een tweede groene BOA opgeleid en beëdigd.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We maken een doorstart van de wijkgerichte aanpak

In de wijk Bogerd-Vijfhuis heeft de afgelopen jaren een wijkaanpak gedraaid. Dit project was een samenwerking tussen zorg en veiligheid. Partners zoals de politie en Area hielpen ook mee. Het project is afgerond. In 2026 wordt bekeken of we een doorstart kunnen maken als onderdeel van de Sterke Sociale Basis waarin naast de Bogerd ook de Flatwijk wordt meegenomen in een integrale wijkaanpak.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding	**4.279**	**4.556**	**4.791**	**4.828**	**4.828**	**4.828**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**2.246**	**2.304**	**2.328**	**2.322**	**2.326**	**2.327**
Totaal Lasten	**6.524**	**6.860**	**7.119**	**7.149**	**7.154**	**7.155**
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**321**	**131**	**91**	**91**	**91**	**91**
Totaal Baten	**323**	**133**	**93**	**93**	**93**	**93**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**6.201**	**6.727**	**7.026**	**7.056**	**7.061**	**7.061**
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**6.201**	**6.727**	**7.026**	**7.056**	**7.061**	**7.061**

Verbonden partijen Programma 1 Veiligheid

Gemeenschappelijke regelingen
- Veiligheidsregio Brabant-Noord

Rechtspersonen
- Niet van toepassing

Overige verbonden partijen
- Regionaal Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 1 Veiligheid

Het beleid voor dit programma is onder andere vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

- Integraal Veiligheidsplan 2023-2026
- Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid (UVP) 2024
- Evenementenbeleidsregels Gemeente Maashorst
- Algemene Plaatselijke Verordening Maashorst

Verplichte BBV - indicatoren Programma 1 Veiligheid

Hieronder vindt u de ontwikkeling van de wettelijk voorgeschreven indicatoren:

- Verwijzing Halt
- Geweldsmisdrijven
- Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)
- Diefstallen uit woning
- Winkeldiefstallen

Hieronder vind je hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?' Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Openbare orde en Veiligheid
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 2 Verkeer en vervoer

Dit programma gaat over wat wij lokaal en regionaal doen aan verkeer en vervoer, om de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeente Maashorst te vergroten.
Daarvoor voeren wij beheer, onderhoud en/of reconstructies uit aan wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken.

In dit programma is ook opgenomen wat wij doen aan beleid, beheer, inrichting en onderhoud van alle parkeervoorzieningen in de gemeente.

2.1 Verkeer en vervoer

Tot dit taakveld behoren de taken op het gebied van verkeer (inclusief voetgangers), vervoer (personen en goederen) en de aanleg en het onderhoud van de bijbehorende infrastructuur en openbare verlichting in de openbare ruimte.

Ontwikkelingen Verkeer en vervoer

De komende jaren verwachten wij een toename van verkeer. Dat betekent dat het steeds belangrijker wordt om andere vormen van vervoer aantrekkelijk te maken. Denk hierbij aan lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelvervoer.
We hebben verder te maken met een woningbouwopgave, de omgevingswet, stikstofproblematiek, hittestress en overig nieuw beleid uit andere beleidsvelden intern en extern. Deze zaken zullen invloed hebben op de planningen van de projecten. Projecten kunnen hierdoor vertraging oplopen. Hittestress en stikstofproblematiek zullen ook invloed hebben op de keuze van de toe te passen materialen en te gebruiken machines. Dit kan kostenverhogend zijn.

Wat willen we bereiken?

Goede bereikbaarheid van alle kernen

We willen zorgen dat alle kernen goed bereikbaar blijven. Daar waar mogelijk willen we de bereikbaarheid zelfs verbeteren voor met name voetgangers, fietsers en openbaar vervoer.

Wat gaan we ervoor doen?

We gaan door met de lopende Corridoraanpak A50 (= regionale samenwerking gericht op betere doorstroming)

Er vindt onderzoek plaats naar het verbeteren van de doorstroming op knooppunt Paalgraven. Ook hebben we overleg met Rijkswaterstaat, provincie en gemeenten langs de A50 over kleine infrastructurele maatrelen (KIM). In 2026 neemt Rijkswaterstaat maatregelen zodat de bus over de vluchtstrook kan bij file. Ook bekijken we oplossingen voor de doorstromingsproblematiek bij de op- en afritten bij Uden-noord en -zuid.

We werken aan een BRT-verbinding (snelle busverbinding) tussen Oss en Eindhoven.

De verbreding van de A50 tussen Paalgraven en Ewijk is door het Rijk on-hold gezet.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We gaan door met de ruimtelijke studie N605

We doorlopen de ruimtelijke procedure (omgevingsplan).

Uitvoeringsprogramma

Nee

We onderzoeken nut en noodzaak van de doortrekking van de N605 richting de noordelijke rondweg

Als vervolg op de geplande omleg van de provinciale weg rondom Volkel via de Zeelandsedijk (N 605) onderzoeken we het doortrekken daarvan richting de noordelijke rondweg.
De basis voor deze nieuwe oostelijke rondweg is de ontwikkeling van Maashorst, hierbij is de uitbreiding van de bedrijventerreinen inbegrepen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We gaan ontwikkelingen (met name woningbouw) die een probleem met de parkeeropgave hebben, helpen met alternatieven

We stellen nieuw parkeerbeleid vast waarin meer mogelijkheden gegeven worden om met de parkeeropgave om te gaan, bijvoorbeeld inzet van deelvervoer, afkoop van parkeereisen et cetera.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We stimuleren fijnmazige mobiliteit tot in het hart van de kernen en wijken

Regionaal is er een onderzoek uitgevoerd naar de bereikbaarheid van kleine kernen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn meegenomen in de aanbesteding van de nieuwe OV-concessie en bij het opstellen van de dorpenstrategie.

In 2026 start BravoFlex als aanvulling op het huidige OV. BravoFlex biedt de mogelijkheid om vanuit een kern waar bijvoorbeeld 's avonds of in het weekend geen regulier OV rijdt, een rit te reserveren naar een opstaphalte van regulier OV (en andersom).
We faciliteren de inzet van vrijwilligers als chauffeurs. Openbaar vervoer moet - zeker vanuit onze verantwoordelijkheid als uitvoerder van de WMO - beschikbaar en betaalbaar blijven. Ook steunen we initiatieven als de Muzemobiel.

In het nieuwe beleidsprogramma Mobiliteit (vastgesteld in 2025) is een visie op fijnmazige mobiliteit opgenomen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We stimuleren innovatieve vervoerssystemen, zoals elektrische deelauto's en deelfietsen

We bespreken regionaal de mogelijkheden van innovatieve vervoerssystemen. Mogelijke plannen zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma Mobiliteit (vaststelling 2025). Ook de nieuwe OV-concessie speelt hierin een belangrijke rol.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Verbetering van de verkeersveiligheid

Ieder slachtoffer in het verkeer is er één te veel. Daarom streven we naar nul verkeersslachtoffers. Vooral de kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals fietsers en voetgangers, willen we beschermen.
Daar waar mogelijk vermijden we de combinatie van zwaar landbouw- en vrachtverkeer met fietsers en

voetgangers. Ook gaan we voor meer verkeersveiligheid rondom scholen, op de routes naar scholen en naar sportverenigingen.

Wat gaan we ervoor doen?

Onveilige verkeerssituaties pakken we aan

We verbeteren de fiets- en wandelpaden tussen - en in kernen en naar toeristische hotspots. Daarbij maken we gebruik van duurzame en innovatieve toepassingen in de aanleg en reconstructie van wegen en openbare verlichting.
We werken aan verkeersveiligheid rond scholen in een continu-proces met de scholen, de verkeersouders van de scholen en de gemeente. Verkeerseducatie, veiligheidsacties en pogingen tot gedragsverandering zijn voorbeelden van het creëren van een veilige schoolzone.
Met behulp van de risico-gestuurde aanpak uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) hebben we de risicovolle locaties en thema's binnen de gemeente in beeld. Daar waar nodig passen we de infrastructuur aan. Maar we zetten ook in op gedragsbeïnvloeding en verkeerseducatie. Verkeersonveiligheid wordt vaak veroorzaakt door het gedrag van verkeersdeelnemers.

We controleren de verlichting bij fietspaden. Het plaatsen van (extra) verlichting is alleen van toepassing binnen de bebouwde kom. Daarbuiten doen we dat alleen op kruisingen en bij bochten. In natuurgebieden wordt geen verlichting geplaatst.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

We willen dat mensen minder in de auto stappen, en meer gebruik maken van andere middelen voor vervoer, zoals de fiets en het openbaar vervoer

Minder autogebruik is beter voor het milieu. Fietsen en wandelen draagt daarnaast bij aan het verbeteren van gezondheid.

Wat gaan we ervoor doen?

We stellen nieuw parkeerbeleid op

Verwacht wordt dat het nieuwe parkeerbeleid iets gaat betekenen voor de parkeernormen en het aantal parkeerplaatsen voor auto’s en fietsen in het centrum.

Uitvoeringsprogramma

Ja

In het kader van de Mobiliteitsaanpak A50 corridor Eindhoven-Nijmegen, gaan we samen met de regio en provincie de mogelijkheden onderzoeken voor de inzet van een BRT (Bus Rapid Transit)

Hiermee willen we de openbaar vervoer verbindingen naar de grote steden om ons heen verbeteren. We gaan door met de regionale afstemming.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We stimuleren weggebruikers om de auto te laten staan en te kiezen voor andere vormen van vervoer

We moedigen wandelen en fietsen aan, onder meer door verbetering van fietsroutes en uitbreiding van een veilig fietsnetwerk. Het fietsnetwerk heeft bijbehorende faciliteiten als stallingen en laadvoorzieningen voor E-bikes.
In het centrum van Uden zijn al twee fietsenstallingen met toezicht (busstation en Mondriaanplein). Op beide locaties kan ook een E-bike worden opgeladen. Een onderzoek naar fiets parkeren heeft maatregelen opgeleverd die we meenemen in het uitvoeringsprogramma Mobiliteit.
Het laatste gedeelte van de snelfietsroutes F50 van Uden naar Veghel wordt uitgevoerd.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

We willen ons gemeentelijk weggennet handhaven op het huidige kwaliteitsniveau en de leefomgeving van onze inwoners verbeteren

De kwaliteit van het wegennet gaat door gebruik en leeftijd achteruit. Hierdoor vermindert ook de kwaliteit van de leefomgeving van onze inwoners. Door het huidige kwaliteitsniveau te handhaven en onderhoud uit te voeren als deze niet meer gehaald wordt, verbeteren we de leefomgeving van onze inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

We voeren tijdig onderhoud uit of voeren reconstructies uit

Als uit inspectie blijkt dat de kwaliteit van de wegen niet meer voldoet, zal er onderhoud uitgevoerd worden. Als een weg aan het einde van de levensduur is, zal de weg worden gereconstrueerd. Bij reconstructies wordt gekeken of de werkzaamheden in combinatie met andere disciplines, zoals riolering en openbaar groen, uitgevoerd kunnen worden. We streven naar een gebiedsgerichte aanpak met meerdere disciplines, zodat de gehele openbare ruimte opnieuw wordt ingericht met de minste overlast voor de inwoners.

Uitvoeringsprogramma

Nee

2.2 Parkeren

Tot dit taakveld behoren ontwikkeling van beleid, beheer, inrichting en onderhoud van parkeervoorzieningen, zowel de openluchtterreinen als de parkeergarages in en rondom de centra en ziekenhuis Bernhoven (Uden). Ook handelen we parkeervergunningen, -abonnementen en -ontheffingen af. Het fietsparkeren behoort ook tot dit taakveld. En dan met name het beheer en onderhoud van de fietsenstallingen.

Ontwikkelingen Parkeren

Voor het centrum van Uden voorzien wij een veranderend gebruik van gebouwen en daarbij ook een verandering in de parkeervraag.

Wat willen we bereiken?

Geen parkeerproblemen voor fiets en auto

Nieuw parkeerbeleid moet de functieveranderingen mogelijk maken en tegelijkertijd de parkeervraag voor bezoekers van het centrum garanderen. We willen de bestaande parkeercapaciteit beter benutten in plaats van de beschikbare capaciteit verhogen.

Het parkeren van je fiets in het centrum van Uden mag geen problemen opleveren. Hiermee willen we het aantrekkelijk maken om met de fiets naar het centrum te komen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
2.1 Verkeer en vervoer	**8.341**	**9.355**	**9.192**	**9.391**	**9.635**	**9.882**
2.2 Parkeren	**1.713**	**1.763**	**1.786**	**1.803**	**1.873**	**1.870**
Totaal Lasten	**10.054**	**11.118**	**10.978**	**11.194**	**11.509**	**11.751**
Baten						
2.1 Verkeer en vervoer	**1.601**	**1.600**	**1.368**	**1.370**	**1.373**	**1.377**
2.2 Parkeren	**32**	**31**	**31**	**31**	**31**	**31**
Totaal Baten	**1.632**	**1.630**	**1.399**	**1.401**	**1.404**	**1.408**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**8.422**	**9.488**	**9.579**	**9.793**	**10.104**	**10.343**
Stortingen in reserves	3.953	1.292	3.100	692	882	882
Onttrekkingen uit de reserves	4.105	1.817	3.418	956	1.222	1.240
Totaal mutaties reserves	**-152**	**-524**	**-318**	**-264**	**-340**	**-359**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**8.270**	**8.964**	**9.261**	**9.529**	**9.765**	**9.985**

Verbonden partijen Programma 2 Verkeer en vervoer

Gemeenschappelijke regelingen

- Niet van toepassing

Rechtspersonen

- Niet van toepassing

Overige verbonden partijen

- Niet van toepassing

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 2 Verkeer en vervoer

Het beleid voor dit programma is onder andere vastgelegd in de volgende beleidsnota:

- Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan Maashorst 2023

Verplichte BBV - indicatoren Programma 2 Verkeer en vervoer

Programma 2 heeft geen verplichte BBV indicatoren. In bijlage BBV indicatoren is een totaal overzicht opgenomen van de verplichte BBV indicatoren.

Hieronder vind je een hyperlink naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Mobiliteit
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 3 Economie en toerisme

Dit programma is erop gericht het economisch klimaat van de gemeente Maashorst verder te versterken. Om dit te realiseren werken we aan een gunstig ondernemersklimaat en een evenwichtige economische structuur. Economische groei van Maashorst vinden we heel belangrijk, zowel voor bestaande als voor nieuwe bedrijven. We werken daarom aan het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat, de ontwikkeling van bedrijventerreinen, aantrekkelijke centrumgebieden van de kernen en een sterke netwerkeconomie. Wij staan open voor ondernemers met nieuwe plannen en initiatieven.

De agrarische sector is economisch belangrijk. De sector staat voor een grote transitieopgave en is verantwoordelijk voor duurzame voedselproductie en onderhoud en beheer van het landschap. Wij vinden het belangrijk dat er voldoende (beleids)ruimte wordt gegeven om een transitie mogelijk te maken naar een gezond en duurzaam voedselsysteem. Ook verduurzaming van het buitengebied is een belangrijk thema. De samenwerkingen binnen de regio Noordoost-Brabant en AgriFood Capital zijn van belang voor de lokale en regionale economie. Gemeente Maashorst wil hierin nadrukkelijk participeren en meer samenwerken met de gemeenten in Noordoost Brabant.

Op het gebied van recreatie en toerisme sluiten we aan bij de uitgangspunten van de branding van Maashorst. Met aandacht voor 'groen', 'duurzaam', 'innovatief', 'toeristisch' en 'actief'. We zijn in 2035 een aantrekkelijke, gastvrije en vitale regio. Onze inwoners en ondernemers profiteren van de toeristisch-recreatieve samenwerking omdat er aandacht is voor maatschappelijke doelstellingen en economische bestedingen.

3.1 Economische ontwikkeling

Dit programma gaat over de ontwikkelingen op gebied van economie in onze gemeente, waaronder het MKB, de bedrijventerreinen, de centrumgebieden en de agrarische sector.

Ontwikkelingen Economische ontwikkeling

De druk op bedrijfskavels is groot. De kavels op bestaande bedrijventerreinen zijn vrijwel allemaal verkocht. Ook in de regio is een tekort aan bedrijfskavels. Aandacht gaat ook uit naar de centrumvoorzieningen. De consument verandert, het bestedingsgedrag verandert en de behoefte aan meer reuring en vermaak neemt toe. Daarnaast neemt ook het belang van doelgericht bezoek toe.

De agrifood-sector staat voor een grote transitieopgave. De sector moet veranderen in een sector die maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt, diervriendelijk produceert, past in zijn natuurlijke omgeving en geen onaanvaardbare (gezondheids)risico’s voor mens en dier met zich meebrengt.

Wat willen we bereiken?

Een gezonde agrarische economie

Vanuit de gemeentelijke omgevingsvisie en de provinciale Aanpak Landelijk Gebied geven we vorm aan de transitie van het hele buitengebied. Als Maashorst faciliteren wij bij ontwikkelingen voor een vitale leefomgeving in het buitengebied. Dat doen we door het stimuleren van kringlooplandbouw samen met de ontwikkeling van extra natuur. Daarbij staan de inpasbaarheid, nieuwe verdienmodellen en oog voor mens dier en natuur, biodiversiteit bodem en water centraal.

We helpen agrarische ondernemers in onze gemeente actief bij de productie van duurzaam en gezond voedsel. Agrarisch ondernemerschap promoten we. We stimuleren initiatieven die de lokaal geproduceerde producten directer voor de bevolking beschikbaar maken. Ook bieden we ruimte aan alternatieve ondernemersvormen en verdienmodellen in de richting van circulaire of natuurinclusieve landbouw, akkerbouw (eiwit-transitie) of productie van bio-based bouwmaterialen.

Verder faciliteren we ondernemers in het buitengebied om de kansen te benutten die bijvoorbeeld ons toeristisch/recreatief potentieel, de energietransitie of woonopgaven bieden. Daarbij houden we rekening met de gebiedskwaliteiten. Voor gemeentelijke gronden formuleren we randvoorwaarden om het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen.

Wat gaan we ervoor doen?

Agrotoerisme, zorgboerderijen en agrarische kinderopvang worden gepromoot

De Omgevingsvisie biedt kansen voor agrotoerisme, zorgboerderijen en andere (kleinschalige) recreatieve ontwikkelingen, afhankelijk van de locatie. We stimuleren nieuwe verdienmodellen die passen bij de ontwikkelingen in het landelijk gebied. We gaan het gesprek aan met agrarische ondernemers over alternatieven voor en nevenactiviteiten bij landbouw.

Uitvoeringsprogramma

Nee

In samenwerking met andere partners in de agrarische sector zijn we in gesprek met agrarische bedrijven over een toekomstbestendige onderneming

De landbouw is in Maashorst een belangrijke economische sector. Het is daarmee ook een belangrijke speler in de transitie van het landelijk gebied. Die transitie is een van de ambities die we benoemen in de omgevingsvisie van de gemeente Maashorst. Het accent ligt daarbij op kringlooplandbouw, van natuurinclusief tot hoogproductief. Hoe dat eruit komt te zien is een zoektocht en kan, in verband met de verschillende opgaves en fysieke condities ter plaatse (zoals bodemsoort en beschikbaarheid van water), verschillen per gebied.

Wij zijn in gesprek met agrarische ondernemers, agrarische organisaties en brancheverenigingen om de mogelijkheden van doorontwikkeling /omschakeling naar vormen van kringlooplandbouw te bespreken die passen bij de ondernemers en de ontwikkelingsrichtingen en -doelen van een gebied.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We werken mee aan "AgroNatuurWonen Experimenten" als alternatief financieringsmodel voor agrariërs en natuurontwikkeling.

Het concept AgroNatuurWonen experimenten is vastgesteld. Hiermee willen we initiatieven die voldoende bijdragen aan onze ambities laten realiseren aan de hand van randvoorwaarden en succescriteria. Namens Maashorst is een projectleider aangesteld. We gaan in samenwerking met initiatiefnemers, overheden en andere belanghebbenden aan de slag met het verder invulling geven aan AgroNatuurWonen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Een krachtig MKB

We koesteren de kracht van het aanwezige MKB en blijven de kansen benutten die onze ligging biedt in het hart van de driehoek Nijmegen, Eindhoven en ‘s-Hertogenbosch. We blijven ons inzetten om het ondernemerschap in de gemeente te faciliteren en stimuleren. We brengen eventuele bottlenecks voor het lokale ondernemerschap in kaart en werken aan de verbetering hiervan. Daarnaast verkennen we potentiële fieldlabs voor innovatie in kansrijke economische groeisectoren.

Wat gaan we ervoor doen?

Boegbeelden uit het lokale bedrijfsleven zetten Maashorst beter op de kaart

Met het bedrijfsleven bespreken we de mogelijkheden om ons te profileren binnen Agrifood Capital. We dragen lokale ondernemers aan om deel te nemen aan regionale ondernemerstafels.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Eventuele knelpunten voor het lokale ondernemerschap in kaart brengen en werken aan de verbetering hiervan

We werken op een breed scala aan economische thema's samen met het lokale bedrijfsleven. We ondersteunen de ontwikkeling van Ondernemend Maashorst (samenwerking tussen verschillende ondernemersverenigingen in de kernen) om met hen algemene economische thema's en bottlenecks te bespreken en aan te pakken. Daarnaast bespreken we met de lokale ondernemersverenigingen de bottlenecks in de kernen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Periodiek netwerksessies organiseren

We voeren bestuurlijke overleggen met de ondernemersverenigingen van de kernen, ondersteunen de samenwerking tussen de verenigingen en bezoeken netwerksessies georganiseerd door het bedrijfsleven.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Verkennen of satellietopleidingen bij grote bedrijven mogelijk zijn en de satellietopleiding bij Bernhoven continueren

Samen met Campus Uden, Ondernemend Maashorst en onderwijsinstellingen (waaronder Koning Willem 1 College, Avans Hogeschool, HAN, en Udens College), werken we aan het opstellen van de onderwijs- en arbeidsmarktagenda. Onderdeel hiervan is de zorgalliantie. Daarnaast werken ondernemers samen in de Maashorst Academy op het gebied van (bij)scholing van personeel (leven lang leren).

Uitvoeringsprogramma

Ja

Verkennen potentiële fieldlabs

We werken samen met de provincie, RNOB, Campus Uden, onderwijsinstellingen en bedrijven aan de ontwikkeling van de Sociale Innovatie Campus. Hierin worden fieldlabs ontwikkeld. Daarnaast ondersteunen we Agro Proeftuin Noordoost-Brabant waarin ondernemers de ruimte krijgen om te experimenteren met innovaties in de kringlooplandbouw.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Bedrijvigheid in de kernen

Elke kern heeft voldoende bedrijvigheid om de huidige inwoners te faciliteren. Dat is belangrijk voor de leefbaarheid. We streven naar voldoende differentiatie tussen de verschillende kernen.
Basisvoorzieningen behouden we in alle kernen. En natuurlijk moet elke kern kunnen voorzien in de mogelijkheid voor wonen met werken.
Startende lokale bedrijven en ZZP-ers voelen zich door Maashorst gestimuleerd en gefaciliteerd.

Wat gaan we ervoor doen?

We ondersteunen startende ondernemers op verschillende manieren

We verstrekken subsidie aan startersloket Maashorst Vliegende Start (nieuwe naam voor Misfits) voor de ondersteuning van startende ondernemers in Maashorst. In de regio Noordoost-Brabant (RNOB) werken we aan de ontwikkeling van een startup en scale-up ecosysteem om de economische kracht van de regio te versterken.

Uitvoeringsprogramma

Nee

De mogelijkheden om leegstand te voorkomen zijn onderzocht en ingevoerd

We werken in Uden Centrum Management (UCM) samen met de ondernemers en de vastgoedsector in de taskforce leegstand. Daarnaast werken we aan de transformatie van de centrumrand in het gebied Kastanjeweg-Oost.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Een sterk netwerk van bedrijven, gemeenten en andere instellingen

Het netwerk van bedrijven, gemeenten en andere instellingen willen we versterken door nóg vaker en intensiever samen op te trekken. De prettige relatie en interactie die we als gemeente al hebben met ondernemers en onderwijsinstellingen willen we behouden en verder versterken.

Wat gaan we ervoor doen?

We ondersteunen sociaal maatschappelijk ondernemen

We voeren gesprekken met ondernemers over de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO). We geven vouchers uit om ondernemers te stimuleren een PSO-certificering te behalen en daarmee te stijgen op de prestatieladder.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We promoten 'Koop lokaal'

Om de centrumgebieden van Schaijk, Reek, Zeeland, Volkel en Odiliapeel te versterken en aantrekkelijker te maken, verstrekken we subsidie aan de ondernemersverenigingen voor de sfeeraankleding. We verstrekken subsidie aan de centrumondernemers in Uden voor promotionele activiteiten.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We realiseren vormen van hybride werken en leren

We ondersteunen vormen van hybride leren en werken door samenwerking in de triple helix (samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid). Op basis van de subsidieregeling Hybride leer- en werkomgeving gemeente Maashorst verstrekken we subsidie aan Campus Uden. Daarnaast werken we met de partners in de triple helix aan het Regiodeal project Hybride leren Zorg en Welzijn Maashorst.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We werken aan de uitvoering van de Centrumvisie Uden om het centrum aantrekkelijker te maken

We werken aan de uitvoering van de Centrumvisie o.a. door vergroening, aanpassingen aan de openbare ruimte, herinrichting van de Sacramentsweg/Galerij/hoek Mondriaanplein, aanpak leegstand en transformatie centrumrand. We werken samen met UCM (Uden Centrum Management) om de aantrekkingskracht van het centrum te versterken.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We werken mee als ondernemers Bedrijven Investeringszone (BIZ) aanvragen

We werken mee als ondernemers om de oprichting van een BIZ vragen. In het centrum van Uden heffen we reclamebelasting. De ondernemersvereniging Uden Centrum Ondernemers (UCO) ontvangt subsidie (gebaseerd op de opbrengst van de reclamebelasting) voor activiteiten op gebied van promotie.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Kwalitatief goede bedrijventerreinen

Er is vrijwel geen aanbod meer aan bedrijfskavels op de bedrijventerreinen. We zoeken naar nieuwe uitbreidingsmogelijkheden voor alle kernen. De nadruk ligt daarbij op de behoefte van MKB-bedrijven. Bestaande MKB-bedrijven die willen doorgroeien, moeten we immers maximaal kunnen faciliteren.

We zetten ons extra in voor innovatieve bedrijven en bedrijven met een lokale binding. Bijvoorbeeld bedrijven met veel personeel uit onze gemeente of met onze gemeente als afzetmarkt. Nieuwe bedrijven die veel ruimte nodig hebben, zoals logistieke bedrijven en zware industrie, verwijzen we graag door naar de daarvoor aangewezen regionale bedrijventerreinen.

Om te voorkomen dat bedrijventerreinen en de centra in de kernen in verval raken, monitoren we de leegstand. In overleg met de ondernemersverenigingen gaan we de mogelijkheid onderzoeken om eigenaren te stimuleren leegstaande panden te vullen en leegstand te voorkomen.

De kwaliteit van particuliere bedrijven in hun omgeving verdient ook aandacht. We streven naar kwalitatief hoogwaardige en duurzame bedrijventerreinen, waarbij de uitstraling van panden en hun omgeving een belangrijke rol speelt. Waar nodig zetten we in op transitie van bedrijventerreinen.

Wat gaan we ervoor doen?

De ontwikkeling van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen is onderzocht en de locaties zijn bekend. De nieuwe bedrijventerreinen zijn in ontwikkeling

We werken aan de ontwikkeling van de nieuwe terreinen Hoogveld-Zuid in Uden, Voederheil (Voederheil II fase 2 en Voederheil-West) in Zeeland, Reek-Zuid en Vluchtoordweg in Uden. Verder onderzoek naar nieuwe locaties is afhankelijk van de prioritering en de beschikbaarheid van capaciteit en budget. Op de bestaande bedrijventerreinen werken we in het parkmanagement samen met Stichting Beheer Bedrijventerreinen Maashorst (SBBM). Daarnaast werken we in Regio Noordoost-Brabant aan het project Energyhubs op bedrijventerreinen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Het toekomstige omgevingsplan wordt flexibel ingericht, waardoor het relatief eenvoudig is om bedrijfsverzamelgebouwen te realiseren

In de omgevingsvisie is opgenomen dat we de ontwikkeling van bedrijfsverzamelgebouwen stimuleren. Dit werken we verder uit in beleidsprogramma's en het omgevingsplan.

Uitvoeringsprogramma

Ja

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Dit taakveld gaat over de grondexploitatie voor bedrijventerreinen (woningbouwprojecten staan beschreven onder programma 8.2 Grondexploitatie). Bij de grondexploitatie (afgekort grex) gaat het om een proces waarbij de gemeente zelf de regie voert. Bij een nieuwe gebiedsontwikkeling maken we een begroting (grondexploitatie), met alle verwachte kosten en opbrengsten. Alle bedragen worden in de tijd geplaatst. Hierbij houden we rekening met prijsontwikkelingen en rente-effecten. Een grondexploitatie loopt over

meerdere jaren. Een nieuwe grondexploitatie wordt door de gemeenteraad vastgesteld en jaarlijks geactualiseerd in het Meerjarenjarenperspectief Grondbedrijf (MJP).

Ontwikkelingen Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het Grondbedrijf van de gemeente Maashorst heeft per 1 januari 2026 één in voorbereiding en drie actieve grondexploitaties voor bedrijventerreinen. De fase van de ontwikkeling en de samenstelling van de bedrijventerreinen is per locatie verschillend. De voortgang van de gemeentelijke ontwikkellocaties lichten we jaarlijks tweemaal aan de gemeenteraad toe: in het begin van het jaar door het MJP en in het najaar met een voortgangsrapportage.

Wat willen we bereiken?

We willen (groei)ruimte bieden aan het bedrijfsleven en een gunstig vestigingsklimaat creëren voor bestaande en nieuwe ondernemers

We werken aan de ontwikkeling van de nieuwe bedrijventerreinen Hoogveld-Zuid in Uden, Voederheil (Voederheil II fase 2 en Voederheil-West) in Zeeland, Reek-Zuid en Vluchtoordweg in Uden. Daarnaast zoeken we naar uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijventerreinen. De nadruk ligt daarbij op de behoefte van MKB-bedrijven. Bestaande MKB-bedrijven die willen doorgroeien, willen we immers maximaal faciliteren.

We zetten ons extra in voor innovatieve bedrijven en bedrijven met een lokale binding. Bijvoorbeeld bedrijven met veel personeel uit onze gemeente of met onze gemeente als afzetmarkt. Nieuwe bedrijven die veel ruimte nodig hebben, zoals logistieke bedrijven en zware industrie, verwijzen we graag door naar de daarvoor aangewezen regionale bedrijventerreinen.

Wat gaan we ervoor doen?

We ontwikkelen bedrijventerrein Hoogveld-Zuid

We werken aan het bouwrijp maken van het gebied en maken een start met de verkoop van de bedrijfskavels.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We gaan bedrijventerrein Voederheil uitbreiden

Als het bestemmingsplan onherroepelijk is (afhankelijk van het verloop van de planologische procedure), starten we met het bouwrijp maken en de verkoop van kavels. Daarnaast ronden we de herinrichting van de weg Voederheil af.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We ontwikkelen bedrijfskavels in Reek-Zuid

De bedrijfskavel en een deel van de woon-werkkavels zijn verkocht. Het restant is beschikbaar voor verkoop. We starten de uitvoering van het woonrijp maken van het gebied. We bereiden de planvorming van de zuidkant van de entree voor.

Uitvoeringsprogramma

Ja

3.3 Economische promotie

Dit programma gaat over activiteiten die gericht zijn op het ‘op de kaart zetten’ van Maashorst, zoals promotie en branding (gericht op het aantrekken van bedrijvigheid, bezoekers en werknemers), evenementen en investeren in regionale en landelijke kennis- en relatienetwerken.

Ontwikkelingen Economische promotie

Maashorst investeert in een positief vestigingsklimaat voor bedrijven die aansluiten bij de ambities van de gemeente. Daarbij zoeken we aansluiting bij de uitgangspunten van de branding van Maashorst. Aandacht is er voor groen, duurzaam, innovatief, toeristisch en actief. Ondernemers zijn van harte welkom om een bijdrage te leveren aan het realiseren van onze ambities.

Wat willen we bereiken?

Branding - Maashorst op de kaart

2026 staat in het teken van activatie op het gebied van marketingcommunicatie(campagnes) richting onze inwoners, bezoekers (regionaal en nationaal) en ondernemers. Met als doel inwoners trots te maken en hen vaker te verleiden vrijetijd in de eigen streek te besteden, bezoekers te trekken en hun verblijf kwalitatief in te vullen en ondernemers helpen en motiveren samenwerkingen op te zetten op het gebied van arrangementen en winacties.

Wat gaan we ervoor doen?

We gaan samen met externe partners bouwen aan de naamsbekendheid en vindbaarheid van Explore Maashorst door zoveel mogelijk exposure te generen, zowel online als offline.

Explore Maashorst is het online platform waarmee we Maashorst op de kaart zetten bij onze inwoners en bezoekers als ‘Streek om te zijn’.

Het platform zet het complete aanbod van natuur en vrijetijd in de etalage met als doel:

- inwoners trots te maken;
- toeristen en dagjesmensen te verleiden tot een kwalitatief bezoek aan onze streek;
- ondernemers te helpen hun locatie of activiteit onder de aandacht te brengen bij de doelgroep.

Om de naamsbekendheid en de bezoekersaantallen van en naar de website en onze streek te vergroten, zetten we in op (online)marketingactivatie-campagnes.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Maashorst is de meest aantrekkelijke toeristische gemeente van Brabant

Maashorst profileert zich als een toeristisch recreatieve gemeente. Natuurgebied De Maashorst ontwikkelt zich tot het aantrekkelijkste natuurgebied van Noord-Brabant. Vrijetijdsondernemers voelen de ruimte om de huidige kernkwaliteiten van het natuurgebied te versterken. Dit is in lijn met de visie op het natuurgebied. De kern Uden is en blijft het toonaangevende winkelcentrum voor de directe omgeving en regio door uitvoering van de Centrumvisie en transformatie van delen aan de rand van het centrum. Detailhandel en horeca zijn onlosmakelijk verbonden met een goede centrumfunctie en horen in alle kernen thuis.

Wat gaan we ervoor doen?

We ondersteunen de verdere groei van het toerisme in onze gemeente en zetten ons daarom mét ondernemers in voor profilering en gebiedsmarketing

In 2040 is Maashorst een bekende en veel bezochte toeristische gemeente. Uniek om zijn natuur, cultuurhistorie, Brabantse gastvrijheid en veelzijdige recreatieve aanbod. We zorgen daar samen met de recreatieve sector, inwoners, ondernemers en organisaties voor. Elk jaar stellen we samen met belanghebbenden een uitvoeringsprogramma op. Voor 2026 zijn de highlights:

- De verbinding van recreatie en toerisme met cultuur, natuur en landschap versterken die bijdragen aan de lokale economie, werkgelegenheid en leefbaarheid.
- Een sterke marketingorganisatie die de toeristische netwerken versterkt door samenwerking, marketing en kennis te bundelen.
- Samen met marketingorganisaties, ondernemers, BrabantPartners en NOB gemeenten de onderlinge samenwerking versterken voor profilering van Maashorst en de regio.
- Het monitoren en inzichtelijk maken van de bezoekersstromen (herkomst), zowel lokaal als regionaal.

We stimuleren nieuwe recreatieve ontwikkelingen van ondernemers, zodat ze kunnen investeren in hun onderneming. Daardoor verblijven toeristen langer in Maashorst en besteden ze meer. De geïnde toeristenbelasting komt ten gunste van onze inwoners, bezoekers en ondernemers.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat mag het kosten?

Een groot deel van de lasten en baten binnen de grondexploitatie (b.v. plankosten, rente) worden op de boekwaarden van de verschillende grondexploitaties gemuteerd. Deze lasten en baten zijn derhalve niet in onderstaande cijfers opgenomen. Voor 2026 betreft het 4,1 miljoen aan begrote lasten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	**1.510**	**1.739**	**1.784**	**1.784**	**1.784**	**1.784**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**46**	**42**	**44**	**44**	**45**	**46**
3.3 Economische promotie	**1.244**	**1.404**	**1.273**	**1.094**	**1.095**	**1.095**
Totaal Lasten	**2.800**	**3.185**	**3.101**	**2.922**	**2.924**	**2.925**
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	**261**	**328**	**336**	**336**	**336**	**336**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**99**	**573**	**3.735**	**2.692**	**376**	**199**
3.3 Economische promotie	**875**	**1.021**	**1.137**	**1.043**	**1.129**	**1.209**
Totaal Baten	**1.235**	**1.922**	**5.207**	**4.071**	**1.841**	**1.744**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**1.565**	**1.263**	**-2.107**	**-1.149**	**1.083**	**1.181**
Stortingen in reserves	311	573	3.867	2.763	376	199
Onttrekkingen uit de reserves	443	259	178	117	47	48
Totaal mutaties reserves	**-131**	**315**	**3.689**	**2.646**	**329**	**152**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**1.434**	**1.578**	**1.583**	**1.498**	**1.412**	**1.332**

Verbonden partijen Programma 3 Economie en toerisme

Gemeenschappelijke regelingen

- Niet van toepassing

Rechtspersonen

- Niet van toepassing

Overige verbonden partijen

- Niet van toepassing

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 3 Economie en toerisme

Het beleid voor dit programma is onder andere vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

- Centrumvisie gemeente Uden
- Noordoost Brabant, Detailhandelsvisie

Verplichte BBV - indicatoren Programma 3 Economie en toerisme

Hieronder vindt u de ontwikkeling van de wettelijk voorgeschreven indicatoren:

- Functiemenging
- Vestigingen (van bedrijven)

Hieronder vind je hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Bedrijvigheid en economie
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 4 Onderwijs

Dit programma omvat verschillende aspecten binnen het onderwijs zoals peuteropvang en voorschoolse educatie, onderwijsachterstandenbeleid, passend onderwijs, bewegingsonderwijs, leerlingenvervoer, leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten en volwasseneducatie. Verder heeft de gemeente een taak in het voor iedereen toegankelijk maken en houden van het onderwijs. Daarnaast behoort ook onderwijshuisvesting tot dit programma.

4.1 Onderwijs algemeen

Onderwijs is een vitale pijler in een samenleving die sterk in beweging is. Scholen en integrale kindcentra zijn van fundamenteel belang voor de ontwikkeling van kinderen. Het zijn onderwijsinstellingen waar kennis en vaardigheden worden overgedragen en waar kinderen zich sociaal en emotioneel kunnen ontplooien.

Het gaat om een belangrijke plaats waar kinderen een groot deel van hun tijd doorbrengen, net als binnen de peuter- en kinderopvang. Er liggen gezamenlijke uitdagingen als het gaat om passend onderwijs en het voorkomen van segregatie en stimuleren van integratie. Belangrijke ontwikkelingen worden besproken in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). In programma 3 en 6 vermelden we hoe we de inburgering en scholing voor onze nieuwe Nederlanders vormgeven en hoe scholing wordt ingezet bij de weg of terugkeer naar werk.

Voor het handhaven van het recht op onderwijs, is er de leerplichtwet en de regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten. Voor de toegang tot het speciaal onderwijs, faciliteren we het leerlingenvervoer voor die leerlingen die dat nodig hebben.

De taken op het gebied van onderwijs vinden hun wettelijke basis in onderstaande landelijke regelgeving:
- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE)
- Wet Kinderopvang (WKO)
- Wet op het Primair Onderwijs (WPO)
- Wet op het voortgezet onderwijs 2020
- Wet Passend onderwijs
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)
- Leerplichtwet, en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)

Ontwikkelingen Onderwijs algemeen

In een snel veranderende samenleving is het van belang dat inwoners zich een leven lang kunnen blijven ontwikkelen. De verwachting is dat het beroep op het lerend vermogen van onze inwoners in de toekomst alleen nog maar zal toenemen, doordat de samenleving ook steeds complexer wordt. Omdat we het van belang vinden dat iedereen mee kan doen, dragen we als gemeente bij aan de voorwaarden die nodig zijn om tot leren te kunnen komen.

Maashorst wil zich profileren als aantrekkelijk vestigingsgebied voor onder meer jonge gezinnen en wil de jeugd behouden voor de huidige (krappe) arbeidsmarkt. Het kwalitatief hoge aanbod van de huidige voorzieningen, helpt bij het realiseren van deze ambitie. Daarnaast kan een nadere samenwerking of locatie voor voortgezet en/of vervolgonderwijs een bepalende rol spelen in de keuze voor definitieve vestiging van gezinnen met kinderen. Net als de mogelijkheid die een nauwere samenwerking tussen gemeente, voortgezet en vervolgonderwijs met het MKB kan bieden voor het behoud of aantrekken van jongeren voor Maashorst.

Een leven lang leren doen we binnen en buiten de school (en schooltijden). De school als fysiek gebouw is in de afgelopen jaren meer geworden dan alleen een plek om formeel te leren. Het is ook een gebouw waarin wordt samengewerkt en organisaties uit het gebied/de wijk samengekomen . Juist vanwege die verschillende didactische en maatschappelijke functies, is passende huisvesting van groot belang.

Het vormgeven van onderwijshuisvesting nu en in de toekomst, is geen makkelijke opgave. Factoren als de gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbestuur voor de bouw, het onderhoud, de toename van partners en soorten gebruik in een Integraal Kindcentrum en stijgende bouwkosten spelen hierin een rol. Het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) is een ambitiedocument dat hierbij een richting geeft .

Met ons onderwijs willen we in Maashorst bereiken dat inwoners zich maximaal kunnen ontplooien, zelfstandig een inkomen kunnen verwerven en zelfredzaam zijn. Per onderdeel is dit uitgewerkt naar middel en doelen. De doelen worden eerst kort toegelicht en daarna gevolgd door wat gaan we ervoor doen

Wat willen we bereiken?

Realiseren regiodeal voor Hybride leren en werken

Het ontvangen budget vanuit de regiodeal gaan we inzetten om vraagstukken in de zorg te onderzoeken en op te pakken in modulair en praktijkgericht onderwijs, in samenwerking met zorg- en welzijnsinstellingen en onderwijsinstellingen (onder andere de HAN).

Wat gaan we ervoor doen?

Basisvaardigheden van inwoners vergroten

We willen de basisvaardigheden (Nederlands spreken, lezen en schrijven, rekenen en digitale vaardigheden) van inwoners vergroten. Nog steeds te veel mensen hebben moeite met deze vaardigheden.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Het aanbod basisvaardigheden meer bekend maken en uitbreiden

We gaan het aanbod basisvaardigheden meer onder de aandacht brengen en het aanbod uitbreiden naar meer vindplaatsen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Een goede start voor elk kind

Dit begint met het aanbod van voorschoolse educatie (VE) en peuteropvang. VE-indicaties worden in alle gevallen doorgeleid naar een passende locatie met VE-aanbod. Dit aanbod moet vloeiend overlopen in het basisonderwijs. Wij investeren nadrukkelijk in de doorgaande (leer)lijn.

Waar nodig, zorgen we aanvullend op het schoolaanbod voor versterking van de omgeving van kinderen met leerachterstanden. Met als doel dat iedereen aan het einde van de basisschool de overstap moet kunnen maken naar het voortgezet onderwijs om eigen talenten verder te ontwikkelen.

Ook willen we dat op scholen aandacht wordt besteed aan omgaan met geld en het voorkomen van verslavingen. Hierbij zien wij een rol onder meer voor de preventiewerkers jeugd, de aansluitfunctionarissen van de GGD en/of jongerenwerkers op scholen.

Wat gaan we ervoor doen?

Monitoren doelgroep

We hebben in beeld hoeveel kinderen gebruik maken van een voorschoolse voorziening en welke doelgroep we nog niet bereiken. Hiervoor maken we gebruik van de VE indicaties van de GGD, met als doel een 100% bereik van het aantal VE peuters in 2026.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Evalueren van het beleidskader Kind-Kans 2023-2026

De notitie 'Kind en Kans Maashorst' (onderwijsachterstandenbeleid) wordt in 2026 geëvalueerd en op basis daarvan wordt het beleid herijkt voor de nieuwe onderwijsachterstandenbeleidsperiode 2027 tot en met 2030. De uitkomsten van de VVE-monitor worden gebruikt bij het herijken van het beleidskader. De monitor heeft de kwaliteit en effectiviteit van Voor- en Vroegschoolse Educatie gemeten.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Gelijke kansen voor iedereen bevorderen

Samen met de schoolbesturen, kinderopvang en andere netwerkpartners (zoals bijv. GGD) wordt met de Lokale Educatieve Agenda (LEA) een gezamenlijke koers uitgezet die bijdraagt aan de optimale ontwikkeling van alle kinderen en jongeren in de gemeente Maashorst. Zodat elk kind gelijke kansen krijgt om zich te ontwikkelen, van peuter tot jongvolwassene, ongeacht achtergrond of thuissituatie. De samenwerkende partijen zetten vanuit een gemeenschappelijke visie en ambitie in op goed onderwijs en gelijke kansen en hebben inzicht in de lokale opgaven en kansen en de samenwerking is gestructureerd en versterkt.

Wat gaan we ervoor doen?

In samenwerking met betrokken partners een strategische LEA agenda opstellen en hier uitvoering aan geven

In samenwerking met betrokken partners een strategische LEA agenda stellen en hier uitvoering aangeven.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt versterken

We dragen bij aan onze ambitie van Maashorst als aantrekkelijk vestigingsgebied. Dit doen we door te zorgen dat het onderwijs aansluit op de vragen van de arbeidsmarkt en de arbeidsmarkt mede zorgdraagt voor opleiding, stage en arbeidsperspectief. Samen met onze partners willen we een goede aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven realiseren en het opleidingsaanbod verbreden.

Wat gaan we ervoor doen?

Subsidies gericht inzetten

We subsidiëren de organisaties Campus Uden en Maashorst Academy. Deze organisaties stimuleren de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Het doel hiervan is om het lerend en ontwikkelend vermogen van bedrijven te stimuleren en daarnaast om inwoners (waaronder jongeren) de gelegenheid te bieden te leren in een hybride leer/werkomgeving.

Uitvoeringsprogramma

Nee

4.2 Onderwijshuisvesting

Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van huisvesting voor basis- en voorgezet onderwijs. Onderdeel hiervan is het borgen van voorzieningen voor bewegingsonderwijs:

- nieuwbouw van schoolgebouwen;
- uitbreiding van bestaande schoolgebouwen;
- opstellen programma onderwijshuisvesting;
- vandalismebestrijding.

Ontwikkelingen Onderwijshuisvesting

In de gemeente Maashorst willen wij thuisnabij basisonderwijs en kinderopvang in alle wijken en kernen hebben en behouden. Een van de uitgangspunten is om een doorlopende leerlijn te creëren voor de kinderen van o tot 12 jaar. Hiermee leveren we een bijdrage aan de kwaliteit van het voorzieningenniveau in elke wijk of (dorps)kern. Een van de uitgangspunten is onze ambitie om meer arbeidspotentieel (jonge gezinnen en jongeren) in onze gemeente en de regio te behouden en aan te trekken.

In 2024 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024-2039 onderwijs opgesteld en als richtinggevend ambitiedocument vastgesteld. De aanbevelingen die hierin in het staan opgenomen worden in de nieuwe verordening onderwijshuisvesting meegenomen.

Naar verwachting treedt de 'Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting' in werking per januari 2026. Deze wet moet de verdeling van verantwoordelijkheid tussen gemeenten en schoolbesturen verhelderen en de samenwerking verbeteren. De insteek van de wet is een meer planmatige, duurzame en toekomstgerichte aanpak van onderwijshuisvesting. Dit zal naar verwachting leiden tot een hogere effectiviteit en dus betere kwaliteit van onderwijshuisvesting.

Met het Udens College vinden er verkennende gesprekken plaats om de mogelijkheden te onderzoeken om het vrije school (Waldorf) onderwijs uit te breiden naar 18 jaar.

Wat willen we bereiken?

Voorzien in goede onderwijshuisvesting

We willen goede en eigentijdse onderwijshuisvesting voor het primair-, speciaal- en voorgezet onderwijs in de gemeente Maashorst. Een goed schoolgebouw bestaande uit goede onderwijsruimten en ruimten die flexibel in kunnen worden gezet is een belangrijke randvoorwaarde voor het verzorgen van goed onderwijs. Het schoolgebouw is of kan een voorziening zijn die door maatschappelijke organisaties worden gebruikt die een relatie hebben met het jonge kind zoals kinderopvang, dit noemen we een Integraal Kindcentrum.

Vanuit de wet bouwt de gemeente alleen voor het onderwijs, maar de landelijke tendens is dat er steeds meer gebouwd wordt met of vóór organisaties, die direct of indirect betrokken zijn bij het onderwijs.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren IHP

We werken planmatig en gefaseerd aan het verbeteren van onze onderwijsgebouwen, op basis van een Integraal Huisvestingsplan. Bij nieuwe schoolgebouwen wordt gestreefd naar een maximale bijdrage aan de verduurzamingsopgave. De gemeente is vanuit wet- en regelgeving verantwoordelijk voor de bekostiging van Bijna Energie Neutrale Gebouwen. De ambitie uitgesproken om bij vervangende nieuwbouw van scholen zoveel mogelijk te voldoen aan Energie Neutrale Gebouwen, de schoolbesturen dragen hier financieel aan bij. Voor ieder project wordt onderzocht of ENG haalbaar is. Ook willen we in alle wijken en (dorps)kernen goed bereikbaar basisonderwijs en kinderopvang behouden.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Verhuurbeleid onderwijsgebouwen

Uitvoering geven aan het verhuurbeleid voor onderwijsgebouwen. Het verhuurbeleid beoogt een duurzame, rechtvaardige en efficiënte inrichting van onderwijsgebouwen, waarbij kinderopvang en onderwijs nauw samenwerken, publieke middelen doelmatig worden ingezet en transparantie en gelijkwaardigheid centraal staan.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
4.1 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	**3.167**	**4.573**	**3.513**	**3.513**	**3.513**	**3.513**
4.2 Onderwijshuisvesting	**2.741**	**3.292**	**3.161**	**3.256**	**3.217**	**3.184**
Totaal Lasten	**5.908**	**7.865**	**6.674**	**6.769**	**6.730**	**6.697**
Baten						
4.1 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	**1.252**	**2.382**	**1.284**	**1.284**	**1.284**	**1.284**
4.2 Onderwijshuisvesting	**162**	**354**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**1.414**	**2.736**	**1.284**	**1.284**	**1.284**	**1.284**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**4.494**	**5.130**	**5.390**	**5.485**	**5.446**	**5.413**
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	308	278	186	186	186	186
Totaal mutaties reserves	**-308**	**-278**	**-186**	**-186**	**-186**	**-186**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**4.186**	**4.852**	**5.204**	**5.299**	**5.260**	**5.227**

Verbonden partijen Programma 4 Onderwijs

Gemeenschappelijke regelingen

- Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost

Rechtspersonen

- Niet van toepassing

Overige verbonden partijen

- Niet van toepassing

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 4 Onderwijs

Het beleid voor dit programma is onder andere vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

- Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2024 - 2039
- Kind en Kans Maashorst 2023 - 2026
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Maashorst
- Beleidsregels gemeentelijke taken uitvoering Wet kinderopvang gemeente Maashorst 2022

Verplichte BBV - indicatoren Programma 4 Onderwijs

Hieronder vindt u de ontwikkeling van de wettelijk voorgeschreven indicatoren:

- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- Voortijdig schoolverlaters totaal (VO MBO)

Hieronder vind je hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?' Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Onderwijs
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur

Het programma Sport, cultuur, recreatie en natuur gaat over besteding van vrije tijd. Deze activiteiten dragen bij aan de vitaliteit van onze inwoners en zorgen voor een aantrekkelijk aanbod van voorzieningen. Het programma is gericht op het stimuleren van activiteiten op deze gebieden. Daarnaast wordt in dit programma specifiek aandacht besteed aan monumenten- en welstandstoezicht en aan natuurgebied De Maashorst. Per taakveld worden de onderwerpen uitgewerkt.

Sportbeleid en sportaccommodaties

Wij vinden het belangrijk dat inwoners kunnen sporten. Sporten biedt ontspanning, is gezond en versterkt de sociale samenhang. Het draagt bij aan de positieve gezondheid van onze inwoners. Sporten kan ook het meedoen in de samenleving bevorderen.

5.1 Sportbeleid en- activering

Tot het taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen om amateursport te faciliteren en stimuleren:

- Sport in de buurt en combinatiefuncties;
- Ondersteunen van organisaties die zich met sport bezighouden;
- Ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening.

Ontwikkelingen Sportbeleid en- activering

Sporten heeft een positief effect op de fysieke als mentale gezondheid van inwoners. We zien dat de trends dat meer mensen kampen met de effecten van een ongezonde leefstijl en de toename van (jonge) inwoners die mentale problemen ervaren, doorzetten. Nader onderzoek toont aan dat sport een directe (positieve) invloed heeft op het gevoel van welzijn. Met name mensen met neerslachtige en eenzame gevoelens kunnen bij sporten veel baat hebben. Ook bevordert sport de sociale cohesie. Daarnaast levert een goed en gevarieerd aanbod een directe bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving en hiermee aan het zijn van een aantrekkelijke gemeente om in te verblijven.

Omdat we het belangrijk vinden dat iedereen mee moet kunnen doen, zorgen we voor goede voorwaarden zodat iedereen kan sporten. Bewegen van jongeren is hierbij essentieel, ook met het oog op preventieve gezondheid en om vitaal ouder te kunnen worden. Jong geleerd is oud gedaan. We werken specifieke opgaven uit in het sportbeleid en aanpalend beleid zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord, Integraal Zorgakkoord en de Sportakkoorden.

Wat willen we bereiken?

Iedereen moet mee kunnen doen (sporten en bewegen)

Een toegankelijke en laag drempelig sport- en beweegaanbod waarin iedereen die mee wil doen mee kan doen.
Een breed sport- en beweegaanbod voor alle inwoners.

Sociaal veilig sport- en beweegaanbod.
Alle inwoners kunnen veilig en met plezier sporten en bewegen bij het sportaanbod in Maashorst.

Vitale sport- en beweegaanbieders
Het faciliteren en ondersteunen van sport- en beweegaanbieders bij hun sport- en beweegaanbod.

Kinderen en jongeren die vaardig zijn in bewegen.
Het stimuleren van aanbod en voorzieningen voor kinderen en jongeren om vaardig en veelzijdig te sporten en bewegen.

Ruimte voor sport- en bewegen
Een toekomstbestendige sportinfrastructuur doe uitnodigend en toegankelijk voor iedereen.

Wat gaan we ervoor doen?

Breedtesport en inclusie in de sport faciliteren

Als gemeente gaan we sport- en beweegaanbieders ondersteunen en faciliteren door de inzet van de verenigingsondersteuner. Deze gaat o.a. aan de slag met het organiseren van sportcafés en gezamenlijke overleggen per type sport georganiseerd.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Faciliteiten op orde houden

We doen er alles aan om de faciliteiten op orde te hebben en te houden, bijvoorbeeld door waar nodig te kijken naar gecombineerd gebruik van faciliteiten. We blijven de sportaanbieders ondersteunen met de inzet van een verenigingsondersteuner om passend aanbod te realiseren voor onze inwoners.

In 2026 gaan we aan de slag met de implementatie van het nieuwe gemeente brede accommodatiebeleid voor de binnen- en buitensport.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Aandacht voor doelgroepen in sport- en beweegvoorzieningen

We blijven continu stimuleren en monitoren dat iedereen kan bewegen door in te zetten op programma's, zoals Uniek Sporten (inwoners met een beperking), Sjors Sportief (jeugd), Max Vitaal (ouderen) en het Volwassenenfonds (betaalbaarheid). Er zijn combinatiefuncties in de wijk actief om voorzieningen op te zetten en aan te bieden voor aandachtsdoelgroepen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We ondersteunen kinderen en jongeren bij het vaardig worden in bewegen

In 2026 ontwikkelen we een werkwijze met betrekking tot de herpositionering van de combinatiefuncties om de verbinding tussen scholen en de wijk te blijven borgen, waarmee kinderen en jongeren vaardig worden in bewegen. Deze werkwijze zal een uitwerking krijgen in de Brede Regeling Combinatiefuncties.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We leggen verbindingen tussen het brede sport- en beweegveld

In 2026 gaan we door met we het leggen van verbindingen in het brede werkveld tussen verschillende organisaties en het integraal samenwerken tussen verschillende beleidsterreinen op het gebied van gezondheid en GALA.

Uitvoeringsprogramma

Nee

5.2 Sportaccommodaties

Tot dit taakveld behoren alle aanleg, beheer en onderhoud van accommodaties voor specifiek sportbeoefening: Sporthallen, groene velden, kunstvelden en terreinen.

Ontwikkelingen Sportaccommodaties

Omdat we inwoners willen stimuleren om te sporten, zorgen we voor voldoende en passende sportaccommodaties. Sporten draagt bij aan het vitaal ouder worden, de mentale gezondheid van inwoners en de sociale cohesie als belangrijk onderdeel van een sterke sociale basis (programma 6 en 7). De gemeente Maashorst blijft het sporten en bewegen zo veel mogelijk faciliteren en ondersteunen. Hiervoor gaan we aan de slag met het implementeren van de nieuwe subsidies, tarieven en afspraken met het lokale veld.

Wat willen we bereiken?

Sportvoorzieningen die aansluiten op de behoefte

We vinden het belangrijk dat ons aanbod van sportvoorzieningen aansluit bij de behoefte van onze aanbieders en deelnemers. Dit ter ondersteuning van het vitaal ouder worden, de mentale gezondheid en een sterke sociale basis

Wat gaan we ervoor doen?

Een functioneel, kwalitatief en duurzaam sportkapitaal ontwikkelen

Met de verenigingsondersteuners blijven we inzetten op vitale sportaanbieders die duurzaam sportaanbod organiseren binnen de gemeente.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Verstrekken bijdrage aan crossterrein Zevenbergen voor realisatie van een geluidswal

Het motorcrossterrein Nieuw-Zevenbergen in gemeente Oss wordt gewijzigd. Vanuit voormalig gemeente Landerd is een budget beschikbaar gesteld om te voorzien in de behoeften van inwoners die het voormalig motorcrossterrein binnen onze gemeente gebruikten. Bij de wijziging is het uitgangspunt om de geluidsoverlast van de inwoners van 'T Mun te reduceren.
Eind 2025 zal de planologische procedure hiervoor doorlopen worden in Oss en Bernheze. De planologische procedure kan voor gemeente Maashorst pas later plaatsvinden, omdat wij moeten wachten tot we het omgevingsplan kunnen wijzigen. De verwachting is dat dit in 2026/2027 mogelijk gaat zijn. Momenteel lopen

de onderzoeken voor de planologische procedure, en deze zijn nog niet allemaal betaald door gemeente Oss en gemeente Maashorst.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Het beschikbaar houden van zwemwater in de gemeente

In 2026 en verder gaan we aan de slag met de implementatie van de gemaakte afspraken voor het beschikbaar houden van het zwemwater van Ezzy's en het Zeesterbad.

Uitvoeringsprogramma

Nee

5.3 Cultuur

Kunst en cultuur zijn overal om ons heen. Cultuur is de muziek die we luisteren, het zijn de films die we kijken en de boeken die we lezen. Cultuur is ook samen zingen en musiceren. Bezoek aan theater en musea, maar ook amateurtoneel en muziekverenigingen. Kunst en cultuur zorgen voor levendigheid in de kernen en dragen ook bij aan het realiseren van tal van andere beleidsterreinen. Ze dragen bij aan het zijn van een volwaardige gemeente met een goed voorzieningenniveau, waardoor inwoners en bezoekers zich kunnen ontplooien, zich thuis en verbonden voelen. Met het cultuurbeleid willen we de kracht van kunst en cultuur benutten om zo de leefbaarheid binnen de gemeente te waarborgen en te versterken.

Het taakveld Cultuur bestaat uit 3 deeltaakvelden:

- Deeltaak 1: Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie: Activiteiten en subsidiering ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel, en cultuureducatie
- Deeltaak 2: Musea: Activiteiten gericht op het verwerven, behouden en presenteren van kunst en cultuur: musea en exposities en historische archieven
- Deeltaak 3: Cultureel erfgoed: Taken gericht op behouden en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed. Hieronder vallen historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte en subsidie, beheer, onderhoud, toezicht en handhaven van cultureel erfgoed.

Ontwikkelingen Cultuur

Kunst en cultuur dragen eraan bij dat inwoners -op eigen wijze- onderdeel kunnen zijn van een continue in verandering zijnde wereld, en met zelfvertrouwen daarin hun plek kunnen innemen. Het zijn bewezen bouwstenen voor een stevige sociale basis. Het actief of passief meedoen aan cultuur werkt preventief voor de mentale en fysieke gezondheid. Uit onderzoek van de World Health Organisation (WHO) blijkt verder dat het meedoen aan cultuurprojecten mensen weliswaar niet minder arm of eenzaam maakt, maar dat het wel ertoe leidt dat mensen zich beter gaan voelen. Ze ontmoeten andere mensen en ze kunnen hun talenten ontwikkelen en tonen, waardoor het zelfvertrouwen toeneemt. Dit vergroot de zelfredzaamheid en biedt mensen de nodige zingeving. Kunst en cultuur draagt op die manier bij aan veerkrachtige en gezonde inwoners.

Tegelijkertijd zien we dat vanuit rijksbeleid in toenemende mate wordt bezuinigd op cultuur. Dit vertaalt zich naar financiële vraagstukken binnen de culturele sector breed. Het vraagt om nieuwe manieren om te komen tot een gezonde exploitatie van beroepsvoorzieningen (theater, musea, orkesten et cetera). Ook heeft het

zijn weerslag op het cultuuraanbod van amateurgezelschappen en de betaalbaarheid van cultuureducatie voor onderwijs.

Wat willen we bereiken?

Een evenwichtig en divers aanbod van kunst en cultuur behouden en uitbreiden

Culturele verenigingen en stichtingen zijn in Maashorst stevig verankerd. Er is aandacht voor cultuureducatie binnen- en buitenschools. Hiermee leveren we ook een bijdrage aan doelen uit de 'Sustainable Development Goals' van de Verenigde Naties, namelijk het bieden van kwalitatief onderwijs en het terugdringen van kansenongelijkheid en armoede.

Kerkgebouwen in alle kernen moeten behouden blijven. In bredere zin willen we ons eigen culturele erfgoed bewaken, zoals de geschiedenis van onze kernen en tradities rondom carnaval. Daarom willen we lokale gebeurtenissen vastleggen en bewaren.

Wij vinden het belangrijk om historische bebouwing en historische elementen in het landschap te behouden. Waarbij mee ontwikkelen in de huidige tijdsgeest ook een optie is. Het is daarom van belang om ons culturele erfgoed te inventariseren en te beschrijven met als doel om ons culturele erfgoed te bewaken. En tegelijkertijd een weloverwogen keuze te maken om toekomstige ontwikkelingen waar cultuurhistorie een rol speelt te blijven faciliteren.

Wat gaan we ervoor doen?

Aandacht houden voor immaterieel Erfgoed (deeltaak 1)

In onze gemeente hebben we actieve carnavalsverenigingen, heemkundekringen, molenaars, gildes en meer. Deze verenigingen en ambachten zijn ons immaterieel erfgoed. We zien de rijkdom die deze verenigingen en ambachten ons brengen en het belang hiervan voor de lokale identiteit. We volgen de Europese lijn zoals uitgezet in het 'Verdrag van Faro' waarin erfgoed meer wordt gezien als een dynamisch gemeengoed dat betekenis krijgt door de mens die het (mede) maakt en beleeft.?

Wij vinden het belangrijk om dit immateriële erfgoed te behouden en in te zetten voor lokale identiteit en een goed woon- en leefklimaat. Het is daarom belangrijk om ons immateriële erfgoed te inventariseren en te beschrijven zodat we gericht kunnen ondersteunen en verbinden. In 2026 worden stappen gezet in het ondersteunen en verbinden van inwoners en immaterieel erfgoed. Dit gebeurt op basis van het in 2025 vastgestelde immaterieel erfgoed beleid.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Concessieovereenkomst Markant Maashorst verlengen (deeltaak 1)

De gemeente Maashorst heeft een concessieovereenkomst met Heven Theater Markant Exploitatie (HTME) voor de exploitatie en het onderhoud van theater Markant. In 2026 gaan we aan de slag met het opstellen van de consessieovereenkomst voor na 2030.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Implementatie nieuw cultuurbeleid (deeltaak 1)

We gaan in 2026 verder met de uitvoering van activiteiten en maatregelen uit het cultuurbeleid. Samenwerkingen binnen én buiten het culturele veld worden gestimuleerd tijdens de cultuurcafé's. De organisatie hiervan ligt in 2026 bij het culturele veld. Daarnaast wordt in 2026 invulling gegeven aan het digitaal cultuurplatform voor onderlinge verbinding om beter de krachten te kunnen bundelen. De blauwdruk voor de rol van cultuurcoach wordt in 2026 geïmplementeerd. Kunst in de wijken en op openbare plekken stimuleren wordt in 2026 voortgezet.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Stimuleren cultuureducatie (deeltaak 1)

We continueren in 2026 de huidige cultuur-educatieve programma's zoals Xpress en de Kunstkar en stimuleren lokale verenigingen en stichtingen om hieraan bij te dragen. Tevens verwachten we van de gesubsidieerde culturele instellingen dat zij zich inzetten voor cultuureducatie voor jong en oud. Dit nemen we als voorwaarde op in de subsidieverlening voor 2026. Gedurende het jaar sturen we op de navolging hiervan.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Bewaken én bewaren van de geschiedenis van de kernen (deeltaak 1)

We ondersteunen verenigingen en initiatieven die de lokale geschiedenis levend en leefbaar houden. We brengen het materieel en immaterieel erfgoed in kaart en leggen de verbinding met inwoners en organisaties. Zo ontwikkelen we beleid voor zowel materieel als immaterieel erfgoed met gepaste borging.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Subsidiëren museum Krona (deeltaak 2)

In onze gemeente is een museum gevestigd: Museum Krona, een museum voor religieuze kunst. Immaterieel erfgoed behouden doen we onder meer door het onderhouden van een subsidierelatie met Museum Krona. Deze regeling gaan we continueren in lijn met het cultuurbeleid 2024-2030.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Materieel Erfgoed koesteren (deeltaak 3)

We vinden het belangrijk om ons cultureel erfgoed te behouden. Ons materieel erfgoed is geïnventariseerd en aan de hand van die inventarisatie werken we het beleid uit. Cultureel erfgoed legt de basis voor de uitstraling en identiteit van onze huidige kernen en omliggende gebieden. Onder de Omgevingswet valt erfgoed onder ruimtelijke kwaliteit. Daarom werken we aan een integraal beleid en wordt bij iedere planontwikkeling rekening gehouden met het aanwezige culturele erfgoed.

Naast het beleid behouden we ons materieel erfgoed door het verlenen van subsidies, het adviseren over beheer en onderhoud van monumenten, het beheer en onderhoud van monumenten in gemeentelijk eigendom en waar nodig door inzet van toezicht en handhaving.

Uitvoeringsprogramma

Nee

5.4 Media

Tot dit taakveld behoort de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: de bibliotheek en de lokale omroep.

Ontwikkelingen Media

Vorming streekomroepen
Het rijk heeft het voornemen om meer geld beschikbaar te stellen voor lokale omroepen, en daarbij in te zetten op het vormen van streekomroepen. Dit moet een grote kwaliteitsimpuls opleveren voor de lokale omroepen. Over deze ontwikkeling zijn we met Dtv in gesprek. Uitgangspunt is dat het lokale karakter altijd behouden blijft, dus nieuws specifiek voor Maashorst.

Bibliotheek
De Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob) wordt vanaf 2026 een wettelijke verplichting, een zorgplicht. Voorheen werd dit gezien als bevorderingstaak. In 2025 zijn decentralisatiemiddelen aan de Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) toegekend voor het versterken van het bibliotheekwezen in het kader van de wettelijke zorgplicht. Voor de periode 2026 en verder wordt door de NOBB en betrokken gemeenten, conform de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, een gemeentelijk meerjarenplan voor bibliotheekwerk opgesteld en ter uitvoering gebracht.

Wat willen we bereiken?

Handhaven kwaliteitsniveau Bibliotheek als laagdrempelige publieksvoorziening

We willen de komende jaren de inzet van de bibliotheek op hetzelfde kwaliteitsniveau houden.

Wat gaan we ervoor doen?

Aansluiten op de huidige wettelijke taak en zorgplicht gemeente

De Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob) wordt vanaf 2026 een wettelijke verplichting, een zorgplicht. Voorheen werd dit gezien als bevorderingstaak. In 2026 en verder wordt door de NOBB en betrokken gemeenten, conform de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen een gemeentelijk meerjarenplan voor bibliotheekwerk opgesteld en ter uitvoering gebracht.

Uitvoeringsprogramma

Nee

5.5 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie:

- natuurbescherming;
- onderhoud van bos, heide en overige natuurgebieden;
- aanleg en onderhoud van openbaar groen inclusief het plaatsen en onderhouden van kunstwerken in de openbare ruimte;

- aanleg en onderhoud van speelvoorzieningen, recreatievoorzieningen.

De recreatieve sector heeft een aanzienlijke directe en indirecte impact op onze economie.
Daarom zetten we in op een toename van het aantal dagrecreatie-activiteiten binnen de gemeente en een verhoging van de tijd die inwoners besteden in de eigen regio. Een stevige ambitie! De visie Toerisme en Recreatie Maashorst 2040 en de regionale samenwerking in Noordoost Brabant zijn hierbij sturend.

Ontwikkelingen Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Door veranderende klimaatomstandigheden krijgen we steeds meer te maken met hete zomerdagen en heel natte dagen. Klimaatadaptatie is daarom een belangrijk thema en inrichtingsprincipe in de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving vraagt ook om meer mogelijkheden voor sport en spel en recreatieve beleving in de directe woonomgeving. Bij de aanleg en renovatie en het beheer van de openbare ruimte moeten we hier rekening mee houden. Stad-landintegratie kan hier eveneens een stevige bijdrage in leveren.

Natuurgebied De Maashorst is al jaren volop in ontwikkeling, zowel recreatief als ecologisch. Door verwerving van landbouwgronden realiseren de samenwerkende partijen het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Hiermee vergroten we de natuurkern en het natuurgebied. We volgen de landelijke ontwikkelingen en zijn alert op de kansen of bedreigingen voor de Maashorst. Daarnaast kan het natuurgebied berging van grondwater bevorderen en daarbij een grote rol spelen in de strijd tegen verdroging.

Voor Maashorst is de ontwikkeling van toerisme en recreatie binnen haar gemeentegrenzen een speerpunt.

Wat willen we bereiken?

De groenste gemeente van Nederland

Maashorst is natuur. En natuur is Maashorst. Natuurgebied De Maashorst is onze grootste troef. Die willen we dan ook verder ontwikkelen, zodat De Maashorst het meest aantrekkelijke natuurgebied van Noord-Brabant wordt. De ambitie voor 2050 is vastgelegd in de Gebiedsvisie.

We willen de groenste gemeente van Nederland zijn. We vergroten de diversiteit in natuuraanbod, met een goede spreiding over de hele gemeente. Focus ligt daarbij uiteraard op de doorontwikkeling van natuurgebied De Maashorst als aaneengesloten natuurgebied en variatie in natuur. Ook zorgen we voor natuurcompensatie.

Vergroening heeft in de volle breedte onze aandacht, dus ook in de gebouwde omgeving. Bijvoorbeeld door vergroening van de wijken en verbetering van de biodiversiteit. En als inwoners dit wensen, betrekken we hen graag bij het onderhoud van het groen in hun eigen wijk/dorp. Ook werken we samen met inwoners, ondernemers en organisaties aan plannen met quick wins voor natuur, landschap en recreatie.

Kwaliteit van natuur en aantrekkingskracht bepalen in sterke mate de recreatieve mogelijkheden. De balans tussen natuur en recreatieve druk mag niet uit het oog worden verloren. We bieden recreatieve mogelijkheden voor de inwoners van gemeente Maashorst en zijn daarmee ook aantrekkelijk voor mensen van verder weg.

Wat gaan we ervoor doen?

We gaan de biodiversiteit van natuur waarborgen en versterken, bijvoorbeeld door deelname aan het Deltaplan Biodiversiteit

Versterken van de biodiversiteit is als doel vastgelegd in de Duurzame Doelen Agenda Veerkrachtig en Soortenrijk. Het belangrijkste doel is 'Biodiversiteitsverlies in de gemeente Maashorst is omgebogen naar biodiversiteitsherstel' in 2050. We zetten daarom in op nieuwe groenblauwe verbindingen tussen stedelijk en landelijk gebied. Mogelijk met extra financiering vanuit de Regiodeal. Daarnaast zetten we in op onderzoek, monitoring, bescherming en ondersteuning van de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door het plaatsen van

gemonitorde bijenkasten en het onderzoek naar en ondersteunen van gebouwbewonende soorten, in relatie tot de isolatieopgave. Participatie van inwoners bij deze opgave is essentieel. We zetten daarom ook in op communicatie, waarbij handelingsperspectief op biodiversiteitsverbetering in eigen tuin centraal staat.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We gaan pilots opstarten voor beheer van het openbaar groen/natuur door inwoners

Samen met Area bekijken we of bij een (nieuwe) locatie een pilot voor zelfbeheer kan starten. Ook bij nieuwbouw- en/of transformatieprojecten kijken we of er mogelijkheden zijn om een pilot zelfbeheer te starten.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We realiseren quick wins, zoals aanplant landschap, ecologisch bermbeheer, erfbeplanting, picknick-voorzieningen, fietsroutes en wandelpaden

We zoeken continu naar mogelijkheden om te vergroenen. Dit doen we binnen de kernen en in het buitengebied. Bijvoorbeeld door vergroening van de wijken. In navolging van het gemeentehuis, gaan we de gevels vergroenen van onze maatschappelijke accommodaties. Inwoners stimuleren we in verschillende campagnes om ook zelf actief aan de slag te gaan met vergroening van hun omgeving, zoals 'tegels wippen'.

We nemen ook in 2026 deel aan de stimuleringsregelingen landschap (Stila) en Erven Plus. Om de biodiversiteit in projecten te vergroten, leggen we uitgangspunten voor natuurinclusief bouwen vast.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We willen diversiteit in natuuraanbod vergroten, met een goede spreiding over de hele gemeente

We realiseren bestaande en nieuwe ecologische verbindingszones. We versterken de natuur- en recreatieverbindingen tussen de kernen en bos- en natuurgebieden. Bijvoorbeeld door realisatie van groenblauwe dooradering in het landelijk gebied, mogelijk ook in combinatie met het herstel van wijst. We nemen ook in 2026 deel aan Geopark Peelhorst en Maasvallei om educatieve en recreatieve projecten op het gebied van breuken en wijst uit te voeren.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We gaan De Maashorst verder uitbreiden en ontwikkelen als natuurgebied

In de Gebiedsvisie voor natuurgebied De Maashorst is het eindbeeld voor 2050 opgenomen. Hier werken we samen met de partners in het natuurgebied naartoe. Dit doen we aan de hand van het uitvoeringsprogramma dat is opgenomen in de Gebiedsvisie en het Inrichtings- en beheerplan. We werken aan een klimaatbestendig watersysteem, herstellen wijst, versterken waar mogelijk recreatieve voorzieningen en vergroten de toegankelijkheid. Daarnaast wordt ingezet op verwerving van gronden om het Natuurnetwerk Brabant te realiseren.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Een sterke recreatieve sector

De recreatieve sector is een belangrijke basis van onze economie. Natuurgebied De Maashorst is een trekpleister van formaat. Dit biedt recreatieve bedrijven en agrarische bedrijven mogelijkheden zich te verbreden.
We willen dat inwoners en bezoekers tijd besteden in Maashorst. We werken meer samen in de regio Noordoost Brabant. Toeristen laten zich nu eenmaal niet leiden door gemeentegrenzen en op deze manier komen bezoekers naar Maashorst toe.

Wat gaan we ervoor doen?

Natuurcentrum De Maashorst blijft een belangrijke educatieve partner

We stimuleren en faciliteren de ontwikkeling van natuureducatie en natuurbeleving. Natuurcentrum De Maashorst zet zich in voor het vergroten van kennis over natuur (in breedste zin) onder inwoners en bedrijven in Maashorst. In het bijzonder jeugd in de basisschoolleeftijd. Daarnaast stelt het Natuurcentrum als recreatieve entree de bezoeker centraal en voorziet in informatie over natuurgebied De Maashorst. Hiervoor ontvangt het Natuurcentrum subsidie. Jaarlijks vindt met het bestuur van het Natuurcentrum een subsidiëntenoverleg plaats.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We richten onze positionering nadrukkelijk op ‘Maashorst is de meest toeristische recreatieve gemeente van Noordoost-Brabant'. We benadrukken de sterke verwevenheid met natuurgebied De Maashorst

Via het uitvoeringsprogramma van de visie Toerisme en Recreatie Maashorst 2040 promoot Maashorst zichzelf als recreatieve gemeente. Dit doen we samen met onze stakeholders aan de hand van de vier pijlers: gevarieerd en aantrekkelijk, gastvrij en verbonden, leefbaar en in balans en toegankelijk en bereikbaar. Natuurgebied De Maashorst is een belangrijk onderdeel van de toeristische en recreatieve visie. Het uitvoeringsprogramma stellen we jaarlijks samen met onze stakeholders op. In 2026 richten we ons samen met de gemeenten in Noordoost Brabant (NOB) op de regionale samenwerking voor data/monitoring en het versterken van onze ondernemers in NOB.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We vergroten de diversiteit in natuuraanbod met een goede spreiding over de hele gemeente

De focus ligt hierbij uiteraard op de doorontwikkeling van natuurgebied De Maashorst als aaneengesloten natuurgebied en het vergroten van de variatie in natuur.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We gaan de Natuurpoort (Palmstraat, Schaijk) en de uitkijktoren in De Maashorst realiseren

We zoeken verbinding met een marktpartij voor de ontwikkeling van de Natuurpoort Palmstraat. We informeren de omgeving en doorlopen een selectieproces om een geschikte marktpartij te vinden. Zodra deze partij is gevonden, start het planvormingsproces. We volgen de kaders van het sinds 2020 onherroepelijke bestemmingsplan en realiseren hiermee een unieke toegangspoort tot natuurgebied De Maashorst.
We ronden de ruimtelijke procedure voor de ontwikkeling van een uitkijktoren in De Maashorst af en starten met de realisatie.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	**1.286**	**1.386**	**1.274**	**1.261**	**1.261**	**1.261**
5.2 Sportaccommodaties	**4.271**	**4.935**	**4.743**	**4.722**	**4.750**	**4.703**
5.3 Cultuur	**4.382**	**4.840**	**4.744**	**4.531**	**4.479**	**4.479**
5.4 Media	**2.114**	**2.298**	**2.333**	**2.158**	**2.157**	**2.157**
5.5 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**10.796**	**11.989**	**11.425**	**11.358**	**11.358**	**11.458**
Totaal Lasten	**22.849**	**25.448**	**24.520**	**24.030**	**24.005**	**24.057**
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	**617**	**520**	**463**	**451**	**451**	**451**
5.2 Sportaccommodaties	**1.166**	**1.124**	**1.182**	**1.182**	**1.182**	**1.182**
5.3 Cultuur	**666**	**675**	**688**	**688**	**688**	**688**
5.4 Media	**406**	**419**	**416**	**416**	**416**	**416**
5.5 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**743**	**510**	**351**	**351**	**351**	**351**
Totaal Baten	**3.599**	**3.247**	**3.100**	**3.088**	**3.088**	**3.088**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**19.251**	**22.200**	**21.420**	**20.942**	**20.918**	**20.970**
Stortingen in reserves	1.421	261	17	17	17	17
Onttrekkingen uit de reserves	2.187	2.709	482	135	135	132
Totaal mutaties reserves	**-766**	**-2.448**	**-465**	**-118**	**-118**	**-115**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**18.485**	**19.753**	**20.955**	**20.825**	**20.800**	**20.855**

Verbonden partijen Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur

Gemeenschappelijke regelingen

- Brabant Historisch Informatie Centrum (BHIC)

Rechtspersonen

- Theater Markant N.V.
- Museum Krona

Overige verbonden partijen

- Niet van toepassing

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur

Het beleid voor dit programma is onder andere vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

- Sport- en Beweegvisie 2024 - 2030 Natuurlijk gezond bewegen
- Visie en uitvoeringsprogramma Toerisme en Recreatie Maashorst 2040
- Uitvoeringsprogramma Toerisme & Recreatie 2024
- Cultuurbeleid 2024 - 2030
- Beleidsvisie en -uitgangspunten Speelruimtebeleid

Verplichte BBV - indicatoren Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur

Hieronder vindt u de ontwikkeling van de wettelijk voorgeschreven indicatoren:

- Niet-sporters

Hieronder vind je hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Sport en cultuur
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 6 Sociaal Domein

Dit programma gaat over de activiteiten die de gemeente Maashorst onderneemt om haar inwoners in staat te stellen zo gezond, prettig, lang en zelfstandig mogelijk te leven, wonen en meedoen in de samenleving. Onze activiteiten zijn gericht op zowel individuele inwoners, als op de samenleving als geheel. Het programma omvat onderwerpen als Wmo, jeugd, participatie die alle drie een eigen wettelijke kader hebben, het brede welzijn dat als voorliggende voorziening voor deze 3 wetten dient. Maar ook over migratie waar het gaat over meedoen in de samenleving.

6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie

Het merendeel van onze inwoners is goed in staat om het eigen leven vorm te geven en doet naar vermogen mee aan de samenleving. Iedereen is anders en situaties zijn niet gelijk. Inwoners zullen op hun eigen manier moeten omgaan met de uitdagingen en kansen die het leven biedt. Incidenten en moeilijkheden horen bij het leven en kunnen in de meeste gevallen opgevangen worden door de eigen draagkracht, het netwerk en een sterke sociale basis. Hierbij is het niet altijd nodig om gespecialiseerde hulp of ondersteuning in te zetten.

In de wijken/kernen hebben we een sterke sociale basis waar hulpvragen worden opgelost. Een sterke sociale basis bestaat uit basisvoorzieningen die raken aan alle aspecten van het dagelijkse leven: ontmoeting, verenigingsleven, onderwijs, opvoeding, werk, gezondheid, wonen, bewegen, cultuur en veiligheid. Alles bij elkaar vormen die voorzieningen een vangnet van sociale contacten, hulp en ondersteuning. Ze zijn aanwezig in de wijken/kernen, zichtbaar en laagdrempelig. Iedereen kan er gebruik van maken.

Wanneer er toch meer aan de hand is, is een aanbod van gespecialiseerde hulp en ondersteuning beschikbaar.

Ontwikkelingen Samenkracht en Burgerparticipatie

Investeren in preventie en vroegsignalering is noodzakelijk om inwoners in staat te stellen hun eigen leven vorm te geven en daarmee te voorkomen dat zwaardere ondersteuning nodig is, omdat we liever voorkomen, dan genezen. Het positieve effect van dit principe geldt zowel voor de individuele inwoners, als voor de realisatie van een reële en toekomstbestendige zorg. Dit veranderend perspectief op zorg vergt zowel van de gemeente als van de inwoners een andere aanpak. Hierin hebben we als gemeente Maashorst met maatschappelijke partners een gedeelde verantwoordelijkheid.

De sociale cohesie in de wijken en kernen van de gemeente Maashorst is redelijk hoog. De lijnen zijn kort en over het algemeen kent men elkaar en weet men elkaar te vinden. Dat is een kracht die we willen benutten en versterken. Preventie en vroegsignalering zijn voor ons de basis in het werken in de wijk/kern. Ontmoeten is nauw verbonden met preventie. Hoe meer inwoners elkaar ontmoeten, hoe meer netwerken ontstaan of worden uitgebreid.

Leefgemeenschappen met veel informele netwerken, zijn sterk en in staat om veel vraagstukken uit het dagelijks leven met elkaar op te lossen. Behoeften of problemen die vroegtijdig aan het licht komen, kunnen daardoor vaak worden opgelost binnen dit netwerk. Behoeften worden tijdig gesignaleerd waarbij het samenspel binnen het netwerk ervoor zorgt dat in die behoeften laagdrempelig en passend wordt voorzien. We zien gastvrije en fysieke plekken voor spontane ontmoeting in elke wijk/kern dan ook als een belangrijke basisvoorwaarde om inwoners te stimuleren om de deur uit te gaan en hun medebewoners te ontmoeten. Dit is de eerste stap om te kunnen komen tot sterke informele netwerken.

We bepalen samen met maatschappelijke partners en de inwoners welke basisvoorzieningen en preventief aanbod in de wijk/kern nodig zijn. Hierbij houden we rekening met de diversiteit van de inwoners en de synergie in de wijk. Belangrijke data ondersteunt ons hierbij.

Met de inrichting van de sociale basis wordt een belangrijke en fundamentele voorwaarde voor een toekomstbestendig sociaal domein ingevuld. Tegelijkertijd is deze basis een onderdeel van het geheel aan maatregelen dat nodig is om het sociaal domein structureel te versterken.

Het programma Toekomstbestendig Sociaal Domein vraagt om een brede blik en samenwerking over de domeinen heen. Door data te gebruiken om risico's per gebied tijdig te herkennen, monitoren en op termijn zelfs voorspellen, kunnen we samen met partners passende interventies bepalen waarmee we sneller en effectiever handelen. Het programma sluit aan op de ambitie van een toekomstbestendig sociaal domein, waarin de inwoner centraal staat en waarin we niet alleen repareren, maar vooral ook voorkomen. Met deze investering leggen we de basis voor een gezondere, meer veerkrachtige samenleving en beperken we de druk op de zorg en het gemeentelijke budget op de lange termijn.

Evenals andere gemeenten wordt ook de gemeente Maashorst geconfronteerd met een scala aan nieuwkomers, zoals vluchtelingen, ontheemden uit Oekraïne en statushouders. De hiervoor beschreven aanpak is ook voor deze groepen onverkort van toepassing.

Nederlandse gemeenten hebben een gezamenlijke opgave met betrekking tot de opvang en huisvesting van diverse groepen vluchtelingen en asielzoekers. Ook de gemeente Maashorst neemt haar deel van deze opgaven. We spannen ons in asielzoekers en ontheemden uit Oekraïne op een zo goed mogelijke manier te verwelkomen en mee te laten doen in onze gemeente.

Wat willen we bereiken?

Een in gezamenlijkheid, gezond en zelfstandig leven voor alle inwoners bevorderen door een integrale benadering van 0-100+

We hebben oog voor iedereen. Positieve gezondheid zetten we in als aanpak om gezond leven voor alle inwoners bereikbaar te maken. We zijn ons als gemeente ook bewust van de verschillende behoeften van specifieke doelgroepen en we ondernemen actie om aan deze behoeften tegemoet te komen.

Hierbij zetten we specifiek in op het jongerenwerk. Speciale aandacht vergt ook de doelgroep senioren, vanwege de vergrijzing van onze bevolking in combinatie met langer thuis wonen. Verder besteden we extra aandacht aan de groep inwoners met dementie en dragen we bij aan oplossingen hiervoor in onze gemeente. In Maashorst kun je gezond en gelukkig oud worden.

Om dit te bereiken werken we programmatisch over de domeinen heen. Door een programmatische aanpak zijn we beter in staat om regie te voeren over de activiteiten die een bijdrage leveren aan onze doelstellingen, maar zijn ondergebracht in de afzonderlijke beleidsvelden en domeinen.

Wat gaan we ervoor doen?

Werken aan een Sterke Sociale basis in de wijken

In 2026 gaan we verder met het ondersteunen van inwoners en het bouwen aan een sterker persoonlijk netwerk van de inwoner. Het (collectieve) preventieve aanbod neemt toe en er zijn meer activiteiten beschikbaar gericht op preventie en ontmoeten. Het aanbod en de activiteiten zijn voor de inwoner makkelijk te vinden.

Het netwerk in de wijk/kern wordt verder uitgebouwd en de samenwerking met belanghebbende organisaties krijgt verder vorm. Hierbij wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van georganiseerde vrijwilligersorganisaties, zoals de zorgcooperaties.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Stimuleren van activiteiten en ontmoeting in maatschappelijk vastgoed

In 2026 geven we verder uitvoering aan het nieuwe accommodatiebeleid. Onderdeel hiervan is het optimaal benutten van de dorpshuizen en multifunctionele accommodaties (MFA's) voor ontmoeting tussen inwoners. Daarnaast is er een financiële doorrekening voor de komende jaren, zowel structureel als incidenteel, gemaakt. De exploitatie van o.a. de wijkgebouwen is hier een belangrijk onderdeel van omdat ontmoetingsruimten behoren tot de 5 bouwstenen van de sterke sociale basis.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Vitaal oud(er) worden stimuleren

Door de uitvoering van het beleidsplan Gezond en Gelukkig Oud in Maashorst, willen we aan de fors groeiende groep kwetsbare senioren passende zorg en welzijnsvoorzieningen blijven bieden. Daarom zetten we in op de zelf- en samenredzaamheid van de senior. We doen dat in samenwerking met alle belanghebbenden en versterken de rol van bestaande diensten die het welzijn bevorderen. Daarnaast bevorderen en ondersteunen we het zorgen voor elkaar. Vanuit het beleidsprogramma wonen en zorg werken we aan het toevoegen van geschikte, betaalbare en passende woonvormen voor ouderen in alle kernen. Hierin kunnen zij zo lang mogelijk thuis en zelfstandig wonen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Vanuit IZA/GALA dragen we bij aan het programmatisch werken aan een gezonde samenleving

Inrichten van een gezonde leefomgeving en het stimuleren van een gezonde leefstijl, zijn zaken die een gemeente zelf kan en moet doen. Alle opgaven uit GALA, Gezond en Actief Leven Akkoord, behoren tot het werkveld van gemeenten. Als er zorg nodig is die medische of GGZ-deskundigheid vraagt, overstijgt dit het werkveld van gemeenten. Die deskundigheid is niet op dezelfde schaal georganiseerd als een gemeente. Drie ziekenhuizen bestrijken heel Noordoost-Brabant. De GGZ die hier actief is, bestrijkt heel Oost-Brabant. We moeten allemaal anders leren werken om 'gezond en vitaal oud(er) te kunnen worden': de gemeenten maar ook de zorgpartijen. De verbinding leggen en houden tussen dit netwerk op alle niveaus is de grote opgave. Dit netwerk is zichzelf aan het hervormen om de juiste zorg bij de juiste plek te krijgen. In onze eigen organisatie vraagt dat om domeinoverstijgend samenwerken, tussen fysiek en sociaal domein. Buitenshuis vraagt dat om domein overstijgend samenwerken tussen gemeentelijk- en medisch domein.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Werken aan een toekomstbestendig sociaal domein

Van 2025 tot en met 2029 investeren we in het programma Toekomstbestendig Sociaal Domein dat gericht is op de volgende 6 pijlers: 1. werken vanuit de bedoeling, 2. inwonersparticipatie als onderdeel van beleid, 3. het versterken van strategische partnerships, 4. meer grip door data en monitoring, gebiedsgericht werken en het inrichten van de sterke sociale basis.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Samen met ervaringsdeskundigen werken aan het oplossen en voorkomen van vraagstukken van inwoners

Binnen het sociaal domein groeit de behoefte om ervaringsdeskundigen structureel in te zetten bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Een integrale aanpak is hierbij essentieel, om ervoor te zorgen dat inwoners op dezelfde manier worden ondersteund. We gaan onderzoeken op welke wijze we ervaringsdeskundigen duurzaam kunnen inzetten binnen onze organisatie en in samenwerking met onze partners.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Uitvoering geven aan het preventief jeugdbeleid

We zorgen dat hulpvragen, ook van jeugdigen en hun ouders, zoveel mogelijk in de wijk/kern worden opgelost in een vroeg stadium, zodat zwaardere zorg wordt voorkomen of beperkt. Het preventief jeugdbeleid van de gemeente Maashorst richt zich op het versterken van de opvoedomgeving door een sterke sociale basis te creëren waarin kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien met steun van ouders, scholen en professionals. Daarbij wordt ingezet op het stimuleren van beschermende factoren zoals zelfvertrouwen, sociale relaties en positieve vrijetijdsbesteding. Ouders en jeugdigen kunnen zonder verwijzing of diagnose snel en laagdrempelig hulp krijgen in hun eigen buurt. De preventieve inzet richt zich daarbij op zes belangrijke thema’s: scheidingsproblematiek, een kansrijke start, eenzaamheid, mentale veerkracht, middelengebruik en bestaanszekerheid.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Uitvoering geven aan het WMO beleidsplan

We voeren het Wmo beleidsplan uit. Hierin worden algemene en collectieve voorzieningen zoals hulpmiddelen en diensten aangeboden die zonder indicatie kunnen worden gebruikt. Ook alternatieve vormen van dagbesteding en op herstelgerichte activiteiten geven we zodanig vorm zodat hiervoor minder vaak een individuele maatwerk beschikking nodig is.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Versterking van het preventieteam in het kader van een toekomstbestendig sociaal domein

In aansluiting op de programma 'Toekomstbestendig Sociaal Domein' en het beleidskader 'Sterke Sociale Basis', investeert de gemeente verder in de versterking van het preventieteam. Dit team vormt de verbindende schakel tussen algemene, preventieve voorzieningen en gespecialiseerde ondersteuning, en wordt cruciaal in het realiseren van een gebiedsgerichte werkwijze. Door samenwerking met onderwijs, zorg, veiligheid en welzijn wordt passende ondersteuning laagdrempelig, vroegtijdig en integraal georganiseerd. Hiermee geven we invulling aan landelijke opgaven zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, en dragen we bij aan een houdbaar sociaal stelsel waarin meer inwoners op eigen kracht of met hun netwerk tot oplossingen komen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Voldoende opvang- en huisvestingsoplossingen voor nieuwkomers

De gemeente heeft in de regio afgesproken om ongeveer 400 ontheemden uit Oekraïne op te vangen. Daartoe hebben we meer opvangplekken nodig dan we nu beschikbaar hebben. Daarnaast sluit de noodopvang in het Van der Valk hotel op 1 oktober 2026. Dat betekent dat we voor die tijd een duurzame asielopvanglocatie gerealiseerd moeten hebben voor 300 personen, ter vervanging van de huidige noodopvanglocatie. Bovendien moet de gemeente een opvanglocatie aanwijzen voor de opvang van 29 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv's). Ook is de gemeente verantwoordelijk voor de huisvesting van 50 tot 60 statushouders per half jaar. Hiervoor werken we samen met de woningcorporaties.

Wat gaan we ervoor doen?

Werken aan het programma migratieopgaven

We behouden en ontwikkelen de huidige Oekraïne opvanglocaties. Op de Boekelsedijk in Uden wordt een nieuw asielzoekerscentrum ontwikkeld. Ook bereiden we de overige ontwikkelingen (woningen en opvang) op de Boekelsedijk en op de Repelakker in Zeeland en de Molenaarstraat in Schaijk voor. Daarnaast spannen we ons, in samenwerking met de woningcorporaties, in om statushouders te plaatsen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Tot dit taakveld behoren alle loketvoorzieningen die gericht zijn op het identificeren van eigen kracht, en het begeleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en dienstverlening):

- voorlichting
- advisering
- cliëntondersteuning
- toegang tot eerste- en tweedelijnsvoorzieningen
- preventie
- vroegsignalering
- PraktijkOndersteuner Huisarts voor Jeugd (POH Jeugd).

Geïndiceerde hulp en ondersteuning is alleen toegankelijk met een indicatie die door onder meer de gemeentelijke toegang wordt afgegeven. De algemene en collectieve voorzieningen gaan hieraan vooraf. Pas als deze niet toereikend zijn, komt geïndiceerde ondersteuning in beeld. Die wordt verleend vanuit 'De Toegang'. Dit is de wettelijke aanduiding van ondersteuning vanuit sociaal domein van gemeenten. Het gaat hierbij om hulp en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet. Maar ook om inzet van uitkeringen, bijzondere bijstand, armoedevoorzieningen, re-integratie trajecten en Beschut Werk vanuit de Participatiewet en schuldhulpverlening uit de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening.
Voor iedere inwoner hebben we als gemeente de mogelijkheid voor het inzetten van passende cliëntondersteuning.

Ontwikkelingen Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Inwoners doen naar vermogen mee aan de samenleving. Iedereen is anders en situaties zijn niet gelijk. Wanneer hulpvragen van inwoners niet opgelost kunnen worden door de eigen draagkracht of het netwerk binnen de sterke sociale basis, is gespecialiseerde hulp en ondersteuning beschikbaar. De tendens van de afgelopen paar jaar, waarbij de complexiteit van vragen toeneemt en de wachtlijsten groeien, proberen we te doorbreken door meer in te zetten op vroegsignalering en preventie (programma 6.1).
Het is immers het fijnste als inwoners met al hun vragen terecht kunnen bij vertrouwde gezichten in de

wijk/kern. Die professionals kunnen via warme overdracht de vraag doorzetten naar de gemeentelijke toegang als er meer nodig is dan waarin het systeem en/of de wijk of kern voorziet.
De uitvoeringsteams (jeugd, Wmo & schuldhulpverlening en participatie, inkomen en inburgering) gaan vervolgens kijken wat de best passende hulp is. Dat kan gaan om geïndiceerde tweedelijnszorg, maar we verwachten ook dat we veel vaker een passend aanbod kunnen doen met beschikbaarheid van eerstelijnszorg (samenwerking tussen (para-)medisch en sociaal domein). Vanuit het programma 'Toekomstbestendig sociaal domein' en in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd gaan we nader bekijken hoe de toegang tot ondersteuning herkenbaar, laagdrempelig en effectief kan worden ingericht

Met het programma Toekomstbestendig sociaal domein streven we naar versterking en uitbreiding van preventieve en algemene voorzieningen in de sociale basis en monitoren we de beweging dat deze versterking zich vertaalt in afname van (duur) geïndiceerd aanbod waarvoor de lokale aanpak onvoldoende oplossing biedt.

Wat willen we bereiken?

Een vindbare, herkenbare en professionele toegang voor vragen en voorzieningen

Voor situaties waarin professionele ondersteuning nodig is, willen we een vindbare, herkenbare en professionele toegang. Inwoners kunnen daar terecht met al hun vragen over zaken waarvoor wij als gemeente verantwoordelijk zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

Inrichten toegang

In 2026 gaan we vanuit het programma 'Toekomstbestendig sociaal domein' en in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd nader bekijken hoe we de toegang tot ondersteuning herkenbaarder, laagdrempeliger en effectiever kunnen inrichten. Er wordt ingezet op nauwere samenwerking tussen het preventieteam en de consulenten van de interne uitvoeringsteams.

Uitvoeringsprogramma

Nee

6.3 Inkomensregelingen (incl. armoedebeleid en eerstelijns schuldhulpverlening)

Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen:
• Inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies (LKS) op grond van de Participatiewet
• Bijzondere bijstand voor bijzondere en noodzakelijke kosten vanuit de Participatiewet
• Geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening
• IOAW (wet Inkomensvoorzieningen Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers)
• IOAZ (wet Inkomensvoorzieningen Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen)
• Kosten van levensonderhoud en kapitaalverstrekking voor gevestigde ondernemers uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004)
• Kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
• Sociale zekerheidsregelingen van het rijk, bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima
• Schuldhulpverlening en vroegsignalering van schulden vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
• Gemeentelijk minimabeleid: regelingen gericht op maatschappelijke participatie voor inwoners die tot de doelgroep minimabeleid horen (tot 120% sociaal minimum) vanuit de Gemeentewet.

Ontwikkelingen Inkomensregelingen

Participatiewet
De regering wil de regelgeving en toepassing van de Participatiewet eenvoudiger en klantvriendelijker maken, met meer ruimte voor maatwerk. Hiervoor zijn verschillende wijzigingen samengevoegd in het Wetsvoorstel Participatiewet in Balans en deze treedt in werking in 2026. Op de uitwerking van het wetsvoorstel is lokaal inhoudelijk voorgesorteerd door de samenwerking te versterken met lokale ketenpartners en door onze dienstverlening zo dicht mogelijk bij de inwoner te organiseren.

Schulden en Armoedebestrijding
We hebben als gemeente de taak om (bijzondere) bijstand, minimaregelingen en brede ondersteuning bij schuldhulpverlening te verlenen aan inwoners die het nodig hebben. Deze wettelijke taak blijven we uitvoeren, met als doel om de negatieve effecten van het leven met geldzorgen zoveel mogelijk te beperken. We zetten in op preventie en vroegsignalering van schulden. In onze aanpak streven we naar financiële zelfredzaamheid en zetten we ons in voor een integrale aanpak. Hierbij geven we specifiek aandacht aan kinderen in armoede, omdat armoede vaak leidt tot stress, wat het opgroeien in een gezonde leefomgeving belemmert. We vinden dat kinderen, ongeacht de gezinssituatie waarin ze opgroeien, alle kansen moeten krijgen om zich op sociaal, mentaal en fysiek vlak te ontwikkelen.

Onze diverse meedoenregelingen hebben tot doel dat inwoners actief mee kunnen blijven doen. Wij spannen ons maximaal in zodat hier ook gebruik van wordt gemaakt. Kennis van de doelgroep en inzicht in samenstelling, draagt bij aan een effectieve besteding van de middelen.

Wat willen we bereiken?

Inkomensondersteuning beter bereikbaar maken voor de doelgroep

Het bereik van inkomensondersteuning willen we verbeteren en het gebruik van regelingen willen we klantvriendelijker maken.

Wat gaan we ervoor doen?

Doorvoeren van de wetswijzigingen die de lokale toepassing van de participatiewet verbeteren

We hebben al verschillende stappen gemaakt naar een klantvriendelijker uitvoering van de Participatiewet. Niettemin zullen we een aantal wijzigingen in de wet nog moeten gaan doorvoeren in verordeningen, beleidsregels en werkprocessen. Naast de Participatiewet zijn er meer mogelijkheden tot het bieden van evenwicht tussen inkomsten en uitgaven. Die faciliteiten zijn makkelijk bereikbaar voor de beoogde doelgroep.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Het aantal inwoners dat te maken heeft met armoede en schulden, laten afnemen

Steeds meer inwoners die te maken hebben met geldzorgen, armoede of schulden weten de weg naar passende hulp en ondersteuning te vinden. Hierdoor worden de negatieve gevolgen van financiële problemen verminderd. Dit draagt bij aan het voorkomen van (verdere) schulden en vergroot de kans op een stabielere financiële situatie. Uiteindelijk leidt dit tot een afname van het aantal inwoners dat in armoede leeft of met problematische schulden kampt.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren van het beleidskader Armoede & Schulden waarin we beide problemen (armoede en schulden) integraal aanvliegen

In 2026 zetten we de uitvoering van het beleidskader Armoede & Schulden voort, waarbij we armoede en schulden integraal benaderen. We monitoren het gebruik van bestaande regelingen en onderzoeken welke interventies het meest effectief bijdragen aan onze doelstellingen. Daarnaast investeren we in het verbeteren van onze informatievoorziening aan onze inwoners. Een belangrijk onderdeel hiervan is de ontwikkeling van een sociale kaart die specifiek gericht is op ondersteuning bij geldzorgen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Intensiveren van de inzet van vroegsignalering

We verbeteren de uitvoering van onze schuldhulpverlening, waarbij vroegsignalering een cruciale rol speelt. Door vroegtijdig signalen op te vangen, kunnen we inwoners sneller passende ondersteuning bieden. Onze dienstverlening is laagdrempelig en toegankelijk, met (inloop)spreekuren verspreid over de gemeente en zichtbare aanwezigheid van onze consulenten en partners in de wijken/kernen. We investeren in een sterke samenwerking met ketenpartners om signalen tijdig te delen en gezamenlijk op te pakken.

Uitvoeringsprogramma

Nee

In beeld brengen en aanpakken van verborgen armoede

We investeren actief in de samenwerking met de netwerkpartners in de gemeente met Platform Geldzorgen. Door deze samenwerking vergroten we het bereik van inkomensondersteunende- en meedoenregelingen voor onze inwoners. Daarnaast zetten we in op aanvullende interventies om (verborgen) doelgroepen beter te signaleren en te ondersteunen. Hiermee bevorderen we maatschappelijke participatie en dragen we bij aan het terugdringen van armoede.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Data-gedreven werken

De gemeente neemt haar beslissingen op basis van feiten, kennis en ervaring. Met data-gedreven werken zetten we hierin een volgende stap: we gebruiken gegevens systematischer en breder, zodat we trends beter kunnen herkennen en keuzes nog beter kunnen onderbouwen. Dit helpt ons om onze dienstverlening efficiënter, effectiever en meer op maat voor inwoners te organiseren.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Aansluiten bij de elementen van de basisdienstverlening schuldhulpverlening

We zetten de ontwikkelingen van de uitvoering van onze schuldhulpverlening verder door, met als doel om aan te sluiten bij de elementen van de basisdienstverlening schuldhulpverlening. Denk bijvoorbeeld aan een laagdrempelige aanmelding en een persoonlijk begeleidingstraject dat start vanaf het eerste gesprek. We leggen ook extra nadruk op schuldpreventie, onder andere door financiële educatie op scholen en bij

belangrijke life events. Zo willen we financiële problemen vroegtijdig signaleren en waar mogelijk voorkomen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

6.4 Maatschappelijke en arbeidsparticipatie

Het taakveld Maatschappelijke en Arbeidsparticipatie bestaat uit 2 deeltaakvelden. Het gaat om gemeentelijke taken op het gebied van:

Wsw en Beschut Werk
Tot dit taakveld behoren voorzieningen om maatschappelijke participatie te bevorderen, maar niet gericht op doorstromen naar arbeid:
- beschut werken
- bestaande werkverbanden sociale werkvoorziening, bestaande Wsw- en begeleid werken dienstbetrekkingen
- arbeidsmatige dagbesteding.

Arbeidsparticipatie
Hiertoe behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen:

- re-integratie-instrumenten
- ondersteuning bij starten van een eigen bedrijf
- bepaalde vormen van tijdelijke loonkostensubsidie (voor zover ingezet als re-integratie-instrument)
- stimuleringsmaatregelen, waaronder de No-riskpolis
- loonwaardebepaling
- voorzieningen ter voorbereiding van een zelfstandig bestaan als startend ondernemer en ter begeleiding van startende ondernemers uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz).

Ontwikkelingen Maatschappelijke en arbeidsparticipatie

De arbeidsmarkt wordt gekenmerkt door arbeidskrapte. Dat heeft meerdere oorzaken waaronder vergrijzing en ontgroening van de bevolking en toenemende vraag naar arbeid. Het Rijk richt zich op vijf speerpunten om, binnen haar mogelijkheden, de arbeidsmarkt zo goed mogelijk te laten functioneren

1. Verhogen van de kwaliteit van werk;
2. Versterken van de economie;
3. Verhogen van de productiviteit;
4. Verhogen van duurzame arbeidsparticipatie;
5. Verbeteren van matching op de arbeidsmarkt.

Vier landelijke beleidsinspanningen ten aanzien van de arbeidsmarkt en de Participatiewet lichten we uit, omdat deze het lokaal beleid ten aanzien van maatschappelijke- en arbeidsparticipatie beïnvloeden:

- De hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur.

Met deze hervorming wordt gewerkt aan een andere organisatie van de 35 arbeidsmarktregio's, waarbij de focus ligt op het creëren van één loket voor werkzoekenden en werkgevers genaamd het Werkcentrum

- Toekomstbestendig maken van de sociaal ontwikkelbedrijven

De komende tien jaar moeten sociaal ontwikkelbedrijven transformeren naar een bestendige organisatie waar inwoners met een arbeidsbeperking werk kunnen vinden. IBN krijgt daarbij drie functies: een

springplank naar regulier werk; een vangnet als een regulier baan even niet lukt; en een duurzame werkplek voor mensen die niet terecht kunnen op de reguliere arbeidsmarkt.

- Wet van School naar Duurzaam werk

Deze wet is erop gericht om alle jongeren, met name de kwetsbare jongeren, de juiste ondersteuning te bieden om de overstap van onderwijs naar werk goed en zonder uitval te laten verlopen. Het onderwijs (mbo, vso en praktijkonderwijs), de doorstroompunten, maar ook de gemeenten zijn gezamenlijk aan zet om dit te realiseren.

- Participatiewet in Balans

Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is erop gericht om de Participatiewet menselijker te maken door. de bijstandsgerechtigde centraal te stellen, meer ruimte te maken voor maatwerk en uit te gaan van vertrouwen. De nadruk ligt niet meer op controle, maar op ondersteuning. Het wetsvoorstel treedt in werking in 2026.

Wat willen we bereiken?

Arbeidsparticipatie verhogen

In de huidige krappe arbeidsmarkt is het belangrijk de arbeidsparticipatie te verhogen. Binnen het vastgesteld arbeidsmarktbeleid richten we onze inspanningen op het begeleiden van onze inwoners naar werk (voorzetting van de basis die we hebben gelegd met het project Iedereen Kans op Werk), waarbij jongeren, statushouders en ouderen belangrijke doelgroepen zijn. We richten ons ook op de samenwerking met bedrijven en onderwijs om de match tussen vraag en aanbod van werk te verbeteren. Daarbij zijn het stimuleren van brede talentontwikkeling en van innovatie belangrijke doelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Versterken van het partnership met IBN

De komende jaren investeren we samen met de zes betrokken gemeenten om IBN toekomstbestendig te maken. Dat betekent dat we de samenwerking met IBN gaan intensiveren en meer inwoners met een arbeidsbeperking naar (tijdelijk) werk bij IBN gaan begeleiden.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Lokaal arbeidsmarktbeleid uitwerken in een uitvoeringsagenda

Het lokale arbeidsmarktbeleid dat we in 2025 hebben vastgesteld is gericht op het versterken van de economische vitaliteit, het behouden van jongeren voor Maashorst, op brede talentontwikkeling en op het stimuleren van innovatie. In 2026 en verder werken we dit beleidsplan uit in een uitvoeringsagenda.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Goede begeleiding ontwikkelen voor kwetsbare jongeren van school naar werk

De gemeente krijgt een grotere taak in het ondersteunen van kwetsbare jongeren naar werk, samen met het onderwijs en het Doorstroompunt. Met deze partijen gaan we een werkwijze opzetten (onder regie van de

Jongerenaanpak van de arbeidsmarktregio) om jongeren goed te begeleiden naar opleiding of werk zodat ze niet uitvallen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Participatiewet in balans implementeren

Het wetsvoorstel vraagt om een gedegen implementatie van de verschillende onderdelen, waaronder maatschappelijke participatie (wel of niet gericht op arbeidsinschakeling).

Uitvoeringsprogramma

Nee

6.5 Maatwerkvoorzieningen WMO

Tot dit taakveld behoren de volgende voorzieningen:

- Wmo Rolstoelen
- Wmo Vervoersvoorzieningen, waaronder de scootmobiel
- Wmo Vervoersdiensten, waaronder de Regiotaxi
- Wmo Woningaanpassingen
- Wmo Overige maatwerkvoorzieningen
- Wmo Eigen bijdragen
- Parkeerbeleid invaliden, inclusief leges.

Ontwikkelingen Maatwerkvoorzieningen WMO

We zetten in op het behouden en/of vergroten van de zelfredzaamheid in de directe woonomgeving. We bevorderen hiermee de participatie in de samenleving. Hierbij staat positieve gezondheid centraal. Deze ambitie staat onder druk vanwege schaarste bij een aantal maatwerkvoorzieningen. We zetten daarom zoveel mogelijk in op het gebruik van algemene voorzieningen. We werken hierin samen met ketenpartners. We houden oog voor de individuele situatie en zorgen voor maatwerk als dat noodzakelijk is.

Wat willen we bereiken?

Een verbeterde inrichting van de directe leefomgeving van kwetsbare inwoners zodat zij zoveel en zolang mogelijk in de voor hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en meedoen in de samenleving

Er zijn verschillende redenen waarom we dit streven naar zelfstandigheid en thuis wonen ondersteunen. Ten eerste kan het bijdragen aan het welzijn en de kwaliteit van leven van individuele inwoners. Veel mensen voelen zich comfortabeler en gelukkiger in hun eigen vertrouwde omgeving. Daarnaast is het de verwachting dat het bevorderen van zelfstandigheid en thuis wonen de druk op de intramurale zorg kan verminderen.

Wat gaan we ervoor doen?

Implementeren van algemene voorzieningen en stimuleren van het gebruik

We bevorderen de participatie en zelfredzaamheid van onze inwoners. We leggen de focus op eigen kracht, het eigen netwerk en een sterke sociale basis in de wijken en kernen. Op basis van het beleidsplan Wmo realiseren we (algemene) voorzieningen in de wijk/kern en stimuleren inwoners hiervan gebruik te maken.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Prestatieafspraken maken vanuit volkshuisvesting met de woningcorporaties, waarin ook de zorgaspecten worden meegenomen

De versnellingsafspraken zijn vastgelegd in een meerjarige samenwerkingsovereenkomst (prestatieafspraken) en worden in 2026 uitgevoerd. In 2026 sturen en monitoren we met name op de prestatieafspraken waar wonen en zorg elkaar raken. De verantwoording loopt via programma 8.3

Uitvoeringsprogramma

Nee

Een huisvestingverordening met urgentiebeleid regionaal ontwikkelen die in 2025 vertaald moet worden naar lokaal urgentiebeleid om bij woningtoewijzing voorrang te kunnen geven aan specifieke doelgroepen

Het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting gaat gemeenten verplichten een Huisvestingsverordening voor het onderdeel ‘urgenties’ op te stellen en dit regionaal af te stemmen.

Het gaat om urgenties voor onder andere mantelzorgverleners/-ontvangers, mensen met een ernstige en chronische medische achtergrond, dak- en thuislozen, mensen uit maatschappelijke opvang, uit beschermd wonen, uit de GGZ, uit jeugdhulp, uit detentie, of uitstap uit prostitutie. In 2026 stellen we de huisvestingsverordening met in ieder geval de urgentieregels op en door de gemeenteraad vastgesteld. De urgentieregeling zal naar verwachting in 2027 in werking treden. De verantwoording loopt via programma 8.3

Uitvoeringsprogramma

Nee

6.6 Maatwerkdienstverlening WMO

Het taakveld maatwerkdienstverlening Wmo bestaat uit 2 deeltaakvelden met gemeentelijke taken op gebied van:

Maatwerkdienstverlening Wmo
Hiertoe behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en (eventueel op basis van een toekenningsbeschikking) ondersteuning nodig hebben in de vorm van:
- Wmo Hulp bij het Huishouden
- Wmo Begeleiding en Persoonlijke Verzorging
- Wmo Dagbesteding, waaronder de inloopfunctie GGZ
- Wmo Overige Maatwerkarrangementen

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Wmo
Hierbij gaat het om alle opvang en beschermd wonen voorzieningen, met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de opvangvoorzieningen verblijven:
- Wmo Beschermd Wonen / Beschermd thuis
- Wmo Maatschappelijke- en Vrouwenopvang

Ontwikkelingen Maatwerkdienstverlening WMO

We zien dat steeds meer inwoners gebruik maken van gespecialiseerde hulp en ondersteuning. Ook groeit de groep steeds ouder wordende inwoners. De vergrijzing speelt een grote rol in het gebruik van maatwerkvoorzieningen. Samen met een krapte op de arbeidsmarkt legt dit druk op de beschikbaarheid van Wmo-ondersteuning. We proberen deze druk te verlichten door de realisatie van algemene voorzieningen met onderliggende diensten op maat voor dat gebied. Daarmee wordt de vraag naar individueel maatwerk verkleind.

Gespecialiseerde hulp en ondersteuning die wordt geboden is gericht op herstel, ontwikkeling, stabilisering of begeleiding. De hulp en ondersteuning is altijd maatwerk. We voeren regie en zijn betrokken bij de inwoner. We stellen realistische doelen. We zijn ons daarbij bewust van de kosten, goed is goed genoeg. Dit betekent dat we vooral kijken wat de inwoner nodig heeft om zo zelfredzaam mogelijk te zijn.

De verandering van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis vindt de komende jaren plaats. Dit betekent dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk thuis en in hun eigen gemeente wonen. Zij zijn hierbij zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren naar vermogen. De zorg en ondersteuning die iemand nodig heeft, wordt in samenhang geboden en is ondersteunend aan herstel. Wanneer het een inwoner (tijdelijk) niet lukt om zelfstandig te wonen of om op eigen kracht te zorgen voor een dak boven het hoofd dan zijn er voldoende passende (tijdelijke) opvangvarianten beschikbaar.

Wat willen we bereiken?

Een passend aanbod voor inwoners die zorg nodig hebben

Met onder andere de (dubbele) vergrijzing en de personeelstekorten in de zorg komt de beschikbaarheid van zorg onder druk. Het is belangrijk om de zorg beschikbaar te houden voor de mensen die dit nodig hebben. We zorgen lokaal voor een passend ondersteuningsaanbod. Dit aanbod sluit aan bij hetgeen vanuit preventie en sterke sociale basis al beschikbaar is. Op deze manier kunnen we de inwoners passende ondersteuning bieden in aanvulling op het aanbod van algemene voorzieningen.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering van het WMO beleidsplan en Gezond en gelukkig in Maashorst

We leggen hierin focus op eigen kracht, het netwerk en een sterke sociale basis in de wijken en kernen. Door de uitvoering van het beleidsplan Wmo en Gezond en Gelukkig Oud in Maashorst zetten we in op de ontwikkeling van (algemene) voorzieningen in de wijk/kernen en stimuleren we inwoners om deze voorzieningen te gebruiken, zoals dag invulling en mantelzorgondersteuning

Uitvoeringsprogramma

Nee

Een passend aanbod voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid

Met de verandering van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis, krijgt de gemeente steeds meer verantwoordelijkheid voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. We zorgen lokaal voor een gevarieerd en flexibel ondersteuningsaanbod om deze doelgroep passende ondersteuning te kunnen bieden. Hiervoor zijn drie nieuwe producten ontwikkeld Geclusterd Beschermd Thuis, Beschermd Thuis en Eerst Een Thuis die in 2026 worden doorontwikkeld en ingevoerd.

Vanuit de regionale woondeal realiseren we andersoortige woningbouw (gespikkeld wonen) gericht op de interactie tussen zorgvragers en buurtbewoners. Doordat buurtbewoners een stukje van de begeleiding op zich nemen, is minder of andersoortige professionele zorg nodig.

Uitvoeringsprogramma

Nee

6.7 Maatwerkdienstverlening Jeugdhulp

Het taakveld maatwerkdienstverlening Jeugdhulp bestaat uit 4 deeltaakvelden met gemeentelijke taken op het gebied van:

Jeugdhulp zonder verblijf
Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het gaat om hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis in het eigen gezin.

- Jeugdhulp Begeleiding
- Jeugdhulp Behandeling
- Jeugdhulp Dagbesteding
- Jeugdhulp zonder Verblijf Overig.

Jeugdhulp met verblijf
Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het gaat om hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

- Jeugdhulp Pleegzorg
- Jeugdhulp Gezinsgericht
- Jeugdhulp met Verblijf Overig.

Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ
Dit betreft jeugdhulp die vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder, alle jeugdhulp die valt onder het Landelijk Transitiearrangement (LTA), en GGZ-handeling.

- Jeugdhulp Behandeling GGZ zonder Verblijf
- Jeugdhulp Crisis/LTA/GGZ-verblijf
- Jeugdhulp Gesloten Plaatsing.

Jeugdbescherming en Jeugdreclassering
Hiertoe behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen.

- Jeugdbescherming
- Jeugdreclassering

Ontwikkelingen Maatwerkdienstverlening Jeugdhulp

In de periode 2023 – 2028 wordt uitvoering gegeven aan de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd. De Hervormingsagenda heeft als doel: Verbeteren van kwaliteit en passende zorg voor kinderen en gezinnen en op lange termijn betaalbaar houden van het stelsel. Dit heeft onder andere gevolgen voor de reikwijdte en de omvang van de Jeugdwet. De hoofdlijnen zijn vastgesteld door het rijk en worden nu landelijk verder uitgewerkt.
Vanaf 2026 tot en met 2030 wordt het toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming landelijk geïmplementeerd en verankerd. Het toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming is een plan voor de hervorming van de jeugdbescherming in Nederland. Het scenario streeft naar snellere, meer samenhangende en minder ingrijpende hulp aan gezinnen, met één regisseur per gezin en minder wisselingen van hulpverleners. Het doel is om kinderen veiliger en beter op te laten groeien, door eerder en effectiever samen te werken rond het gezin.

Voor het jeugddomein is grip krijgen op de stijgende uitgaven van gespecialiseerde jeugdhulp belangrijk. Belangrijke uitgangspunten zijn beschikbaarheid en continuïteit van hulp. Dit staat onder druk, mede door de krappe arbeidsmarkt. We zoeken met zorgaanbieders naar oplossingen hiervoor. Tegelijk blijven we sturen op kostenbeheersing. Specialistische jeugdhulp is een schaars goed en moet beschikbaar zijn voor de jeugdigen die dit het hardst nodig hebben. Het is daarom belangrijk dat we hulpvragen zo vroeg mogelijk signaleren en problemen zo klein mogelijk houden. Ook zetten we in op normaliseren en de-medicaliseren. Uitdagingen die horen bij het gewone opvoeden en opgroeien kunnen in de meeste gevallen opgevangen worden door de eigen draagkracht (normaliseren) van ouders en verwanten, het netwerk en een sterke sociale basis. Hierbij is het niet altijd nodig om gespecialiseerde hulp of ondersteuning in te zetten.
We investeren in preventie. We hebben praktijkondersteuners huisarts (POH's) jeugd en preventiewerkers in de gehele gemeente waar kinderen of ouders naartoe kunnen met hulpvragen. Wanneer ze merken dat meerdere ouders vragen hebben over een specifiek thema, organiseren zij een collectief aanbod. Gespecialiseerde jeugdhulp is bedoeld voor, en blijft beschikbaar voor de complexere vraagstukken van jeugdigen.
We versterken voor de complexere vraagstukken van jeugdigen de (gemeentelijke) toegang en verbinden deze met partners uit de jeugdketen, zoals het voorliggend veld, voorschoolse voorzieningen en onderwijs.

Wat willen we bereiken?

Een effectiever, mensgerichter en toekomstbestendig jeugdstelsel

Gelet op de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming moeten er stevige lokale teams worden gerealiseerd die dicht bij de gezinnen werken. Ze bieden zowel lichte als complexere ondersteuning, hebben regie over de hulp en werken nauw samen met zorg- en veiligheidspartners. De teams bestaan uit generalisten met toegang tot specialistische kennis, en zijn gericht op preventie, vroegsignalering en maatwerk. Ze zijn cruciaal om de druk op jeugdzorg te verlagen, hulp toegankelijker te maken en veiligheid en zorg beter te verbinden.

Wat gaan we ervoor doen?

Doorontwikkelen van het preventieteam Maashorst

Het realiseren van stevige lokale teams past binnen pijler 4 (gebiedsgericht werken), met ondersteuning vanuit de pijlers 1, 3 en 6 voor methodiek, samenwerking en infrastructuur van het programma 'Toekomstbestendig Sociaal Domein'.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

In Maashorst groeien kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk op.

Dat doen ze thuis, bij hun eigen ouders. Hierbij ontwikkelen zij zich tot veerkrachtige (jong)volwassen die naar vermogen actief meedoen in de samenleving. Ouders zijn daarvoor primair verantwoordelijk. Het kan zijn dat de ontwikkeling van een jeugdige hapert of zelfs vastloopt en in het voorliggend veld niet opgelost kan worden. De toegang beoordeelt samen met ouders en jeugdige of gespecialiseerde jeugdhulp noodzakelijk is en geeft zo nodig een beschikking af.

Wat gaan we ervoor doen?

Zorgdragen voor een sluitende aanpak Jeugdhulpverlening

Wij zorgen voor passende jeugdhulp voor de meest kwetsbare jeugdigen en hun gezin. Jeugdhulp die past bij de zwaarte en aard van de problematiek en die zo dichtbij mogelijk wordt ingezet.
We sluiten aan bij het onderwijs door het inzetten van aansluitfunctionarissen. We werken in de driehoek van jeugdige/gezin, jeugdprofessional en jeugdhulpaanbieder en kijken daarbij welke hulp het best past en in welke omvang. We blijven werken aan verbeteringen in het aanbod van jeugdhulp. dit doen we onder meer door te sturen op meer gezinsgerichte hulpverlening, meer ambulante hulp in de omgeving van de jeugdige en een betere ondersteuning van jongeren bij de stap naar zelfstandigheid als ze 18 jaar worden.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Uitvoering geven aan het nieuwe Regionaal Beleidsprogramma Jeugdhulp en Uitvoeringsplan Jeugdhulp

In 2026 geven we uitvoering aan het regionaal beleidsprogramma jeugdhulp. Het beleidsprogramma is bedoeld om richting te geven aan de regionale samenwerking ten aanzien van gespecialiseerde jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**15.401**	**15.510**	**11.614**	**10.992**	**10.969**	**10.925**
6.2 Toegang en Eerstelijnsvoorzieningen	**4.449**	**3.491**	**3.654**	**3.647**	**3.647**	**3.647**
6.3 Inkomensregeling (incl. Armoedebeleid en Schuldhulpverlening)	**20.639**	**21.681**	**21.767**	**21.675**	**21.675**	**21.675**
6.4 Maatschappelijke en Arbeidsparticipatie	**12.644**	**13.481**	**13.642**	**12.978**	**12.898**	**12.907**
6.5 Maatwerkvoorzieningen WMO	**1.904**	**3.157**	**3.012**	**3.035**	**3.061**	**3.061**
6.6 Maatwerkdienstverlening Wmo	**16.713**	**17.824**	**18.447**	**18.132**	**18.362**	**17.748**
6.7 Maatwerkdienstverlening Jeugdhulp	**20.721**	**21.680**	**22.244**	**22.190**	**21.952**	**21.951**
Totaal Lasten	**92.470**	**96.824**	**94.380**	**92.649**	**92.564**	**91.914**
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**6.838**	**2.573**	**1.597**	**1.456**	**1.475**	**1.475**
6.3 Inkomensregeling (incl. Armoedebeleid en Schuldhulpverlening)	**19.156**	**18.610**	**18.617**	**18.567**	**18.567**	**18.567**
6.4 Maatschappelijke en Arbeidsparticipatie	**322**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
6.5 Maatwerkvoorzieningen WMO	**31**	**117**	**115**	**112**	**108**	**108**
6.6 Maatwerkdienstverlening Wmo	**2.020**	**1.938**	**1.948**	**1.948**	**1.948**	**516**
6.7 Maatwerkdienstverlening Jeugdhulp	**0**	**0**	**0**	**0**	**763**	**764**
Totaal Baten	**28.367**	**23.238**	**22.277**	**22.082**	**22.861**	**21.431**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**64.103**	**73.586**	**72.103**	**70.567**	**69.703**	**70.483**
Stortingen in reserves	3.617	818	818	818	818	0
Onttrekkingen uit de reserves	6.986	4.701	548	13	13	13
Totaal mutaties reserves	**-3.369**	**-3.883**	**270**	**805**	**805**	**-13**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**60.734**	**69.703**	**72.373**	**71.372**	**70.508**	**70.470**

Verbonden partijen Programma 6 Sociaal Domein

Gemeenschappelijke regelingen

- Centrumregeling Jeugdhulp NoordoostBrabant 2020
- Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2020

- Werkvoorzieningsschap Noordoost-Brabant
- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant noord oost(Regiotaxi)

Rechtspersonen

- Niet van toepassing

Overige verbonden partijen

- Niet van toepassing

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 6 Sociaal Domein

Het beleid voor dit programma is onder andere vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

- Verordening maatschappelijke ondersteuning Maashorst per 1 januari 2024
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Maashorst 2024.2
- Beleidskader Sterke Sociale Basis
- Verordening Wet Inburgering gemeente Maashorst
- Preventief jeugdbeleid gemeente Maashorst
- Regionaal Beleidsprogramma Jeugd Regio Noordoost Brabant 2024 - 2028
- Verordening Jeugdhulp gemeente Maashorst 2024
- Mantelzorgbeleid Maashorst 'Zorg samen'
- Gezond en gelukkig oud in Maashorst 2023 - 2033

Verplichte BBV - indicatoren Programma 6 Sociaal Domein

Hieronder vindt u de ontwikkeling van de wettelijk voorgeschreven indicatoren:

- Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.)
- Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)
- Werkloze jongeren (% 16 tm 22 jarigen)
- Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners)
- Lopende re-integratievoorzieningen (Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar)
- Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 tm 21 jarigen)
- Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)
- Jongeren met jeugdhulp(% van alle jongeren tot 18 jaar)
- Jongeren met jeugbescherming(% van alle jongeren tot 18 jaar)
- Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)
- Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)

Hieronder vind je hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Werk en inkomen
- Gezondheid
- Jeugd en jeugdhulpverlening
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Het doel van Volksgezondheid is het bevorderen van de algehele gezondheid en het welzijn van de mensen die in ons land wonen. In Maashorst streven we naar 'positieve gezondheid' (= een benadering binnen de gezondheidszorg die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op beperkingen of ziekte). Mensen moeten om kunnen gaan met de uitdagingen op fysiek, emotioneel en sociaal gebied. Ze moeten zoveel mogelijk zelf de regie kunnen voeren over hun eigen leven. Preventieve maatregelen zijn dan ook voornamelijk gericht op de kwaliteit van de dagelijkse leefomgeving. Die leefomgeving bestaat onder andere uit school, werk, vrije tijd en de bereikbaarheid van deze locaties. Als beperkingen toenemen, wordt de leefwereld kleiner. Het is daarom belangrijk dat we als gemeente voorwaarden creëren die ervoor zorgen dat de gezonde leefomgeving bereikbaar blijft voor iedereen.

Ontwikkelingen Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

De effecten van klimaatverandering hebben een steeds grotere invloed op onze gezondheid en welzijn. Dit geldt met name voor kwetsbare mensen die zich moeilijk buiten hun eigen buurt kunnen verplaatsen. Maar het heeft ook bredere gevolgen. Denk bijvoorbeeld aan scholen met goede ventilatie, de kwaliteit van bedrijventerreinen en de mogelijkheid om te voet of per fiets naar winkels, werk, school en verenigingen te gaan.
In Nederland wordt gemiddeld bijna 6% van de ziektelast toegeschreven aan milieufactoren. Op lokaal niveau kan dit percentage sterk variëren, tussen de 4% en 14%. Dit zijn factoren waar individuele burgers weinig of geen invloed op hebben.

Een belangrijke partner voor ons op dit gebied van gezondheid is de GGD Hart voor Brabant. Wij geven als gemeente opdracht aan de GGD om verantwoordelijkheden uit te voeren die voortvloeien uit de Wet publieke gezondheid (WPG). De WPG is gebaseerd op preventie. Preventie kan zich richten op individuen of groepen, maar ook op de omgeving, zoals wijken en buurten. De GGD geeft advies aan de gemeente op verschillende terreinen:

- Leefstijl, inclusief het gebruik van middelen zoals roken, alcohol en drugs. Dit ligt onder andere vast in het gezondheidsbeleid en het preventief jeugdbeleid. Daar werken veel verschillende partners op het gebied van preventie aan mee, zoals Sportservice Noord-Brabant, Ons-Welzijn, Compass en wijkondersteuners.
- De inrichting van de omgeving wat betreft groen, beweging, hygiëne (afval, riolering, toezicht op risicovolle gebouwen, etc.), milieu (geluid, licht, etc.) en het binnenmilieu van openbare voorzieningen (zoals scholen met goede ventilatie). Dit is onderdeel van de werkwijze volgens de Omgevingswet, die vanaf 1 juli 2023 wordt toegepast.

De GGD heeft als belangrijkste taak ervoor te zorgen dat kinderen gezond zijn, en staat aan de lat om problemen vroegtijdig op te sporen en ouders te ondersteunen. De taken van de GGD die op maat gemaakt zijn voor individuele gevallen, vallen onder programma 6.

We hebben als gemeente een grote verantwoordelijkheid om de omgeving gezond en veilig te houden. We verzamelen en verwerken bijvoorbeeld afval en afvalwater en zorgen voor een goede leefomgeving bij ruimtelijke ontwikkelingen. We concentreren ons op vermindering van de hoeveelheid afval en afvalwater en op verbetering van de kwaliteit van het afval. Naast problemen zoals wateroverlast en droogte, heeft ook extreme hitte een grote invloed op de gezondheid en het comfort van onze leefomgeving. Door meer groen in de buurt, kunnen we bijdragen aan de aanpak van grotere uitdagingen zoals klimaatverandering, hitte, waterbeheer, biodiversiteit en gezondheid. Bij het ontwerpen en bouwen van onze woonomgeving kijken we dan ook zorgvuldig naar geschikte oplossingen, zodat na periodes van zware regenval, hitte en droogte de leefomgeving snel en gemakkelijk kan herstellen. Ook aan de sociale kant van klimaatverandering en hitte besteden we aandacht met het Lokaal Hitteplan.

We streven ernaar om in 2050 energieneutraal te zijn. Ook promoten we maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) onder ondernemers en passen dit zelf toe in onze eigen organisatie. In 2020 hebben we als onderdeel van de Regio Noordoost-Brabant een plan ingediend bij de Rijksoverheid: de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. Daarin staat beschreven hoe we gaan bijdragen aan de nationale doelstelling

van CO2-reductie. Momenteel werken we aan een RES 2.0 om te voldoen aan onze regionale afspraken in de RES.

7.1 Volksgezondheid

Gemeenten hebben een wettelijke taak op het gebied van volksgezondheid. Tot dat taakveld behoren maatregelen om de gezondheid te beschermen van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Het monitoren van de gezondheidssituatie.
- Uitvoering van preventieprogramma's en vroegtijdige signalering van specifieke stoornissen en gezondheidsbedreigende factoren.
- Uitvoering van programma's voor gezondheidsbevordering en maatregelen tegen bedreigingen van de gezondheid.
- Bestrijding van infectieziekten en aanbod van vaccinaties.
- Het geven van voorlichting, advies en begeleiding.
- Het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders.
- Het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.
- Het bevorderen van medisch milieukundige zorg.
- Het bevorderen van technische hygiënezorg.
- Het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen en ambulance.
- Het laten uitvoeren van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg.

Ontwikkelingen Volksgezondheid

Onze gezondheid is geen vanzelfsprekendheid. Dat de kwaliteit van ons voedsel en drinkwater is toegenomen, betekent niet automatisch dat we er een gezondere leefstijl op nahouden. Overgewicht, te weinig beweging, geen voedzame voeding, en infectieziektes behoren ook tot de kenmerken van deze tijd. Die kenmerken - in combinatie met de manier waarop we tegenwoordig (digitaal) met elkaar zijn gaan communiceren- hebben invloed op onze mentale veerkracht. Door de inzet van preventieve voorzieningen kunnen we een aantal van deze ontwikkelingen ombuigen.

We doen dat in het belang van onze inwoners, maar ook vanuit de overtuiging dat voorkomen -in alle opzichten- beter is dan genezen.

Daarom is gezondheid speerpunt van ons beleid. We willen dit onderwerp integraal (= vanuit alle mogelijke invalshoeken) benaderen en onderdeel maken van ál ons gemeentelijk beleid in samenwerking met de relevante partners.

In het fysieke domein is gezondheid al een integraal onderdeel van de Omgevingsvisie. We sturen hierbij nadrukkelijk op schone lucht en zuiver water. In het sociaal domein zien we eenzelfde beweging naar een integrale benadering van gezondheid.

We werken op verschillende bestuurlijke niveaus aan versterking van netwerken en aanleg van dwarsverbanden tussen de domeinen wonen, zorgen en leven. De projecten en acties die hieruit voortkomen, zouden dan ook op diverse plekken in deze programmabegroting moeten landen.

Wat willen we bereiken?

Vitaal oud(er) worden, mentale gezondheid versterken en gezondheidsverschillen verkleinen

De gemeente Maashorst wil activiteiten en netwerken stimuleren die een bijdrage leveren aan:

- vitaal oud(er) worden in een gezonde leefomgeving.
- versterking van mentale gezondheid.
- verkleining van gezondheidsverschillen tussen inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Toewerken naar integraal gezondheidsbeleid

In 2026 geven we een vervolg aan de verdere implementatie en uitvoering van het integraal gezondheidsbeleid. We werken hierbij aan een gezonde leefomgeving, het verkleinen van gezondheidsverschillen en het bevorderen van een gezonde leefstijl van onze inwoners.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Verder ontwikkelen van goede gezondheidspreventieprogramma's

Ook vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) werken we op regionaal en subregionaal niveau met de brede benadering van gezondheid. Het transformatieplan van het samenwerkingsverband Samen in Gezondheid (SIG) richt zich op drie speerpunten: 1. vitaal oud(er) worden, 2. mentale gezondheid en 3. werken vanuit de principes van positieve gezondheid. Die brede benadering zien we ook terug in de sterke sociale basis die lokaal gericht is op uitvoering van 'het Gezond en actief leven akkoord' (GALA). Hiermee sturen we op lokaal niveau op sterke gemeenschappen en een gezonde samenleving door de wisselwerking tussen formele en informele netwerken optimaal te benutten.

In deze aanpak wordt op alle niveaus gewerkt aan versterking van de samenwerking met partners en de bouw van een netwerk met partijen binnen het sociaal en medisch domein. Hiermee leggen de landelijke akkoorden (IZA en GALA) ook een directe lijn naar het rijksprogramma 'Wonen en Zorg voor ouderen' (WOZO).

Uitvoeringsprogramma

Nee

7.2 Riolering

Uit het oogpunt van volksgezondheid en veiligheid zorgen wij voor de afvoer van stedelijk afvalwater en afvloeiend hemelwater, en voor het grondwater. Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor:

- inzameling en transport van huishoudelijk en bedrijfsafvalwater.
- inzameling, transport en verwerking van hemelwater.
- voorkomen van grondwaterproblemen, onder meer door afvoer van overtollig grondwater.
- bestrijding van verontreiniging van oppervlaktewater.
- de baten van riool- en waterzorgheffing voor niet-woningen en voor woningen.
- de kosten en invordering van de riool- en waterzorgheffing.

In het Programma Omgevingswet Water & Riolering (POW&R) staat omschreven hoe we invulling geven aan de plicht die we hebben voor het zorgen voor het riool en de taken voor water.

Ontwikkelingen Riolering

Het klimaat verandert. Met als gevolg meer hitte, droogte en wateroverlast. In 2020 hebben we gekeken op welke plekken onze (woon)omgeving kwetsbaar is voor extreem weer. Het nationale Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) verplicht gemeenten om elke zes jaar dit onderzoek naar kwetsbare plekken te doen. In 2025 zijn we gestart met een nieuwe ronde stresstesten, zoals we die onderzoeken noemen. De uitkomsten gebruiken we bij overleggen met de omgeving en belanghebbenden, in onze gemeente en in de regio. De klimaatmonitor is een hulpmiddel om kwetsbare plekken in kaart te brengen.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van het functioneren van drukriolering en het lokaal vasthouden van regenwater in het buitengebied.

In het buitengebied ligt een ander soort riool dan in de gebouwde omgeving. Het vuile water wordt hier via pompen naar het riool in het centrum geduwd. Er is in deze buizen geen ruimte om ook regenwater mee te nemen. Daarom is het verboden regenwater aan te sluiten op dit riool. We weten door onderzoek in welke gebieden er nog verboden aansluitingen voor regenwater zitten. We laten eigenaren deze verbindingen afsluiten.

Wat gaan we ervoor doen?

Waar in het buitengebied nog regenwateraansluitingen zijn op het riool, gaan we op bezoek

We gaan het gesprek aan met de bewoners en leggen uit waarom het belangrijk is het regenwater op eigen grond op te vangen. Als de verbinding van het regenwater niet wordt afgesloten, leggen we een boete op.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Een klimaat veerkrachtige inrichting van onze fysieke leefomgeving

We kijken samen waar het nodig is om maatregelen te treffen. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat maatregelen nut hebben en dat ze betaalbaar zijn. Het belangrijkste punt bij hoe we omgaan met regenwater (hemelwaterbeleid), is dat we ‘water neutraal ontwikkelen'. Dit betekent dat er voor elke extra vierkante meter aan daken, tegels en inritten (verhard oppervlak) berging van water moet worden aangelegd. De berging moet minimaal 60 mm water (60 liter) per vierkante meter verhard oppervlak aan inhoud hebben. Vanuit deze berging moet het water in de bodem weg kunnen zakken.
Het werkt goed om het regenwater niet meer direct naar het riool te laten stromen. Daardoor verminderen de gevolgen van klimaatverandering . We bedoelen hier de regen die op onze daken en inritten valt, maar ook op de wegen en voetpaden. We leggen projecten aan om het regenwater te verzamelen, te bergen en in de bodem te laten zakken. Of als dit niet snel genoeg lukt, om dit water naar een plek te laten stromen waar het geen overlast geeft.

Wat gaan we ervoor doen?

We onderzoeken of onze leefomgeving weerbaar is tegen extreem weer

We doen in 2026 stresstesten van onze fysieke leefomgeving. Dit zijn modelmatige analyses over hoe onze fysieke leefomgeving reageert bij extreme weersomstandigheden als waterveiligheid, wateroverlast en droogte. Dit zijn de drie thema’s die impact hebben op het water er riolering. We bouwen verder op de eerste stresstesten van 6 jaar geleden (2020) en actualiseren dit naar de laatste stand van het klimaat. Het rapport van het IPCC uit 2022 over ‘wereldwijde klimaatverandering 2022’ is door KNMI in 2023 vertaald naar de situatie voor Nederland. Er zijn een aantal klimaatscenario’s uitgewerkt, die als uitgangspunt dienen

voor onze nieuwe ronde van stresstesten. Naast klimaatdoelstellingen zal er de komende jaren veel aandacht uitgaan naar de doelen van Europese Kader Richtlijn Water (KRW). We gebruiken de stresstesten ook om inzicht te krijgen in voortgang op doelen van de KRW. Uitkomsten van de stresstesten geven input voor het in samenhang prioriteren van maatregelen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

7.3 Afval

Het inzamelen en laten verwerken en/of recyclen van huishoudelijk afval is onderdeel van onze dienstverlening. We heffen voor deze dienstverlening de afvalstoffenheffing.

Ontwikkelingen Afval

De wereld is in beweging. De wereldbevolking neemt toe en ook onze welvaart groeit. Voor onze materiële behoeften en de technologische ontwikkelingen doen we een steeds groter beroep op grondstoffen en materialen. Dat beroep is veel groter dan de planeet ons kan bieden. Het laat onze kwetsbaarheid en afhankelijkheid zien. We zijn bovendien ook vaak afhankelijk van grondstoffen uit andere landen en dat maakt ons extra kwetsbaar. Dat dwingt ons tot actie. We moeten slimmer en efficiënter omgaan met grondstoffen en materialen. Omschakeling naar een circulaire economie, waarin sprake is van volledig hergebruik, helpt hierbij. Daarom werkt de Rijksoverheid samen met het bedrijfsleven en kennisinstituten om zuiniger en slimmer met grondstoffen om te gaan. Het doel: Nederland is volledig circulair in 2050.

Dat is haalbaar. Bijvoorbeeld door producten beter te ontwerpen en produceren, door milieubelastende producten niet meer te kopen, door ze te delen, en door ze langer en intensiever te gebruiken, bijvoorbeeld door reparatie. Ook helpt het als we de grondstoffen van de producten recyclen en niet-hernieuwbare grondstoffen of grondstoffen met een grote milieudruk vervangen door hernieuwbare grondstoffen, secundaire grondstoffen of andere primaire meer algemeen beschikbare grondstoffen met minder milieudruk.

Sinds 2019 wordt jaarlijks het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie gepubliceerd. Daarin staat beschreven welke acties we moeten uitvoeren om de transitie te realiseren naar een circulaire economie. Voor ons als gemeenten staat daar bijvoorbeeld in:

- We moeten méér, maar ook beter (kwalitatief) huishoudelijk afval scheiden.
- We moeten zelf ook secundaire grondstoffen gaan toepassen.
- We moeten afval voorkomen.

Zo kunnen wij als gemeente een bijdrage leveren aan de gewenste verandering om te komen tot een circulaire economie.

Wat willen we bereiken?

We willen onze afvalinzameling uniformiseren en dat er meer afval wordt gescheiden en voor recycling beschikbaar komt.

Belangrijk is dat de gescheiden grondstoffen van voldoende kwaliteit zijn om gerecycled te kunnen worden. In 2028 willen we dat de hoeveelheid restafval per inwoner is verminderd van 158 tot 80 kilo – een eerste stap richting een circulaire economie in 2050.

Wat gaan we ervoor doen?

Optimaliseren papierinzameling

We gaan de papierinzameling in Maashorst in 2026 evalueren. We kijken hierbij naar de efficiëntie en of de kosten in verhouding zijn met de in te zamelen hoeveelheden. We gaan beoordelen of de huidige inzamelmethode de meest geschikte is om zo optimaal mogelijk papier gescheiden in te zamelen. En we gaan daar waar nodig een verbeterplan opstellen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Optimaliseren afvalinzameling bij hoogbouw

We gaan de afvalinzameling bij de hoogbouw in 2026 evalueren. We kijken hierbij naar de efficiëntie en of de kosten in verhouding zijn met de in te zamelen hoeveelheden. We gaan beoordelen of de huidige inzamelmethode de meest geschikte is om zo optimaal mogelijk alle afvalstromen gescheiden in te zamelen. En we gaan daar waar nodig een verbeterplan opstellen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Uitvoering uitvoeringsprogramma Van Afval naar Grondstof

We voeren het uitvoeringsprogramma 'Van Afval Naar Grondstof' uit, waarin we invulling geven aan het doel om de hoeveelheid afval per inwoner terug te dringen. In 2025 zijn een aantal zaken uitgevoerd: de afvalinzameling in Reek, Schaijk en Zeeland is gelijkgetrokken met de rest van Maashorst, is de textielinzameling vanwege wetgeving onder de loep genomen, is de meerjarig 'Bewust minder afval' campagne gestart, en is in alle kernen de mobiele milieustraat ingevoerd om het scheiden van recyclebare materialen te vergemakkelijken. In 2026 evalueren we in de inzamelresultaten.

Uitvoeringsprogramma

Nee

7.4 Milieubeheer

Tot onze gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu en het realiseren van een duurzame leefomgeving behoren onder meer:

- (kwalitatieve) Bescherming en sanering van de bodem.
- Bescherming van de atmosfeer.
- Beheersing van geluidhinder.
- Bescherming tegen straling.
- Verplaatsing van milieuhinderlijke bedrijven.
- Ongediertebestrijding.
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) .
- Treffen van maatregelen om de effecten van klimaatverandering te beperken (klimaatadaptatie).
- Werken volgens de principes van de circulaire economie.
- Uitvoering 'Schone lucht-akkoord'.
- Regie op de uitvoering van de energietransitie.

We houden toezicht op bedrijfsactiviteiten en zorgen voor de inzameling van afval en afvalwater. Ook bij ruimtelijke ontwikkelingen krijgt milieu veel aandacht, bijvoorbeeld op het gebied van geluid, luchtkwaliteit,

volksgezondheid in relatie tot veehouderijen, bodemkwaliteit, externe veiligheid (bv. transport en opslag gevaarlijke stoffen, straling door hoogspanningsmasten).

Ontwikkelingen Milieubeheer

Gezondheid is een belangrijk thema in onze leefomgeving. Dit komt terug in de transitie van de landbouw, maar ook in onze omgevingsvisie. In deze visie zijn bodem en water leidende principes bij het vormgeven van ruimtelijke ontwikkelingen. Gerelateerd aan gezondheid zijn geluid en geluidbeleving belangrijke onderwerpen. Dit is bijvoorbeeld aan de orde langs autowegen, maar ook bij de vliegbewegingen rondom vliegbasis Volkel.

Omdat het stikstofvraagstuk te groot is om als gemeente zelfstandig op te pakken, trekken we hierbij op met de regio, de provincie en het Rijk. We proberen daarbij optimaal gebruik te maken van de (financiële) mogelijkheden die worden geboden. Zelf zorgen we ervoor dat het 'Schone lucht-akkoord' een vast onderdeel is van al onze beleidskeuzes.

Het is verder een gemeentelijke taak om te zorgen voor de opvang van zwerfdieren en bestrijding van ongedierte. Hierover hebben we afspraken gemaakt met partijen die hierin voorzien.

De internationale Sustainable Development Goals (SDGs), ofwel duurzaamheidsdoelen, en het Nationaal Klimaatakkoord vormen minimaal de uitgangspunten voor ons duurzaamheidsprogramma. Daarmee geven we breed invulling aan de duurzaamheidsagenda's. De SDGs vormen in de opzet en de monitoring het vertrekpunt. Naast Energie en Warmte focussen we op thema's als klimaatadaptatie, biodiversiteit, grondstoffen en materialen.

Woningen, bedrijven en vervoer moeten duurzamer worden, met een lager energieverbruik. Ook moet de gebruikte energie hernieuwbaar zijn. Dat is een grote opgave die we moeten combineren met andere grote opgaven, zoals de adaptatie aan een ander klimaat, de transitie van het landelijk gebied, de herstructurering van woonwijken en bedrijfsterreinen en het versterken van de biodiversiteit. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat we inwoners bij deze veranderingen betrekken en samen vorm en invulling geven aan deze opgaven.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt steeds belangrijker voor bedrijven, omdat opdrachtgevers hier steeds hogere eisen aan stellen. Ook wij geven daar invulling aan.

We treffen maatregelen om de invloed van klimaatverandering op ons dagelijks leven zoveel mogelijk te beperken.

Wat willen we bereiken?

Duurzame ontwikkeling

Samen met onze inwoners willen we van Maashorst een duurzame en groene gemeente maken. We hechten belang aan inclusiviteit (= iedereen kan meedoen). Daarom besteden we speciale aandacht aan inwoners met een laag inkomen en het voorkomen van energiearmoede. Bij de uitvoering van ons energieprogramma werken we samen met de regio aan de Regionale Energie Strategie (RES). Binnen de mogelijkheden van de huidige beperkte netwerkcapaciteit, richten we ons op oplossingen voor zowel inwoners als bedrijven. Voor wat betreft de gebouwde omgeving zetten we in op zowel energiebesparing (bijvoorbeeld door gerichte isolatie en het dichten van kieren) als de overgang naar duurzame warmte. We bieden extra ondersteuning in lijn met het nationale isolatieprogramma en we verkennen de mogelijkheden van andere energiedragers. Als gemeente streven we ernaar om zelf het goede voorbeeld te geven door ons gemeentelijk vastgoed energieneutraal te maken.

Klimaatadaptatie is een overkoepelend thema dat we belangrijk vinden.

We ontwikkelen instrumenten waarmee we kunnen beoordelen of onze maatregelen effectief zijn.

Wat gaan we ervoor doen?

We brengen de mogelijkheden voor een lokaal energiebedrijf in beeld

De beweging naar lokale duurzame energie is in ontwikkeling. Een lokaal energiebedrijf kan mogelijk een waardevolle bijdrage leveren aan onze energietransitie. Daarom brengen we momenteel de mogelijkheden van een dergelijk bedrijf in beeld. Dit traject zal, afhankelijk van de verdere ontwikkelingen rondom lokaal opgewekte duurzame energie voldoende handvatten bieden om op termijn een zorgvuldige afweging te kunnen maken.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We maken ons eigen gemeentelijke vastgoed energieneutraal

We stellen in 2025 een uitvoeringsplan op voor verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen. Verduurzaming wordt hierdoor een onderdeel van het meerjaren-onderhoudsplan en de meerjaren-begroting. We ronden het project ‘verduurzaming sporthal de Stigt’ af.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We zorgen voor lokale initiatieven voor zonneparken in onze gemeente, bij voorkeur op daken.

Eind 2025 openen we de tweede opstellingsronde 'tender zon-op-land'. Daarnaast hebben we de potenties in beeld gebracht voor alle treden van de zonneladder, zoals zon op grote daken, parkeerplaatsen, restgronden en water. Ondanks de problematiek rondom de netcongestie gaan we bekijken wat er mogelijk is op deze treden van de zonneladder.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We gaan ons aanpassen aan een veranderend klimaat

Vanaf 2026 geven we verdere uitvoering aan de doelen uit duurzame doelenagenda 'Veerkrachtig & Soortenrijk'. Dat doen we door uitgangspunten en maatregelen mee te nemen in lopende projecten. Daarnaast wordt ingezet op communicatie om inwoners te informeren en stimuleren bij te dragen aan de gestelde doelen. Ook krijgt klimaat(adaptatie) een plek in de verschillende nog op te stellen programma's.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We ontwikkelen een lokale aanpak voor isolatie en energiebesparing

In 2026 zetten we vol in op de isolatie van woningen. Maashorst neemt deel aan het regionale isolatieprogramma Meerjarig Collectief Ontzorgen (MCO-aanpak), die in 2025 is ontwikkeld.
Het isoleren gebeurt in lijn met het Nationaal Isolatieprogramma en binnen de kaders van het Natuurvriendelijk Isoleren. Met communicatiecampagnes brengen we nut en noodzaak van energiebesparing en isolatiemogelijkheden onder de aandacht en activeren we onze inwoners om, met de ontzorging en steun van de MCO-aanpak, hun woning te verduurzamen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We gaan gebouwen natuurvriendelijk isoleren

In 2026 ontwikkelen we ons 'Soortenmanagementplan' (SMP) verder door. Dit plan volgt uit een verplichting vanuit de Omgevingswet Natuur. De verblijfplaatsen van diersoorten die gebruik maken van daken en spouwen (mus, huis- en gierzwaluw en verschillende soorten vleermuizen) worden aangetast bij de uitvoering van isolatiemaatregelen. Het SMP leidt tot een collectieve vrijstelling voor het uitvoeren van isolatiemaatregelen. De huidige planning is dat die collectieve vrijstelling in 2026 van kracht wordt.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We gaan samen met wijken en buurten uitvoeringsplannen maken voor duurzame verwarming.

Gemeenten hebben de regie in het gebiedsgericht en planmatig verduurzamen en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Een (Wijk)uitvoeringsplan in dit kader is een plan om de gebouwen in een wijk (of ander gebied) aardgasvrij te maken, met voldoende isolatie als tussenstap. In 2026 zetten we het ingezette werk aan wijkuitvoeringsplannen Reek en Melle in participatie met deze wijken voort en pakken we minimaal één nieuw wijkuitvoeringsplan op. Welke wijk wordt opgestart moet nog worden bepaald.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We versterken onze samenwerking met de woningbouwcorporaties

In 2025 is het duurzaamheidsakkoord met onze woningcorporaties gesloten. In 2026 gaan we de acties uit het Duurzaamheidsakkoord met de woningcorporaties verder vormgeven en uitvoeren.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We brengen de mogelijkheden voor het stimuleren van bio-based en circulaire materialen in beeld.

De opinienota Biobaed bouwen is opgesteld en aangeboden aan de commissie REF. Op 19 juni heeft de commissie REF de opinienota Biobased bouwen besproken.

De input van deze bespreking wordt meegenomen in de Duurzame Doelen Agenda 'Materialen en Grondstoffen'.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We stimuleren het integraal werken aan duurzame ontwikkelingsdoelen.

De Sustainable Development Goals (SDG's) zijn het kompas voor het werken aan duurzame ontwikkeling en brede welvaart. Ze helpen om in samenhang te werken aan duurzame doelen.

Momenteel wordt er gewerkt aan een projectopdracht om te komen tot een implementatieplan voor het werken aan de SDG’s. De directie heeft daar eind juni randvoorwaarden voor meegegeven.

In het implementatieplan wordt aangegeven hoe de SDG's worden geborgd in de organisatie, waarbij ook aandacht is voor de bestuurlijke organisatie.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We stellen een warmteprogramma op

‘Gemeente Maashorst werkt aan een plan om woningen en gebouwen stap voor stap beter te isoleren om uiteindelijk uiterlijk in 2050 van het aardgas af te halen. Dit plan heet het warmteprogramma, de opvolger van de Transitievisie Warmte uit 2021. Het biedt duidelijkheid en handelingsperspectief voor professionele partners, en voor bewoners, ondernemers en andere gebouweigenaren. Het warmteprogramma moet uiterlijk 31 december 2026 door het college worden vastgesteld en wordt vervolgens elke 5 jaar geactualiseerd.’

Uitvoeringsprogramma

Nee

We stellen een update van het uitvoeringsplan verduurzaming gebouwde omgeving op

Het Warmteprogramma (Wp) zal in 2026 worden vastgesteld. Dit is een verplichting die volgt uit de Omgevingswet. Het Wp is de opvolger van de Transitievisie Warmte (TVW) uit 2021. Als gevolg van deze beleidsupdate zal het Uitvoeringsplan Verduurzaming Gebouwde Omgeving 2023 tot en met 2026 aan de hand van het Warmteprogramma worden geupdate. In 2026 zal hiermee een start worden gemaakt.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Transitie van het landelijk gebied

We zoeken naar een nieuwe balans tussen wonen, werken en recreëren in het buitengebied. Daarbij staat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (leefbaarheid en gezondheid) voorop. De transformatie van het landelijk gebied kan in onze ogen alleen slagen als we verbinding creëren en samenspel tussen de bewoners en gebruikers. We willen -in samenwerking met partners– goede gesprekken over de stikstofproblematiek mogelijk maken met het gebied en de sector, en waar nodig daarvoor het initiatief nemen. We willen oplossingen realiseren voor de knelpunten rond ammoniak, stank en gezondheid van mens en dier. We richten ons als eerste op de voormalige Landbouw Ontwikkel Gebied (LOG)-gebieden Graspeel en Odiliapeel.

Wat gaan we ervoor doen?

We blijven in gesprek met belanghebbenden over stikstof e.d.

Omdat het stikstofvraagstuk te groot is om als gemeente zelfstandig op te pakken, trekken we hierbij op met de regio, de provincie en het Rijk. We maken daarbij gebruik van gezamenlijke processen zoals NOVEX de Peel, de Brabantse Aanpak Landelijk Gebied en de financiële mogelijkheden die daaruit voorkomen. Om de doelen voor het landelijk gebied concreet te maken en om opgaven en initiatieven te verbinden, wordt met de gemeente Land van Cuijk een integraal gebiedsproces gestart voor het noordelijke deel van de Peel, oftewel De Noordelijke Peelpoort.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We zorgen voor een beleidsprogramma Landelijk Gebied

We hebben voorbereidingen gestart om te komen tot een Programma 'Integraal werken aan een Vitaal Landelijk Gebied". De gevraagde budgetten zijn in de begroting opgenomen en deze zetten we in voor verbetering en versnelling van de uitvoering.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We blijven aangehaakt bij de landelijke, provinciale en regionale stikstofaanpak

We maken gebruik van gezamenlijke processen zoals NOVEX de Peel en het Brabantse Aanpak Landelijk Gebied (ALG) en de financiële mogelijkheden die daaruit voorkomen.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We putten uit twee pilots voor meting en streefwaardebepaling van milieubelasting (geur en ammoniak). Daarbij benutten we de kennis uit de regio

Een mobiel meetstation in de Graspeel heeft onverklaarbare pieken ammoniak gemeten. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat nieuwe metingen geen werkbare oplossingsrichtingen biedt voor het terugdringen van de ervaren geurhinder in het gebied. Om de ervaren overlast beter in kaart te brengen en mogelijke oplossingen te verkennen, wordt onderzocht of er draagvlak is voor een belevingsonderzoek.

Uitvoeringsprogramma

Ja

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Tot dit taakveld behoren taken op het gebied van:
- Lijkbezorging: begraven, herbegraven en opgraven op de begraafplaatsen in Schaijk en Uden.
- Asbezorging op de begraafplaatsen in Schaijk en Uden.
- Vergunningverlening opgravingen algemene begraafplaatsen en parochiebegraafplaatsen.
- Vergunningverlening grafbedekkingen en gedenkplaten urnennissen.
- Verloven tot lijkbezorging en verloven tot crematie.
- Lijkschouw (het vaststellen dat de betrokkene is overleden).
- Baten begraafplaatsrechten.
- Baten afkoopsommen onderhoud.

Ontwikkelingen Begraafplaatsen en crematoria

De laatste jaren neemt de voorkeur om overledenen te begraven op traditionele begraafplaatsen af. De vraag naar crematies is nog altijd hoog en de behoefte aan natuur(lijker) begraven neemt toe. Dat geldt ook voor de wens om nabestaanden niet of minder te belasten met het onderhoud van de graven.
Door het lagere aantal traditionele begrafenissen staat de gewenste mate van kostendekking van de gemeentelijke begraafplaats steeds meer onder druk.

Wat willen we bereiken?

Vanuit een geharmoniseerde begraafplaatsverordening willen we onze begraafplaatsen toekomstbestendig maken.

Onderzoeken naar de mogelijkheden om de begraafplaatsen op een andere manier vorm te geven en in te spelen op de ontwikkelingen. Bij de huidige ontwikkelingen is de trend te zien dat steeds minder mensen worden begraven en veel bestaande graven worden geruimd. In 2025 zijn de eerste stappen gezet in de aanpassing van de begraafplaats in Uden, met als doel deze toekomstbestendiger te maken.

Wat gaan we ervoor doen?

In 2025 wordt vervolg gegeven van de herinrichting van de Udense begraafplaats die inspeelt op de veranderende tendensen.

De laatste jaren neemt het begraven op traditionele begraafplaatsen af. De vraag naar crematies is nog altijd hoog en de behoefte aan natuur(lijker) begraven neemt toe. Dat geldt ook voor de wens om nabestaanden niet of minder te belasten met het onderhoud van de graven.
Door het lagere aantal traditionele begrafenissen staat de gewenste mate van kostendekking van de gemeentelijke begraafplaats steeds meer onder druk.

In 2025 is gestart met het ontwerp van de herinrichting en de uitwerking daarvan. De tweede helft van 2025 wordt de uitvoering opgestart en zal doorlopen tot maart 2026. Het project loopt daarmee door in 2026.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
7.1 Volksgezondheid	**3.364**	**3.579**	**3.588**	**3.578**	**3.578**	**3.578**
7.2 Riolering	**5.913**	**6.375**	**6.351**	**6.380**	**6.379**	**6.377**
7.3 Afval	**9.227**	**8.328**	**8.443**	**8.422**	**8.421**	**8.421**
7.4 Milieubeheer	**5.722**	**12.433**	**5.663**	**5.463**	**5.463**	**5.288**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**535**	**400**	**409**	**411**	**408**	**404**
Totaal Lasten	**24.762**	**31.116**	**24.454**	**24.255**	**24.249**	**24.069**
Baten						
7.1 Volksgezondheid	**414**	**349**	**245**	**235**	**235**	**235**
7.2 Riolering	**6.586**	**6.901**	**6.920**	**6.950**	**6.950**	**6.950**
7.3 Afval	**8.788**	**8.762**	**8.963**	**8.943**	**8.943**	**8.943**
7.4 Milieubeheer	**1.578**	**7.147**	**1.064**	**1.064**	**1.064**	**1.064**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**245**	**283**	**287**	**287**	**287**	**287**
Totaal Baten	**17.612**	**23.442**	**17.478**	**17.479**	**17.479**	**17.479**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**7.150**	**7.674**	**6.975**	**6.776**	**6.770**	**6.590**
Stortingen in reserves	159	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	1.096	82	13	13	13	13
Totaal mutaties reserves	**-937**	**-82**	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**6.213**	**7.591**	**6.962**	**6.763**	**6.757**	**6.577**

Verbonden partijen Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Gemeenschappelijke regelingen

- GGD Hart voor Brabant
- Regionale Ambulance Voorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV Brabant MWN)
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Rechtspersonen

- Niet van toepassing

Overige verbonden partijen

- Niet van toepassing

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Het beleid voor dit programma is onder andere vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

- Beleidsplan Van Afval naar Grondstof, Maashorst
- Duurzame Doelen Agenda Warm & Comfortabel
- Duurzame Doelen Agenda Veerkrachtig & Soortenrijk
- Uitvoeringsregel voor kleinschalige zonne-energie installaties, windwokkels en kleinschalige windturbines
- Verordening fysiek leefomgeving

Verplichte BBV - indicatoren Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Hieronder vindt u de ontwikkeling van de wettelijk voorgeschreven indicatoren:

- Omvang huishoudelijk restafval
- Hernieuwbare elektriciteit

Hieronder vind je hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Duurzame leefomgeving
- Energietranisatie
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bij ruimtelijke beleidsontwikkeling werken we aan omgevingsplannen en beleidsontwikkeling op het gebied van wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. Daarnaast maken ook onderwerpen als de grondexploitatie, de Omgevingswet en 'vergunningverlening, toezicht en handhaving' (VTH) deel uit van dit programma.

8.1 Ruimtelijke ordening

Dit taakveld gaat over de ruimtelijke ordening, de implementatie van de Omgevingswet (die op 1 januari 2024 in werking is getreden) en gebiedsontwikkelingen. De Omgevingswet vervangt diverse wetten en zorgt voor een integrale én gebiedsgerichte benadering, waarbij de leefomgeving centraal staat.
Bij gebiedsontwikkeling gaat het om het verbinden van functies, disciplines, partijen, belangen en geldstromen, met het oog op de (her)ontwikkeling van een gebied. Het gaat daarbij niet om één specifiek omgevingsaspect, maar om verschillende aspecten die we in samenhang, integraal tegen elkaar af moeten wegen. Het uiteindelijke resultaat moet voldoen aan een goede ruimtelijke ordening.

Ontwikkelingen Ruimtelijke ordening

De invoering van de Omgevingswet heeft grote impact op de manier waarop ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving vorm krijgen. De Omgevingswet gaat namelijk uit van uitnodigingsplanologie, waarbij initiatieven niet op voorhand worden uitgesloten. Als gemeente geven we op hoofdlijnen aan waar we ruimtelijk gezien veranderingen willen en waar niet. Daarmee beschermen we omgevingswaarden voor de langere termijn. We nodigen burgers en ondernemers uit om met initiatieven te komen en stellen ons daarbij faciliterend op. We maken daarbij gebruik van verschillende instrumenten, zoals de omgevingsvisie, het omgevingsplan, vergunningverlening en toezicht en handhaving. En we kijken ook naar andere aspecten van de leefomgeving, zoals gezondheid, duurzaamheid, klimaatadaptatie, natuur, wonen en werken. Dat doen we om de omgevingskwaliteit te verbeteren. Participatie en de omgevingsdialoog maken deel uit van het proces om tot goede afwegingen te komen.

Wat willen we bereiken?

Daadkrachtige ruimtelijke ontwikkeling

In de omgevingsvisie van Maashorst hebben we een beeld van de toekomst van onze gemeente geschetst. De omgevingsvisie gaat over de fysieke leefomgeving: alles wat we buiten zien, horen, ruiken of op een andere manier ervaren. In de omgevingsvisie liggen onze ambities en beleidsdoelen vast voor de fysieke leefomgeving. De visie is daarmee een overkoepelende visie.

Wat gaan we ervoor doen?

We actualiseren de archeologische verwachtingskaarten

We gebruiken nieuwe methodes waarmee we de te verwachten archeologische waarden beter kunnen voorspellen dan de huidige, verouderde kaarten. Door deze actualisatie zorgen we dat we bij ontwikkelingen gerichter archeologisch onderzoek kunnen laten uitvoeren. Zo maken we het voor inwoners en ontwikkelaars makkelijker om nieuwe ontwikkelingen voor elkaar te krijgen.

We zorgen er ook voor dat de archeologische verwachtingskaarten en de bijbehorende regels in het omgevingsplan verwerkt worden.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We stellen een ontwikkelperspectief op voor de kern Volkel

De kern Volkel wil, aldus de Dorpsraad Volkel, graag aan de slag met de leefbaarheid van de kern Volkel. Hiervoor bestaat al lange tijd de wens om een visie voor de kern Volkel te maken die ingaat op leefbaarheid, woningbouw, sociale cohesie, voorzieningenniveau enzovoort. Deze wens is ook onderdeel van het Kernen-CV Volkel.

In 2025 hebben we een start gemaakt met de totstandkoming van dit ontwikkelperspectief. In 2026 vindt de nadere uitvoering van het 'Ontwikkelperspectief Volkel' plaats.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Implementatie van de Omgevingswet

We zorgen voor een soepele invoering van de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden. Daarbij nemen we alle aspecten in de fysieke leefomgeving mee. Onze speerpunten daarbij zijn: vormgeving van participatie in ruimtelijke processen, digitalisering, vereenvoudiging van processen en deregulering. En ook zetten we vervolgstappen in het ‘Anders Werken’, waarbij we vanuit een positieve houding proberen initiatieven mogelijk te maken.

Wat gaan we ervoor doen?

Regels voor verbouwingen zijn versoepeld

We zorgen voor een goede voorlichting vanuit de frontoffice en begeleiding vanuit omgevingsadviseurs om de initiatiefnemer wegwijs te maken in de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor verbouw

Uitvoeringsprogramma

Ja

We blijven ‘Anders Werken’

- We gaan vastgestelde omgevingsvisie uitwerken naar beleidsprogramma's.
- Vanuit het tijdelijk omgevingsplan bouwen we verder aan een casco-omgevingsplan (naar verwachting eind 2026 gereed) en daarna aan eerste definitief omgevingsplan, inclusief verordeningen en beleidsregels (eind 2031 moet het omgevingsplan gereed zijn).
- We blijven het nieuwe proces ruimtelijke initiatieven monitoren, evalueren en stroomlijnen. Het verloopt volledig digitaal.
- We voeren toezicht en handhaving uit zoals is voorgeschreven door de in werking getreden Wet Kwaliteitsborging.
- Het anders werken heeft vorm gekregen in onder meer de Intake- en Omgevingstafel. Die gaan we verder doorontwikkelen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

8.2 Grondexploitatie (woningbouw)

Dit taakveld heeft betrekking op de grond die bestemd is voor woningbouw (bedrijventerreinen staan beschreven onder programma 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur). Alle activiteiten die een gemeente daarvoor uitvoert, vatten we samen onder de term grondexploitatie (afgekort grex). Het gaat dan specifiek om activiteiten waarbij de gemeente zelf de regie voert. Bij een nieuwe gebiedsontwikkeling maakt de gemeente onder andere een begroting. Hierin staan alle verwachte kosten en opbrengsten. Alle bedragen worden in de tijd geplaatst. Daarbij houden we rekening met prijsontwikkelingen en rente-effecten. Een grondexploitatie loopt over meerdere jaren. Een nieuwe grondexploitatie wordt door de gemeenteraad vastgesteld, en jaarlijks geactualiseerd in het Meerjarenjarenperspectief Grondbedrijf (MJP).

Ontwikkelingen Grondexploitatie (woningbouw)

Het Grondbedrijf van onze gemeente heeft per 1 januari 2026 13 actieve grondexploitaties voor woningbouw. Naast de projecten van de gemeente worden ook woningbouwlocaties ontwikkeld door andere partijen. Die worden met een zogenaamde anterieure overeenkomst vastgelegd. De uitvoeringfase is per locatie anders. De samenstelling van het woningbouwprogramma staat beschreven onder programma 8.3 Wonen en Bouwen. De voortgang van de gemeentelijke locaties lichten we jaarlijks twee keer toe aan de gemeenteraad: in het begin van het jaar door het MJP en in het najaar met een voortgangsrapportage.
Een grondexploitatie start nadat de gemeenteraad deze heeft vastgesteld. Dat is vaak direct verbonden met een omgevingsplanwijziging. Dit betekent dat zowel het bouwprogramma als de gebiedsinrichting worden vastgelegd. De grondexploitatie is de financiële onderbouwing van de ambities die in het omgevingsplan zijn beschreven.
Het Grondbeleid is faciliterend voor gemeentelijke beleidsdoelen. Dit betekent dat het Grondbedrijf geen zelfstandige beleidsdoelen heeft, maar ondersteunt om beleidsdoelen te realiseren.
De voortgang van alle grondexploitaties beschrijven we in het Meerjarenprogramma (MJP) Grondbedrijf.
Voor strategische grondaankopen heeft de gemeenteraad een speciaal krediet beschikbaar (dat noemen we: revolverend krediet). De gemeente kan dit krediet gebruiken om strategische ontwikkellocaties te kopen en tot het moment van ontwikkelen te beheren (de strategische grondvoorraad). Zoals in het grondbeleid is vastgelegd, wordt de gemeenteraad actief geïnformeerd als er sprake is van een strategische aankoop.

8.3 Wonen en bouwen

Onze taken op het gebied van Wonen en bouwen hebben betrekking op:
- omgevingsrecht, ofwel vergunningsverlening, toezicht en handhaving (VTH)
- wonen. Dat wil zeggen: woningmarkt, demografie, woningbehoefte en woningbouw
- transformatie van gebieden
- locaties en leegstand, evenals herbestemming van vastgoed.

Ontwikkelingen Wonen en bouwen

Belangrijke demografische ontwikkelingen voor het thema 'wonen' zijn:

- de vergrijzing van de bevolking
- de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens
- de beweging vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) om steeds meer ‘zorg aan huis’ te leveren, zodat verhuizing naar een instelling niet nodig is.

Een belangrijke ontwikkeling op het gebied van ruimtelijke ordening is de Verstedelijkingsstrategie. Die beschrijft op hoofdlijnen de koers voor de ontwikkeling van Brabantse steden en dorpen. Voor het bewaken van de leefbaarheid in de dorpen wordt ook gewerkt aan een dorpenstrategie. Beide documenten besteden aandacht voor verduurzaming en efficiënt ruimtegebruik.

Bij de thema's herstructurering en verduurzaming van het bestaande aantal woningen in Maashorst (ook wel 'woningvoorraad' genoemd), richten we ons niet alleen op verdichting van bebouwd gebied, maar ook op verlichting van de woonlast voor bewoners.

Vanuit de Regionale Woondeal werken we samen met andere partijen om de druk op de woningmarkt te verlichten en veranderingen in wet- en regelgeving (zoals de Wet versterking regie op de volkshuisvesting en de Huisvestingswet) gezamenlijk te vertalen naar een huisvestingsverordening met onderliggend urgentiebeleid.

Deze ontwikkelingen komen voort uit het Rijksprogramma Wonen en Zorg voor ouderen (WOZO). Daarmee is er een basis voor het koppelen van wonen aan zorg. Wonen omvat immers meer dan volkshuisvesting.

Wat willen we bereiken?

Een circulaire woonomgeving en circulaire woningbouw(projecten)

We hebben oog voor toekomstige generaties. We bouwen duurzaam en CO2-neutraal en we creëren een leefbare en klimaatbestendige woonomgeving. Dat betekent dat we onder meer kansen pakken om onze groene identiteit te versterken. We borgen ruimtelijke kwaliteit. En we pakken kansen om circulariteit te vergroten en onze ecologische voetafdruk te verkleinen. Ook marktpartijen met wie we samenwerken, dagen we uit tot het leveren van maatschappelijke meerwaarde en kwaliteit.

Wat gaan we ervoor doen?

We stimuleren het bouwen van circulaire woonmilieus en woningbouw(projecten)

In 2025 hebben we een duurzaamheidsakkoord gesloten. In 2026 voeren we het duurzaamheidsakkoord uit.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Er is ruimte voor innovatie (vernieuwende initiatieven) op het gebied van levensloopbestendigheid en klimaatneutraal bouwen

We faciliteren innovatieve woningbouwinitiatieven op het gebied van levensloopbestendigheid en klimaat neutraal bouwen. We benutten kansen om circulariteit te vergroten en onze ecologische footprint te verkleinen. We zijn daarbij afhankelijk van initiatieven die we van buiten ontvangen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We onderzoeken de cultuurhistorische waarden binnen de gemeente Maashorst, met een voorstel tot bescherming

We willen op gepaste wijze voor ons erfgoed zorgen. We hebben daarom in 2024 eerst een cultuurhistorische inventarisatie uitgevoerd. Die inventarisatie laat zien wat we aan cultuurhistorische waarden in de gemeente hebben. Dit biedt de basis voor de bescherming van ons erfgoed.

Volgens de werkwijze van de Omgevingswet laten we erfgoedbeleid onder het thema ruimtelijke kwaliteit vallen. In de uitwerking van het beleid voor ruimtelijke kwaliteit zorgen we daarom dat de juiste cultuurhistorische waarden beschermd worden, en dat dit op de juiste manier geborgd wordt.

Daarnaast stellen we eisen op voor het aanwijzen van beeldbepalende panden in de gemeente, in verband met de mogelijkheden voor splitsing in het buitengebied.

Een ander onderdeel van het beschermen van de cultuurhistorische waarden in de gemeente is het behouden van kerkgebouwen. Zo behouden we niet alleen een mooi aanbod van kunst en cultuur, maar ondersteunen en faciliteren we ook herbestemming van kerken.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Een meer gevarieerd en bijzonder woonaanbod per kern voor alle doelgroepen

We sturen op kwalitatieve aspecten van de woningen én de omgeving ervan. De ‘klant’ staat daarbij centraal. We noemen dat vraaggericht ontwikkelen en bouwen. We zetten in op het beter benutten van de bestaande woningvoorraad en verbetering van aspecten waarin de bestaande voorraad nu nog niet of onvoldoende voorziet.

Wat gaan we ervoor doen?

We professionaliseren de huisvesting van arbeidsmigranten in Maashorst

Het geactualiseerde beleid 'Uitvoeringsregels huisvesting van internationale werknemers' is vastgesteld en gaan verder met de implementatie van het opgenomen vergunningstelsel en gebruik Digitaal Nachtregister.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We stimuleren bewonersinitiatieven en initiatieven voor de behoefte aan kleinschalige woningbouw voor onder meer jongeren en starters, (vitale) senioren en kwetsbare groepen

Op basis van het 'Beleidsprogramma wonen en zorg' (ook wel woonzorgvisie genoemd) toetsen we woningbouwinitiatieven. Daarbij zijn we afhankelijk van woningbouwinitiatieven die we (hebben) ontvangen. We sturen ook hierop met onze actieve grondpolitiek.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We stimuleren vraaggericht ontwikkelen en bouwen door ontwikkelende partijen

In lijn met het 'Beleidsprogramma wonen en zorg' stimuleren we ontwikkelende partijen om vraaggericht te ontwikkelen en te bouwen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We verkennen nieuwe mogelijkheden voor woningsplitsing en zetten die indien gewenst om in nieuw beleid

We onderzoeken de mogelijkheden hiervoor bij het nieuwe woonbeleid.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We zetten de starterslening voort

We blijven de ontwikkelingen op de woningmarkt volgen om te bepalen of de huidige koppeling met de betaalbaarheidsgrens in de ‘Verordening Starterslening' nog steeds voldoet.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We zoeken naar nieuwe mogelijkheden voor specifieke doelgroepen, zoals mensen die zorg en wonen willen combineren

Bij de vorming van nieuwe plannen houden we rekening met mogelijkheden voor specifieke doelgroepen. We sturen erop door initiatiefnemers daarop te attenderen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We gaan sommige woonwagenlocaties herinrichten en/of uitbreiden en bereiden een nieuwe locatie voor

We gaan de twee bestaande woonwagenlocaties uitbreiden met in totaal drie standplaatsen. We gaan verder met de uitvoering van de herinrichting van De Berkendonk. Zo gaan we nieuwe bergingen plaatsen, waar nodig beplanting toevoegen en de begrenzing van standplaatsen herzien.
Voor ’t Oliemeulen in Schaijk voeren we de ruimtelijke procedure om een standplaats te kunnen toevoegen. Om te voldoen aan de behoefte gaat de zoektocht naar een nieuwe locatie voor extra standplaatsen door en worden de eerste stappen gezet om tot één locatie te komen.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Stevige groei van het aantal woningen

We willen dat alle inwoners en woningzoekenden die daarvoor belangstelling hebben een plek kunnen vinden in onze gemeente. Dat vraagt met name om een versnelling van de productie van woningbouw en in beperkte mate om nieuwe locaties. We bouwen passend en betaalbaar in elke kern voor iedereen. Bouwen voor de eigen behoefte (= de vraag naar nieuwe woningen vanuit onze inwoners) staat daarbij centraal. Een mogelijke groei boven op die eigen behoefte met nieuwe plannen faciliteren we als eerste in de kern Uden. We willen gemiddeld 250 nieuwe woningen per jaar bouwen gedurende onze bestuursperiode. Om de gewenste versnelling van woningbouw mogelijk te maken, kijken we buiten de bestaande kaders. Ook maken we concrete afspraken met de woningbouwcorporaties en we dagen marktpartijen uit om te komen met versnellingsmogelijkheden. Daarbij voeren we een actiever grondbeleid dan in de vorige bestuursperiode en maken we optimaal gebruik van de beschikbare instrumenten.

Wat gaan we ervoor doen?

Kansen in bestaand stedelijk gebied (herstructurering) en bestaand vastgoed benutten we beter

We benutten kansen in bestaand stedelijk gebied en in bestaand vastgoed. Denk hierbij aan de gebiedsontwikkeling Kastanjeweg-Oost, herontwikkeling van de Pius X-kerk, herbestemming van het voormalige gemeentehuis in Zeeland en de gemeentewerf in Schaijk, en dergelijke.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Versnelling van het woningbouwprogramma realiseren we aan de hand van een versnellingsagenda

Jaarlijks streven we nog steeds naar het realiseren van (gemiddeld) 250 woningen (start bouw).

Uitvoeringsprogramma

Nee

Vrijkomende gemeentelijke panden zoals het voormalige gemeentehuis in Zeeland vormen we om naar (sociale) woningbouw

Het Ontwikkelperspectief Centrum Zeeland is in juni 2025 vastgesteld. Daarin is de mogelijkheid opgenomen om in het voormalige gemeentehuis woningen (in het nieuwe deel) en een zorgcentrum (in het oude deel) te ontwikkelen. We hebben daarover al gesprekken met woningcorporatie Mooiland en het Initiatief Zorgcentrum. Daarin onderzoeken we wat er in het oude gemeentehuis Zeeland mogelijk is. Dit zal in 2026 verder zijn vervolg krijgen.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We maken versnellingsafspraken met corporaties, die we ook hebben opgenomen in de prestatieafspraken

We hebben afspraken vastgelegd in onze samenwerkingsovereenkomsten (de zogenaamde prestatieafspraken) met woningcorporaties over versnelling van woningbouw. In 2025 zijn we het proces gestart om de (meerjarige) prestatieafspraken te actualiseren. In 2026 voeren we de uitvoeringsagenda voor 2026 uit.

Uitvoeringsprogramma

Ja

We voeren actieve grondpolitiek met lef en beter gebruik van het beschikbare instrumentarium, zoals onteigening of de Wet Voorkeursrecht Gemeenten

Het vorige kabinet heeft de 'Wet regie versterking volkshuisvesting' aangenomen. Deze wet schrijft voor dat bij woningbouwplannen 67% gebouwd moet worden in het betaalbare segment tot € 355.000 vrij-op-naam (VON). Dit betekent dat het complexer wordt voor een ontwikkelaar om tot een financieel haalbaar en kwalitatief goed plan te komen. Dit vraagt om duidelijke kaders en meer creativiteit in projecten. Het wordt daarom nog harder nodig dat wij als gemeente actieve grondpolitiek gaan voeren.
De Omgevingswet is in werking getreden. Dit betekent een aangepaste werkwijze voor het indienen van omgevingsplannen en omgevingsvergunningen. Ook wordt de bevoegdheid voor onteigening bij de gemeenteraad gelegd. De onteigening van gronden kan de gemeente gericht als instrument inzetten om de woningbouwdoelstellingen te realiseren als de markt niet tot ontwikkeling over gaat.

Uitvoeringsprogramma

Nee

We zetten in op tijdelijke huisvesting

We onderzoeken de haalbaarheid van diverse locaties voor tijdelijke/flexibele huisvesting. Daar waar mogelijkheden zijn, werken we concrete plannen uit.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Betaalbaar bouwen

De strekking van de motie is een voorstel voor een ‘out of the box’-onderzoek naar de mogelijkheden om minimaal 10 woningen te realiseren die betaalbaar zijn voor gezinnen met één modaal inkomen. We verwachten in het najaar 2025 te starten met het uitvoeren van de motie. De werkzaamheden ronden we naar verwachting in het eerste kwartaal 2026 af.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Vitale, krachtige, inclusieve kernen en wijken

We willen dat onze inwoners kunnen vertrouwen op een sterke en zelfredzame gemeenschap, waarin ze zoveel mogelijk in hun eigen woonomgeving kunnen blijven wonen. Hiervoor is meer nodig dan alleen woningbouw. Zo zetten we in op (behoud van) goede voorzieningen in de centra van de kernen, want die vergroten de aantrekkingskracht. Daarnaast willen we kwetsbaardere gebieden versterken (buurten, wijken en/of kernen).

Wat mag het kosten?

Een groot deel van de lasten en baten binnen de grondexploitatie (b.v. plankosten, rente) worden op de boekwaarden van de verschillende grondexploitaties gemuteerd. Deze lasten en baten zijn derhalve niet in onderstaande cijfers opgenomen. Voor 2026 betreft het 6,2 miljoen aan begrote lasten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	**4.718**	**5.673**	**4.620**	**4.442**	**4.432**	**4.431**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**1.238**	**423**	**436**	**433**	**433**	**320**
8.3 Wonen en bouwen	**3.477**	**3.463**	**3.551**	**3.561**	**3.549**	**3.541**
Totaal Lasten	**9.433**	**9.559**	**8.607**	**8.435**	**8.414**	**8.293**
Baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	**873**	**2.241**	**1.196**	**1.285**	**1.196**	**1.196**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**1.890**	**738**	**674**	**442**	**13**	**5**
8.3 Wonen en bouwen	**2.191**	**2.200**	**2.227**	**2.215**	**2.215**	**2.215**
Totaal Baten	**4.954**	**5.178**	**4.097**	**3.942**	**3.424**	**3.416**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**4.479**	**4.381**	**4.510**	**4.493**	**4.989**	**4.877**
Stortingen in reserves	2.972	2.454	836	883	248	197
Onttrekkingen uit de reserves	3.212	2.413	820	1.007	889	734
Totaal mutaties reserves	**-240**	**41**	**16**	**-123**	**-641**	**-537**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**4.239**	**4.422**	**4.526**	**4.370**	**4.348**	**4.340**

Verbonden partijen Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemeenschappelijke regelingen

- Niet van toepassing

Rechtspersonen

- Niet van toepassing

Overige verbonden partijen

- Niet van toepassing

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Het beleid voor dit programma is onder andere vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

- Omgevingsvisie gemeente Maashorst
- Nota Grondbeleid Maashorst 2022

- Doelgroepenverordening Maashorst
- Beleidsregels uitgifte grond en vastgoed gemeente Maashorst 2023
- Beleidsnota uitgifte groen- en reststroken gemeente Maashorst 2024
- Welstandsnota gemeente Maashorst 2023
- Nota Archeologie gemeente Maashorst 2023

Verplichte BBV - indicatoren Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Hieronder vindt u de ontwikkeling van de wettelijk voorgeschreven indicatoren:

- Gemiddelde WOZ waarde (duizend euro)
- Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)
- Demografische druk in %
- Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden in euro's
- Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in euro's

Hieronder vind je hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Bouwen en wonen
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 9 Bestuur en dienstverlening

Dit programma gaat over hoe wij de gemeente besturen, hoe wij de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties inrichten en hoe wij participatie vormgeven.

In ons bestuursakkoord hebben we daarover afgesproken dat we als bestuur dichtbij onze inwoners willen staan. We gaan uit van ‘samen denken, samen doen’. En we zorgen ervoor dat onze dienstverlening en onze communicatie aansluiten op de behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Om de precieze behoeften te kennen, gaan we in gesprek met onze inwoners en ondernemers. We betrekken ze actief bij projecten en beleid van Maashorst. En omgekeerd denken en doen we ook mee bij initiatieven uit de gemeenschap.

9.1 Bestuur en dienstverlening

Met programma 9 richten we ons op een bestuur dat dichtbij is, op 'samen denken en doen' (zowel in de gemeente als daarbuiten) en goede dienstverlening voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Ontwikkelingen Bestuur en dienstverlening

Een bereikbaar bestuur
De afgelopen jaren is op basis van het bestuursakkoord ingezet op een zichtbaar en bereikbaar bestuur. Dit blijft belangrijk, zeker met het oog op de lokale verkiezingen in maart 2026 en de bijbehorende bestuurswissel.

Daarnaast zetten we in op een sterke sociale basis. Daarvoor is het van belang dat onze medewerkers steeds vaker in de wijken te vinden zijn.

Intensieve en constructieve samenwerking in de regio
Bij het realiseren van onze opgaven staan we sterker als we samenwerken. Dat speelt zeker bij de grote veranderopgaven die de eigen gemeentegrenzen overstijgen zoals de woon-, mobiliteit- en energieopgave. Maashorst neemt deel in verschillende samenwerkingsverbanden, waaronder RNOB, Agrifood Capital, Noordoost Brabant Werkt, Regionale Woondeal, de Regionale Energiestrategie (RES) en NOVEX.

De verandering van taken die we krijgen vanuit het Rijk leidt tot verplichte en intensievere regionale samenwerking. Regionale samenwerking is vaak een voorwaarde om een beroep te kunnen doen op de diverse landelijke en provinciale geldstromen voor deze taken, zoals de Regio Deal.

Om goed in te kunnen spelen op (financiële) kansen die zich regionaal en landelijk voordoen, moeten we als Maashorst verder vooruit kunnen kijken. In september 2025 bieden we de visie 'Maashorst 2050, Kompas voor de toekomst' aan aan de raad. Dit lange termijn perspectief helpt in 2026 bij het opstellen van een strategische- en lobby-agenda en het verder versterken van onze positie in de regio.

Samen denken, samen doen: toewerken naar een participatieve gemeente
In 2025 zijn zowel het participatiebeleid als de participatieverordening van Maashorst vastgesteld. Dat biedt ruimte voor onze inwoners om de gemeente uit te dagen om bepaalde werkzaamheden over te nemen (uitdaagrecht). Daarnaast komt participatie steeds meer in het DNA van de medewerkers, zodat participatie een vast onderdeel wordt van onder andere beleids- en projectontwikkeling.

Innovatieve en klantvriendelijke dienstverlening
Onze visie op dienstverlening is: ‘Goed geholpen met een WARM hart’. In 2026 blijven we hier samen aan werken. Uiteraard kijken we hierbij naar de landelijke ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening: dienstverlening toegankelijk voor iedereen, technologie, gebruik van data en digitalisering als ruggengraat voor dienstverlening (Nationale Digitaliserings Strategie, NDS). We digitaliseren waar het kan en zorgen voor

persoonlijk contact waar het nodig is. Uitgangspunt is dat we werken als één overheid richting onze inwoners (zoals benoemd in Werk aan Uitvoering, WaU).

Wat willen we bereiken?

Een bereikbaar bestuur

Als bestuur willen we bereikbaar en toegankelijk zijn voor onze inwoners. Het bestuur (en de ambtelijke organisatie) zijn zichtbaar voor onze inwoners en we laten zien wat we doen. Via heldere communicatie, maar vooral ook door daar te zijn waar het gebeurt. In 2026 willen we bereiken dat onze inwoners op de hoogte zijn van de bestuurswissel, en dat de overgang naar een nieuw bestuur soepel verloopt. Een goede kennismaking met het nieuwe bestuur is daarbij essentieel.

Wat gaan we ervoor doen?

Voor inwoners is het bestuur en wat zij doen zichtbaar

We bouwen in 2026 voort op de vastgestelde communicatieopgaven en – prioriteiten. Daarnaast maken we zichtbaar wat de eerste bestuursperiode van Maashorst heeft gebracht.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Kennismakingsprogramma nieuw bestuur

In 2026 stellen we het nieuwe college voor aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Ook communiceren we over de richting van het nieuwe bestuur, passend bij het nieuw op te stellen bestuursakkoord.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Ambtenaren zijn als aanspreekpunt regelmatig zichtbaar in de wijk

Passend bij sterke sociale basis is het cruciaal om in contact te staan met onze inwoners. Te luisteren naar onze inwoners en naar wat zij belangrijk vinden. In 2026 trainen we medewerkers om nog beter het goede gesprek met inwoners te voeren.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Een intensieve en constructieve samenwerking in de regio

Ons hoofddoel is onderverdeeld in drie subdoelen:
- Versterken van de positie van gemeente Maashorst binnen de regio.
- Versterken van de positie van de regio op provinciaal- en Rijksniveau.
- Verbeteren van de dienstverlening voor onze eigen inwoners door robuuste samenwerking in de regio.

Wat gaan we ervoor doen?

We hebben een prominente rol in de regionale samenwerkingsverbanden die belangrijk zijn voor het realiseren van onze ambities

Actieve deelname aan Regiodagen
Actieve deelname aan vier Regiodagen, zowel in de voorbereiding als in de uitvoering, over alle beleidsvelden die daar geagendeerd worden. Daarbij kiezen wij voor een ambtelijke en bestuurlijke trekkersrol voor die onderwerpen die bijdragen aan de speerpunten van het huidige bestuursakkoord. Het nieuwe bestuursakkoord en het visiedocument 'Maashorst 2050 Kompas voor de toekomst' biedt de mogelijkheid hier in 2026 met een frisse blik naar te kijken en onze positionering waar nodig verder te versterken.

Lokale Regiotafel Maashorst
De organisatie van vier Lokale Regiotafels Maashorst. Raadsleden worden tijdens deze bijeenkomsten meegenomen in de onderwerpen die regionaal spelen en kunnen input meegeven aan de collegeleden die aanwezig zijn tijdens de Regiodagen. Dit om de 'heen en weer beweging' tussen raad en regio te versterken.

Actieve deelname aan regionale werkgroepen
Actieve deelname aan regionale werkgroepen (vanuit o.a. Noordoost Brabant Werkt, RNOB, de Regionale Woondeal en IZA-transformatie) om ontwikkelingen uit te wisselen en oplossingen te krijgen voor vraagstukken van onze eigen inwoners zonder als gemeente zelfstandig een ‘wiel te hoeven uitvinden’ binnen bv. de krapte van de arbeidsmarkt.

Inzet op de Regio Deal
De Regio Deal is een deal die het Rijk sluit met onze regio. De deal loopt van 2026 tot en met 2029 en biedt Maashorst de komende jaren kansen te versnellen op thema's als energiehubs op bedrijventerreinen, het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en het bedrijfsleven en het vormgeven van de Noordelijke Peelpoort.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Innovatieve en klantvriendelijke dienstverlening

In 2026 doen we dat door ons te richten op de thema’s digitalisering & klantgemak, klantfeedback, innovatie, bereikbaarheid en houding & gedrag.

Wat gaan we ervoor doen?

Bereikbaarheid: we willen dat onze inwoners ons gemakkelijk kunnen bereiken

We voeren het plan ‘telefonische bereikbaarheid’ uit en monitoren de stand van zaken.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Communicatie: we communiceren begrijpelijk voor iedereen

We schrijven op taalniveau B1, passend bij de schrijfstijl van Maashorst, ondersteund door onze schrijfwijzer. We vragen onze inwoners actief om feedback op onze brieven en website.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Digitalisering & klantgemak: implementatie persoonlijk portaal

Om onze inwoners meer en gemakkelijk inzicht te geven in de status van hun ‘zaak’ implementeren we in 2026 een persoonlijk portaal.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Innovatie: ontwikkeling digitale balie

We starten met de pilot voor een nieuw kanaal: de digitale balie. Bij deze 'balie' kunnen inwoners vanuit huis dezelfde dienstverlening ontvangen als aan de balie in het gemeentehuis.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Houding & gedrag: dienstverlenend DNA van alle collega’s ontwikkelen

In 2026 verbreden we de hostmanship trainingen in Maashorst. Verder borgen we het dienstverleningsgedrag in het programma organisatieontwikkeling.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Klantfeedback: uitbreiden klantfeedback en aansluiting Meethuis

We breiden onze klantfeedbackmetingen uit met minimaal 2 metingen. En we gebruiken het zogenaamde landelijk ontwikkelde meethuis. Het meethuis is een manier om allerlei klantfeedback op een eenduidige en vergelijkbare manier te meten, en het maakt duidelijk waar je de meeste impact maakt voor inwoners.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Samen denken, samen doen: toewerken naar een participatieve gemeente

We willen een participatieve gemeente worden die:
- luistert naar wat inwoners te zeggen hebben over hun omgeving.
- inwoners actief betrekt bij plannen en beslissingen.
- denkt in kansen en actief betrokken is bij ideeën die uit de gemeente komen.
- plannen en beleid maakt samen met inwoners, verenigingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
- inwoners helpt om hun omgeving mooi, schoon en veilig te houden.

Wat gaan we ervoor doen?

Actief inzetten digitale participatiekanaal ‘Maashorst aan het woord’

We blijven ons digitale platform verder ontwikkelen. We streven naar 4.000 geregistreerde gebruikers eind 2026. Daarnaast proberen we nieuwe vormen van participatie uit in het belang van zowel de inwoners als de gemeente.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Uitvoering geven aan het participatiebeleid

In de praktijk passen we de uitgangspunten en kaders van het participatiebeleid toe. Dit betekent onder andere dat we:
- processen bij inwonersparticipatie met de ‘vier sleutels van participatie’ in goede banen leiden;
- overheidsparticipatie blijven doorontwikkelen;
- blijven werken aan het ontwikkelen van het participatie-DNA (houding en gedrag) in onze organisatie.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Proces rondom uitdaagrecht opzetten

Elke gemeente is verplicht uiterlijk in 2027 een participatieverordening vast te stellen. Door vaststelling van de participatieverordening wordt met name invulling gegeven aan het recht van inwoners en maatschappelijke organisaties om de gemeente uit te dagen (uitdaagrecht). Zij krijgen de gelegenheid een voorstel in te dienen om een bepaalde publieke taak over te nemen, als zij denken dat ze dit beter, goedkoper of met meer meerwaarde kunnen uitvoeren.

In de participatieverordening wordt ook vastgelegd hoe de gemeente invulling geeft aan het (meer) betrekken van inwoners bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van beleid. Evalueren is sowieso een vast onderdeel van onze participatieaanpak. Op basis daarvan leren we en verbeteren we onze processen. Hierbij betrekken we uiteraard onze inwoners.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Participatie 'van onderop' (overheidsparticipatie) in de kern Uden

We stimuleren initiatieven in de wijken op het gebied van meedenken en meedoen. En helpen inwoners die hun eigen omgeving mooier en beter willen maken. We faciliteren participatievormen-op-maat die (daaruit) kunnen ontstaan. Deze moeten passen bij nut, noodzaak en energie in de betreffende wijken. Dit doen we samen met professionele partners die daar actief zijn en natuurlijk ook samen met de inwoners. We sluiten hierbij aan op het beleid sterke sociale basis.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Trainingen verzorgen en werken aan het participatie-DNA van collega's

We trainen collegeleden, projectleiders, beleidsadviseurs en andere collega's in participatief denken en werken. Dit waar mogelijk vanuit een goed hostmanship. Ook bieden we workshops aan om de vaardigheden van het presenteren voor groepen en het leiden van informatiebijeenkomsten te verbeteren.

Uitvoeringsprogramma

Ja

9.2 Telefonie, receptie en burgerzaken

Burgerzaken houdt zich bezig met wijzigingen in de 'basisregistratie personen' of met persoonlijke documenten die hierop gebaseerd zijn, zoals akten, identiteitskaarten of rijbewijzen. Binnen dit taakveld valt ook de organisatie van verkiezingen.
Een van de doelen uit het bestuursakkoord is het verder verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening voor onze inwoners en bedrijven in gemeente Maashorst. Burgerzaken speelt hierin een belangrijke rol, omdat zij direct in contact staan met de gemeenschap.

Ontwikkelingen Telefonie, receptie en burgerzaken

(Wet) Kwaliteitsbevordering uitvoering verkiezingsproces
Verkiezingen zijn het kernproces van de democratische rechtsstaat. Het proces van verkiezingen komt steeds meer onder een vergrootglas te liggen. Dit komt deels door de afname van het vertrouwen in de overheid. Het is belangrijk dat iedereen die dat wíl ook kán controleren hoe de verkiezingsuitslag tot stand komt en of het verkiezingsproces wordt uitgevoerd zoals de wet het voorschrijft. Er mag geen enkele twijfel ontstaan over hoe goed en betrouwbaar het verkiezingsproces is ingericht.

Daarnaast wordt er steeds meer nadruk gelegd op het faciliteren van de kiezer en het verhogen van inclusiviteit, zowel voor kiezers als voor stembureauleden. Datzelfde geldt voor de toegankelijkheid van verkiezingen voor alle kiezers, en het zo zelfstandig mogelijk uitbrengen van een stem.

Aanpak adreskwaliteit en integrale benadering briefadres
Een ontwikkeling in de maatschappij is dat de groep kwetsbare personen groeit. Denk aan thuis- of daklozen of mensen met sociale en/of financiële problematiek. Hierbij groeit ook het risico op woonadresfraude en de behoefte aan maatwerk.

Uitbreiding dienstverlening reisdocumenten en rijbewijzen
Gemeenten staan voor een uitdaging door de paspoortpiek. In 2014 werden paspoorten en identiteitskaarten voor het eerst 10 jaar geldig in plaats van 5 jaar. Inwoners gingen toen massaal reisdocumenten aanvragen. Deze extra drukte herhaalt zich nu. De paspoortpiek zal naar verwachting vijf jaar duren tot 2029.

Wat willen we bereiken?

Aanpak adreskwaliteit en integrale benadering briefadres

We willen meer zicht hebben op adresfraude en de financiële en/of sociale problematiek van onze inwoners. Daarnaast willen we onze inwoners meer maatwerk bieden, onder andere door intern en extern samen te werken.

Wat gaan we ervoor doen?

Vooraf adresonderzoek op basis van risico-signalen

Door de ontwikkeling van de Wet landelijke aanpak adreskwaliteit werken wij op basis van vastgestelde risicosignalen. We onderzoeken proactief op locatie een adres om adresfraude te voorkomen en om meer inzicht te krijgen in eventuele zorgelijke situaties achter de voordeur. Er worden jaarlijks gemiddeld 250 adresonderzoeken afgehandeld, waarvan 50 afkomstig uit de LAA-terugmeldingen. Daarnaast worden bij de reguliere verhuizingen sinds 12 mei 2025 risicosignalen toegepast. Hiervan is nog onvoldoende data beschikbaar.

Wij sluiten aan bij het Lokaal Informatie Overleg (LIO)om integraal samen te werken met diverse teams en de politie aan fraude, ondermijning en eventuele andere sociale problematiek. De netwerkpartners brengen signalen in bij het Lokaal Informatie Overleg en dit wordt vanuit de diverse disciplines bekeken. Als er sprake is van inconsistenties starten we een adresonderzoek en wordt het adres integraal bezocht.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Kwetsbare inwoners oplossingen op maat bieden

Door de toename van kwetsbare doelgroepen in de samenleving en de landelijke aandacht voor deze groepen als het gaat om hun briefadres, volgen wij de Wet Basisregistratie Personen en bieden wij maatwerk. In samenwerking met interne gerelateerde dienstverleners, externe partners en de betrokkene kijken we naar een passende oplossing voor financiële en/of sociale problemen in combinatie met het ontbreken van een vaste verblijfplaats.

We sluiten aan bij integrale overleggen waarin de situaties worden besproken. Bij die overleggen zijn zowel interne collega's als externe partners aangesloten, zoals bemoeizorg, GGD en de woningcorporaties.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Een open en transparant verkiezingsproces

De kwaliteit van het verkiezingsproces verbeteren en het proces vergemakkelijken.

Wat gaan we ervoor doen?

Wet kwaliteitsbevordering uitvoering verkiezingsproces implementeren

Als deze wet wordt aangenomen, gaan we uitvoering geven aan de daarin opgenomen wijzigingen.

Daarnaast gaan we in samenwerking met andere organisatie(s) extra aandacht schenken aan behoud en verbetering van de toegankelijkheid van de stembureaus en aan de bezetting van een stembureau, zodat deze een afspiegeling is van de samenleving waarin iedereen zichzelf herkent. We gaan de inclusiviteit van stembureaus stimuleren door de inzet van sprokkelduos. Ook gaan we de digitale aanvraag van een kiezerspas, volmachtbewijs of vervangende stempas mogelijk maken.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Goede dienstverlening reisdocumenten en rijbewijzen

Ons doel is om maatregelen te nemen die de dienstverlening aan onze inwoners verbetert en aansluit bij hun behoeften.

Wat gaan we ervoor doen?

Waardedocumenten kosteloos thuis laten bezorgen.

Dit voldoet aan een behoefte van onze inwoners. Daarnaast vermindert dit de druk op de medewerkers aan de receptie.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
9.1 Bestuur en dienstverlening	**4.166**	**3.137**	**3.422**	**3.381**	**4.646**	**3.246**
9.2 Telefonie, receptie en burgerzaken	**2.255**	**2.092**	**2.126**	**2.155**	**2.116**	**2.116**
Totaal Lasten	**6.421**	**5.229**	**5.547**	**5.536**	**6.762**	**5.362**
Baten						
9.1 Bestuur en dienstverlening	**41**	**44**	**44**	**44**	**44**	**44**
9.2 Telefonie, receptie en burgerzaken	**1.390**	**1.100**	**1.373**	**1.468**	**1.389**	**1.389**
Totaal Baten	**1.430**	**1.144**	**1.416**	**1.511**	**1.432**	**1.432**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**4.991**	**4.085**	**4.131**	**4.025**	**5.330**	**3.929**
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	120	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**-120**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**4.871**	**4.085**	**4.131**	**4.025**	**5.330**	**3.929**

Verbonden partijen Programma 9 Bestuur en dienstverlening

Gemeenschappelijke regelingen

- Niet van toepassing

Rechtspersonen

- Niet van toepassing

Overige verbonden partijen

- AgriFoodCapital/RNOB/Noordoostbrabant Werkt!

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 9 Bestuur en dienstverlening

Geen beleidskader van toepassing.

Verplichte BBV - indicatoren Programma 9 Bestuur en dienstverlening

Programma 9 heeft geen verplichte BBV indicatoren. In bijlage BBV indicatoren is een totaal overzicht opgenomen van de verplichte BBV indicatoren.

Hieronder vind je een hyperlink naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Landelijke voorzieningen digitalisering
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten

Een stevig fundament voor nu en de toekomst

De gemeente Maashorst is ambitieus en heeft een duidelijke missie en visie. De organisatie staat midden in de maatschappij, is ondernemend en toont lef. Dit kan alleen vanuit een goede en solide basis. Alleen als de basis op orde is, ontstaat immers ruimte voor vernieuwing en ontwikkeling. Dat betekent dat ook de bedrijfsvoering in Maashorst op orde moet zijn.
Afgelopen jaren is een goede basis gelegd voor onze jonge gemeente. Evenals in 2025 werken we ook in 2026 aan verdere verbeteringen. Een organisatie is immers nooit af. Met een goed georganiseerde en moderne bedrijfsvoering zorgen we voor onze inwoners, instellingen en bedrijven voor een goede dienstverlening. We benutten de kwaliteiten van onze medewerkers door hen een professionele werkomgeving met moderne faciliteiten te bieden. Zo zetten we stappen om de bedrijfsvoering constant te innoveren zodat we ook een uitdagende werkgever zijn en blijven.
Bij een stevig fundament hoort ook een gezonde financiële basis. Een goede verhouding tussen de inkomsten en uitgaven van een gemeente is belangrijk om doelstellingen van het bestuursakkoord op korte en lange termijn te realiseren. Een solide financieel beleid is vanzelfsprekend ook belangrijk voor de nieuwe bestuursperiode.

10.1 Overhead

Met overhead bedoelen we alle activiteiten/functies die nodig zijn om de dienstverlening aan inwoners en ondernemers mogelijk te maken.
De activiteiten uit programma 10 zijn nodig om de activiteiten van de programma's 1 tot en met 9 te kunnen uitvoeren.

Ontwikkelingen Overhead

Werken aan een toekomstbestendige organisatie

We willen onze jonge organisatie stevig positioneren, zowel voor nu als voor de toekomst. Daarbij houden we voortdurend oog voor maatschappelijke ontwikkelingen, zoals veranderingen op de arbeidsmarkt, de voortgaande digitalisering en de druk op onze financiën.

Deze ontwikkelingen vragen ook om een veranderende rol van de overheid. Als gemeente transformeren we naar een faciliterende, stimulerende en innovatieve organisatie, die het voorzieningenniveau op peil houdt voor een gemeenschap die steeds meer zelfredzaam is. We ondersteunen initiatieven waarbij inwoners elkaar helpen, verantwoordelijkheid nemen, naar elkaar omzien en zoveel mogelijk de regie over hun eigen leven behouden.

In die ontwikkeling zijn we in de toekomst steeds meer een partner in plaats van een verzorger. Handelen vanuit vertrouwen, en niet vanuit controle, is daarbij een belangrijke randvoorwaarde.

Een aantrekkelijke organisatie om in te werken

De arbeidsmarkt staat onder grote druk. De instroom van nieuwe arbeidskrachten blijft beperkt, terwijl de uitstroom door vergrijzing hoog is. Dit vraagt om gerichte aandacht voor het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent.

De jongste generaties medewerkers (zoals generatie Z) hebben een andere kijk op werk. Zij hechten meer waarde aan flexibiliteit, zingeving en ontwikkelmogelijkheden. Dit vraagt om een eigentijdse aanpak van werving, werkcultuur en arbeidsvoorwaarden.

Daarnaast verandert ook de rol van gemeenten in de samenleving. Dat betekent dat we onze manier van werken voortdurend aanpassen: meer samenwerken, innovatiever en digitaler. Voor onze huidige én toekomstige medewerkers ligt hier een uitdaging, maar ook een kans om samen te bouwen aan een wendbare en toekomstbestendige organisatie.

Een blijvend financieel gezonde gemeente
De exploitatie van de gemeente Maashorst is de afgelopen jaren solide geweest. De weerstandscapaciteit is goed en de weerstandsratio hoog (zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Dit is mede het resultaat van een zorgvuldig financieel beleid. Dankzij het project 'Sluitend maken van de begroting' en extra inkomsten vanuit de meicirculaire 2025 is de exploitatie structureel sluitend. Daarmee ligt er een solide uitgangspositie voor de nieuwe bestuursperiode na de raadsverkiezingen van maart 2026.

De financiering door het Rijk blijft een belangrijk aandachtspunt. Regelmatig wisselende besluiten maken het lastig om hierop te vertrouwen. Bovendien staat vast dat het Rijk in de komende regeerperiode zelf voor aanzienlijke financiële uitdagingen staat, zoals extra uitgaven voor defensie en infrastructuur. Ook mondiale ontwikkelingen, zoals oorlogen en de gevolgen van handelsakkoorden, hebben invloed op de financiële positie van het Rijk en daarmee op die van gemeenten.

Voorzichtigheid en het voortzetten van een solide financieel beleid blijven daarom essentiële uitgangspunten voor de begroting 2026 en de jaren daarna.

Een veilige en moderne informatievoorziening
Informatietechnologie ontwikkelt zich razendsnel. Steeds meer applicaties zijn beschikbaar als dienst en nieuwe technieken helpen ons de bedrijfsvoering en dienstverlening te verbeteren. Ontwikkelingen als kunstmatige intelligentie (AI) en robotisering bieden kansen om de bedrijfsvoering en dienstverlening te verbeteren. Daarmee krijgen inwoners meer mogelijkheden om zelf zaken te regelen en kunnen medewerkers zich richten op persoonlijk contact daar waar dit de meeste waarde heeft.

Nieuwe technologie brengt ook nieuwe gevaren met zich mee. Mondiale en technologische ontwikkelingen vragen steeds sterkere maatregelen van informatie- en IT-beveiliging. Bedreigingen zoals hacking, online profilering en spionage nemen in omvang en complexiteit toe. Naar verwachting treedt in 2026 de NIS2-richtlijn (Europese cybersecuritywetgeving) in werking en gaat de BIO 2.0 gelden als normenkader.

De Wet open overheid (Woo) vraagt van overheden dat zij transparanter zijn in hun informatievoorziening richting de samenleving. Het borgen van de Woo binnen onze organisatie is daarom een belangrijk speerpunt voor 2026.

Wat willen we bereiken?

Vanuit een heldere visie op Maashorst 2050 geven we richting en focus aan de organisatie, gedragen door de strategische agenda

Als gemeente Maashorst kijken we vooruit naar 2050. Het visiedocument 'Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst' biedt richting bij belangrijke keuzes op de lange termijn. We willen vijf bewegingen maken om ons voor te bereiden op de toekomst. Dat zijn 1. op naar een gezonde economie, 2. op naar verwevenheid met de natuur, 3. op naar een gezamenlijk thuis, 4. op naar samen wel zijn, 5. op naar samen mogelijk maken.

We willen richtinggevende stukken en kaders samenbrengen tot een basis om richting te bepalen, om mee te kunnen bewegen op ontwikkelingen met oog op de lange termijn (effecten). We willen een kompas om koers te houden richting de toekomst om zo beter integraal te kunnen sturen en de organisatie richting te geven.

Wat gaan we ervoor doen?

Visietraject Maashorst 2050

Als gemeente Maashorst kijken we vooruit naar 2050. Het visiedocument 'Maashorst 2050 - Kompas voor de toekomst' biedt richting bij belangrijke keuzes op de lange termijn. Voor de middellange termijn werken we met een strategische agenda die focus brengt in onze plannen en werkzaamheden. Daarnaast stellen we een lobbyagenda op om onze inzet en positie aan regionale en landelijke tafels te versterken.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendige organisatie

Bij gemeente Maashorst past een robuuste organisatie die klaar is voor de toekomst. De basis van deze organisatie wordt gevormd door de vijf kernwaarden: ondernemend & lef, eigenaarschap, omgevingsbewust, samen en open. We bouwen de komende jaren stevig verder aan een organisatie die voldoet aan die kernwaarden.

Wat gaan we ervoor doen?

Verder bouwen aan de organisatie, met een programma organisatieontwikkeling

In 2026 bouwen we verder aan de ontwikkeling van onze organisatie. In 2026 blijven we investeren om de schaalsprong te maken en de veranderende positie van de gemeente op regionaal en landelijk niveau in te nemen. Dit doen we vanuit het programma organisatieontwikkeling. Daarmee geven we een impuls aan de groei van onze professionele organisatie. De programmatische aanpak zorgt er bovendien voor dat we in samenhang werken aan verschillende ontwikkelinitiatieven. Een professionele werk -en leercultuur waarin we werken vanuit onze kernwaarden zijn belangrijke pijlers in dit programma.

Uitvoeringsprogramma

Nee

Wat willen we bereiken?

We zijn een aantrekkelijke werkgever waar mensen graag werken en de ruimte krijgen om hun talenten te ontwikkelen

Iedereen die bij de gemeente Maashorst komt werken, staat aan het begin van een reis. Deze reis begint bij het werven van het personeelslid en eindigt bij de uitdiensttreding. Onderstaande vier elementen staan aan de basis waarop onze visie op de reis van onze medewerkers en het werken bij de gemeente Maashorst gestoeld is:

1. Het vinden en werven van nieuwe collega's die we, door een onboarding programma, een goede start willen geven in onze organisatie.
2. Het vinden van je draai binnen de functie en het ontwikkelen van je talenten.
3. Fluitend naar je werk én weer blij naar huis gaan.
4. Tevreden doorstromen naar je volgende bestemming.

Onze medewerkers zijn net zo verschillend als de inwoners van onze gemeente. We willen een organisatie zijn waarin je jezelf kan zijn, waarin je mag leren en wordt gewaardeerd. We voeren open gesprekken, bieden ontwikkelmogelijkheden, geven verantwoordelijkheid en ruimte.

Wat gaan we ervoor doen?

Visie leren en ontwikkelen

Vanuit onze visie op leren en ontwikkelen richten we een organisatiebrede academie in. Hierin borgen we een duurzaam leer- en ontwikkelbeleid en aanbod dat aansluit bij de gewenste ontwikkelingen van de organisatie. We sluiten aan bij relevante ontwikkelingen en bieden ruimte voor talentontwikkeling. We zien leren als een doorlopend verbeterproces. We richten een evaluatieproces in om het effect zichtbaar te maken en bij te kunnen sturen zodat we duurzame ontwikkeling kunnen blijven stimuleren.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Wat willen we bereiken?

Een veilige, moderne en klantvriendelijke informatievoorziening

We werken continu aan een veilige, moderne en klantvriendelijke informatievoorziening, waarin de informatie- en privacybeveiliging op orde zijn en continuïteit is geborgd.

Wat gaan we ervoor doen?

Realisatie en opvolging risicoanalyse informatieveiligheid

We passen maatregelen toe in het kader van de Europese NIS2-richtlijn en hanteren het nieuwe, op risico's gebaseerde normenkader voor informatieveiligheid (BIO 2.0). Daarbij ontwikkelen wij onze fysieke en technische informatiebeveiliging verder door.

Daarnaast investeren wij in bewustwording van onze medewerkers én van onze inwoners. Daarmee versterken we de weerbaarheid van onze organisatie en de bescherming van gegevens van inwoners en bedrijven.

Uitvoeringsprogramma

Ja

Data-gedreven werken

De gemeente neemt haar beslissingen op basis van feiten, kennis en ervaring. Met data-gedreven werken zetten we hierin een volgende stap: we gebruiken gegevens systematischer en breder, zodat we trends beter kunnen herkennen en keuzes nog beter kunnen onderbouwen. Dit helpt ons om onze dienstverlening efficiënter, effectiever en meer op maat voor inwoners te organiseren.

Uitvoeringsprogramma

Nee

AI & Robotisering

We verkennen de mogelijkheden van AI en robotisering voor het verbeteren van onze dienstverlening en vergroten van de efficiëntie van onze bedrijfsvoering. Daarbij richten we ons op het automatiseren van repeterende taken en het ondersteunen van medewerkers bij administratieve processen. We passen AI en robotisering zorgvuldig toe, met oog voor transparantie, betrouwbaarheid en de bescherming van persoonsgegevens. Hiervoor hanteren we de Europese verordening (AI Act) en Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) als belangrijkste kaders.

Uitvoeringsprogramma

Nee

10.2 Treasury

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoording afleggen over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's.
De gemeente Maashorst wil financieel gezond zijn. Eventuele tegenvallers kunnen we opvangen. Zorgvuldig met gemeenschapsgeld omgaan, staat hierbij voorop. We zijn ambitieus en we zetten onze financiën maximaal in om onze ambities te realiseren. Wanneer er meer capaciteit nodig is, zijn we bereid daarin te investeren.

De inkomsten en uitgaven zijn in evenwicht. Uitgangspunt is dat de gemeentelijke producten en de afvalstoffenheffing kostendekkend zijn.

Ontwikkelingen Treasury

Financieel beleid
Een gezond financieel beleid van de gemeente is gebaseerd op drie pijlers: structurele dekking, goed uitgewerkt risicomanagement met een weerstandscapaciteit passend bij de gemeente en financiering.

Aanscherping financieel kader

Gezien de verslechterde financiële vooruitzichten de komende jaren, hebben we besloten om scherp aan de wind te zeilen. Dit wil zeggen dat we terughoudend zijn met nieuwe plannen en stevig sturen op ons uitgavenpatroon. Het uitgangspunt bij de Programmabegroting 2025-2028, een strakker financieel kader waarin geen ruimte is voor nieuw beleid dat extra geld kost, is ook in deze programmabegroting van toepassing. Het principe 'nieuw voor oud' is leidend. Dat wil zeggen dat we nieuwe plannen of initiatieven alleen in gang zetten als ze in plaats komen van bestaande plannen of als we ze binnen bestaande taakvelden en -budgetten kunnen opvangen. Uitzondering hierop zijn wettelijke verplichtingen en de risicoposten die al in de vorige programmabegroting zijn opgenomen.

Beoordeling financiële positie
Gemeenten zijn verplicht om een aantal financiële kengetallen te presenteren. De kengetallen geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht over de financiële positie van de gemeente.
Wij hanteren de signaleringswaarden, zoals die in de stresstest voor 100.000+ gemeenten zijn opgenomen. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) behoren. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. Om ons huidige financiële beleid voort te zetten, ambiëren we categorie A en accepteren we categorie B.
We rapporteren over deze financiële kengetallen in zowel de Programmabegroting (prognose) als de Programmarekening (realisatie).
Bij de integrale afweging van middelen bij de Programmabegroting 2026, worden de gevolgen voor de financiële kengetallen zoveel als mogelijk vooraf in beeld gebracht. Op die manier zijn alle pijlers van ons financieel beleid (structurele dekking, goed uitgewerkt risicomanagement met een weerstandscapaciteit passend bij de gemeente en financiering) betrokken bij de integrale afweging. Maar nog belangrijker is, dat we op deze manier in staat zijn om daar op te sturen.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	Begroting >0%	Begroting 0%	Begroting < 20%
Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de financiële kengetallen opgenomen.

Wat willen we bereiken?

Een financieel gezonde gemeente

De gemeente Maashorst is ambitieus en we zetten onze financiën maximaal in om die ambities te realiseren. We doen wat nodig is. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat onze financiën structureel op orde blijven.

Wat gaan we ervoor doen?

Om te kunnen sturen op de financiën werken we met een aantal prestatie indicatoren (PI's)

Deze PI's hebben we ondergebracht in drie pijlers, namelijk: ‘Dekking', 'Risicomanagement' en 'Financiering'. We hebben onze financiële strategie vastgelegd in de paragrafen 'weerstandsvermogen en risicobeheersing' en 'financiering'. De vastgestelde streefwaarden bij de PI's monitoren we en we doen voorstellen tot bijsturing als daar aanleiding toe is.

Uitvoeringsprogramma

Nee

10.3 Belastinginkomsten

Naast de algemene uitkering vanuit het Rijk haalt de gemeente Maashorst een deel van de inkomsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen. Met name de onroerendzaakbelasting (OZB) is belangrijk. Deze inkomsten uit belastingen en heffingen zijn onderdeel van het gemeentelijk beleid en daarin kunnen keuzes gemaakt worden.
Er zijn twee soorten gemeentelijke belastinginkomsten:

- Belastingen: bijvoorbeeld onroerende zaakbelasting (OZB), toeristenbelasting en parkeerbelasting. De opbrengst daarvan gaat naar de gemeente. De gemeente bepaalt zelf waarvoor ze de opbrengst gebruikt.
- Heffingen: dit zijn rechten, tarieven en leges. Bijvoorbeeld rioolheffing of de kosten voor een paspoort. De gemeente kan hier alleen de totale kosten vergoed krijgen die ze gemaakt heeft. Met andere woorden: de totale opbrengst van deze heffingen mag niet meer zijn dan de totale kosten die we ervoor moeten maken.

Ontwikkelingen Belastinginkomsten

We streven naar een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau tegen zo laag mogelijke kosten voor onze inwoners. Door jarenlang de OZB alleen te indexeren, staan we landelijk gezien onderaan de lijsten met lastendruk voor onze inwoners. Met het oog op stijgende prijzen voor onze voorzieningen en de financiële onzekerheden de komende jaren, is middels vaststelling van de programmabegroting 2025 besloten om de OZB in 2025 met 10% te verhogen en aanvullend in 2026 met 2%. Daarnaast worden conform de financieel technische uitgangspunten uit deze programmabegroting alle tarieven met 2,2% indexering verhoogd.

Op het gebied van belastingen is verder in de kadernota 2026 besloten om de parkeeropbrengsten centrum te indexeren middels een groeimodel en gaan we in overleg met het centrummanagement over de tijden waarbinnen betaald geparkeerd wordt. Dit met als doel om uiteindelijk op de jaarschijf 2029 een aanvullende inkomst te generen van € 1.463.000.

Daarnaast worden de tarieven toeristenbelasting verhoogd. In de gemeente Maashorst willen we tarieven hanteren die in lijn zijn met de buurgemeenten. En dit zorgt ook voor een eerlijkere verdeling van de belastingdruk voor onze inwoners. Om de impact van de herijking te spreiden gebeurt dat via ingroeimodel. Om ondernemers de tijd te geven hierop te anticiperen voeren we de tariefstijging pas per 2027 in. Via het ingroeimodel is de stijging ten opzichte van de huidige situatie een verhoging in 2027 van 17% tot een verhoging van 50% in 2029.

De belastingsamenwerking Oost-Brabant onderzoekt de mogelijkheden van uitbreiding (schaalvergroting) met gemeenten en/of waterschappen. De belangrijkste redenen zijn kostenbesparing en behoud van kwaliteit van de belastingheffing.

Met betrekking tot leges (bedragen die in rekening worden gebracht door de gemeente voor geleverde diensten zoals een rijbewijs) worden de processen doorgelicht en kijken we of deze kostendekkend zijn.

Wat willen we bereiken?

De heffingen zijn kostendekkend

We streven naar 100% kostendekkendheid zoals wettelijk is toegestaan en zoals opgenomen is in ons bestuursakkoord.

Wat gaan we ervoor doen?

Kostendekkendheidsonderzoek en impactanalyse afronden voor de leges op het gebied van de Omgevingswet

Op het gebied van belastingen zijn er geen veranderingen. De belastingsamenwerking Oost-Brabant onderzoekt de mogelijkheden van uitbreiding (schaalvergroting) met gemeenten en/of waterschappen. De belangrijkste redenen zijn kostenbesparing en behoud van kwaliteit met betrekking tot de belastingheffing. Met betrekking tot leges (bedragen die in rekening worden gebracht door de gemeente voor geleverde diensten zoals een rijbewijs) worden de processen doorgelicht en wordt gekeken of deze kostendekkend zijn.

Uitvoeringsprogramma

Nee

10.4 Gemeentefonds

Gemeenten ontvangen een financiële bijdrage van de Rijksoverheid uit het Gemeentefonds (= de algemene uitkering). Hiermee kunnen we een deel van onze uitgaven financieren. We mogen zelf bepalen waar we dit geld aan besteden. Het college van burgemeester en wethouders en uiteindelijk de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor de keuzes en verantwoording. Hoeveel geld we precies uit het Gemeentefonds krijgen, hangt af van gemeentelijke kenmerken en belastingcapaciteit (= hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen). De Rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het Gemeentefonds onder meer naar:

- aantal inwoners
- aantal jongeren
- aantal uitkeringsgerechtigden
- oppervlakte van de gemeente
- grootte van de watergebieden.

Deze kenmerken heten maatstaven. Er zijn veel verschillende maatstaven. Elke maatstaf heeft een bedrag voor elke 'eenheid'. De gemeente krijgt dus geld voor iedere inwoner, iedere jongere, enzovoort.

Het aantal maatstaven is de afgelopen jaren sterk teruggelopen. Het idee hierachter was om fluctuaties te voorkomen. In de praktijk blijkt nu echter dat de impact van wijzigingen op de maatstaven juist groter is.

Ontwikkelingen Gemeentefonds

Jaarlijks verschijnen er drie circulaires (= nieuwsbrieven) vanuit het Rijk. De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid. De septembercirculaire is de vertaling van de Miljoenennota (de Rijksbegroting). En de decembercirculaire rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

Met de Raadsinformatiebrief 52415/2025 van 24 juni 2025 hebben we de raad geïnformeerd over de uitkomsten van de meicirculaire 2025. De gevolgen van deze meicirculaire zijn verwerkt in de Programmabegroting 2026-2029.

Samengevat;

- De algemene uitkering van het Rijk voor Maashorst stijgt vanaf 2026 sterk, met een bruto voordeel van ruim € 9,5 miljoen per jaar.
- Door deze hogere uitkering worden de saldi van de begroting aanzienlijk verbeterd.
- Tegelijkertijd blijven we voorzichtig waarbij de extra ruimte deels wordt gereserveerd voor onzekerheden, zoals toekomstige kosten binnen het sociaal domein, inflatiecorrecties en de ontwikkeling van gemeenschappelijke regelingen.
- Vanaf 2028 geldt een korting op het gemeentefonds vanwege een voorgenomen eigen bijdrage in de jeugdzorg. Zolang de wetgeving hierover ontbreekt, mag deze budgettair neutraal worden verwerkt (advies van de Provincie Noord-Brabant).

Meicirculaire 2025 (bedragen x € 1.000: + = positief en - = negatief)				
Saldo 2026-2029	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Stand Decembercirculaire 2024	**128.933**	**129.559**	**130.650**	**132.208**
Uitkeringsfactor (acress/maatstaven)	8.119	9.158	9.505	10.398
Taakmutaties (demping terugval/tekorten enz.)	5.924	4.858	1.197	1.296
Decentralisatie en integratieuitkeringen	743	694	688	697
Overige mutaties/stelposten (woz, inflatie, jeugd en btw-compensatiefonds	-5.261	-5.026	-5.056	-5.050
Mutaties Meicirculaire 2025	*9.525*	*9.684*	*6.334*	*7.341*
Bruto effect (eindstand Meicirculaire)	**138.458**	**139.243**	**136.984**	**139.549**
Netto budgettair effect (mutaties Meicirculaire)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Bruto effect	**9.525**	**9.684**	**6.334**	**7.341**
Correctie loon- en prijsontwikkeling (LPO)	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Correctie hoeveelheidsverschillen	-949	-1.404	-1.764	-2.086
Invoeren sturen op trajectduur jeugdzorg			763	764
Stelpost sturen op trajectduur jeugdzorg			199	200
Oormerken decentralisatie en integratieuitkeringen	-777	-694	-688	-697
Totaal correcties	**-2.726**	**-3.098**	**-2.490**	**-2.819**
2. Totale gevolgen Meicirculaire 2025	**6.799**	**6.586**	**3.844**	**4.522**

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
10.1 Overhead	**24.616**	**26.828**	**27.326**	**24.902**	**25.105**	**24.944**
10.2 Treasury	**1.671**	**3.539**	**5.803**	**7.275**	**7.612**	**7.252**
10.3 Belastinginkomsten	**1.246**	**1.116**	**1.148**	**1.130**	**1.130**	**1.130**
10.4 Gemeentefonds	**236**	**283**	**288**	**288**	**288**	**288**
Totaal Lasten	**27.769**	**31.765**	**34.565**	**33.596**	**34.135**	**33.615**
Baten						
10.1 Overhead	**271**	**121**	**124**	**124**	**124**	**124**
10.2 Treasury	**4.545**	**2.678**	**2.878**	**2.677**	**2.887**	**2.927**
10.3 Belastinginkomsten	**17.698**	**19.628**	**21.319**	**21.904**	**22.489**	**22.733**
10.4 Gemeentefonds	**129.882**	**132.507**	**138.458**	**139.243**	**136.983**	**139.549**
Totaal Baten	**152.395**	**154.934**	**162.779**	**163.948**	**162.483**	**165.334**
Geraamd resultaat exclusief mutaties reserves	**-124.626**	**-123.169**	**-128.214**	**-130.352**	**-128.348**	**-131.719**
Stortingen in reserves	5.953	3.705	0	0	0	0
Onttrekkingen uit de reserves	2.916	8.198	1.739	1.102	2.504	173
Totaal mutaties reserves	**3.037**	**-4.493**	**-1.739**	**-1.102**	**-2.504**	**-173**
Geraamd resultaat inclusief mutaties reserves	**-121.589**	**-127.661**	**-129.952**	**-131.454**	**-130.852**	**-131.893**

Verbonden partijen Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten

Gemeenschappelijke regelingen

- Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Rechtspersonen

- Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- Dimpact

Overige verbonden partijen

- Niet van toepassing

Voor een uitgebreid overzicht van de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidskaders Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten

Geen beleidskader van toepassing.

Verplichte BBV - indicatoren Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten

Hieronder vindt u de ontwikkeling van de wettelijk voorgeschreven indicatoren:

- Formatie (fte per 1.000 inwoners)
- Bezetting (fte per 1.000 inwoners)
- Apparaatskosten (per inwoner)
- Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)
- Overhead (% van totale lasten)

Hieronder vind je hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?' Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Maashorst.

- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen

Artikel 66 van het BBV verplicht gemeenten om alle kosten en opbrengsten met ingang van 2017 in te delen naar taakvelden. Daarnaast verplicht artikel 8 een overzicht op te nemen van de algemene dekkingsmiddelen. Algemene dekkingsmiddelen zijn baten en lasten die niet specifiek tot een programma behoren. In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de 'algemene dekkingsmiddelen' naar taakveld.

Exploitatie inkomsten (x € 1000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Dividend	86	83	83	83	83	83
Rente eigen vermogen/voorzieningen en renteresultaat	225	-308	-127	-312	101	-61
Totaal taakveld 0.5 treasury	**311**	**-225**	**-44**	**-229**	**-18**	**21**
Totaal taakveld 0.61 OZB woningen	**7.672**	**8.692**	**9.118**	**9.354**	**9.591**	**9.653**
Totaal taakveld 0.62 OZB niet-woningen	**7.356**	**8.291**	**8.638**	**8.804**	**8.969**	**8.969**
Totaal taakveld 0.63 Parkeebelasting	**2.362**	**2.398**	**3.311**	**3.494**	**3.677**	**3.860**
Reclamebelasting	210	219	224	224	224	224
Totaal taakveld 0.64 Belastingen overig	**210**	**219**	**224**	**224**	**224**	**224**
Totaal taakveld 0.7 Algemene uitkering	**129.882**	**132.507**	**138.458**	**139.243**	**136.983**	**139.549**
Forensenbelasting	13	35	36	36	36	36
Toeristenbelasting	514	629	706	612	698	778
Totaal taakveld 3.4 Economische promotie	**527**	**664**	**742**	**648**	**734**	**814**
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**148.318**	**152.546**	**160.447**	**161.538**	**160.160**	**163.091**

Overhead

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te verhogen, wordt de overhead centraal begroot en verantwoord op BBV taakveld 0.4 Overhead (ondersteuning organisatie). Er zijn regels opgesteld in het BBV over welke kosten wel en niet onder de overhead geschaard worden. Dit betekent voor ons de volgende onderdelen:

- Leidinggevenden (inclusief gemeentesecretaris)
- Management- en bestuursondersteuning
- Financiën

- HR (inclusief salarisadministratie) en Juridische zaken
- Communicatie en Creatie
- Informatiemanagement, applicatie- en systeembeheer
- Informatie- en gegevensbeheer
- Facilitair
- Telefonie en receptie
- Huisvestingskosten
- ICT kosten

Berekening opslagpercentage overhead van de tarieven lokale heffingen

De overhead wordt niet toegerekend aan alle producten (m.u.v. grondexploitatie en investeringen). Voor de berekening van lokale heffingen en andere kostendekkende tarieven, dienen we extracomptabel echter wel een component overhead toe te rekenen. Dit betekent dat de overheadkosten bij lokale heffingen (afval, riool, leges) wel worden betrokken in de tarieven (extracomptabel).
De wetgever laat gemeenten redelijk vrij in de methodiek van toerekenen. Wel is het noodzakelijk om de gekozen methodiek vast te leggen in de financiële verordening van de gemeente. In de gemeente Maashorst is gekozen voor de methode van 'toerekenen op basis van personeelslasten'. De formule die hiervoor wordt gehanteerd, luidt:

Overheadkosten
totale directe personeelslasten + inhuur derden alle taakvelden exclusief overhead

De uitkomst van de gekozen methode resulteert voor 2026 in een opslagpercentage van 75,19% (75,36% in 2025) en ligt hiermee in lijn met de begroting 2025.

In de begroting 2026 worden overigens twee overheadpercentages genoemd die verschillend zijn.

1. De hierboven berekende 75,19%. Dit is het percentage opslag overhead dat toegerekend kan worden aan onze directe salarislasten per uur. Als een uurtarief € 60,- is dan moeten we daar € 45,11 bij optellen om de totale lasten per direct uur te bepalen. Dat zijn de directe salarislasten plus de overhead. Dat is dan in dit voorbeeld € 105,11.
2. Overheadpercentage t.o.v. totale lasten. Dit zijn de totale overheadkosten gedeeld door de totale lasten van de begroting excl. de stortingen in de reserves. Dit percentage geeft aan dat 12,79% van onze begrotingsuitgaven bestaat uit overhead

Het uitgangspunt in de verslaggevingsregels van het BBV is dat de werkelijke kosten moeten worden toegerekend en niet een begroot bedrag. Voor de overhead betekent dit dat dus moet worden gerekend met de werkelijke overheadlasten. De verdeelsleutel die wordt gehanteerd (75,19% in 2026) hoeft binnen het BBV niet te worden nagecalculeerd. Dit betekent dat de voorgecalculeerde verhouding wordt gehanteerd en afgezet tegen de werkelijke kosten. Eventuele budgetverschillen binnen de overhead worden in de programmarekening toegelicht in programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Dit met als doel een gelijk speelveld te creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. De verschuldigde vennootschapsbelasting (Vpb) wordt extracomptabel berekend over (winstgevende) ondernemersactiviteiten.

Op basis van onze inventarisatie en uitgangspunten worden de volgende activiteiten in de aangifte betrokken:

- Grondbedrijf

- Afval (reststromen en bedrijfsafval)
- Reclame-uitingen (abri's)
- Parkeren (vrijgesteld)
- Kermissen (vrijgesteld)

De aangiften hebben geleid tot de volgende fiscale resultaten:

Boekjaar	**Fiscaal Resultaat (- = verlies, + = winst)**		
	Uden	**Landerd**	**Totaal Maashorst**
2016	€ 89.163	€ 227.775	€ 316.938
2017	€ 2.027.462	€ 110.052	€ 2.137.514
2018	€ 2.243.963	€ 845.433	€ 3.089.396
2019	-€ 596.922	€ 341.404	- € 255.518
2020	-€ 78.945	- € 389.488	- € 468.433
2021	€ 2.966.985	- € 72.889	€ 2.894.096
2022	n.v.t.	n.v.t.	- € 2.160.314
2023	n.v.t.	n.v.t.	- € 818.390
2024	n.v.t.	n.v.t.	*
Totaal	**€ 6.651.706**	**€ 1.062.287**	**€ 4.735.289**

* De aangifte 2024 moet nog opgesteld worden. De verwachting is dat ook voor 2024 een fiscaal verlies resteert.

Fiscale resultaten worden overigens heel anders berekend dan bedrijfseconomische resultaten (o.b.v. het BBV), met name op basis van een fiscale beginbalans. Het is derhalve mogelijk dat het grondbedrijf bedrijfseconomisch winstgevend is, maar fiscaal gezien verlieslatend en vice versa.

Onvoorzien

In de begroting is volgens onze financiële verordening een structurele post onvoorzien opgenomen van €45.000.

Paragrafen

Paragraaf Wet Open Overheid

Een open en transparante gemeente willen we vanuit onze kernwaarden zijn. De Wet Open Overheid is hiervoor de wettelijke grondslag. In 2026 gaan we het interne proces hiervoor verder verbeteren. Een belangrijke stap hierin is het opzetten van een ondersteuningsteam dat zowel aan de passieve openbaarmaking (naar aanleiding van een Woo-verzoek) als de actieve openbaarmaking van besluiten gaat bijdragen.

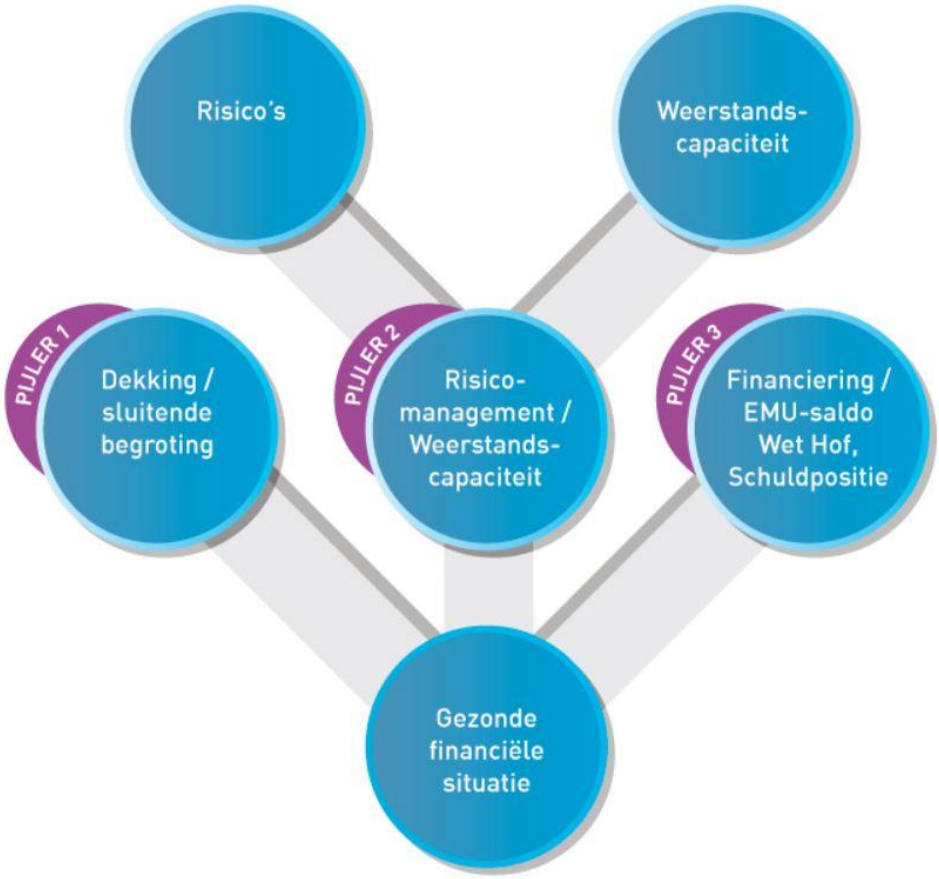
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

We vinden risicomanagement belangrijk in de gemeente Maashorst. Het heeft dan ook een prominente plek binnen de planning & control cyclus.

Bij alle planning & control producten rapporteren we hierover in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. In plaats van een periodieke inventarisatie, is risicomanagement bij gemeente Maashorst een continu proces. Het dient als hulpmiddel bij het nemen van besluiten door zowel de raad als het college.

Risicomanagement is een van de drie pijlers van ons financieel beleid. Deze pijlers worden toegelicht bij het onderdeel ‘Gevolgen Programmabegroting 2026 voor de financiële positie'.

2026 Financiële strategie en beleid

Korte toelichting op de 3 pijlers van ons financieel beleid

Risicomanagement en risicobeheersing

De risico's zijn in beeld en worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Daaruit volgt een weerstandsratio. Met de raad is afgesproken dat deze ten minste tussen 1 en 2 moet liggen. Op dit moment bedraagt deze 4,9. Dit betekent dat we onze risico's ruim hebben afgedekt en dat een deel van onze algemene reserve ingezet zou kunnen worden voor onze inwoners en bedrijven. Dat laatste gebeurt nu ook door onder andere het tekort van 2026 in de voorliggende begroting uit deze reserve te dekken.

Kengetallen financiële positie

Op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording, zijn gemeenten verplicht om een aantal kengetallen op te nemen in deze paragraaf. Deze indicatoren zijn opgenomen in het onderdeel 'Financiële begroting - gevolgen programmabegroting 2026 voor de financiële positie'.

Kengetallen financiële verordening
Daarnaast presenteren we conform artikel 22 uit onze financiële verordening de volgende kengetallen.

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025 incl. wijzigingen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Netto schuld per inwoner	€ 1.032,82	€ 928,29	€ 1.322.51	€ 1.209.39	€ 1.104.31	€ 1.000,36
2. Saldo van baten en lasten voor mutaties reserves als percentage van de inkomsten(-=voordeel, +=nadeel)	-1,89%	5,22%	0,37%	-1,08%	1,42%	-0,40%
3. Onbenutte belastingcapaciteit OZB als percentage van de inkomsten	3,55%	2,44%	2,97%	2,95%	2,96%	3,00%

Risico's

Uitgebreide risicoanalyse met een top 10 aan risico’s
Doelstelling van de gemeente Maashorst is om periodiek inzicht te hebben in de risico's. Door de periodieke inventarisatie is op een gedetailleerd niveau inzicht in de risico's die de gemeente Maashorst loopt. Tevens wordt door de teams aangegeven op welke wijze de risico's beheerst worden. De financiële omvang van deze risico's brengen we op uniforme wijze in beeld, conform het vastgestelde beleid voor risicomanagement. De risico-inventarisatie vindt plaats op basis van het inschatten van de financiële impact en de kans van optreden. We hanteren bij het bepalen van de kans, klassen van 1 tot 5. De top 10 van de risico's beslaat 84% van de totale risico's.

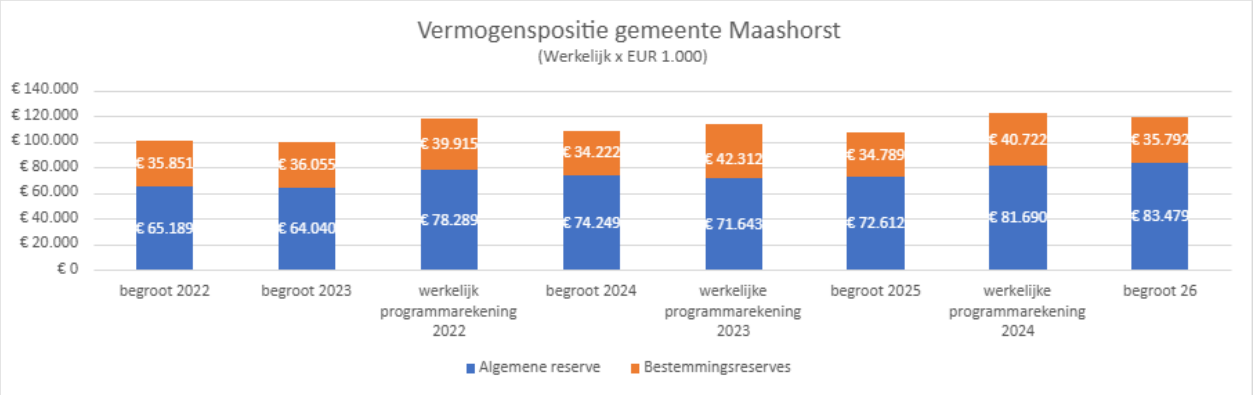
Hierover wordt 4x per jaar (in de 1e Tussentijdse rapportage, Programmabegroting, 2e Tussentijdse rapportage en Programmarekening) verantwoording afgelegd.

De risico’s zijn opnieuw beoordeeld en zo nodig aangepast ten opzichte van de risico's in de jaarrekening van 2024. In onderstaand schema is weergegeven wat de 10 grootste risico’s zijn voor de gemeente Maashorst.

Risico	Risicobedrag begroting 2026	Financieel effect begroting 2026
1. Grondexploitatie	€ 7.410.000	€ 4.786.000
2. Onderwijshuisvesting	€ 2.160.000	€ 2.160.000
3. Sociaal Domein Gespecialiseerde jeugdhulp	€ 20.271.805	€ 2.027.181
4. Sociaal Domein | Wmo Maatwerkvoorzieningen	€ 18.407.508	€ 1.841.000
5. Stikstofproblematiek	€ 6.000.000	€ 1.800.000
6. Niet gedekte claims, aansprakelijkheidsverzekering, risico van gevolgschade door het niet nakomen van contractuele afspraken	€ 13.889.550	€ 1.388.955
7. Sociaal Domein | Participatiewet Inkomen	€ 9.177.469	€ 917.747
8. Gemeenschappelijke regelingen	€ 7.000.000	€ 700.000
9. Bedrijfsvoeringsrisico	€ 6.154.000	€ 615.400
10. Sociaal Domein | Participatiewet Arbeid	€ 5.689.470	€ 568.947
Totaal	€ 96.159.802	€ 16.805.229
Totaal alle risico's	**€ 121.492.038**	**€ 20.090.453**

Ontwikkeling vermogenspositie

De gemeente Maashorst wil sturen op risico's en weerstandsvermogen. Belangrijk hierbij is ook de ontwikkeling van de vermogenspositie van onze gemeente. De vermogenspositie heeft betrekking op de incidentele weerstandscapaciteit. In onderstaand overzicht is duidelijk zichtbaar hoe het vermogen zich ontwikkelt.

In de grafiek is zichtbaar dat de reservepositie van de gemeente Maashorst redelijk stabiel is. De begrote reserves in 2026 nemen af. Dit wordt vooral veroorzaakt door nadelige meerjarensaldi die ten laste komen van de Algemene reserve.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Nummer	Onderdeel	Bedrag
1	Algemene reserve vrij besteedbaar	€ 70.535.615
2	Algemene reserve grondbedrijf	€ 12.943.388
3	Stille reserves	€ 8.415.204
4	Onbenutte belastingcapaciteit (Onroerende zaak Belasting)	€ 6.468.861
	Totaal	**€ 98.363.068**

1. Algemene reserve vrij besteedbaar
De algemene reserve vrij besteedbaar is begroot op € 70,5 miljoen. Het verloop van de algemene reserve is zichtbaar bij de ontwikkeling vermogenspositie.

2. Algemene reserve grondbedrijf
Het doel van de algemene reserve van het Grondbedrijf is het opvangen van eventuele nadelen op grondexploitatiecomplexen. Het vormt een risicobuffer op basis van het Meerjarenperspectief grondbedrijf. In de inventarisatie van de risico's zijn ook de risico's van het grondbedrijf opgenomen. Daarom wordt deze reserve meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. De algemene reserve van het grondbedrijf is begroot op ruim € 12,9 mln.

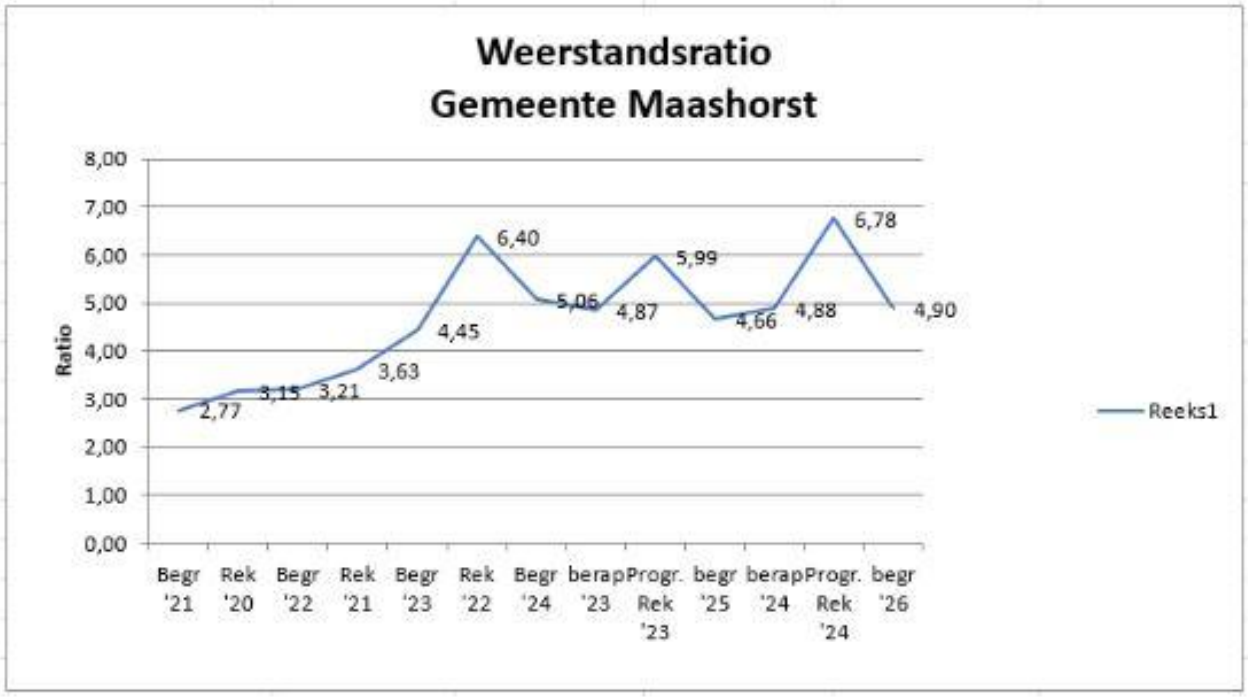
3. Stille reserves
Onder stille reserves vallen onder andere de gemeentelijke gronden en panden die gewaardeerd zijn tegen de toen geldende aankoopwaarden. Een belangrijke voorwaarde is dat het een en ander per direct verkoopbaar is. De stille reserves bedragen € 8,4 miljoen. De inschatting van de stille reserve is conform de stand per 31 december 2024. De actualisatie van de berekening vindt 1x per jaar, per jaareinde plaats.

4. Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit OZB wordt berekend door de maximale tarieven te vergelijken met de tarieven van de gemeente Maashorst. Voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het artikel 12-beleid. Dit betekent dat, als de gemeente Maashorst niet meer in staat zou zijn om de structureel zich manifesterende risico's binnen de exploitatie op te vangen, de gemeente door het Rijk gewezen zou worden op de mogelijkheid om de OZB-tarieven te verhogen om zodoende meer structurele opbrengsten te realiseren. Dit noemt men het artikel 12-beleid. Volgens de hiervoor geldende wettelijke richtlijnen heeft de gemeente Maashorst een onbenutte belastingcapaciteit van € 6,5 miljoen.

Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de risico's.
Voor de begroting 2026 is dat € 98.363.068/ € 20.090.453 = 4,9.
De weerstandsratio geeft aan in hoeverre de gemeente Maashorst in staat is haar risico's op te vangen.
Hierbij is met de Raad afgesproken dat de norm tussen 1 en 2 ligt. De ratio ligt ruim boven de norm.
Voor een verdere toelichting op de ontwikkeling van de weerstandsratio wordt verwezen naar de financiële begroting onderdeel "gevolgen programmabegroting 2026 voor de financiële positie".

De onderstaande grafiek geeft weer hoe de weerstandsratio zich in de tijd ontwikkelt:

Paragraaf verbonden partijen

Verbonden partijen
Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbonden heeft. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie: ‘een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de provincie of de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.’

Wat is een bestuurlijk belang?
Een bestuurlijk belang houdt in zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Wat is een financieel belang?
Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag, dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

De verbonden partijen zijn binnen de gemeente Maashorst onderverdeeld in;
- Publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden. De gemeente Maashorst is betrokken bij diverse gemeenschappelijke regelingen.
- Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden. De gemeente Maashorst is deelnemer in vennootschappen en coöperaties. Tevens is de gemeente Maashorst deelnemer van een aantal stichtingen en verenigingen.
- Overige samenwerkingsverbanden. Er zijn echter ook samenwerkingsverbanden die niet officieel onder de definitie van verbonden partij vallen, maar door het college en/of de raad zijn aangemerkt als politiek belangrijk. Deze zullen wel gehandhaafd worden in de planning en control producten.

Op basis van het BBV wordt tenminste de volgende informatie opgenomen;
- De naam en vestigingsplaats.
- De wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat erbij

hoort.
- Het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar.
- De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar.
- De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.
- De risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Beleid Verbonden Partijen

Een samenwerkingsverband is bedoeld om beleidsdoelen van de gemeente te bereiken.
Hoe kun je daar grip op krijgen? De gemeenten en besturen van de gemeenschappelijke regelingen in Brabant-Noord, werken reeds met de procedure om te komen tot een betere afstemming in de beleidsprocessen met de deelnemende gemeenten. Dit is het adoptieproces, waarin gemeente Meierijstad als regionale trekker fungeert. In samenspraak met griffiers en de gemeenschappelijke regelingen wordt een jaarplanning opgesteld, zodat kadernota's, begrotingen en jaarstukken tijdig voorbereid en besproken kunnen worden door de raden. Hierdoor hebben zowel de deelnemers als de gemeenschappelijke regeling een leidraad om het adoptieproces goed te kunnen organiseren.

Waarom het adoptieproces?
Er zijn verschillende redenen hiervoor, maar de belangrijkste zijn:
- Gemeenteraden staan op afstand als gevolg van het werken met gemeenschappelijke regelingen. Het adoptieproces is bedoeld om raden in positie te brengen op tijd een zienswijze op de stukken van de gemeenschappelijke regelingen uit te brengen.
- De gemeenschappelijke regelingen krijgen de zienswijzen van de gemeenten binnen een kort tijdsbestek, zodat zij weten wat er binnen de gemeenten leeft en in staat zijn de zienswijzen te verwerken.
- De betrokken medewerkers van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen werken samen aan de voorzijde bij het opstellen van zienswijzen. Korte communicatielijnen en niet iedereen hoeft het wiel volledig zelf uit te vinden.

Daarnaast hebben de griffiers van Noord-Oost Brabant in het rapport 'Grip op regionale samenwerkingsverbanden' verbetervoorstellen gepresenteerd, om de sturing van de raden op de regionale samenwerking te versterken. Deze voorstellen zijn inmiddels ingevoerd. De belangrijkste zijn: focus/prioritering op een aantal samenwerkingsverbanden, de vergadercycli op elkaar afstemmen en tweemaal per jaar een regionale beeldvormende bijeenkomst om meer interactie met de samenwerkingsverbanden te krijgen. Daarnaast is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen gewijzigd met ingang van 1 juli 2022. Doel van deze wetswijziging is om de volksvertegenwoordigers meer mogelijkheden te geven om de eigen controlerende en kaderstellende rol te versterken en om de democratische legitimatie van de besluitvorming binnen de gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Afgelopen jaren is binnen gemeente Maashorst gewerkt aan het versterken van de ambtelijke organisatie in het besluitvormingsproces rondom verbonden partijen. Zo wordt voorafgaand aan de start van het proces van de kadernota de inhoudelijk verantwoordelijke ambtenaren uitgenodigd voor een bijeenkomst. Daarin wordt de planning gedeeld en wordt ook inhoudelijk besproken waar aandacht aan besteed moet worden bij het maken van het college-/raadsvoorstel (o.a. vaste beoordelingspunten, vaste beslispunten).

Visie en doorkijk naar de toekomst
De gemeente Maashorst heeft als visie dat de keuze voor een samenwerkingsverband altijd dient te gebeuren vanuit het maatschappelijk belang. Om te bepalen of in specifieke situaties dat belang het meest gediend wordt door aansluiting bij een samenwerkingsverband volgt de gemeente Maashorst in hoofdlijnen de VNG-BiZa-Handreiking voor de toepassing van de wet gemeenschappelijke samenwerkingen. Deze handreiking is uitgewerkt in het ambtelijk beheersinstrument Proceskader Samenwerkingsverbanden. Dit proceskader wordt gehanteerd om te bepalen of nieuwe samenwerkingsverbanden worden aangegaan, alsmede om periodiek te evalueren of een samenwerkingsverband nog de meest optimale vorm is om het maatschappelijk belang te borgen.

Wet- en regelgeving
Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen is de landelijke tendens dat het belang van een adequate beheersing van de verbonden partijen toeneemt. Mede naar aanleiding hiervan is de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is op 16 juli 2014 gewijzigd (zie BBV-commissie). Daarnaast zijn de bepalingen en richtlijnen van de notitie Verbonden partijen vanaf 2018 in werking getreden. Ook de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is met ingang van 1 juli 2022 gewijzigd. Doel van deze wetswijziging is om de volksvertegenwoordigers meer mogelijkheden te geven om de eigen controlerende en kaderstellende rol te versterken en om de democratische legitimatie van de besluitvorming binnen de gemeenschappelijke regelingen te vergroten.

Doorkijk naar de toekomst
De aard en het aantal samenwerkingsverbanden is in beweging. De verwachting is dat deze trend zich de komende jaren voort zal zetten.
Om goed in te kunnen spelen op (financiële) kansen die zich regionaal en landelijk voordoen, moeten we als Maashorst verder vooruit kunnen kijken. In september 2025 bieden we de visie 'Maashorst 2050, Kompas voor de toekomst' aan aan de raad. Dit lange termijnperspectief helpt in 2026 bij het opstellen van een strategische- en lobby-agenda en het verder versterken van onze positie in de regio en zal wellicht ook zijn weerslag hebben op onze samenwerkingsverbanden. Daarnaast zal in 2026 een bestuurswisseling plaatsvinden na de gemeenteraadsverkiezing.
Als gevolg van alle ontwikkelingen is de beheersing van verbonden partijen van belang.
Daarmee is het ook van belang om de risico's die hiermee samenhangen in beeld te hebben en te houden. Deze risico's hebben zijn plek in het systeem van risicobeheersing van de gemeente Maashorst. Zie hiervoor de risico-inventarisatie in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Eind juni 2025 is een nieuwe BBV-notitie over de Verbonden Partijen verschenen. Deze bevat aanbevelingen, maar geen verplichtingen en zijn we als gemeente vrij in onze keuze om een aanbeveling wel/niet over te nemen. De aanbevelingen hebben betrekking op de presentatie van de gegevens van de Verbonden Partijen. Afstemming hierover vindt momenteel plaats en zal eventueel in een volgende P&C-product tot uiting komen.

Overzicht verbonden partijen

Paragraaf verbonden partijen

1. Brabant Historisch Informatie Centrum

Verband	Naam	Brabant Historisch Informatie Centrum (BHIC)
	Website	www.bhic.nl
	Vestigingsplaats	‘s- Hertogenbosch
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	In gezamenlijkheid behartigen van de belangen van ministerie, gemeenten en de waterschappen bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden en collecties die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord- Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de gemeenten en de waterschappen.
Inhoud	Taakveld	Cultuur
	Doelstelling	Het borgen van een goede uitvoering van de archiefwet zodat de juiste informatie op de juiste manier beschikbaar is. Hierdoor helpt de BHIC niet alleen particulieren, maar ook organisaties, gemeenten, waterschappen en provinciale instellingen met al hun vragen op het gebied van archieven en cultuurhistorie. Dit valt onder de doelstelling bij programma 5 Sport, cultuur en recreatie. Binnen cultuur valt de BHIC onder de deeltaakveld musea.

	Taken	Uitvoering geven aan de zogenaamde vraagtaken (nazorg, educatieve taken en wetenschappelijke activiteiten) als aanvulling op de wettelijke taken. De wettelijke taak van het BHIC gaat om het toezicht op het archief- en informatiebeheer naast het beheer van het statische archief. Deze taken zijn overgedragen aan het BHIC toen de gemeenten Uden en Landerd deel gingen nemen aan deze Gemeenschappelijke Regeling. Afnemers van de vraagtaken zijn het Rijksarchief in Noord-Brabant, gemeenten en de waterschappen.
	Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Minister van OCW, Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel en de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught
	Vertegenwoordiging	Lid algemeen bestuur
	Portefeuillehouder	Harold van den Broek (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale exploitatie instelling: € 6.683.481 • Bijdrage Maashorst € 245.000. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 1/1 € 1.621.476 en per 31/12 € 1.635.732 • Vreemd vermogen per 1/1 € 5.052.854 en per 31/12 € 5.973.839 • Resultaat (instelling) € 68.593 positief

	Begroting 2025	• Totale exploitatie instelling: € 7.181.300 • Bijdrage Maashorst: € 274.100 • Eigen vermogen per 1/1 € 1.477.000 en per 31/12 € 1.299.000 • Vreemd vermogen per 1/1 € 5.225.000 en per 31/12 € 5.374.000 • Zienswijze: Positief
	Begroting 2026	• Totale exploitatie instelling: € 7.469.800 • Bijdrage Maashorst: € 291.300 • Eigen vermogen per 1/1 € 1.458.000 en per 31/12 € 1.324.000 • Vreemd vermogen per 1/1 € 5.913.000 en per 31/12 € 5.977.000 • Zienswijze: Positief
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op de deelnemers afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja
	Risico-bepaling	Risico's die van invloed kunnen zijn op toekomstige cijfers zijn o.a.: • vertraging in de besluitvorming op bestuurlijk niveau, • wijzigingen in de hoogte van de bijdrage door de deelnemers • wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling • CAO aanpassingen • Wachtgeld verplichtingen

- Verhoging huurpenningen die afwijken van de bijdrage van OCW
- Contracten van de depotverhuur zijn jaarlijks opzegbaar
- Wijzigingen in de hoogte van de bijdrage via DVO's
- Geen volledige dekking van de kosten van het e-depot
- Structurele stijging energiekosten

Het begroot weerstandvermogen bedraagt ultimo 2029 € 502.000. De gemeenschappelijke regeling geeft aan dat de algemene reserve niet meer mag bedragen dan 10%. De algemene reserves staan in de begroting 2025 op 8,1 % van de bijdrage van de deelnemers.

2. GGD Hart voor Brabant

Verband	Naam	GGD Hart voor Brabant
	Website	www.ggdhvb.nl
	Vestigingsplaats	Tilburg
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling

	Doel	Preventie, bijdrage aan volksgezondheid, gemeenschappelijke gezondheidsdienst
Inhoud	Taakveld	Volksgezondheid
	Doelstelling	Maximaal meedoen: Sociale en doelmatige aanpak
	Taken	Uitvoeren wettelijke taken vanuit WPG (Wet Publieke Gezondheid) en (Jeugd)gezondheidszorg (vanuit Wmo en jeugdwet). Dit omvat preventie, bijdrage aan volksgezondheid en uitvoering geven aan Jeugdgezondheidszorg
	Wijzigingen	In 2024 is de GR GGD Hart voor Brabant gewijzigd.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, ‘s-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Oisterwijk, Oss, Sint-Michielsgestel, Tilburg, Vught en Waalwijk.
	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale exploitatie instelling € 96.118.000,00 • Bijdrage Maashorst € 2.741.433,00 (Basistaken + incidenteel) Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 01/01 € 4.024.000,00 en per 31/12 € 7.400.000,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 17.769.000 en per 31/12 € 18.185.000,00 • Resultaat € 151.000,00

Begroting 2025	• Totale exploitatie instelling € 97.185.000,00 • Bijdrage Maashorst € 2.656.124,00 (Basistaken) • Eigen vermogen per 01/01 € 7.400.000,00 en per 31/12 € 4.670.000,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 18.185.000,00 en per 31/12 € 11.079.000,00 • Resultaat € 0,00 • Zienswijze: geen zienswijze • Kernpunten zienswijze

Begroting 2026	• Totale exploitatie instelling € 90.987.000,00
	• Bijdrage Maashorst € 2.745.325,00 (Basistaken)
	• Eigen vermogen per 01/01 € 4.670.000,00 en per 31/12 € 3.509.000,00
	• Vreemd vermogen per 01/01 € 11.079.000,00 en per 31/12 € 10.494.000,00
	• Resultaat € 0,00
	• Zienswijze: ja
	• Kernpunten zienswijze:
	• Instemmen begroting 2026 en doorvoeren indexering van 2.57%, daarbij:
	  ○ Inzichtelijker maken van diensten opleveren en keuzes voor leggen om taakstelling te realiseren.
	  ○ Bij voordoen van risico's in gesprek gaan met gemeenten over taken.
	• We verwachten meer informatie over de verschillende samenwerkscenario's met GGD West-Brabant
	• Zorgvuldiger zijn in verwoordingen als budgetneutraal niet voor alle gemeenten op gaat.

Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja
		Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja Zijn risico's afgedekt: ja
	Risico-bepaling	De GGD HvB stelt bij de begroting een risico-inventarisatie op als onderdeel van het hoofdstuk weerstandsvermogen en risicobeheersing. De risico's worden benoemd en hoe de GGD hier mee omgaat. Het weerstandvermogen liet zien hoe de GGD-tegenvallers kon opvangen zonder dat het werk in gevaar komt. De afgelopen jaren is het steeds moeilijker gebleken de begroting sluitend te krijgen. Najaar 2023 is gebleken dat de algemene reserve van de GGD niet meer groot genoeg is, zij zijn gezakt onder de reserves. Dit betekent dat er in 2024 eenmalig een extra rekening naar de gemeenten is gestuurd van €74.610,00 (over 2023) om de algemene reserve aan te vullen tot de ondergrens. Daarnaast is er besloten om in te stemmen met een transitieplan met bijbehorende middelen vanaf 2024. Voor Maashorst gaat dit om € 147.186,00. Middels dit voorstel vraagt de GGD eenmalig om extra middelen waarmee ze in de komende 2-3 jaar de transitie doormaken, om daarna weer financieel fit en gezond te zijn, en structurele kostenstijgingen op te kunnen vangen in de eigen begroting. Het traject verloopt volgens plan.

3. Kleinschalig collectief vervoer Brabant-Noordoost

Verband	Naam	Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant noordoost(Regiotaxi)
	Website	www.regiotaxinoordoostbrabant.nl
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (uitvoeringsovereenkomst)

	Doel	Tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer in aanvulling op openbaar vervoer
Inhoud	Taakveld	Maatwerkdienstverlening 18+
	Doelstelling	Maatwerkdienstverlening 18+ Hiertoe behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en ondersteuning nodig hebben in de vorm van beschikbare uren (o.b.v. een toekenningsbeschikking). Hieronder valt ook individueel vervoer
	Taken	Voldoen aan de mobiliteitsbehoefte van de inwoners, ook als deze bij het zich verplaatsen ondersteuning behoeven (vanuit WMO, Jeugdwet e/o Participatiewet)
	Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Provincie Noord Brabant, gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss.
	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Op basis van voorlopige jaarstukken 2024 • Totale exploitatie instelling: € 4.290.383 • Bijdrage Maashorst € 561.283 (Voorlopige jaarstukken) • Eigen vermogen per 1/1 € 812.527 en per 31/12 € 946.369 • Vreemd vermogen per 1/1 € 380.273 en per 31/12 € 378.388

		• Resultaat (instelling): € 54.759
	Begroting 2025	• Totale exploitatie instelling: € 4.348.377 • Bijdrage Maashorst: € 553.094 • Eigen vermogen per 1/1 € 946.368 en per 31/12 € € 946.368 • Vreemd vermogen per 1/1 € 378.388 en per 31/12 € 335.000 • Zienswijze: positief
	Begroting 2026	• Totale exploitatie instelling: € 4.519.529 • Bijdrage Maashorst: € 591.317 • Eigen vermogen per 1/1 € 946.369 en per 31/12 € 810.093 • Vreemd vermogen per 1/1 € 335.000 en per 31/12 € 336.750 • Zienswijze: Positief
Risico	Risico beoordeling	• Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja • Is er een risico-inventarisatie: ja • Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja • Zijn risico's afgedekt: ja

	Risico-bepaling	Het risico van de GR zelf is beperkt. De uitvoeringsregeling WMO vervoer die door de GR wordt uitgevoerd is echter een openeind regeling die als gevolg van invoering transities opnieuw ingebed moeten worden in het integrale klantproces vanuit het integrale Sociale Domein om de risico's te minimaliseren

4. Regionaal Bureau Leerlingzaken Brabant Noordoost

Verband	Naam	Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost
	Website	www.rblbno.nl
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (centrum gemeente is Oss), maar geen verbonden partij. Op 1 januari 2018 is in werking getreden de Centrumregeling Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Regio Brabant Noord Oost (regio 36b)
	Doel	Op grond van artikel 25, eerste lid, van de leerplichtwet 1969 dienen burgemeester en wethouders jaarlijks voor 1 oktober een verslag aan de Raad uit te brengen over het gevoerde beleid.
Inhoud	Taakveld	Onderwijs algemeen

	Doelstelling	Subtaakveld: Onderwijsbeleid en leerlingzaken. Hiertoe behoren het lokaal onderwijsbeleid en leerling voorzieningen: achterstanden-beleid en internationale schakelklas, volwasseneducatie, peuter- en kinderopvang, leerlingenvervoer, leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten.
	Taken	Het Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) heeft twee taken: de leerplichtwet en de RMC-wet uitvoeren
	Wijzigingen	geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss.
	Vertegenwoordiging	Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss (centrum-gemeente)
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totaal € 2.344.792 • Bijdrage Maashorst € 146.859. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage • Eigen vermogen per 1/1/2024 € 582.576 (reserve RBL) en per 31/12/2024 € 583.299 (RBL reserve) • Vreemd vermogen per 1/1 €nvt en per 31/12 € nvt
	Begroting 2025	• Totale begroting (instelling) € 2.321.558 • Bijdrage Maashorst € 162.196

		• Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: positief
	Begroting 2026	• Totale begroting (instelling) € 2.594.584 • Bijdrage Maashorst € 162.196 • Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: positief
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja Zijn risico's afgedekt: ja
	Risico-bepaling	Het gaat hier niet om volledig zelfstandig orgaan maar om een uitvoeringsorganisatie onder de gemeente Oss. Gemeente is een deelnemende gemeente en als zodanig aansprakelijk op basis van besluitvorming (WGR). De financiële positie is goed. Op termijn wordt de vorm van samenwerking aangepast.

5. Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Verband	Naam	Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
	Website	www.odbn.nl
	Vestigingsplaats	‘s- Hertogenbosch

	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Taakuitvoering op gebied van vergunningen, toezicht en handhaving en duurzame en ruimtelijke ontwikkeling.
Inhoud	Taakveld	Milieubeheer
	Doelstelling	Een veilige en gezonde kwaliteit van de leefomgeving.
	Taken	Dienstverlening aan de deelnemers op het gebied van de fysieke leefomgeving en als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noordoost. Gestart m.i.v. 1 oktober 2013
	Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeenten Bernheze, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, ’s-Hertogenbosch, SintMichielsgestel, Vught en de provincie Noord-Brabant.
	Vertegenwoordiging	Lid Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Franko van Lankvelt (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).

	Domein	Ruimte
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale exploitatie (instelling) € 39.922.504 • Bijdrage Maashorst: € 2.304.655 Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage • Eigen vermogen per 1/1 € 9.262.000 en per 31/12 € 8.902.747 • Vreemd vermogen per 1/1 € 3.713.000 en per 31/12 € 5.768.425 • Resultaat voor bestemming (instelling) € 959.322
	Begroting 2025	• Totale begroting (instelling) € 38.053.939 • Bijdrage € 2.704.205 • Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: Er zijn geen zienswijzen ingediend
	Begroting 2026	• Totale begroting (instelling) € 36.171.362 • Bijdrage € 2.719.172 • Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: We verwijzen naar de zienswijze die we hebben ingediend op de Kadernota 2026. De financiële situatie van gemeenten is niet veranderd. De uitgangspunten die wij hierbij hanteren ook niet. Wij doen nogmaals een dringend beroep op u om scherp te zijn op de noodzaak van de verhoging en deze zo veel als mogelijk te beperken. Ook na vaststelling van de begroting vragen we u hierop scherp te zijn en eventuele (structurele) voordelen in het lopende en begrotingsjaar direct via een begrotingswijziging aan ons te melden.

Risico	Risicobeoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja
	Risico-bepaling	De ODBN stelt in de begroting en jaarrekening een risico-inventarisatie op als onderdeel van de paragraaf weerstandvermogen & risicobeheersing. Dit wordt afgezet ten opzichte van de weerstandcapaciteit (algemene reserve ODBN) waaruit de weerstandsratio blijkt. Hierop wordt door de ODBN beleid op gevoerd.

6. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

Verband	Naam	Regionale Ambulance Voorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV Brabant MWN)
	Website	RAV Brabant Midden-West-Noord | Ambulancezorg vanuit het hart (ravbrabantmwn.nl)
	Vestigingsplaats	Tilburg
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg
Inhoud	Taakveld	Volksgezondheid
	Doelstelling	Levert Volksgezondheid algemeen (bewaken van de gezondheidssituatie en uitvoeren maatregelen tegen bedreiging van de gezondheid)
	Taken	- Het in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening voor Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord;

		- Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg voor Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; - Het vaststellen en (doen) uitvoeren van regionale ambulanceplannen voor Midden- en West-Brabant en voor Brabant-Noord; - Het (doen) leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen voor de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Veiligheidsregio Brabant-Noord;
	Wijzigingen	In 2024 is de GR gewijzigd.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxtel, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert
	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale exploitatie instelling € 94.083.000,00 • Bijdrage Maashorst € 0,00 • Eigen vermogen per 01/01 € 15.119.000,00 en per 31/12 € 15.980.000,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 27.435.000 en per 31/12 € 26.188.000 • Resultaat (instelling) € 995.378,00

	Begroting 2025	• Totale exploitatie instelling € 99.902.000,00 • Bijdrage Maashorst € 0,00 • Eigen vermogen per 01/01 € 15.980.000 en per 31/12 € 15.887.000,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 26.188.000,00 en per 31/12 € 31.782.000,00 • Resultaat (instelling) € 0,00 (na begrotingswijziging) • Zienswijze: N.v.t. • Kernpunten zienswijze: n.v.t.
	Begroting 2026	• Totale exploitatie instelling € 103.620.000,00 • Bijdrage Maashorst € 0,00 • Eigen vermogen per 01/01 € 15.887.000,00 en per 31/12 € 15.887.000,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 31.782.000,00 en per 31/12 € 30.833.000,00 • Resultaat (instelling) € 0,00 • Zienswijze: geen • Kernpunten zienswijze: n.v.t.
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee Is er een risico-inventarisatie: ja Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja Zijn risico's afgedekt: ja

	Risico-bepaling	De gemeenten zijn niet langer risicodragend, deze taak is overgenomen door Rijk en ziektekostenverzekeraars (garantstelling). De GR is er alleen nog vanwege de zekerheid voor het behouden van opgebouwde pensioenafspraken voor het personeel.

7. Veiligheidsregio Brabant-Noord

Verband	Naam	Veiligheidsregio Brabant-Noord
	Website	www.vrbn.nl
	Vestigingsplaats	s-Hertogenbosch
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Uitvoering geven aan de Wet Veiligheidsregio
Inhoud	Taakveld	Crisisbeheersing en brandweer
	Doelstelling	De veiligheidsregio behartigt het belang van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale, uitvoering van de hulpverlening in het werkgebied alsmede de voorbereiding daarop. De veiligheidsregio behartigt daartoe de belangen van de deelnemende partijen op de volgende terreinen: a brandweerzorg; b. geneeskundige hulpverlening; c. bevolkingszorg; d. brandweerzorg

	Taken	Het inventariseren van de grootste risico's in de regio.
		Het instellen en in stand houden van een brandweerorganisatie. De belangrijkste taak van de brandweer is het voorkomen, beperken en bestrijden van branden en gevaren bij ongevallen (anders dan brand). Het instellen en in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR) in de regio. De GHOR coördineert de inzet van geneeskundige diensten tijdens rampen en grote ongevallen. Het instellen en in stand houden van een operationele organisatie voor bevolkingszorg. De belangrijkste taken van bevolkingszorg is het voorbereiden en uitvoeren van de gemeentelijke processen bij rampen en crises.
	Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, 's-Hertogenbosch, Heusden, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel en Vught
	Vertegenwoordiging	Hans van der Pas is lid van het Algemeen Bestuur en miv 12-3-2024 Hans van der Pas
	Portefeuillehouder	Hans van der Pas
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale exploitatie € 52.544.000 • Bijdrage Maashorst € Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 1/1 € 17.627.817 en per 31/12 € 21.598.836

		• Vreemd vermogen per 1/1 € 66.847.876 en per 31/12 € 66.724.816 • Resultaat € 1.939.947
	Begroting 2025	• Totale begroting (instelling) € 58.44.000 • Bijdrage Maashorst € 4.436.623 • Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: positief
	Begroting 2026	• Totale begroting (instelling) € 65.579.000 • Bijdrage Maashorst € 4.598.694 • Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: positief
Risico	Risico-beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja Zijn risico's afgedekt: ja
	Risico-bepaling	Geen specifieke algemeen risico's.

8. Werkvoorzieningsschap Noordoost-Brabant

Verband	Naam	Werkvoorzieningschap NO Brabant
	Website	www.wvs-nb.nl
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
	Doel	Doelmatige, rechtmatige en doeltreffende uitvoering van de Wsw
Inhoud	Taakveld	Begeleide- en arbeidsparticipatie in programma 6
	Doelstelling	Een inclusieve samenleving, waarin iedereen optimaal kan deelnemen in werk of maatschappelijke activiteiten op een individueel haalbaar niveau.
	Taken	Afspraken binnen het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant over uitvoering van de Wsw: het aanbieden van werk aan mensen met een Wsw-indicatie.
	Wijzigingen	Het werkvoorzieningschap Noordoost Brabant is een gemeenschappelijke regeling die voor de aangesloten gemeenten de dienstverbanden binnen de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uitvoert. Het werkvoorzieningschap is eigenaar van IBN Holding waar de WSW-ers werken. De uitvoering van de dienstverbanden binnen de WSW kent een uitsterfconstructie. Binnen de gemeenschappelijke regeling vindt daarom geen beleidsontwikkeling meer plaats.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad en Oss

	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen Bestuur
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2024	Op basis van de concept jaarstukken 2024: • Totale exploitatie (instelling ex.WSW) € 103.400 • Bijdrage Maashorst € 15.920. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 01/01 € 26.067.400 en per 31/12 € 25.090.900 • Vreemd vermogen per 01/01 € 2.665.200 en per 31/12 € 3.962.600 • Resultaat (instelling) € 0
	Begroting 2025	• Totale exploitatie (instelling ex.WSW) € 133.000,00 • Bijdrage Maashorst € 16.554 • Eigen vermogen per 01/01 € 28.554,100,00 en per 31/12 € 28.554.100,00 • Vreemd vermogen per 01/01 € 178.500,00 en per 31/12 € 178.500,00 • Resultaat (instelling) € 0,00 • Zienswijze: “In de begroting is voor de gemeente Maashorst een bijdrage opgenomen van € 16.554. Dit betekent een bedrag per inwoner van € 0,279 oftewel afgerond € 0,28 per inwoner. Dit is niet in overeenstemming met het vastgestelde bedrag van € 0,27 per inwoner in de Kadernota 2025. Om het bedrag per inwoner in overeenstemming te brengen met de Kadernota 2025 verzoeken wij u het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap te bevorderen dat de bijdrage per inwoner uitkomt op € 0,27, met als voorwaarde een sluitende begroting”.

	Begroting 2026	• Totale exploitatie (instelling ex.WSW) € • Bijdrage Maashorst € • Eigen vermogen per 01/01 € en per 31/12 € • Vreemd vermogen per 01/01 € en per 31/12 € • Resultaat (instelling) € • Zienswijze:
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja Zijn risico's afgedekt: deze zijn deels afgedekt door de egalisatiereserve
	Risico-bepaling	Het Werkvoorzieningsschap NO Brabant is eigenaar van de IBN Holding die de WSW regeling uitvoert, maar houdt geen eigen risicoreserve aan omdat de risico's in de holding worden genomen.

9. Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

Verband	Naam	Belastingsamenwerking Oost Brabant
	Website	www.bs-ob.nl
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling

	Doel	Door samenwerking efficiënter werken en de kwaliteit van de dienstverlening verbeteren. Dit doen tegen zo laag mogelijke kosten, wat uiteindelijk ten goede komt aan u als belastingbetaler. BSOB is een uitvoeringsorganisatie en bepaalt niet de hoogte van de belastingtarieven
Inhoud	Taakveld	Belastinginkomsten
	Doelstelling	De kwaliteit, dienstverlening, efficiency en continuïteit van de waardering, heffing en inning van gemeentelijke en waterschapsbelastingen te verbeteren. En wel tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten Draagt bij aan de doelstelling voor een efficiënte organisatie, waarbij de bedrijfsvoering ondersteunend is aan het primaire proces. Met andere woorden: “De basis op orde”.
	Taken	Opleggen en innen van belastingen OZB, reclame en parkeren:, taxaties WOZ, afwikkeling kwijtscheldingsverzoeken.
	Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeenten Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Maashorst, Oss, Someren en Waterschap Aa en Maas
	Vertegenwoordiging	Lid Algemeen bestuur en Dagelijks bestuur
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening

Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale exploitatie instelling € 10.464 • Bijdrage Maashorst € 1.223.389 excl. Btw en inclusief invorderingsopbrengsten ter grootte van €70.100. Daarnaast € 36.653 extra kosten vanwege negatief resultaat 2023 van de BSOB. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 1/1 € 626.000 per 31/12 € 1.212 • Vreemd vermogen: Aangezien in de afgelopen jaren geen langlopend vreemd vermogen aan is getrokken, is het treasury risico nihil en zijn er geen kengetallen opgenomen met betrekking tot het renterisico en renteresultaat resultaat (instelling): Het totaal saldo baten & lasten over 2024 bedraagt € 602K, voor toevoeging en onttrekking bestemmingsreserve. Na toevoeging en onttrekking bestemmingsreserve bedraag het resultaat € 582K.
	Begroting 2025	• Totale begroting instelling € 11.995.667 • Totale bijdrage Maashorst € 1.305.769 exclusief invorderingsbijdrage van €70.100 • Zienswijze: positief
	Begroting 2026	• Totale begroting instelling € 15.069.212 • Totale bijdrage Maashorst € 1.277.231 exclusief invorderingsbijdrage van € 71.000 • Zienswijze:
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: ja Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja Zijn risico's afgedekt: nee

	Risico-bepaling	In het treasurystatuut is het risicobeheer met betrekking tot de financieringsfunctie van BSOB beschreven. In artikel 53 GR staat opgenomen dat de deelnemers garant staan dat BSOB te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. In de paragraaf weerstandsvermogen is een matrix opgenomen waarin de risico's zijn onderverdeeld in de categorieën: programmatuur, gegevens, mens, omgeving en apparatuur. De risico's zijn niet gekwantificeerd in euro's, maar wel is op detailniveau aangegeven dat de kans, de impact, de waarde van het risico en de prioriteit. Op een achttal onderdelen wordt de prioriteit als middel beoordeeld, waarbij het risico schommelt tussen een 6 en een 9. Hieraan zouden wel euro's moeten worden toebedeeld

10. Centrumregeling Jeugd N.O. Brabant

Verband	Naam	Centrumregeling Jeugdhulp NoordoostBrabant 2020
	Website	n.v.t.
	Vestigingsplaats	Centrumgemeente is 's-Hertogenbosch
	Rechtsvorm	artikelen 1 en 8, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar geen verbonden partij

	Doel	De gemeenten zijn een onderlinge samenwerking aangegaan gericht op het zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van de jeugdtaken op basis van de Inkoopstrategie 2020-2024, de jaarlijks vastgestelde Inkoopopdracht, het Regionaal Beleidsplan Jeugdhulp 2020-2023 en beleidsopdrachten met inachtneming van de bepalingen van de Jeugdwet.
Inhoud	Taakveld	Maatwerkdienstverlening 18- in programma 6
	Doelstelling	Zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp.
	Taken	• Regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp inclusief accountmanagement en contractbeheer. • De door het Regionaal Regieteam verstrekte inkoopdracht uitvoeren • Gevraagd en ongevraagd adviseren aan het Regionaal Regieteam • Waar nodig het organiseren van het overleg met de gecontracteerde aanbieders van jeugdtaken over inkoopgerelateerde onderwerpen • Het evalueren van accountmanagement en contractbeheer • Het organiseren van data-analyse ten behoeve van de inkoopopdracht en het per kwartaal of zoveel eerder als nodig rapporteren op basis van gebruik van jeugdtaken aan alle gemeenten over de stand van zaken
		• Regionale inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp inclusief accountmanagement en contractbeheer. • De door het Regionaal Regieteam verstrekte inkoopdracht uitvoeren • Gevraagd en ongevraagd integraal adviseren aan het Regionaal Bestuurlijk Overleg in samenwerking met het Regionaal Controllers Overleg en RIOZ • Waar nodig het organiseren van het overleg met de gecontracteerde aanbieders van jeugdtaken over inkoopgerelateerde onderwerpen • Het evalueren van accountmanagement en contractbeheer

		• Het organiseren van data-analyse ten behoeve van de inkoopopdracht en het per kwartaal of zoveel eerder als nodig rapporteren op basis van gebruik van jeugdtaken aan alle gemeenten over de stand van zaken • Het coördineren van materiële controle en het doen van fraudeonderzoek bij gecontracteerde aanbieders • Het uitvoeren van accountmanagement en contractbeheer • Beheren van de uitvoeringsbudgetten van het RBO, het Regionaal Regieteam en het Regionaal Beleidsteam • Verantwoording afleggen aan het Regionale Regieteam op basis van het door het Regionaal Inkoopteam bepaalde KPI's en rapportage frequentie • In voorkomend geval het namens de gemeente voeren van onderhandelingen en het sluiten van overeenkomsten tussen gemeenten uit de samenwerkende jeugdzorgregio's en aanbieders van Jeugdzorgplus, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering na overleg met het RBO voor zover dit nog niet eerder in beleid is vastgelegd. Indien daarvoor nodig, het onderhandelen en mede sluiten van een samenwerkingsconvenant tussen de samenwerkende gemeenten na overleg met het RBO voor zover dit nog niet eerder in beleid is vastgelegd • Verantwoording afleggen aan het Regionaal Regieteam over inhoudelijke en financiële voortgang en realisatie van de inkoopopdracht • Het voeren van rechtsgedingen voortvloeiende uit de hiervoor vermelde taken
	Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Bernheze, Boekel, Boxtel, 's- Hertogenbosch, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, SintMichielsgestel en Vught.
	Vertegenwoordiging	Via een bestuurlijk overleg
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).

	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Bijdrage Maashorst € 199.457 (Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage in de uitvoeringskosten) • Eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 = n.v.t. • Vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 = n.v.t. • Resultaat € 0
	Begroting 2025	• Totale begroting € 2.590.417 • Bijdrage Maashorst: € 250.752 • Resultaat instelling: € 0 • -Zienswijze: n.v.t.
	Begroting 2026	• Totale begroting € • Bijdrage Maashorst: € • Resultaat instelling: € • Zienswijze:
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: Nee Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: Nee

		Zijn risico's afgedekt: nee
	Risico-bepaling	Het risico is laag. De GR is een lichte variant waarbij de gemeente 's-Hertogenbosch namens de regio inkoop- en contractbeheersactiviteiten uitvoert.

11. Centrumregeling WMO Noordoost-oost 2020

Verband	Naam	Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2020
	Website	n.v.t.
	Vestigingsplaats	Oss
	Rechtsvorm	artikelen 1 en 8, vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar geen verbonden partij
	Doel	Het zorgdragen voor een kwalitatief goede en efficiënte inkoop van de ondersteuning in het kader van de Wmo op basis van het regionaal beleidskader Wmo en het tweejaarlijkse inkoopplan.
Inhoud	Taakveld	Maatwerkdienstverlening 18+
	Doelstelling	Preventie, vroegsignalering en persoonsgerichte aanpak, inwoners krijgen de voor hen benodigde ondersteuning op de daarvoor meest geëigende plek.

	Taken	De regionale inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo. Het afsluiten, beheren, uitvoeren van de overeenkomsten die voortvloeien uit de aanbesteding en alle activiteiten die daarvoor noodzakelijk zijn. Het leveren van monitorrapportages per half jaar of zo veel vaker als nodig waarmee regiogemeenten sturingsinformatie ontvangen over zorggebruik Wmo en de kosten daarvan, soorten producten, omvang en samenloop van de diverse producten per regiogemeente en ten opzichte van andere gemeente in de samenwerkingsregio.
	Wijzigingen	Geen
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Bernheze, Boekel, Land van Cuijk en Maashorst
	Vertegenwoordiging	Via een bestuurlijk overleg. Aan het portefeuillehoudersoverleg Wmo nemen deel de portefeuillehouders Wmo en een ambtelijke vertegenwoordiger per subregio.
	Portefeuillehouder	Ramona Sour (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Bijdrage Maashorst 2024: € 238.013 • Eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. • Vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. • Resultaat € 0
	Begroting 2025	• Bijdrage Maashorst € 216.405 • Eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. • Vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t.

		• Resultaat instelling €
	Begroting 2026	• Bijdrage Maashorst € • Eigen vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. • Vreemd vermogen per 1/1 en per 31/12 n.v.t. • Resultaat instelling €
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: Nee Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: Nee Zijn risico's afgedekt: nee
	Risico-bepaling	Het risico is laag. De GR is een lichte variant waarbij de gemeente Oss namens de regio inkoop- en contractbeheersactiviteiten uitvoert.

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden

De gemeente Maashorst neemt deel aan de volgende stichtingen, vennootschappen en verenigingen.

Vennootschappen en coöperaties

1. Brabant Water N.V

Verband	Naam	Brabant Water N.V.
	Website	www.brabantwater.nl
	Vestigingsplaats	s-Hertogenbosch
	Rechtsvorm	Naamloze vennootschap, Aandeelhouderschap. Geen verbonden partij.
	Doel	Het voor nu en in de toekomst borgen van een optimale drinkwatervoorziening voor de inwoners en het bedrijfsleven in haar voorzieningsgebied.
Inhoud	Taakveld	Treasury
	Doelstelling	Geen echte doelstelling. De gemeente Maashorst is alleen aandeelhouder.
	Taken	De gemeente Maashorst heeft 51.756 aandelen met een waarde van €5.175,60 in Brabant Water NV. Er wordt geen dividend uitgekeerd
	Wijzigingen	geen wijziging

Bestuurlijke relatie	Deelnemers	De aandelen zijn in handen van de Provincie Noord-Brabant (31,6%) en van 50 gemeenten in het voorzieningsgebied van Brabant Water.
	Vertegenwoordiging	Gemeente is aandeelhouder
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Bijdrage Maashorst € 0 • Eigen vermogen per 1/1/2024 €699.235.000 en per 31/12/2024 € 716.350.000 • Vreemd vermogen per 1/1/2024 €618.615.000 en per 31/12/2023 €694.860.000 • Resultaat 2024: €17.115.000
	Begroting 2025	• Totale begroting (instelling): niet beschikbaar • Bijdrage Maashorst € 0 • Resultaat instelling: niet beschikbaar • Zienswijze: n.v.t.
	Begroting 2026	• Totale begroting (instelling): niet beschikbaar • Bijdrage Maashorst € 0 • Resultaat instelling: niet beschikbaar

		• Zienswijze: n.v.t.

Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee Is er een risico-inventarisatie: ja Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja Zijn risico's afgedekt: ja, middels reserves die meegenomen worden in de bepaling van het weerstandsvermogen.
	Risico-bepaling	N.v.t.

2. NV Bank Nederlandse Gemeenten

Verband	Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten
	Website	www.bng.nl
	Vestigingsplaats	Den Haag
	Rechtsvorm	Naamloze vennootschap, Aandeelhouderschap Geen verbonden partij

	Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Inhoud	Taakveld	Treasury
	Doelstelling	Excellente dienstverlening. De financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling. Doordat de bank de kosten zo laag mogelijk probeert te houden draagt dit bij aan het doel om een solide financieel beleid voort te zetten en een structureel sluitende programmabegroting te presenteren.
	Taken	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. De BNG biedt de gemeenten een gespecialiseerd pakket aan financiële producten tegen zo laag mogelijk kosten. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Maashorst heeft 46.644aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel, deelname totaal € 116.610-. Door deze deelneming heeft de gemeente Maashorsteen direct belang in de het aanbod van korte en lange financieringsmiddelen voor de gemeentelijke overheid.
	Wijzigingen	N.v.t.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Nederlandse gemeenten
	Vertegenwoordiging	Niet vertegenwoordigd
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening

Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale begroting (instelling) niet beschikbaar • Ontvangen dividendbijdrage € 85.638 • Eigen vermogen per 1/1 € 4.721.000.000 / per 31/12 € 4.777.000.000 • Vreemd vermogen per 1/1 € 110.819.000.000 per 31/12 € 123.614.000.000 • Resultaat- (instelling): 294.000.000 (2023: 254.000.000)
	Begroting 2025	• Totale begroting (instelling): niet beschikbaar • Te ontvangen dividendbijdrage: € 99.515 • Resultaat instelling : niet beschikbaar • Zienswijze: n.v.t.
	Begroting 2026	• Totale begroting (instelling): • Te ontvangen dividendbijdrage: € • Resultaat instelling : • Zienswijze: n.v.t.
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee
		Is er een risico-inventarisatie: ja Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: ja

	Risico-bepaling	De bank beschikt over een Risk Appetite Framework waarin onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende soorten risico's, de verantwoordelijkheden die ermee samenhangen en de verschillende beleidsdocumenten waarin het aangaan en het beheersen van deze risico's wordt beschreven.
	Risico niet gerealiseerde beleidsdoelstellingen (meerjarig)	- Er zijn voor zover bekend geen risico's die van invloed zijn

3 . BIZOB

Verband	Naam	Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant
	Website	https://www.bizob.nl
	Vestigingsplaats	Oirschot
	Rechtsvorm	Stichting
	Doel	Het efficiënt en effectief uitvoeren van de inkoopfunctie bij deelnemende gemeenten
Inhoud	Taakveld	Bedrijfsvoering
	Doelstelling	Het Inkoopbeleid past binnen de doelstelling van een efficiënte organisatie, waarbij de bedrijfsvoering ondersteunend is aan het primaire proces. Met andere woorden: "De basis op orde".

	Taken	Stichting levert advieswerkzaamheden ten behoeve van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente en streeft naar het behalen van voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied. Stichting Bizob pakt voorbereidende, coördinerende en uitvoerende taken met betrekking tot het inkoop- en aanbestedingsbeleid van Maashorst en andere deelnemers op.
	Wijzigingen	Het college van de gemeente Maashorst, in acht nemende dat de gemeenteraad geen wensen en bedenkingen heeft geuit, heeft eind 2022 besloten aan te sluiten bij Stichting Bizob. Hier is de samenwerking die Bizob al had met de gemeente Uden voortgezet voor gemeente Maashorst.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Meerdere clusters (Noordoost -en Zuidoost- Brabant) waarin gemeenten zijn ondergebracht en een cluster aangeslotenen in de categorie overige.
	Vertegenwoordiging	Geen stemrecht in het bestuur, wel vertegenwoordiging in de Vergadering van Aangeslotenen
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk(het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Bijdrage Maashorst € 419.703. Dit is opgebouwd uit € 442.814 (bepaald aan de hand van inkoopplan en de daaruit voortvloeiende benodigde adviesuren) en een teruggave over 2023 van € 23.111. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen: 01-01-2024: € 1.302.202 en 31-12-2024: € 1.943.604 • Vreemd vermogen 01-01-2024: € 1.973.315 en 31-12-2024: € 1.831.769 • Resultaat 2024: € 1.343.481

	Begroting 2025	• Bijdrage Maashorst € 403.305 • Resultaat instelling € nog niet bekend • Zienswijze: n.v.t.
	• Begroting 2026	• -bijdrage Maashorst € • -resultaat instelling € nog niet bekend • -zienswijze: n.v.t.
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: Is er een risico-inventarisatie: obv voorliggende documenten is het nog niet helder of een risicoinventarisatie voorligt. Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: Zijn risico's afgedekt:
	Risico-bepaling	obv voorliggende documenten is het nog niet helder of een risico-inventarisatie voorligt.

4. Dimpact

Verband	Naam	Dimpact
	Website	www.dimpact.nl
	Vestigingsplaats	Enschede

	Rechtsvorm	Coöperatie
	Doel	Het moderniseren van publieke dienstverlening
Inhoud	Taakveld	Overhead
	Doelstelling	De missie van Dimpact luidt: “door samenwerking, kennisbundeling en klantgerichte innovatie – gemeenten te voorzien van gestandaardiseerde ICT oplossingen die optimale dienstverlening naar burgers, bedrijven, verenigingen & instellingen mogelijk maakt. In nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten selecteert Dimpact hiervoor de meest geschikte ondersteunende software c.q. laat waar nodig software realiseren en ondersteunt deelnemers bij de goede implementatie hiervan. Gemeente Maashorst neemt de diensten E-suite en Mylex af. Er loopt een omvangrijk programma om de E-suite (veel functionaliteit in één applicatie) om te bouwen naar losse (flexibele) componenten volgens de Common Ground architectuur. Dimpact loopt hiermee voorop in landelijke ontwikkelingen op het gebied van gemeentelijke informatievoorziening.
	Taken	Verbeteren en moderniseren van publieke dienstverlening door het inkopen en gezamenlijk doorontwikkelen van dienstverleningsapplicaties, waaronder een zaaksysteem.
	Wijzigingen	N.v.t.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Diverse gemeente in Nederland
	Vertegenwoordiging	Lid algemene ledervergadering
	Portefeuillehouder	Harold van den Broek (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening

Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Bijdrage Maashorst € 287.208,- . Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage • Eigen vermogen per 1/1 € 2.991.464,- en per 31/12 € 702.863,- • Vreemd vermogen per 1/1 € en per 31/12 € • Resultaat: -€ 2.288.601,- (negatief resultaat als gevolg van ALV besluit tot eenmalige investering in lopend project vanuit eigen vermogen)
	Begroting 2025	• Totale begroting (instelling): € 14.981.031,- (totale omzet) • Bijdrage Maashorst € 271.653,- • Resultaat instelling : € 155.703,- (verwacht resultaat) • Zienswijze: n.v.t.
	Begroting 2026	• Totale begroting (instelling): € 16.727.064 (totale omzet) • Bijdrage Maashorst € 533.850 (hoger dan 2025 doordat Burgerzaken applicatie toegevoegd is aan applicaties die we via Dimpact afnemen) • Resultaat instelling : € 650.536 (verwacht resultaat) • Zienswijze: n.v.t.
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: ja Is er een risico-inventarisatie: nee Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee

	Risico-bepaling	Te weinig bijdrage / inzet vanuit de gemeenten, waardoor Dimpact genoodzaakt is om voor de voortgang extra capaciteit in te huren.

5. Theater Markant N.V.

Verband	Naam	Theater Markant N.V.
	Website	https://www.markantuden.nl/
	Vestigingsplaats	Uden
	Rechtsvorm	Naamloze vennootschap, Aandeelhouderschap (BBV-artikel 15 lid 1-b, 2e categorie)
	Doel	De artistieke en de commerciële exploitatie van “Theater Markant” te Uden.
Inhoud	Taakveld	Culturele instellingen
	Doelstelling	Theater Markant N.V. is op dit moment een lege N.V. De exploitatie is overgedragen aan Heven Theater Markant Exploitatie (HTME). De exploitatie draagt bij aan de doelstelling cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie. Dit ter bevordering van de beeldende kunst, muziek, dans, toneel en cultuureducatie.
	Taken	De overdracht naar HTME is gerealiseerd door een activa/ passiva transactie als onderdeel van concessieovereenkomst. In geval van beëindiging van de concessieovereenkomst is Theater Markant N.V. verplicht de exploitatie van de schouwburg weer op haar te nemen. De gemeente Maashorst heeft 500 aandelen met een nominale waarde van € 453,78 per aandeel, aandelenkapitaal totaal € 226.890. De activiteiten van Theater Markant N.V. zijn nihil. De N.V. is leeg. De enige geldstromen binnen de NV zijn de doorbelasting van huur/recht van

		opstal en verzekeringen. Indien de concessieovereenkomst wordt beëindigd, is Theater Markant N.V. verplicht om de exploitatie van de schouwburg weer op haar te nemen.
	Wijzigingen	N.v.t.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Gemeente Maashorst enig aandeelhouder
	Vertegenwoordiging	Gemeente is aandeelhouder
	Portefeuillehouder	Financiën – wethouder van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• eigen vermogen per 31/12/2022 - €3.062 • vreemd vermogen per 31/12/2022 €3.062 • resultaat € 0
	Begroting 2025	• Totale begroting (instelling) € 618.449 • Bijdrage Maashorst €0 • Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: n.v.t.

	Begroting 2026	• Totale begroting (instelling) € 631.368 • Bijdrage Maashorst € 0 • Resultaat instelling € 0 • Zienswijze: n.v.t.
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee Is er een risico-inventarisatie: nee Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee Zijn risico's afgedekt: ja
	Risico-bepaling	De exploitatie met bijbehorende risico's is overgedragen naar Heven Theater Markant Exploitatie B.V. (HTME). Er zijn voor zover bekend geen risico's die van invloed zijn op de gemeente Uden die niet zijn afgedekt door HTME BV.

Stichtingen en verenigingen

1. Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Verband	Naam	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
	Website	www.vng.nl
	Vestigingsplaats	Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid (lidmaatschap) Geen verbonden partij

	Rechtsvorm	Vereniging
	Doel	De Vereniging heeft ten doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken. De Vereniging heeft voorts tot doel voor de leden of groepen van leden afspraken te maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector De Vereniging heeft tevens ten doel het behartigen van de belangen van haar leden welke samenhangen met de door hen uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken alsook de met deze taken samenhangende: • voorwaarden, tarieven en prijzen voor (onder andere energie gerelateerde) producten en diensten, alsmede; • de overige aan het gebruik van hierboven genoemde producten gerelateerde kosten en voorwaarden.
Inhoud	Taakveld	Bestuursorganen
	Doelstelling	Correcte uitoefening van bestuurstaken. De dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen, staat bij de gemeente Uden centraal. Dit alles zo effectief en efficiënt mogelijk, met onze basistaken als uitgangspunt
	Taken	Behartigen van de belangen van de Nederlandse gemeenten
	Wijzigingen	geen wijziging
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Alle Nederlandse gemeenten
	Vertegenwoordiging	Lidmaatschap en stemrecht
	Portefeuillehouder	Gijs van Heeswijk (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).

Financiële positie	Domein	Dienstverlening
	Begroting en afrekening 2025	€. Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage.

2. Museum Krona (voorheen Museum voor Religieuze Kunst)

Verband	Naam	Museum Krona
	Website	www.museumkrona.nl
	Vestigingsplaats	Uden
	Rechtsvorm	Stichting (BBV artikel 15, lid1-5, 3e categorie)
	Doel	Een museum, voornamelijk met religieuze kunst, erfgoed en de Kunstcollectie van gemeente Uden, in standhouden en exploiteren.
Inhoud	Taakveld	Cultuur algemeen in programma 5, deeltaakveld Musea
	Doelstelling	Beleidsvoornemens van de verbonden partij: verbreding van het ‘verblijfsaanbod van het museum om daarmee een grote aantal bezoekers te trekken. Het museum moet daarmee ook ‘de poort’ tot toeristisch en recreatief Uden worden. Dit draagt bij aan onze doelstelling.

	Taken	Collectiebeheer, Educatieve projecten, nieuwe exposities, meer samenwerking met kunstenaars en organisaties op gemeentelijk, regionaal en nationaal niveau.
	Wijzigingen	Een aantal jaar geleden is een nieuwe weg ingeslagen die moet resulteren in een stevig en duurzaam fundament voor een gezonde toekomst. Belangrijke onderdelen van het transitieproces zijn: een vernieuwd profiel, een vernieuwd museum, nieuwe product en verdienmodellen en nieuwe doelgroepen. In 2019 is ook de naam gewijzigd in Museum Krona, met een profiel gericht op kunst, klooster en kruidentuin.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Het bisschoppelijk Museum 's-Hertogenbosch, vereniging Birgittinessen, gemeente Maashorst.
	Vertegenwoordiging	E. Backx en T. Evers als vertegenwoordigers namens de gemeente Maashorst als leden van het bestuur.
	Portefeuillehouder	Harold van den Broek (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Domein	Sociaal
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale exploitatie instelling: € 698.085 • Bijdrage gemeente Maashorst € 352.944 Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage • Eigen vermogen per 1/1 € 1.110.033 en per 31/12 € 1.106.524 • Vreemd vermogen per 1/1 € 197.649 en per 31/12 € 176.743 • Resultaat (instelling) € -/-3.509 Conform de subsidiebeschikking – en dit geldt ook voor andere gesubsidieerde culturele organisaties – hoeven ze het voorafgaande jaar pas uiterlijk 1 juli te verantwoorden. Derhalve is van het museum de verantwoording en de aanvraag tot vaststelling nog niet ontvangen.

	Begroting 2025	Verwachte bijdrage Maashorst 2025 € 361.062
	Begroting 2026	Verwachte bijdrage Maashorst 2026 € 361.062 (+indexering)
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee Is er een risico-inventarisatie: nee Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee
		Zijn risico's afgedekt: nee
	Risico-bepaling	Formeel is Museum Krona een eigen orgaan en is de gemeente niet aansprakelijk. Maar de gemeente is medeoprichter en is in het bestuur met twee personen vertegenwoordigd. De kans, dat er een beroep op de gemeente wordt gedaan, bij financiële problemen is groot. Het museum heeft de afgelopen jaren een koers ingezet waarmee zij meer bezoekers en daaruit voortvloeiende inkomsten genereert. Hierdoor is het risico op problemen afgenomen. Desalniettemin blijft het museum de komende jaren werken aan groeiende bezoekersaantallen en inkomsten uit kaartverkoop en nevenomzet uit gastheerschap en merchandising en blijft zij zoeken naar fondswerving en sponsoring.

Overige verbonden partijen

1. AgriFoodCapital/RNOB/Noordoostbrabant Werkt!

Verband	Naam	Regio Noordoost Brabant Agrifood Capital Noordoost Brabant Werkt!
	Website	www.rnob.nl) www.noordoostbrabantwerkt.nl www.agrifoodcapital.nl
	Vestigingsplaats	Den Bosch
	Rechtsvorm	Convenant. • Voor RNOB is het convenant regionale samenwerking Regoio Noordoost-Brabant opgesteld dat door alle deelnemers, 10 gemeenten (Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, 's-Hertogenbosch, Maashorst, Oss, Sint-Michielsgestel, Meijerijstad, Vught) en twee waterschappen (Aa en Maas en Dommel) door de gemeenteraden en AB Waterschappen is vastgesteld, eind 2024 is ondertekend en op 1 januari 2025 in werking is getreden. • Met deelname aan RNOB wordt automatisch ook deelgenomen aan Agrifood Capital. Agrifood Capital is de samenwerking in een stichting waar overheden, onderwijs en ondernemers vertegenwoordigd zijn. Agrifood Capital heeft een stichting en een B.V. RNOB heeft een afvaardiging in het stichtingsbestuur en zorgt voor een basisfinanciering. • NOB Werkt is eveneens een convenant. Voor Noordoost Brabant Werkt geldt een samenwerkingsovereenkomst welke in 2020 door alle deelnemers (gemeenten, UWV WERKbedrijf, Werk- en ontwikkelbedrijven, onderwijsinstellingen en

		werknemersorganisaties) is getekend. Deze overeenkomst loopt tot 31 december 2029. • Conform BBV artikel 15, lid 1 sub b onder 4 valt deze samenwerking onder overige verbonden partijen.
	Doel	• Deelname aan RNOB (Regio Noordoost Brabant) betekent een platform voor regionale afstemming. Hierdoor kunnen we samen optrekken richting Rijk, provincie, andere regio's en ook met onderwijs- en maatschappelijke instellingen en ondernemers. Ook kunnen we gezamenlijk een extra impuls geven aan de economische, ruimtelijke en ecologische ontwikkeling van de regio. Samen werken we aan goed leven, wonen en werken in Noordoost Brabant. Zie ook artikel 2 van het convenant regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant. • Agrifood Capital is gericht op het stimuleren van het innovatieklimaat in de regio. De focus ligt op de agrifood-keten in de breedste zin van het woord. Agrifood Capital organiseer een beweging van ondernemers, kennisinstellingen en overheden die werk maken van transities in het huidige voedselsysteem. Het agrifood cluster, dat in het DNA van de regio zit, wordt gecombineerd met kennis en expertise uit andere sectoren en branches, zoals de innovatieve maakindustrie, ICT en data. Daarmee draagt Agrifood Capital bij aan het behoud en waar nodig verbeteren van de brede welvaart in de regio met de keten van boer tot bord als katalysator. • NOW Werkt heeft als doel een goed functionerende arbeidsmarkt met: • Structurele verbetering van processen en dienstverlening voor werkgevers, werkenden, werkzoekenden en jongeren gericht op het voorkomen van werkloosheid en een duurzame plek op de arbeidsmarkt; • Opgaven, om als arbeidsmarktregio strategisch, flexibel en effectief in te spelen op snelle ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken; • Leven lang Ontwikkelen als de centrale opgave voor de komende jaren.
Inhoud	Taakveld	Bestuur

	Taken	• De RNOB is een overheidssamenwerking van 10 gemeenten en twee waterschappen in Noordoost Brabant met gezamenlijke opgaven die over de gemeentegrenzen heen gaan en waarvan de aanpak een lange adem en veel samenwerking met partijen vraagt. De samenwerking richt zich op vitale leefomgeving, duurzame bereikbaarheid, aantrekkelijk vestigen en behoud van talent in onze regio. De Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' en de Prioriteitennota (2023) zijn leidend voor de activiteiten, zoals deze worden uitgewerkt in de jaar- en werkplannen. • De Stichting Agrifood Capital fungeert als platform voor de regionale ambitie koploper te zijn in slimme en duurzame voedselketens. De stichting bepaalt de strategie van Agrifood Capital en bestaat uit vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Agrifood Capital B.V, is de uitvoeringsorganisatie van de stichting. De B.V. helpt vernieuwers die werken aan de voedselsystemen van de toekomst. Hun rollen variëren van netwerkbouwer en matchmaker tot programmamaker en projectontwikkelaar. De activiteiten van Agrifood Capital zijn vastgelegd in de Strategische Agenda Agrifood Capital. • Arbeidssamenwerking NOB Werkt zet zich in voor een veerkrachtige arbeidsmarkt waar plaats is voor alle talenten en werk voor iedereen die wil werken. Binnen deze samenwerking worden programma's, tools en diensten voor bedrijven en inwoners ontwikkeld.
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	Zie onder 'rechtsvorm'
	Vertegenwoordiging	• RNOB: De burgemeester is lid van de Algemene Vergadering. Wethouders nemen deel aan de portefeuillehouders-overleggen Duurzame Leefomgeving, Economie en Ruimte, Mobiliteit en Wonen. De voorzitters van de portefeuillehouders overleggen (Poho) zijn tevens lid van het dagelijks bestuur van de regio Noordoost Brabant. Het overleg tussen de gemeentesecretarissen in het Secretarissenteam zorgt voor de afstemming tussen ambitie en menskracht. Raadsleden worden betrokken bij de samenwerking door: o Verenigde Voorbereidende Bijeenkomsten o Klankbordgroep Raadsleden o Lokale Regiotafel (in Maashorst gestart in 2025) • NOB Werkt: de wethouder neemt deel aan de portefeuillehouders overleggen van Arbeidsmarkt.

	Portefeuillehouder	Diverse portefeuillehouders zijn betrokken.
	Domein	Diverse
Financiële positie	Jaarrekening 2024	RNOB: Het bedrijfsresultaat (na bestemming) is voor 2024 0 en voor 2025 0. Het eigen vermogen is per 31-12-2024 € . Per 31-12-2024 € . Het vreemd vermogen is per 31-12-2024 . Per 31-12-2024 . • NOB Werkt: De bekostiging van de samenwerking NOB werkt wordt in 2025 nog geïnd via RNOB. De raad heeft ingestemd met een financiële bijdrage 2025 aan de Strategische WERKagenda 'Op weg naar 2030' waarbij de financiële bijdrage van €1 per inwoner in 2024 geldt als basisjaar en dat dit bedrag per 1 januari 2025 wordt geïndexeerd, De bijdrage voor 2025 is vastgesteld op € 1,04 per inwoner waarbij het aantal inwoners wordt bepaald op basis van het CBS cijfer van 1 januari van het voorafgaande jaar. In de loop van 2025 zal het convenant NOB werkt worden aangepast en zal de financiering van deze samenwerking hierin worden opgenomen.
	Begroting 2025	De bekostiging van de samenwerking is geregeld in artikel 11 van het convenant regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant. De bijdrage vindt plaats op basis van een vast bedrag per inwoner waarbij het aantal inwoners wordt bepaald op basis van het CBS cijfer van 1 januari van het voorafgaande jaar. Voor de bijdrage per inwoner geldt 2024 als basisjaar. Met ingang van 1 januari 2025 wordt dit bedrag jaarlijks geïndexeerd. - De gemeenten betalen een bijdrage per inwoner voor 2025 van € 1,62 voor RNOB en € 1,50 voor Agrifood Capital. - De gemeenten betalen een bijdrage per inwoner voor 2025 van € 1,04 voor NOB Werkt. Dit was in 2024 € 1.
	Begroting 2026	De bekostiging van de samenwerking is geregeld in artikel 11 van het convenant regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant. De bijdrage vindt plaats op basis van een vast bedrag per inwoner waarbij het aantal inwoners wordt bepaald op basis van het CBS cijfer van 1 januari van het voorafgaande jaar. Voor de bijdrage per inwoner geldt 2024 als basisjaar. Met ingang van 1 januari 2025 wordt dit bedrag jaarlijks geïndexeerd. Voor 2026 zijn deze bedragen ten tijde van het opstellen van dit document nog niet bekend.

Risico	Risico beoordeling	Bijdrage wordt bepaald op basis van artikel 10 van het samenwerkingsconvenant Artikel 10: Financiën 1. Partijen hebben een regiorekening, dat gevuld wordt met de door de partijen jaarlijks ter beschikking te stellen bijdragen en financiële bijdragen van derden. 2. De individuele jaarlijkse bijdrage van een gemeente aan het fonds bedraagt € 4,-- per inwoner woonachtig in het grondgebied van de betreffende gemeente op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. 3. De bijdrage als bedoeld in het tweede lid wordt in beginsel als volgt verdeeld: a. € 1,56 per inwoner is bestemd voor Regio Noordoost Brabant b. € 1,44 per inwoner is bestemd voor AgriFood Capital c. € 1,-- per inwoner is bestemd voor Noordoost Brabant Werkt d. De gemeente Heusden zit in een andere arbeidsmarktregio en levert daarom aan Noordoost Brabant Werkt geen inwonersbijdrage. 4. De bijdrage van beide waterschappen gezamenlijk bedraagt 6,5% van het totaalbedrag ingebracht door de deelnemende gemeenten voor Regio Noordoost Brabant en AgriFood Capital. De waterschappen bepalen in onderling overleg de verdeling van dat totaalbedrag dat door hen wordt ingebracht. 5 Convenant regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024 5. Het dagelijks bestuur maakt met AgriFood Capital bindende afspraken, opdat geborgd is dat de bijdrage aan deze organisatie ten goede komt aan de realisatie van, ingevolge de Samenwerkingsagenda, overeen te komen tegenprestaties. 6. De vanuit de regiorekening betaalde compensabele BTW wordt jaarlijks in januari met toepassing van het transparantiebeginsel doorgeschoven naar de betreffende compensatiegerechtigde gemeente. 7. De gemeenten compenseren deze BTW bij het compensatiefonds en stellen dit volledige bedrag weer beschikbaar aan de regiorekening. Mocht de Belastingdienst haar zienswijze uit haar brief van 11 september 2015 om dit te ondersteunen herzien, zal de werkwijze daarop worden aangepast op een zodanige wijze dat het samenwerkingsverband hiervan geen financieel nadeel ondervindt. 8. Voor de berekening van deze bijdrage wordt uitgegaan van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. Voor de vaststelling van de aantallen inwoners worden aangehouden de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers. 9. De regiorekening zal worden ingezet voor (co)financiering van projecten en/of programma’s passend bij de samenwerkingsagenda en binnen de vastgestelde begroting. Maximaal 25% van de regiorekening is bestemd voor de algemene kosten (overhead), waaronder kosten voor het regiobureau, regiomanager, huisvesting, secretariële

		ondersteuning en communicatieondersteuning.

- 2. Regionaal Zorg- en Veiligheidshuis

Verband	Naam	Regionaal Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost
	Website	www.rvml.nl
	Vestigingsplaats	’s-Hertogenbosch
	Rechtsvorm	Door nu uit te gaan van de huidige samenwerkingsovereenkomst heeft ZVH geen rechtspersoonlijkheid (=’geen zelfstandige organisatie’ d.w.z. ZVH sluit geen overeenkomsten maar dat doet de “beheergemeente”). Die rechtspersoonlijkheid is nodig om hierin als gemeente een persoonlijk en financieel belang te hebben. Dus is ZVH geen verbonden partij
	Doel	Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH) is een samenwerkingsverband waarin zorg- en veiligheidspartners en gemeenten, onder eenduidige regie, werken aan complexe zorg- en veiligheidsproblemen. De doelstelling van deze samenwerking is bijdragen aan de algemene veiligheid, het verbeteren van de persoonlijke situatie, het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en/of maatschappelijke uitval. Dit gebeurt door een combinatie van strafrechtelijke, civielrechtelijke en bestuurlijke interventies en zorg in persoonsgebonden aanpakken.
Inhoud	Taakveld	Openbare Orde en Veiligheid en Zorg
	Doelstelling	Veilig gevoel, Sociaal veilig

	Taken	1. Het voeren van procesregie; 2. Het adviseren van professionals; 3. Het signaleren en adviseren ten aanzien van kansen en knelpunten.
	Wijzigingen	Optimalisering systeem ten behoeve van casus overleg
Bestuurlijke relatie	Deelnemers	De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxtel, Land van Cuijk, Maashorst, Meierijstad, Oss, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel en Vught, Dienst Justitiële Inrichtingen, GGD Hart voor Brabant, GGZ Oost-Brabant, Novadic-Kentron, Openbaar Ministerie, Politie, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, Reinier van Arkel, Sociom, Stichting Jeugdbescherming Brabant, Stichting Ons Welzijn, Stichting Veilig Thuis Brabant Noordoost, William Schrikker Stichting, Jeugdbescherming & Jeugdreclassering.
	Vertegenwoordiging	Lid van de stuurgroep Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noordoost
	Portefeuillehouder	Ramona Sour neemt deel aan stuurgroep Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noordoost. (het bestuurlijk belang was gedurende het boekjaar hetzelfde).
	Afdeling	Dienstverlening
Financiële positie	Jaarrekening 2024	• Totale exploitatie instelling: € 1.372.643 • Bijdrage Maashorst: € 67.990 . Het financiële belang is gelijk aan de jaarlijkse bijdrage. • Eigen vermogen per 1/1 € en per 31/12 n.v.t. (jaarverslag bevat alleen exploitatie overzicht en geen balans) • Vreemd vermogen per 1/1 € en per 31/12 n.v.t. (jaarverslag bevat alleen exploitatie overzicht en geen balans) • Resultaat (instelling): € -/-33.728

	Begroting 2025	• Totale begroting (instelling): € 1.358.040 • Bijdrage Maashorst: € 73.450 • Resultaat instelling € 0
	Begroting 2026	• Totale begroting (instelling): € 1.419.620 • Bijdrage Maashorst: € 79.100 • Resultaat instelling € 0
Risico	Risico beoordeling	Risico's worden op gemeente afgewenteld: nee Is er een risico-inventarisatie: nee Staat risico-inventarisatie in jaarstukken: nee Zijn risico's afgedekt: nee
	Risico-bepaling	Staat niet in jaarverslag

Paragraaf financiering

In de financieringsparagraaf legt de gemeente de verwachtingen en het beleid voor de financieringsrisico's vast. De paragraaf geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.
De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient, en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Financieringsbeleid en schuldpositie

De belangrijkste doelen van ons beleid zijn:

- Overtollige gelden zetten we alleen uit bij banken of instellingen die voldoen aan de eisen van de Wet FIDO en de bijbehorende uitvoeringsregeling.
- Het aantrekken van leningen gebeurt door bij tenminste 3 financiële instellingen een offerte aan te vragen.
- We maken alleen gebruik van financiële instrumenten om risico's te verkleinen en niet om te speculeren.

Uit deze keuzes blijkt dat we voor een laag risicoprofiel gekozen hebben.

Het financieringsbeleid is er op gericht om zo lang mogelijk de uitgaven met "kort geld" te financieren en pas vaste leningen aan te trekken wanneer dat noodzakelijk is. Wij streven er naar de benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen. Door een meerjarige raming van het financieringstekort proberen we dit zo goed mogelijk in beeld te brengen. De liquiditeitsbehoefte in onze gemeente gedurende de periode 2026 t/m 2029 wordt in belangrijke mate bepaald door de geplande investeringen en ontwikkelingen binnen het grondbedrijf.

Onderstaand een overzicht van het verloop van onze langlopende schuld.

Jaar	Totaalbedrag langlopende schuld per 31 december
2021	€ 61 miljoen
2022	€ 74 miljoen
2023	€ 68 miljoen
2024	€ 61 miljoen
2025	€ 55 miljoen *
2026	€ 78 miljoen *

* = schatting.
Door de geplande investeringen is de verwachting dat in 2026 een langlopende lening van € 30.000.000 afgesloten zal moeten worden. In het bestedings- en dekkingsplan van deze programmabegroting zijn de bijbehorende rentelasten opgenomen.

Algemene ontwikkelingen en financieringsbehoefte

Kortlopende financiering

Vanwege de dalende inflatie heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de centrale rente het afgelopen jaar fors verlaagd met als doel om de economie te stimuleren. Dit heeft geleid tot een daling van de kortlopende rente. De huidige rentepercentages voor financieringsmiddelen voor de korte termijn zijn veelal gekoppeld aan de Euribor-rentes en bedraagt momenteel ongeveer 1,9%. Veel experts verwachten de komende tijd een gelijkblijvend renteverloop doordat verwacht wordt dat de ECB de rente niet nog verder zal verlagen.

Langlopende financiering

Zoals vermeld heeft de ECB de rente het afgelopen jaar fors verlaagd om de economie te stimuleren. Hierdoor zijn ook de langlopende rentes licht gedaald (looptijd van 25 jaar: van 3,5% begin 2024 naar momenteel ongeveer 3,0%). Ook deze rente zal naar verwachting de komende tijd ongeveer gelijk blijven. Natuurlijk kunnen externe ontwikkelingen (zoals de huidige geopolitieke situatie) van invloed zijn op de renteontwikkeling.

Financieringsbehoefte

De gemeente Maashorst werkt vanuit totaalfinanciering. Alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden hierbij gesaldeerd voordat we ons op de geld- of kapitaalmarkt begeven. Goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot betere sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.
In onderstaand overzicht vindt u een weergave van de verwachte ontwikkeling van de financieringspositie met een kasstroomoverzicht. Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de feitelijke geldstromen die in de loop van een boekjaar binnenkomen en uitgaan. Op basis van dit kasstroomoverzicht kan geconcludeerd worden dat er in 2026 waarschijnlijk een langlopende lening afgesloten moet worden. De forse negatieve kasstroom overstijgt namelijk de kasgeldlimiet.
Het meerjarig beeld van de financieringspositie is wel lastig te bepalen. Een aanzienlijk aantal investeringen dient nog opgepakt te worden. Zie hiervoor de bijlage Staat van onderhanden werken. Ook realisaties binnen de grondexploitaties zijn soms moeilijk te plannen. Vertragende omstandigheden hierbij zijn ecologische/geologische vondsten, lopende procedures, het stikstofbesluit en het PFAS besluit.

Kasstroomoverzicht

Kasstroom uit operationele activiteiten	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo programmarekening / -begroting	6.957	0	-2.068	718	-388	2.116
Afschrijvingen	6.293	7.382	9.475	9.598	10.092	10.481
Mutatie werkkapitaal	10.526	-1.995	-1.082	13.333	1.427	736
- Mutatie voorraden	-5.923	-5.597	3.515	13.323	1.417	726
- Mutatie vorderingen	11.697	303	403	10	10	10
- Mutatie kortlopende schulden excl. Bankschulden	4.753	3.299	-5.000	0	0	0
Mutatie reserves	-2.987	-11.353	3.323	927	-2.279	-3.360
Mutatie voorzieningen	-128	-2.225	-4.413	-7.361	5.755	-2.714
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	**20.661**	**-8.191**	**5.235**	**17.215**	**14.607**	**7.259**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten						
Investeringen immateriële vaste activa	-271	-3.706	0	0	0	0
Desinvesteringen immateriële vaste activa	28	0	0	0	0	0
Investeringen materiële vaste activa	-26.154	-21.187	-9.863	-10.287	-6.140	-16.901
Desinvesteringen materiële vaste activa (bijdrage derden)	3.666	4.889	2.924	163	530	75
Investeringen financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Desinvesteringen financiële vaste activa	622	0	0	0	0	0
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-22.109**	**-20.004**	**-6.939**	**-10.124**	**-5.610**	**-16.826**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten						
Opname langlopende geldleningen	0	0	30.000	0	0	0
Aflossing langlopende geldleningen	-6.422	-5.773	-5.770	-6.339	-5.959	-5.977
Mutatie kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	**-6.422**	**-5.773**	**24.230**	**-6.339**	**-5.959**	**-5.977**
Mutatie geldmiddelen	**-7.870**	**-33.968**	**22.526**	**752**	**3.038**	**-15.544**
De mutatie in geldmiddelen is als volgt te specificeren:						
Liquide middelen ultimo vorig dienstjaar:	2.568	-5.302	-39.270	-16.744	-15.992	-12.954
Liquide middelen ultimo dienstjaar:	-5.302	-39.270	-16.744	-15.992	-12.954	-28.498
Mutatie geldmiddelen	**-7.870**	**-33.968**	**22.526**	**752**	**3.038**	**-15.544**

Inzicht rentelasten/-baten

De BBV-voorschriften schrijven voor dat we ook inzicht moeten geven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de manier waarop we rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden toerekenen.
Schematisch kan de rentetoerekening als volgt weergegeven worden.

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	2.458.641	
b.	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-191.704	
c	**Saldo rentelasten en rentebaten**		**2.266.937**
d1.	De rente die aan facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) **moet** worden doorberekend	0	
d2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-70.715	
d3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	147.583	
d.	**Subtotaal doorberekende rente aan specifieke onderdelen**		**76.868**
e.	**Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (c + d)**		**2.343.805**
f1.	Rente over eigen vermogen	0	
f2.	Rente over voorzieningen	30.856	
g.	**Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag) (e + f)**		**2.374.661**
h.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-2.217.279
i.	**(negatief) Renteresultaat op het taakveld Treasury (g + h)**		**157.382**

Ad. a: Betreft de rentelasten over de reeds opgenomen langlopende geldleningen, de verwachte op te nemen lening ad. € 30.000.000 en de rente over kortlopende financiering (rekening-courant).

Ad. b: Betreft de renteopbrengsten over de verstrekte langlopende leningen aan Area en derden en overige rentebaten (bijv. rente startersleningen).

Ad. d1: In verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting werd hier voorheen de toe te rekenen rente aan de grondexploitatie (Bouwgronden In Exploitatie) opgenomen o.b.v. een gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere fiscale toerekening van rente aan grondexploitaties, waardoor de noodzaak van een afwijkend rentepercentage is vervallen. Op basis van de notitie rente 2023 van de Commissie BBV moet vanaf de begroting 2025 de rente aan bouwgronden in exploitatie toegerekend worden via de algemene rente-omslag (onderdeel h). Bij faciliterende grondexploitaties moet overeenkomstig de Omgevingswet voor de rentetoerekening wel een ander rentepercentage worden gehanteerd. Voorlopig verwachten wij dat dit voor Maashorst niet van toepassing is.

Ad. d2: Wanneer specifieke leningen extern zijn aangetrokken om deze vervolgens voor hetzelfde bedrag door te verstrekken aan een derde partij, wordt dit ook gezien als projectfinanciering. Dit betekent dat de rentelasten en -baten niet opgenomen worden in de renteomslag. Voor Maashorst betreft dit 1 geldlening die doorgeleend is aan woningbouwcorporatie Area.

Ad. d3: Dit betreft de rentebaten van de doorgeleende geldlening aan stichting Area en overige rentebaten (zie ook d2).

Ad. f1: Binnen de gemeente Maashorst wordt er geen rente toegevoegd aan reserves.

Ad. f2: Dit betreft de rentetoevoeging aan de voorziening nr. 7503001 Afkoop onderhoud begraafplaats (4,0%). Deze voorziening is op contante waarde gewaardeerd. In dat geval is rentetoevoeging aan de voorziening toegestaan.

Ad. h/i: De totaal aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt € 2.374.661. De omslagrente wordt berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa. Op basis van de uitgangspunten in de BBV notitie rente, mag het omslagpercentage worden afgerond om een consistent percentage te kunnen hanteren.
Het te hanteren omslagpercentage is voor 2026 vastgesteld op 0,9%. Dit leidt naar verwachting tot € 2.217.279 aan doorbelaste rente en een begroot renteresultaat van € 157.382 nadelig. Jaarlijks zal de noodzaak tot aanpassing van het renteomslag-percentage beoordeeld worden.

Risico's

Onder risico's worden met name renterisico's (van vaste schuld en vlottende schuld) verstaan. Voor de toetsing van het renterisico heeft de overheid twee instrumenten gedefinieerd, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.
De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel de gemeente kort mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.
De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar.

De kasgeldlimiet

Omschrijving	2026
Omvang begroting (x € 1.000)	219.944
Toegestane kasgeldlimiet (in procenten van de grondslag)	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in bedrag (x € 1.000)	18.695

Volgens de wet FIDO mag de kasgeldlimiet gedurende maximaal 3 achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. Intern wordt hierop gestuurd. Deze limiet zal naar verwachting in 2026 overschreden gaan worden. Om deze overschrijding van de kasgeldlimiet op te lossen zal een langlopende lening van naar verwachting € 30 miljoen aangetrokken moeten worden.

De renterisiconorm

Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm gaat over de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt in een jaar getoetst aan de renterisiconorm. Deze wordt berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal.
Het renterisico kan worden gestuurd door bij het aantrekken van nieuwe langlopende financieringsmiddelen rekening te houden met de vervaldata en renteherzieningen van de bestaande schuld.

In onderstaand overzicht wordt de renterisiconorm en het renterisico uiteengezet.

Stap	Variabelen renterisiconorm	2026	2027	2028	2029
1.	Renteherzieningen	0	0	0	0
2.	Aflossingen	6.569	5.939	5.559	5.576
3.	**Renterisico op de vaste schuld (1+2)**	**6.569**	**5.939**	**5.559**	**5.576**
4.	Renterisiconorm	43.989	43.989	43.989	43.989
5.	**Ruimte onder de renterisiconorm (4 -/- 3)**	**37.420**	**38.050**	**38.430**	**38.413**
	Berekening renterisiconorm				
4a.	Begrotingstotaal 2026	219.944			
4b.	Vastgesteld percentage	20%			
4.	Renterisiconorm (4a.* 4b. / 100)	43.989			

Wet HOF / EMU-saldo

De Europese regeringsleiders hebben in 2011 afspraken gemaakt om de financiële stabiliteit van de EU en de eurozone te waarborgen. De Europese afspraken ten aanzien van begrotingsdiscipline zijn in Nederland opgenomen in de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF). Voor decentrale overheden vloeien hier verplichtingen uit voort.

Schatkistbankieren

Om de overheidsschuld en het financiële risico voor decentrale overheden te verminderen wil het kabinet dat gemeenten hun overtollige middelen niet meer overal kunnen stallen. Hiervoor is per 15 december 2013 de Wet Schatkistbankieren van kracht geworden. De Wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen, boven een bepaald drempelbedrag, aan te houden in de schatkist. Het woord ‘overtollig’ verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet FIDO, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. Deelname aan Schatkistbankieren verandert daar niets aan.
Vanaf 1 juli 2021 is de drempel voor gemeenten voor verplicht Schatkistbankieren verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Het minimum drempelbedrag is ook verhoogd van € 250.000 naar € 1 miljoen.
De komende jaren verwachten wij, als gevolg van de grote onderhanden werken positie, geen overtollige

middelen te bezitten. De financiële gevolgen van het verplicht Schatkistbankieren zijn naar verwachting voor onze gemeente dan ook te verwaarlozen.

In onderstaande tabel is het drempelbedrag voor het komende begrotingsjaar opgenomen:

	Berekening drempelbedrag schatkistbankieren	**2026**
1a.	Begrotingstotaal verslagjaar	219.944
1b.	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	219.944
1c.	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0
	Drempelbedrag = (1b)*0,02 + (1c)*0,002	4.399

EMU-Saldo

Beleid

Het doel van de Wet HOF is ervoor te zorgen dat Nederland voldoet aan de binnen Europa afgesproken norm van maximaal 3% tekort op de begroting. De 3%-norm is daarbij doorvertaald naar een aandeel voor de decentrale overheden. Het Rijk hanteert een zogenaamde 'macronorm' voor de drie decentrale overheden gezamenlijk. Na een constructieve dialoog hebben het Rijk en decentrale overheden elkaar gevonden in een macro EMU-norm van -0,5% van het BBP per jaar voor de periode 2024 t/m 2026. Het gemeentelijk aandeel in de macronorm bedraagt -0,34% en wordt per individuele gemeente verdeeld op basis van het begrotingstotaal. De individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm maar een indicatie van het aandeel dat de gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Dat betekent dat er geen (individuele) sancties van toepassing zijn. Deze meerjarige afspraak is besloten om tot en met 2026 bestuurlijke rust en duidelijkheid te creëren voor alle partijen inzake de EMU-norm. Zodra er wel sancties volgen, gaan wij daar op sturen.

Inzicht in individuele EMU-saldi

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven en geeft aan of er sprake is van een overschot of een tekort.
Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een paragraaf in de begroting. Via de geprognosticeerde balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.
Aandachtspunt hierbij is wel dat een aantal componenten uit deze berekening moeilijk te voorspellen zijn, zoals bijvoorbeeld grond aan- en verkopen. Dit wordt veroorzaakt door de economische ontwikkelingen en het doorlopen van bijvoorbeeld planprocedures.

De meerjarige EMU-saldi van de gemeente Maashorst zijn als volgt:

Berekening EMU-saldo 2026-2029 (bedragen x€1.000)	2026	2027	2028	2029	
1. Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-814	2.363	-3.055	-872	
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-1.675	1.076	-3.901	7.220	-/-
3. Mutatie voorzieningen	-3.780	-1.194	532	-2.535	+/+
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.515	-13.323	-1.417	-726	-/-
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	-/-
Berekend EMU-Saldo	**596**	**13.416**	**2.795**	**-9.901**	
Norm EMU-saldo	**-2.246**	**-2.343**	**-2.431**	**-2.522**	
Overschrijding (-) of onderschrijding (+) ten opzichte van de norm	**2.842**	**15.759**	**5.226**	**-7.379**	

De saldi zijn gebaseerd op de volgende geprognosticeerde balans:

Geprognotiseerde balans (bedragen in miljoenen €)													
ACTIVA	Ultimo 2024 *	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	PASSIVA	Ultimo 2024 *	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029
Immateriële Vaste activa -onderzoek en ontwikkeling - bijdrage aan activa in eigendomvan derden	1	4	4	4	4	4	*Eigen vermogen* -algemene reserves -bestemmingsreserves -jaarrekeningresultaat	129	118	119	121	118	117
Materiële Vaste activa -gronden en terreinen -gebouwen -wegen, riolering, etc. -machines	207	216	213	214	210	216	*Voorzieningen* -t.b.v.verplichtingen -t.b.v. risico's -t.b.v.kosten volgend jaar -t.b.v.specifieke bestedingen	34	32	27	20	26	23
Financiele Vaste Activa -verstrekte leningen (woningbouwcorp./derden) -aandelen -overige langlopende vorderingen	3	7	6	6	6	6	*Leningen* -opgenomen geldleningen van banken	61	55	80	73	67	61
Totaal vaste activa	**211**	**226**	**224**	**224**	**220**	**226**	**Totaal vaste passiva**	**225**	**205**	**226**	**214**	**211**	**201**
Voorraden -Bouwgronden in exploitatie -Overige gronden	27	33	30	16	15	14							
Overige kortlopende activa -debiteuren/Nog te ontvangen bedragen -kas-/banksaldi	29	25	25	25	25	25	*Kortlopende passiva* -crediteuren (nog te betalen bedragen) -overlopende passiva -vooruitontvangsten (Rijk)	42	79	52	51	48	63
Totaal vlottende activa	**56**	**58**	**55**	**41**	**40**	**39**	**Totaal vlottende passiva**	**42**	**79**	**52**	**51**	**48**	**63**
Balanstotaal	**267**	**285**	**278**	**265**	**259**	**265**	**Balanstotaal**	**267**	**285**	**278**	**265**	**259**	**265**

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen vormen de fysieke pijlers voor tal van beleidsdoelen zoals mobiliteit, leefbaarheid, omgevingskwaliteit en economie. Concreet bestaan de kapitaalgoederen uit onder meer wegen, groene en recreatieve voorzieningen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, riolering en water, gebouwen en sport- en speelvelden. Het is een gemeentelijke kerntaak om deze goederen op een gewenst niveau te hebben en te houden.

Daarnaast vormt de verbetering en transformatie van deze kapitaalgoederen de komende decennia een onlosmakelijke rol bij tal van transities op het gebied van duurzaamheid en toekomstbestendigheid.

De instandhouding van de kapitaalgoederen wordt aan de hand van een viertal elementen uitgevoerd, namelijk kwaliteit, integraliteit, risico en omgevingsbewust.

- Kwaliteit: Met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, rapportagemodellen en de gewenste kwaliteit vertalen naar de verschillende uitvoeringsprogramma's. Via inspecties en schouwrondes controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald.
- Integraliteit: Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen wordt zoveel als mogelijk integraal opgepakt. Het onderhoud aan de riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat bij een onderhoudsplan aan de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening worden meegenomen als dit noodzakelijk is. Ook vindt er afstemming plaats met werkzaamheden van nutsbedrijven en ontwikkelaars.
- Risico: In de uitvoeringsprogrammering staat het risico steeds meer centraal. De toepassing van het element risico zorgt voor een constante (her)prioritering. Zo zetten we de beschikbare middelen daar in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus worden daardoor verlaagd. Jaarlijks worden wegen en civieltechnische kunstwerken geschouwd en iedere 2 jaar worden de wegen conform de richtlijnen geïnspecteerd en de civieltechnische kunstwerken worden iedere 5 jaar geïnspecteerd. De riolering wordt volgens een vastgestelde cyclus geïnspecteerd waarbij aan het eind van de cyclus het gehele rioolstelsel een keer is geïnspecteerd. Jaarlijks wordt met alle disciplines in de openbare ruimte de meerjarenplanning opgesteld. Hierin worden projecten indien nodig geherprioriteerd, opgevoerd of afgevoerd.
- Omgevingsbewust: Niet alleen bij de inrichting maar ook bij het onderhoud van de openbare ruimte zijn verschillende partijen betrokken die op diverse manieren hun inbreng kunnen leveren. Onze

onderhoudsplannen bespreken we met onze inwoners. Tijdens de uitvoering worden bewoners actief benaderd met informatie door de gemeente (omgevingsmanagement). Vragen of klachten worden zoveel mogelijk besproken in een persoonlijk gesprek.

Onderhoud is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. In de gemeente Maashorst loopt groot onderhoud volgens planning. In deze paragraaf is de belangrijkste informatie over de kapitaalgoederen opgenomen en geeft inzicht in het beleidskader, het onderhoudsprogramma, de meerjarenplanning en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties. In de paragraaf is geen rekening gehouden met rehabilitatie en vervanging van kapitaalgoederen. Deze investeringen worden geactiveerd en afgeschreven en zijn opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma 2026-2029.

Voor het opstellen van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd. De vastgestelde beleidskaders worden gehanteerd.

Onderdeel	Opmerking
Wegen	Vastgesteld 20-12-2023
Openbaar Groen	Vastgesteld 12-12-2024
Civiele Kunstwerken	Vastgesteld 20-12-2023
Openbare verlichting	Vastgesteld 16-11-2023
Sport- en speelvelden	Vastgesteld 10-10-2024
Riolering	Vastgesteld 4-11-2021
Gebouwen	Vastgesteld 4-4-2024

Wegen 2026

De voorziening wegen is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking voor het groot onderhoud aan het wegen areaal binnen de gemeente Maashorst. In het vastgestelde beleidsplan Wegen 2024-2027 is onder andere aandacht besteed aan integraliteit en risico gestuurd beheer (assetmanagement). In het beleidsplan zijn de hoogte van de jaarlijkse dotatie in de voorzieningen bepaald. De hoogte van de dotatie is gebaseerd op de gewenste kwaliteitsniveau, areaal, beheerstrategie en onderhoudsstaat. In de berekeningen van de stortingen is geen rekening gehouden met areaaluitbreiding, maar daar zal naar verwachting geen onderhoud benodigd zijn, omdat het om nieuwe wegen gaat. In de berekeningen is ook geen rekening gehouden met indexatie. Deze wordt ieder jaar aan de hand van CBS-cijfers bepaald en met de afwijkingenrapportage als aanvulling op het budget aangevraagd. Iedere 2 jaar wordt conform het principe van rationeel wegbeheer het gehele areaal geïnspecteerd. De resultaten worden verwerkt in het onderhoudsprogramma en de meerjarenplanning.

- Kwaliteitsniveau B (CROW) (binnen bebouwde kom) en C (buiten bebouwde kom)
- In 2026 wordt klein en groot onderhoud aan de wegen uitgevoerd. Welke wegen dit zijn wordt nog nader bepaald aan de hand van inspecties.

Omschrijving	Stand 1/1/2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2026
Voorziening groot onderhoud wegen	€ 1.334.657	€ 1.664.216	€ 1.688.816	€ 1.310.057

Sport- en Speelvelden 2026

In oktober 2024 is het nieuwe beheer- en beleidsplan speelvelden door de Raad vastgesteld. Hierbij is opgenomen dat voor de instandhouding kapitaalgoed, naast de jaarlijkse exploitatie (klein onderhoud), alleen nog een beroep wordt gedaan op financiële middelen voor vervanging middels het meerjaren investerings programma (MIP). Derhalve is deze voorziening opgeheven.

Gebouwen 2026

In 2026 gaan we verder met uitvoering geven aan de in het MJOP geplande werkzaamheden en de verduurzamingswerkzaamheden.

Ook gaan we verder met het opstellen van verduurzamingsplannen. Deze plannen worden toegevoegd aan het MJOP zodat er een DMJOP ontstaat: een Duurzaam MeerJaren OnderhoudsPlan.

Voor de aanvullende duurzaamheidsmaatregelen is in de kadernota 2025 een budget van € 600.000 per jaar opgenomen, vanaf 2026. Gedurende 2025 zijn we gestart om het complete uitvoeringsplan MJOP en uitvoeringsplan verduurzaming op elkaar af te stemmen en wordt gestart met de voorbereiding van de eerste projecten welke uitgevoerd worden in 2026. Daarvoor kiezen we de natuurlijke vervangingsmomenten uit het MJOP.

Omschrijving	Stand 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2025
Voorziening groot onderhoud gebouwen	4.358.277	962.228	1.115.506	4.204.999

Civiele kunstwerken 2026

De voorziening civiele kunstwerken (bruggen, fietstunnels, steigers etc.) is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking voor het onderhoud aan het areaal van civieltechnische kunstwerken. In het vastgestelde beleidsprogramma Civieltechnische Kunstwerken 2024-2033 is de hoogte van de jaarlijkse dotatie in de voorzieningen bepaald. De hoogte van de dotatie is gebaseerd op het gewenste kwaliteitsniveau, areaal, beheerstrategie en onderhoudsstaat. Iedere 2-5 jaar wordt conform het principe van beheer het gehele areaal geïnspecteerd. De resultaten worden verwerkt in het onderhoudsprogramma en de meerjarenplanning.

- Kwaliteitsniveau B
- Uitvoering 2026: In 2026 wordt klein en groot onderhoud aan de civiele kunstwerken uitgevoerd.

Omschrijving	Stand 1/1/2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2026
Voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken	€ 25.579	€ 53.143	€ 60.537	€ 18.365

Groene en recreatieve voorzieningen 2026

Openbaar groen en recreatieve voorzieningen

Eind 2024 is het ‘Beheerplan openbaar groen en recreatieve voorzieningen 2025 – 2028’ vastgesteld. Hierbij is opgenomen dat voor de instandhouding kapitaalgoed, naast de jaarlijkse exploitatie (klein onderhoud),

alleen nog een beroep wordt gedaan op financiële middelen voor vervanging middels het meerjaren investerings programma (MIP). Derhalve is de voorziening ten behoeve van groot onderhoud opgeheven.

Bossen

Het bosbeheer in Maashorst vindt plaats volgens het systeem van geïntegreerd bosbeheer, waarin ieder jaar een gebied wordt aangepakt. In totaal is het areaal bos van Maashorst verdeeld in zes werkblokken.

- De bestemmingsreserve bossen heeft een egalisatiefunctie om het te kort en/of overschot in het lopende boekjaar op te vangen.
- Het groot en klein onderhoud is opgenomen in de exploitatie.

Omschrijving	Stand 1/1/2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2026
Bestemmingsreserve bossen (L)	€ 166.007	€ 0	€ 0	€ 166.007

Riolering en water 2026

In de Wet milieubeheer en de Waterwet zijn de algemene verplichtingen op het gebied van milieu en water onderverdeeld in drie soorten zorgplichten: afvalwater, hemelwater en grondwater. Het kostendekkingsplan: Programma Omgevingswet Water & Riolering (POW&R) 2026 – 2029 staat gepland om in december in de raad te behandelen. Het betreft een nieuwe financiële doorrekening voor de komende vier jaar. Het programma beschrijft de beheersmaatregelen aan het riool. Afwegingen in vervanging en onderhoud worden gemaakt op basis van schadebeelden en restlevensduur. Het POW&R bevat ook een programma met maatregelen voor het omgaan met regenwater als onderdeel van klimaatadaptatie. Hiervoor zijn nieuwe investeringen opgenomen. Er wordt op verschillende niveaus samengewerkt aan het onderwerp klimaatadaptatie, voornamelijk binnen de watersamenwerking As50+ en de Regio Noordoost-Brabant (RNOB).

De voorziening riolering regelt alles wat nodig is voor de vervanging, verbetering en onderhoud van het riool volgens de drie zorgplichten. De kosten hiervan worden gedekt uit de riool- en waterzorgheffing, waarbij we ervan uitgaan dat de exploitatie binnen de geplande periode kostendekkend is.

Programma onderhoud, vervanging en verbetering 2026:

- Kwaliteitsniveau: schadebeelden en restlevensduur gebaseerd op NEN 3399;
- Vervanging van vuilwater riolering binnen integrale projecten: Schutboomstraat (Schaijk), Bloemenwijk fase 3 en Gruunsel (Uden);
- Aanleg hemelwatermaatregelen: Schutboomstraat (Schaijk), Bloemenwijk fase 3, Sacramentsweg, Broekmorgen en Gruunsel (Uden)
- Relinen Paus Johanneslaan – Hooihofstraat (Uden).

Omschrijving	Stand 1/1/2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31/12/2026
Spaarvoorziening riolering	€ 8.189.810	€ 773.929	€ 4.757.308	€ 4.206.431
Voorziening egalisatie riolering	€ 2.372.899	€ 642.266	€ 593.536	€ 2.421.629

Openbare verlichting, parkeervoorzieningen en verkeersregelinstallaties 2026

De onderhoudsvoorziening openbare verlichting is ingesteld met als doel te voorzien in de dekking voor het onderhoud aan het verlichtingsareaal. Hierin wordt opgenomen dat energie-onzuinige verlichting verder vervangen wordt door Led-verlichting welke gedimd kunnen worden.

- Kwaliteitsniveau conform CROW: A (centrum), B (hoofdinfrastructuur en woonwijken) en C (bedrijventerreinen, parken en buitengebied)
- Uitvoering 2026: Openbare verlichting wordt vaak separaat van integrale projecten uitgevoerd, doordat veel straten al voorzien zijn van nieuwe ledverlichting en niet hoeft worden aangepast. Vaak moet alleen naar de locatie van de verlichting gekeken worden en eventueel aangepast worden aan de nieuwe situatie.

Doordat de afgelopen jaren veel armaturen voorzien zijn van led-verlichting is het areaal jong en is er alleen jaarlijks klein onderhoud nodig. Daarom is middels vaststelling van het nieuwe onderhoudsplan openbare verlichting 2024-2027 (december 2023) besloten om de voorziening groot onderhoud openbare verlichting op te heffen zodra alle lopende verplichtingen afgewikkeld zijn. Er is alleen nog maar sprake van klein onderhoud dat bekostigd wordt uit de exploitatie.

Paragraaf lokale heffingen

De lokale lasten vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten, en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een overzicht van de lokale lasten – en daarmee meer inzicht - is van belang voor de raad en inwoners. De aanduiding van de lokale lastendruk is ook afgezet tegen de buurgemeenten. Dit is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten.

De voorstellen ten aanzien van de belastingen en leges worden afzonderlijk aan de raad voorgelegd. Daarin zijn alle tarieven opgenomen. Voor de hoogte van de belastingen, rechten en tarieven gelden de volgende uitgangspunten:

- Streven naar (meer) kostendekkendheid van alle leges, rechten en tarieven, waartegenover een concrete dienstverlening van de overheid staat.
- Voor de toeristenbelasting (vanaf 2027) en parkeerbelasting (vanaf 2026) is in de Kadernota 2026 besloten om deze tarieven extra te verhogen.
- De overige belastingen en tarieven mogen niet meer stijgen dan de aanpassing voor de inflatiecorrectie. Uitgangspunt hierbij is dat voor 2026 wordt uitgegaan van een inflatiecijfer van 2,2%.
- In processtap 2 van het project ‘Sluitend maken meerjarenbegroting´ waren de businesscases ‘Kostendekkendheid leges Burgerzaken' en 'Kostendekkendheid evenementen' opgenomen. Deze uitkomsten zijn nog niet verwerkt in deze begroting en zullen een plek krijgen in de 2e tussentijdse rapportage 2025.
- In december zal een nieuw rioleringsplan en een herijking van de afvalexploitatie worden aangeboden aan de raad waarin mogelijk een ander stijgingspercentage opgenomen is.
- Het beleid lokale lasten zoals opgenomen in het bestuursakkoord, de kadernota en deze programmabegroting wordt vertaald in de diverse belastingverordeningen.

Kwijtscheldingsbeleid 2026

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om een belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend. Het kwijtscheldingspercentage dat Maashorst hanteert bedraagt 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben dat gelijk of lager is dan het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm), in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

Kwijtschelding kan alleen worden verleend indien het een aanslag betreft voor onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing particuliere eigenaren/gebruikers voor de jaarlijks te betalen bedragen. De

overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten voor kwijtschelding. Meer informatie omtrent kwijtscheldingen is te lezen op de website van de Belastingsamenwerking Oost-Brabant.

Inzicht in verstrekte kwijtscheldingen

Heffingsjaar	Kosten kwijtscheldingen	Ontvangen verzoeken	Openstaand	Afgedaan	Toegekend	Afgewezen
2023	€196.551	1.102	3	1.099	835	264
2024	€230.253	1.650	7	1.643	1.350	293
2025 (medio boekjaar)	€209.358	938	45	893	687	206

De gestegen kosten (en aantallen) van kwijtschelding vanaf 2024 wordt veroorzaakt door de gewijzigde heffingssystematiek van de riool- en waterzorgheffing. Sinds 2024 betalen ook gebruikers (huurders) in de kernen Uden, Volkel en Odiliapeel rioolheffing. Gebruikers die voldoen aan de normen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Met deze gestegen kosten is rekening gehouden in de begroting.

Geraamde opbrengsten 2026

Bedragen (x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onroerende zaakbelastingen	15.028	16.983	17.756
Afvalstoffenheffing	6.198	6.243	6.380
Rioolheffingen	6.369	6.552	6.801
Marktgelden en standplaatsen	61	76	78
Begrafenisrechten	131	174	178
Parkeerbelasting	2.362	2.398	3.311
Reclamebelasting	210	219	224
Staangelden woonwagens	12	12	12
Secretarieleges (hoofdstuk 1 legesverordening)	1.460	1.306	1.573
Leges omgevingsvergunningen (hoofdstuk 2 legesverordening)	1.914	2.123	2.170
Overige leges (hoofdstuk 3 legesverordening)	16	28	29
Forensenbelasting	13	35	36
Toeristenbelasting	514	629	706
Doorbelasting secretarieleges rijk	-566	-415	-521
Totale opbrengsten	**33.721**	**36.362**	**38.733**

De begrote opbrengst 2025 is inclusief de verwerking van besluiten die in 2025 genomen zijn, en geleid hebben tot een wijziging van de primitieve begroting.

Onroerende zaakbelastingen 2026

Onder de naam ‘onroerende zaakbelastingen’ worden op onroerende zaken die binnen de gemeentegrenzen liggen, de volgende belastingen geheven:

- een eigenarenbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar eigenaar is van onroerende zaken (formeel: “het genot hebben krachtens eigendom, bezit of beperkt recht”);
- een gebruikersbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar onroerende zaken gebruiken. Dit geldt niet voor woningen.

De heffingsgrondslag voor 2026 is de waarde van de onroerende zaak naar peildatum 1 januari 2025.

Ontwikkeling van de OZB tarieven

Tarieven	**2025**	**2026***
Woningen		
eigenaren	0,07714%	0,08053%
Niet-woningen		
Eigenaren	0,27036%	0,28226%
Gebruikers	0,21545%	0,22493%

* De tarieven 2026 (en bijbehorende woonlasten) zijn gebaseerd op de tarieven 2025 verhoogd met 2,2% inflatiecorrectie. Daarnaast worden de tarieven jaarlijks t/m 2028 met 2% extra verhoogd als maatregel uit de begroting 2025. De definitieve tarieven zijn pas in december bekend waarbij rekening is gehouden met de verwachte WOZ-waardeontwikkeling.

Opbrengst (bedragen x € 1.000)	**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Eigenaren woningen	€ 7.672	€ 8.692	€9.118
Eigenaren niet-woningen	€ 4.315	€ 3.443	€3.587
Gebruikers niet-woningen	€ 3.041	€ 4.848	€5.051
Totaal	**€ 15.028**	**€ 16.983**	**€17.756**

Afvalstoffenheffing 2026

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degenen die in de gemeente gebruik maken van een perceel, waarvoor een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval geldt. De kosten die de gemeente maakt voor het beheer van de huishoudelijke afvalstoffen worden omgezet in tarieven die de kosten moeten dekken. In de afvalstoffenheffing zijn kosten verrekend voor het transport en verwerken van de huishoudelijke afvalstoffen, inkoop en onderhoud containers voor huishoudens, communicatie, milieustraat en het regelen hiervan.

Activiteiten zoals het vegen van wegen, opruimen zwerfafval en reinigen winkelcentra dienen meerdere doelen. Een van de doelen bij deze activiteiten is het opruimen van verkeerd aangeboden huishoudelijk afval. Het kostendeel van deze activiteiten met dit doel wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing. Gederfde inkomsten door kwijtschelding afvalstoffenheffing maken ook deel uit van de afvalstoffenheffing.

Tarieven

Voor 2026 zijn onderstaand de tarieven 2025 verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,2%. Ten tijde van het opstellen van deze programmabegroting vindt een herijking van de afvalexploitatie plaats vanwege vernieuwing van contracten, wijziging van marktprijzen en vergoedingen van gescheiden inzameling. Met het eerder door de raad vastgestelde uitgangspunt van kostendekkendheid is het aannemelijk dat de tarieven verder moeten stijgen dan hieronder gepresenteerd. Dit is een ontwikkeling die we bij veel gemeenten zien de laatste jaren. Het voorstel voor Maashorst zal in de raadsvergadering van december worden geagendeerd.

Tarieven per soort huishoudens	**2025**	**2026**
Eenpersoonshuishoudens	€ 204,96	€209,40
Meerpersoonshuishoudens	€ 273,72	€279,72

Berekening kostendekkenheid afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Kosten kwijtschelding afvalstoffenheffing (minimabeleid) taakveld 6.3	246
Diverse directe kosten van taakveld 7.3 afvalstoffenheffing zoals loonkosten, ophalen en verwerken van afval.	7.596
Kosten bestrijding zwerfvuil (50%) en zwerfafval (30%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is om zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel. Door het schoonhouden van de kolken wordt hierdoor een groot gedeelte van het zwerfvuil verzameld. Het afvoeren van dit zwerfvuil is goedkoper dan het reinigen vanuit de riolering. 50% van de kosten wordt aan de rioolheffing toegerekend en 50% aan de afvalstoffenheffing.	181
Kosten reiniging winkelcentra (30%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel en de afval op straat te verminderen. Binnen het winkelcentra is de hoeveelheid van het zwerfvuil groter ten opzichte van andere gebieden. Naast de beeldkwaliteit is de impact van overlast op het riool groter en daardoor nemen de kosten toe. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	102
Kosten vegen wegen (30%) taakveld 2.1. Voor het functioneren van de riolering vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid worden de wegen geveegd. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	100
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	
Bijdrage voorziening afvalstoffenheffing en inkomsten gescheiden inzamelingen milieustraat (taakveld 7.3)	-2.582
Bijdrage voorziening afvalstoffenheffing voor de kosten bestrijding zwerfvuil, reiniging winkelcentra en vegen wegen (taakveld 2.1)	-473
Bijdrage voorziening afval t.b.v. minimabeleid kwijtschelding afvalstoffenheffing (taakveld 6.3)	-246
Netto kosten taakveld	**4.923**
Toe te rekenen kosten:	
-overhead inclusief (omslag) rente: betreft de toerekening van overhead (75,19%) over de loonkosten+ inhuur van de toegerekende kosten uit taakveld 2.1 en 7.3	610
-btw: de btw over de voor afval gemaakte kosten mag als last toegerekend worden aan de afvalstoffenheffing, ook al geeft die omzetbelasting recht op een bijdrage uit het BTW-compensatiefonds	848
Totale kosten	**6.380**
Opbrengst heffingen	**6.380**
Dekkingspercentage	**100,00%**

Rioolheffingen 2026

Gemeenten hebben vanuit de Wet gemeentelijke watertaken de zorg voor het transport voor afval- en hemelwater en ook de zorg om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand tegen te gaan. De rioolheffing is het instrument om deze taken te bekostigen. Onder de naam rioolheffing wordt een recht geheven van alle eigenaren of gebruikers van percelen, die direct dan wel indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Beleidsuitgangspunt van de rioolheffing is een kostendekkende begroting, die zorgt voor een onderbouwing van de benodigde inkomsten voor riolering en waterzorg. De heffingssystematieken van de voormalige gemeenten Uden en Landerd zijn in 2024 geharmoniseerd. Er is gekozen voor een combinatie van een eigenarenheffing en een gebruikersheffing.

Onderstaand zijn de vastgestelde tarieven 2025 en concept tarieven 2026 opgenomen. Het tarief voor 2026 is gebaseerd op een inflatiecorrectie van 2,2% + een aanvullende stijging van 1,6% volgens het vorige vastgesteld rioleringsplan (POW&R). In december zal een nieuw rioleringsplan worden aangeboden aan de raad waarin mogelijk een ander stijgingspercentage opgenomen is. Ook worden de definitieve belastingverordeningen in december aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

Tarieven	**2025**	**2026**
Eigenarendeel	€ 137,76	€ 142,92
Het gebruikersdeel bedraagt voor een perceel dat in hoofdzaak wordt gebruikt als woning bij meer dan 1 persoon	€ 98,52	€ 102,24
Het gebruikersdeel voor een perceel dat wordt bewoond door 1 persoon	€ 56,76	€ 58,92
Het gebruikersdeel bedraagt voor de overige percelen voor elke volle eenheid van 250 kubieke meters water bij een hoeveelheid water:		
- van 0 t/m 250 m3	€ 98,52	€ 102,24
- van 251 m3 tot en met 1.000 m3	€ 108,84	€ 112,92
- van 1.001 m3 tot en met 2.500 m3	€ 119,28	€ 123,72
- van 2.501 m3 tot en met 5.000 m3	€ 129,60	€ 134,52
Voor tarieven boven 5.000 m3 zie de verordening.		

<u>Berekening kostendekkendheid rioolheffing (bedragen x € 1.000)</u>

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Kosten kwijtschelding rioolheffing (minimabeleid) taakveld 6.3	103
Diverse directe kosten van taakveld 7.2 riolering, zoals loonkosten, onderhoud riolering en kapitaallasten	5.639
Kosten bestrijding zwerfvuil (50%) en zwerfafval (30%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is om zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel. Door het schoonhouden van de kolken wordt hierdoor een groot gedeelte van het zwerfvuil verzameld. Het afvoeren van dit zwerfvuil is goedkoper dan het reinigen vanuit de riolering. 50% van de kosten wordt aan de rioolheffing toegerekend en 50% aan de afvalstoffenheffing.	181
Kosten reiniging winkelcentra (30%) taakveld 2.1. Uitgangspunt is zo weinig mogelijk zwerfvuil te krijgen in het rioolstelsel en de afval op straat te verminderen. Binnen het winkelcentra is de hoeveelheid van het zwerfvuil groter ten opzichte van andere gebieden. Naast	102

de beeldkwaliteit is de impact van overlast op het riool groter en daardoor nemen de kosten toe. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	
Kosten vegen wegen (30%) taakveld 2.1. Voor het functioneren van de riolering vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid worden de wegen geveegd. 30% van de kosten rekenen we toe aan de rioolheffing, 30% aan de afvalstoffenheffing en 40% aan de algemene middelen.	100
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	
Betreft bijdrage voorziening egalisatie riolering en reserve dekking kapitaallasten (taakveld 7.2)	-132
Bijdrage voorziening egalisatie riolering voor de kosten bestrijding zwerfvuil, reiniging winkelcentra en vegen wegen (taakveld 2.1)	-473
Bijdrage voorziening egalisatie rioolheffing t.b.v. minimabeleid kwijtschelding afvalstoffenheffing (taakveld 6.3)	-103
Netto kosten taakveld	**5.416**
Toe te rekenen kosten:	
-overhead inclusief (omslag)rente: betreft de toerekening van overhead (75,19%) over de loonkosten+ inhuur van de toegerekende kosten uit taakveld 2.1 en 7.3	672
-btw: de btw over de voor riool gemaakte kosten mag als last toegerekend worden aan de rioolheffing, ook al geeft die omzetbelasting recht op een bijdrage uit het BTW Compensatiefonds	712
Totale kosten	**6.801**
Opbrengst heffingen	**6.801**
Dekkingspercentage	**100,00%**

Begrafenisrechten 2026

Voor het gebruik van de begraafplaats en het verlenen van diensten in verband met de begraafplaats, worden rechten geheven.
Algemeen uitgangspunt voor de begrafenisrechten is een aanpassing van de tarieven met alleen de inflatiecorrectie (2,2% voor 2026), waarbij de tarieven rekenkundig worden afgerond op eenheden van € 1.

Een overzicht van de tarieven is zichtbaar in de verordening begrafenisrechten.

Berekening kostendekkendheid Begraafplaatsen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving onderdeel	Totale kosten	Totale inkomsten	Kostendekkendheidspercentage
Recht	€ 60	€ 70	116,74 %
Begraven	€ 64	€ 61	95,14 %
Gedenkteken	€ 4	€ 4	99,85 %
Opgraven	€ 14	€ 14	99,91 %
Asverstrooing	€ 0	€ 0	99,89 %
Onderhoud	€ 222	€ 117	52,48 %
Totaal	**€ 364**	**€ 266**	**72,93 %**

De gemeente Maashorst beschikt over twee openbare begraafplaatsen, te weten in Uden en Schaijk. Op beide begraafplaatsen wordt eenzelfde beleid gevoerd en worden gelijke tarieven gehanteerd. Dit wordt in 2026 doorgezet.
Een deel van de tarieven heeft betrekking op éénmalige handelingen. Te weten verlenen en verlengen van recht, begraven, vergunning verlenen voor het plaatsen van een gedenkteken, opgraven en as-verstrooiing.

Het onderhoud van de begraafplaatsen is al jaren niet kostendekkend. De trend van afnemende vraag naar begraven is al jaren zichtbaar in het hele land. Ook de gemeente Maashorst heeft hier mee te maken. Doordat de begraafplaatsen steeds 'leger' worden, worden er ook minder leges betaald voor het onderhoud van de begraafplaatsen door de nabestaanden. Dit gaat ten koste van de kostendekkendheid van het onderhoud op de begraafplaatsen. Hiernaast wordt groenonderhoud steeds kostbaarder. De functie en kostendekkendheid van de begraafplaatsen worden in 2026 nader onderzocht en afgewogen om tot een duurzame toekomststrategie voor de begraafplaatsen te komen.

Parkeerbelasting 2026

Onder de naam parkeerbelastingen worden de volgende belastingen geheven:

- een belasting voor het parkeren van een voertuig op een door het college van B&W te bepalen plaats, tijdstip en wijze
- een belasting voor een door de gemeente verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze.

In de kadernota 2026 is besloten om de parkeeropbrengsten centrum te indexeren middels een groeimodel en gaan we in overleg met het centrummanagement over de tijden waarbinnen betaald geparkeerd wordt. Dit met als doel om uiteindelijk op de jaarschijf 2029 een aanvullende inkomst te generen van € 1.463.000

Parkeren (bedragen x € 1.000)	**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**
Straatparkeren incl. vergunningen en boetes	€ 1.702	€ 1.560	€ 2.387
Parkeergarage Brabantplein	€ 52	€ 50	€ 76
Parkeerdek Centrumplan-Hoek-Promenade	€ 74	€ 112	€ 172
Ziekenhuis Bernhoven	€ 534	€ 675	€ 675
Totaal	**€ 2.362**	**€ 2.398**	**€3.311**

Reclamebelasting 2026

Onder de naam reclamebelasting wordt een belasting geheven voor een openbare aankondiging, die zichtbaar is vanaf de openbare weg. De opbrengst van de heffing wordt, na aftrek van de heffingskosten, aan de vereniging UCO (Udense Centrum Ondernemers) in de vorm van een subsidie overgedragen. Daarnaast wordt de centrummanager deels uit deze heffing gedekt. De besteding dient ten goede te komen aan het algemene ondernemersklimaat van het centrum van Uden.
Het tarief voor 2026 is gebaseerd op het tarief 2025 inclusief inflatiecorrectie van 2,2%.

	2025	**2026**
Opbrengst reclamebelasting (bedragen x € 1.000)	€ 219	€ 224
Tarieven:		
openbare aankondigingen met een oppervlakte tot 0,5m2	€ 576	€ 588

openbare aankondigingen met een oppervlakte van 0,5m2 tot 10m2	€ 793	€ 810
openbare aankondigingen met een oppervlakte van 10m2 tot 20m2	€ 868	€ 887
openbare aankondigingen met een oppervlakte vanaf 20m2	€ 945	€ 966

Marktgelden 2026

Onder de naam marktgelden worden rechten geheven voor het tijdens marktdagen innemen van standplaatsen, of het plaatsen van kramen op plaatsen die als marktterrein zijn aangewezen. Uitgangspunt voor de marktgelden is een aanpassing van de tarieven met alleen het netto inflatiepercentage van 2,2%.

	2025	**2026**
Opbrengsten marktgelden en losse standplaatsen inclusief promotie en kraamhuur (bedragen x 1.000)	€76	€78
Tarief Markt Uden per kwartaal per strekkende meter	€25,87	€26,39
Tarief Markt Schaijk per kwartaal per strekkende meter	€19,50	€19,89

Berekening kostendekkendheid Marktgelden (x € 1.000)

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	
Diverse directe kosten van taakveld 3.1 economische ontwikkeling, zoals loonkosten, elektriciteitsverbruik en promotie	103
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	0
Netto kosten taakveld	**103**
Toe te rekenen kosten	
-overhead inclusief (omslag) rente: betreft de toerekening van overhead (75,19%) over de loonkosten+ inhuur	50
Totale kosten	**153**
Opbrengsten heffingen	**78**
Dekkingspercentage	**51,16%**

Toeristenbelasting 2026

De onderneming die overnachtingen aanbiedt, dient toeristenbelasting te betalen. Deze belasting mogen zij doorbelasten naar de gebruikers van de accommodaties. De tarieven zijn:
• hoog tarief: hotels, B&B, vakantieparken, particuliere verhuur
• laag tarief: campings, groepsaccommodaties, kampeerboerderijen

	2025	**2026**
Opbrengst toeristenbelasting (bedragen x € 1.000)	€ 629	€ 706
Tarieven:		
-Hoog tarief per persoon per overnachting	€ 1,30	€1,35
-Laag tarief per persoon per overnachting	€0,95	€0,95

De opbrengsten zijn incidenteel hoger geraamd in 2025 (€ 130.000) en 2026 (€ 180.000) vanwege het onderzoek naar arbeidsmigranten (raadsbesluit 3 april 2025).

De tarieven 2026 zijn berekend door de (niet afgeronde) tarieven 2025 te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,2%. . De definitieve tarieven worden vastgesteld tijdens de raadsvergadering van december.

Vrijstelling
In de verordening toeristenbelasting is een vrijstelling opgenomen voor georganiseerde jeugdbewegingen. Onder georganiseerde jeugdbeweging wordt verstaan: een jeugdorganisatie op levensbeschouwelijke of ideologische grondslag die de ‘verheffing’ van het volk, of ‘verbetering’ van de jeugd ten doel heeft door middel van opvoeding in en kennismaking met cultuur, natuur, sport en spel. Hieronder worden mede scholen begrepen.
Daarnaast hoeven gasten die in de gemeente Maashorst wonen geen toeristenbelasting te voldoen.

Forensenbelasting 2026

Deze belasting wordt geheven van eigenaren die een gemeubileerde (vakantie)woning in Maashorst in hebben, daar niet staan ingeschreven en deze woning meer dan 90 dagen per jaar voor zichzelf beschikbaar hebben.

Forensenbelasting	**2025**	**2026**
Begrote opbrengst forensenbelasting (bedragen x € 1.000)	€35	€ 36
Tarieven		
- Oppervlakte kleiner dan 45m2	€148,20	€151,50
- Oppervlakte 45-100m2	€224,20	€229,10
-Oppervlakte 100m2 en groter	€448,40	€458,30

Inzicht in kostendekkendheid leges 2026

Dit onderdeel bevat op hoofdlijnen inzicht in de kostendekkendheid van de leges die hoogstens kostendekkend mogen zijn.

Kostprijsberekening methode
Om de kostprijs van de diverse producten (zoals paspoorten, omgevingsvergunningen, etc.) te berekenen, hanteert de gemeente Maashorst de methode Activity Based Costing method (ABC methode). Dit is in onze ogen de beste en meest transparante methode. Bij deze methode worden alle handelingen om te komen tot een prestatie onderzocht en vervolgens vermenigvuldigd met de uurprijs van een behandelend ambtenaar. Zodoende wordt van alle producten inzichtelijk gemaakt wat de gemiddelde tijdsbelasting is, en hoeveel producten er verkocht worden. Om te bepalen welke kosten toerekenbaar zijn, is gebruik gemaakt van de 'Handreiking kostentoerekening leges en tarieven' (opgesteld in opdracht van het ministerie van BZK), en van het VNG kostenmodel.

Berekening kostendekkendheid Legesverordening Gemeente Maashorst (bedragen x € 1.000)

Hieronder worden de resultaten per Hoofdstuk van de legesverordening gepresenteerd bij de begroting van 2026

Recapitulatie hoofdstuk 1, 2 en 3	**Totale lasten**	**Totale opbrengsten**	**Kostendekking**
Kostendekkendheid hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	€ 1.811	€ 1.572	86,82%
Kostendekkendheid hoofdstuk 2 Omgevingswet	€ 2.400	€ 2.170	90,41%
Kostendekkendheid hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn	€ 35	€ 28	80,79%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	**€ 4.246**	**€ 3.770**	**88,80%**

De kostendekkendheid van de tarieven van gemeente Maashorst voldoet hiermee aan de wettelijk gestelde eisen. Hieronder wordt ingezoomd op detailberekeningen per hoofdstuk van de legesverordening.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening
Onder de naam 'secretarieleges' wordt een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel in hoofdstuk 1 van de legesverordening kent dan ook een diversiteit aan tarieven. De tarieven voor 2026 zijn gebaseerd op die van 2025 en waar mogelijk aangepast met de inflatiecorrectie van 2,20%. Tevens zijn de uurtarieven herzien op basis van de begrotingscijfers 2026.

Paragraaf	**Omschrijving**	**Directe kosten**	**Loonkosten**	**Overhead**	**Opbrengsten**	**Kostendekkendheid**
1	Burgerlijke stand	€ 52	€ 75	€ 56	€ 119	64,98%
2	Reisdocumenten	€ 410	€ 258	€ 194	€ 828	96,05%
3	Rijbewijzen	€ 90	€ 111	€ 84	€ 272	95,62%
4	Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	€ 7	€ 42	€ 32	€ 36	44,28%
5	Verstrekkingen op grond van de Algemene Verordening Gegevensverwerking of AVG	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
6	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
7	Overige publiekszaken	€ 3	€ 7	€ 5	€ 9	56,97%
8	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
9	Leegstandswet	€ 0	€ 1	€ 1	€ 2	93,83%
10	Kansspelen	€ 0	€ 1	€ 1	€ 4	259,17%
11	Ondergrondse infrastructuren	€ 0	€ 148	€ 108	€ 230	89,78%
12	Verkeer en vervoer	€ 32	€ 32	€ 24	€ 41	46,33%
13	Diversen	€ 10	€ 17	€ 12	€ 33	85,08%
	Totale kostendekkendheid hoofdstuk 1	**€ 604**	**€ 691**	**€ 516**	**€ 1.572**	**86,82%**

De kostendekkendheid van Hoofdstuk 1 ligt met 86,82% in lijn met de kostendekkendheid van Hoofdstuk 1 in de begroting 2025 van 84,00%. Er zijn geen materiële wijzigingen geweest in producten, kosten en / of processen.

Hoofdstuk 2 Omgevingswet
Onder de naam ‘omgevingswet’ worden een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel in hoofdstuk 2 van de legesverordening kent dan ook een diversiteit aan tarieven. De tarieven voor 2026 zijn gebaseerd op de tarieven 2025, aangepast met de inflatiecorrectie van 2,20%. Tevens zijn de uurtarieven herzien op basis van de begrotingscijfers 2026.

Paragraaf	Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengsten	Kostendekkendheid
1	Algemene bepalingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
2	Voorfase	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 0	€ 1.382	€ 1.018	€ 2.170	90,41%
4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
5	Milieubelastende activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
6	Lozingsactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
7	Aanlegactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
8	Overige activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
9	Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
10	Gelijkwaardigheid	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
11	Overige tarieven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
12	Modaliteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
13	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
14	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
	Totale kostendekkendheid hoofdstuk 2	**€ 0**	**€ 1.382**	**€ 1.018**	**€ 2.170**	**90,41%**

De kostendekkendheid van hoofdstuk 2 ligt met 90,41% in 2026 in lijn met de kostendekkendheid van hoofdstuk 2 in de begroting 2025 (88,46%). De intrede van de nieuwe omgevingswet maakt een goed vergelijk tussen voorgaande jaren en 2026 nog steeds lastig. De effecten vanuit deze nieuwe wetgeving worden gaandeweg 2025 en 2026 beter zichtbaar. Mede door de uitkomsten vanuit een kostendekkendheids-onderzoek dat wordt uitgevoerd in 2025. De uitkomsten hiervan zullen worden opgenomen in toekomstige kostendekkendheidsberekeningen.

Hoofdstuk 3 Europese Dienstenrichtlijn
De tarieven voor 2026 zijn gebaseerd op de tarieven 2025 aangepast met de inflatiecorrectie van 2,20%. Tevens zijn de uurtarieven herzien op basis van de begrotingscijfers 2026.

Paragraaf	Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengsten	Kostendekkendheid
1	Horeca	€ 0	€ 9	€ 7	€ 15	94,62%
2	Organiseren evenementen	€ 0	€ 10	€ 8	€ 12	69,77%
3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
4	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 1	€ 1	€ 1	63,23%
5	Collecteren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%

6	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
	Totale kostendekkendheid hoofdstuk 3	**€ 0**	**€ 20**	**€ 15**	**€ 28**	**80,79%**

Hoofdstuk 3 is een klein onderdeel van de legesverordening wat voor een groot deel bestaat uit horeca- en evenementenvergunningen. De kostendekkendheid is gedaald van 87,83% in de begroting 2025 naar 80,79% in de begroting 2026. Dit is te verklaren door de hogere stijging in de loonkosten t.o.v. de stijging in opbrengsten. Er zijn geen materiële wijzigingen doorgevoerd in producten, kosten en / of processen.

Lastendruk t.o.v. buurgemeenten

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lastendruk voor inwoners en een vergelijking met enkele buurgemeenten voor de vorige 2 begrotingsjaren. De lastendruk voor 2026 van de buurgemeenten is namelijk nog niet inzichtelijk ten tijde van het opstellen van deze begroting.

	Bernheze		**Meierijstad**		**Oss**		**Maashorst**	
	2024	**2025**	**2024**	**2025**	**2024**	**2025**	**2024**	**2025**
Onroerende zaakbelasting								
Tarief eenpersoonshuishoudens in percentage van de WOZ-waarde	0,0842	0,0842	0,08540	0,08393	0,0927	0,1007	0,07287	0,07714
Tarief meerpersoonshuishoudens in percentage van de WOZ-waarde	0,3092	0,3211	0,19232	0,19535	0,2666	0,2942	0,24545	0,27036
Afvalstoffenheffing woningen								
Tarief eenpersoonshuishoudens in euro's	193	195	202	202	237	303	200	205
Tarief meerpersoonshuishoudens in euro's	247	252	242	244	269	333	268	274
Rioolheffing woningen								
Tarief eenpersoonshuishoudens in euro's	215	229	177	226	178	178	187	195
Tarief meerpersoonshuishoudens in euro's	215	229	189	241	178	178	227	236
Gemeentelijke woonlasten								
Eenpersoonshuishoudens in euro's	837	894	794	836	819	942	737	791
Meerpersoonshuishoudens in euro's	891	951	847	919	851	972	844	901
Rangnummer t.o.v. alle gemeenten (voor het rangnummer geldt dat nummer 1 de laagste woonlasten heeft)	**67**	**80**	**37**	**55**	**42**	**98**	**35**	**42**

Uitgangspunt voor ons blijft zo laag mogelijk gemeentelijke lasten bij een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau. Als we kijken naar het jaarlijks opgestelde vergelijkend onderzoek naar gemeentelijke lasten over 2025 (zie bovenstaand, bron: Coelo.nl) bezet Maashorst landelijk gezien de 42e plaats van 345 vergeleken gemeenten. 42 betekent in dit geval dat er 303 gemeenten duurder zijn. De vergelijking gaat over OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens. Als we kijken naar de provincie Noord-Brabant staan we op plek 8 van 55 gemeenten. 47 gemeenten in onze provincie hebben dus hogere lasten.

Paragraaf grondbeleid

Visie en uitvoering grondbeleid

In de raadsvergadering van 24 november 2022 is de Nota Grondbeleid Maashorst 2022 vastgesteld. De Nota Grondbeleid helpt de gemeente Maashorst om haar koers en rol voor de grondpolitiek en gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te bepalen in een dynamische markt met steeds veranderende omstandigheden. Het grondbeleid helpt bij:

- Waarmaken bestuurlijke en sectorale ambities, bijvoorbeeld versnellingsagenda woningbouw, ruimtelijke ordening, economie, transformatie buitengebied, duurzaamheid, natuur, recreatie en toerisme.
- Een afwegingskader voor de inzet van vrijkomende locaties/vastgoed en gemeentelijke (strategische) gronden.
- Een afwegingskader voor het omgaan met private initiatieven.

Het grondbeleid is een middel om gemeentelijke ambities te halen. Daarnaast helpt het vastgestelde grondbeleid om keuzes te maken en de volgorde te bepalen voor welke ambities en sectoraal beleid de schaarse grond wordt ingezet. De doelstellingen van het grondbeleid zijn onder meer:

- Het mogelijk maken en sturen van bestuurlijke en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen het rechtvaardig verdelen van kosten en opbrengsten tussen gemeente en grondeigenaren.
- Het begrijpelijk maken en beheersen van de risico's bij ruimtelijke ontwikkelingen en projecten.

De gemeente Maashorst heeft voor een dynamisch grondbeleid gekozen, waarbij per ruimtelijke ontwikkeling maatwerk zal worden toegepast om te bepalen welke rol de gemeente speelt en inzet van instrumenten het beste past. De gemeente maakt op basis van ambitie, prioriteit en de mate van gewenste regie de keuze tussen faciliterend, proactief faciliterend en actief grondbeleid.

Verloop van de grondexploitaties

Prognose grondexploitaties

Verwachte resultaten per grondexploitatie
Er zijn op dit moment 13 actieve grondexploitaties. In onderstaande tabel zijn per grondexploitatie de te verwachten resultaten weergegeven.

Grondexploitatie	Balanswaarde per 31-12-2024	Geraamde nog te realiseren kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)		Looptijd t/m
De Ruiter	3.105	4.963.785	6.102.005	-2.166.838	-2.080.393	V	2028
Hoenderbos/Velmolen	-760.198	513.589	11.420	-16.175.200	-16.165.181	V	2026
Uden-Noord 1	4.428.374	5.326.894	8.619.673	10.136.649	9.001.054	N	2030
Eikenheuvel	8.990.943	17.913.365	26.901.656	23.661	21.010	N	2030
Uden-Noord 2	1.362.089	568.528	1.726.000	2.170.563	1.965.946	N	2029
Hoogveld Zuid	10.792.944	4.082.795	20.445.257	-5.569.518	-5.248.281	V	2027
Hoevenseweg	189.294	75.081	503.234	-238.860	-229.585	V	2026
Leeuwerikseweg	1.252.005	1.137.255	3.234.080	-844.820	-780.483	V	2028
Reek-Zuid	1.233.196	2.227.195	3.008.288	5.936.654	5.484.551	N	2028
Bedrijventerrein Voederheil	-64.280	3.755.084	5.633.054	-3.182.776	-2.999.682	V	2029
Repelakker II	-66.045	10.251	187.380	-1.623.081	-1.618.313	V	2025
Dierenparkje Volkel	131.876	397.450	546.087	-16.761	-15.485	V	2028
Kerkstraat Oost	-450.222	1.137.161	646.162	1.050.124	1.009.346	N	2026
Totaal	**27.043.081**	**42.108.433**	**77.564.296**	**-10.500.203**	**-11.655.496**		

Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitaties met een 'V' is voordelig en met een 'N' nadelig

Gehanteerde uitgangspunten
De in de grondexploitaties te gebruiken parameters bepalen we precies en hebben grote invloed op het resultaat. De disconteringsvoet is volgens het Besluit Begroting en Verantwoording gelijk aan het meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank (ECB) van 2%. Voor de rente in de grondexploitaties gaan we uit van het gemiddelde rentepercentage over het vreemd vermogen, meerjarig 0,9%. Bij het bepalen van de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging maken we gebruik van de Outlook grondexploitaties 2025 van Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling. Deze Outlook is gebaseerd op de jaarcijfers en prognoses van belangrijke instanties zoals ABN AMRO, BDB, CBRE, CBS, DNB, ING, NVM en Rabobank. Door deze cijfers kunnen we een zo goed mogelijke inschatting maken van de ontwikkeling van de parameters voor kosten en opbrengsten.

Het vorige leidt tot de volgende in de grondexploitaties te gebruiken parameters. Op projectniveau kan van deze parameters worden afgeweken als daar reden voor is. In sommige projecten is dat het geval. Bijvoorbeeld als er een koopovereenkomst voor de verkoop van grond gesloten is. Er is dan meestal geen sprake meer van een standaard opbrengstenstijgingspercentage, maar van een afgesproken contractuele bepaling in de overeenkomst.

Parameters grondexploitaties MJP 2025	2025	2026	2027	2028 >
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente boekwaarde (bij winst en verlies)	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%
Kostenstijging				
- GWW	4,50%	3,50%	3,50%	2,00%
- Plankosten	5,50%	3,50%	3,50%	2,00%
Opbrengstenstijging				
- Woningbouw vrije sector	9,50%	6,50%	6,50%	2,00%
- Woningbouw betaalbare koop	3,50%	3,00%	3,00%	2,00%
- Woningbouw middenhuur en sociale huur	1,00%	1,00%	1,00%	2,00%
- Bedrijventerreinen	1,00%	1,00%	1,00%	2,00%

Resterende programma
Per 1-1-2025 blijft het in de volgende tabel opgenomen uit te geven programma over. Per soort (wonen, bedrijven of maatschappelijk) is te zien in welk jaar de uitgifte te verwachten is. Het gaat dus niet om het bouwen van bijvoorbeeld woningen, maar de verkoop van de grond om de woningen daarna te kunnen bouwen. Op basis van een gemiddelde bouwtijd is de oplevering van de woningen één tot anderhalf jaar later dan de gronduitgifte.

Programma nog te realiseren	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Wonen (aantal)	138	77	164	164	94	93	**730**
Bedrijven (m2)	9.217	83.067	57.942	10.011	4.638		**164.875**

Winstneming
Het voorzichtigheidsbeginsel houdt in dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van de grondexploitatie. Volgens het realisatiebeginsel moet de winst ook tussentijds worden genomen. Voor winstneming geldt de Percentage of Completion methode (POC): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst op basis van de eindwaarde worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt hieraan een aantal voorwaarden.

Prognose winstnemingen MJP 2025-2029						
Jaar	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Winstneming	€ 1.283.439	€ 4.380.909	€ 3.107.285	€ 362.427	€ 178.280	€ 9.312.340

In de bovenstaande tabel is op totaalniveau de prognose van de winstneming weergegeven tot en met 2029. Er resteert in de lopende projecten nog een winstneming van afgerond 9,3 miljoen euro. Ruim de helft hiervan (afgerond 5,5 miljoen euro) is de toekomstige winstneming van bedrijventerrein Hoogveld-Zuid in 2026 en 2027. De berekeningen zijn gedaan op basis van de hiervoor omschreven POC methode. Het gaat hier om een momentopname en bij elke actualisatie van de grondexploitaties veranderen de winstnemingen. De prognose van de winstneming is onder meer van belang om de toekomstige stand van de in de volgende paragraaf beschreven Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf (ABR) te kunnen inschatten. De winstnemingen van de grondexploitaties zijn de belangrijkste toevoegingen aan de ABR en zijn noodzakelijk om de ABR op het gewenste niveau te houden.

Reserves & voorzieningen
Binnen de gemeente Maashorst kennen we drie reserves en drie voorzieningen gerelateerd aan de grondexploitaties. Jaarlijks vindt er een herijking plaats. In de onderstaande tabel is een meerjarige doorkijk gegeven van de stand van de reserves. De stand van de ABR loopt na 2028 terug vooral omdat er dan geen winstnemingen meer worden toegevoegd aan de reserve. De reserve bovenwijkse voorzieningen wordt zoals hierna aangegeven sinds 2024 niet meer aangevuld met stortingen vanuit de grondexploitaties of nieuwe particuliere initiatieven.

Prognose reserves grondbedrijf meerjarig							
	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030	1-1-2031
Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf	10.260.306	10.111.953	12.888.867	14.367.402	13.193.255	12.671.954	12.011.027
Reserve Bovenwijkse Infrastructuur	135.068	-	-	-	-	-	-
Reserve Bovenwijkse Voorzieningen	3.795.329	2.528.806	913.797	848.157	727.157	786.157	845.157
TOTAAL.	14.190.703	12.640.759	13.802.664	15.215.559	13.920.412	13.458.111	12.856.184

De Algemene Bedrijfsreserve grondbedrijf (ABR)
De ABR dient als buffer en is bedoeld om tegenvallers en risico's binnen het grondbedrijf op te vangen. Deze reserve is ingesteld met meerdere bestedingsdoelen:
- Opvangen van eventuele (verwachte) nadelen op grondexploitatiecomplexen.
- Risicobuffer op basis van het Meerjarenperspectief Grondbedrijf/jaarlijkse risicoinventarisatie.
- Treffen van voorzieningen voor herwaardering van gronden.
- Egalisatie van tijdelijke tekorten van overige reserves van het grondbedrijf.

De ABR wordt gevoed door de winstnemingen uit projecten. Op vaste momenten vinden stortingen door de Algemene Dienst plaats als de reserve onder een vooraf bepaald niveau komt. Als de reserve boven een bepaald niveau komt wordt dit toegevoegd aan de Algemene Reserve van de gemeente. De onttrekkingen aan de reserve bestaan bijvoorbeeld uit afdrachten aan de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen en de stortingen in de Voorziening exploitatienadelen.

Reserve Bovenwijkse Infrastructuur
Deze reserve is inmiddels vervangen door de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen. Op het moment dat aan de lopende verplichtingen (laatste project) van deze reserve is voldaan wordt deze reserve afgesloten en wordt het eventuele saldo toegevoegd aan de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen.

Reserve Bovenwijkse Voorzieningen
Deze reserve is ingesteld met als doel realisering van bovenwijkse/gebiedsoverstijgende infrastructurele voorzieningen. Deze reserve wordt gevoed met een storting van (maximaal) € 14,90 per m² verkochte grond dan wel te realiseren m2 bruto vloeroppervlak (bvo). Ook bij particuliere initiatieven (kostenverhaal) gold deze bijdrage. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de nota kostenverhaal vervallen. Dat betekent dat er geen nieuwe stortingen en afdrachten meer gebeuren voor nieuwe projecten (ingediend na 1 januari 2024). Dit geldt zowel voor gemeentelijke projecten als particuliere initiatieven. Bij

de tweede bestuursrapportage 2024 is er een bedrag van € 2.900.000 overgeheveld van de reserve bovenwijkse voorzieningen naar het parkeerfonds.

Prognose voorzieningen grondbedrijf meerjarig							
	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030	1-1-2031
Voorziening Herwaardering	1.580.346	1.580.346	1.580.346	1.580.346	1.580.346	1.580.346	1.580.346
Voorziening Kosten Gerealiseerde Complexen	428.131	428.131	428.131	428.131	428.131	428.131	428.131
Voorziening Exploitatienadelen	17.481.907	17.831.545	17.138.052	17.480.813	11.893.775	9.961.088	-
TOTAAL	**19.490.384**	**19.840.022**	**19.146.529**	**19.489.290**	**13.902.252**	**11.969.565**	**2.008.477**

In de bovenstaande tabel is een meerjarige doorkijk gegeven van de stand van de voorzieningen. De voorziening exploitatienadelen loopt gelijk met de som van de netto contante waarden van projecten met een te verwachten verlies. Zoals te zien loopt de voorziening na 2030 terug naar 0, omdat de verlieslatende grondexploitaties dan zijn afgerond. De prognose van deze voorziening is sterk aan verandering onderhevig bij wijzigingen in projecten die tot een lager of hoger verlies te verwachten verlies leiden.

Voorziening exploitatienadelen
Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het verplicht een voorziening te treffen voor verlieslatende exploitaties. Dit wordt gedaan op basis van de Netto Contante Waarde-methode. De voorziening is per saldo met afgerond € 595.000 gestegen naar aanleiding van de actualisaties van de in het bovenstaande overzicht vermelde grondexploitaties.

Voorziening herwaardering
Deze voorziening dekt het verschil tussen de huidige boekwaarde en de marktwaarde van percelen die bij de gemeente op de balans staan, voor het geval dat de geplande bebouwing op deze locaties of andere beoogde bestemmingen niet doorgaan of als sprake is van waardedaling.

Voorziening gerealiseerde complexen
Deze voorziening is nodig om de laatste werkzaamheden of nakomende kosten bij al administratief afgesloten complexen te betalen.

Risico's
Het voeren van actief grondbeleid via grondexploitaties brengt diverse risico's met zich mee. Er zijn (aanzienlijke) investeringen gemoeid bij de productie van bouwrijpe gronden. Risico's die zich voordoen hebben effect op onder meer de aandachtsgebieden fasering, programmering, fiscaliteit, verwervingen, milieu, rente, markt, organisatie en andere. Het risicoprofiel verschilt per project en hangt af van onder meer de hoogte van de investering(en), het product (wonen, bedrijven, maatschappelijk), eventuele fysieke belemmeringen zoals bodemsanering, waterberging en (ondergrondse) infrastructuur.

Systematiek
Om tot een benodigde risicoreserve voor alle grondexploitatie te komen kijken we naar risico's op macroniveau en projectniveau. Dit doen we op basis van een kwalitatieve risicoanalyse. Hierbij identificeren we risico's, wegen deze op basis van een kans maal impact en stellen beheersmaatregelen op om de risico's te verminderen, te vermijden, te accepteren of over te dragen. Met deze werkwijze sluiten we zoveel mogelijk aan bij de uitgangspunten voor risicomanagement zoals opgenomen in de vastgestelde nota weerstandsvermogen en risicobeheersing van de gemeente Maashorst.

Risico's op macroniveau
Voor de macrorisico's is een gevoeligheidsanalyse gedaan op alle grondexploitaties door het opstellen van een basis risico scenario en een worst case scenario. In deze scenario's doen we aannames voor het wijzigen van een aantal parameters ten opzichte van de vastgestelde grondexploitaties zoals opbrengstendaling (%), uitgiftevertraging (jaar), rentestijging (%) en kostenstijging (%). Het risicobedrag is het gemiddelde van het basis risicoscenario en het worst case risicoscenario, beide met een kans van 50% dat dit scenario zich voordoet.

Projectspecifieke risico's
Voor een aantal projecten zijn projectspecifieke risico's geformuleerd. Dit gebeurt eveneens op basis van een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact. De opstelsom van de

macrorisico’s en de projectspecifieke risico’s gecorrigeerd met de te verwachten winst van de projecten leidt tot het benodigde weerstandsvermogen.

In het MJP 2025 staat een uitgebreidere toelichting over de risico’s met betrekking tot de grondexploitaties. Jaarlijks vindt een actualisatie van de grondexploitaties plaats. Een onderdeel hiervan is het opnieuw beoordelen van zowel de macrorisico's als de projectspecifieke risico's. Het onderkennen en inzichtelijk maken van risico's is een cyclisch proces als onderdeel van risicomanagement. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse en het daaruit voortvloeiende benodigde weerstandsvermogen is er ruim voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar binnen de gemeente Maashorst.

Paragraaf bedrijfsvoering

De beleidsvoornemens van de bedrijfsvoering worden toegelicht in programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten. In deze paragraaf geven we nadere toelichting over onze bedrijfsvoering.

Op basis van onze Financiële verordening betreft dat de volgende onderdelen:

- de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
- de kosten van inhuur derden;
- de huisvestingskosten;
- de automatiseringskosten;
- de budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant

Daarnaast worden de volgende onderdelen toegelicht:

- Informatiebeleid, informatieveiligheid en privacy;
- Rechtmatigheid;
- Frauderisico's;

Cijfers 2025 zijn inclusief eventuele begrotingswijzigingen op de primitieve begroting.

Omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de structurele loonkosten

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Formatieve omvang personeelsbestand in FTE per einde boekjaar	473,91	521,86	521,86
Begrote totale loonsom	€ 41.072.704	€ 46.565.395	€ 47.475.674
Werkelijke bezetting personeelsbestand in FTE per einde boekjaar	476,83		
Werkelijke totale loonsom	€ 39.406.904		

De stijging van de loonsom wordt deels veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (CAO-stijging). In de kadernota 2026 is hiervoor € 1,6 miljoen opgenomen. Daarnaast is in de begroting 2025 € 2 miljoen opgenomen voor structurele formatie-uitbreiding .

Kosten inhuur van derden

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026

Kosten inhuur extern personeel	€ 11.355.219	€ 2.552.859	€ 2.314.974

De afname van de inhuurkosten in 2025 en 2026 wordt met name veroorzaakt doordat er in 2024 een fors aantal incidentele inhuurbudgetten gevoteerd zijn, b.v. vanwege het project huisvesting Oekraïners en de implementatie van de omgevingswet. Daarnaast was in 2024 een deel van de vacatureruimte via inhuur opgevuld. Met het toevoegen van het extra formatiebudget in 2025 verwachten wij de benodigde inhuur verder terug te dringen.

Huisvestingskosten

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Huisvestingskosten van de kantoorruimten	€ 1.555.584	€ 2.104.774	€ 2.173.721

De huisvestingskosten zijn vanaf 2025 gestegen door de investeringen in het gemeentehuis in voorgaande jaren. Deze investering is afgerond in 2024 waardoor de afschrijvingslasten gaan starten vanaf boekjaar 2025.

Automatiseringskosten

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Automatiseringskosten	€ 6.321.515	€ 7.126.418	€ 7.231.681

De hogere automatiseringskosten in 2025 en 2026 ten opzichte van 2024 wordt grotendeels veroorzaakt door incidentele implementatiekosten.

Budgetten voor raad, griffie, rekenkamer en accountant

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Raad	€ 780.766	€ 800.552	€ 930.339
Griffie	€ 435.923	€ 481.146	€ 485.781
Rekenkamer	€ 43.418	€ 53.718	€ 55.436
Accountant	€ 261.043	€ 173.740	€ 177.563

De accountantskosten 2024 zijn flink hoger dan de jaren daarna door divers meerwerk bij de jaarrekeningcontrole 2023.

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de kosten van de raad fors stijgen. Dit komt doordat vanaf 2026 wordt gerekend met een groei naar 60.000 inwoners. Hierdoor neemt de raadsvergoeding voor alle raadsleden toe.

Informatiebeleid, informatieveiligheid & Privacy

Informatiebeleid
De snelle ontwikkelingen in informatievoorziening en IT, waaronder digitalisering, AI, robotisering en

datagedreven werken bieden kansen om de dienstverlening te verbeteren en processen efficiënter in te richten. Daarvoor zijn echter meer en complexere voorzieningen nodig, met hogere kosten voor systemen, beveiliging en kennis. Deze investeringen vergroten de potentie om de organisatie toekomstbestendig te maken en de kwaliteit van de bedrijfsvoering verder te versterken. Dit vraagt om duidelijke visie en planvorming. In 2026 ontwikkelen wij hiervoor een meerjarig programma voor de digitale transformatie.

Informatiekwaliteit en -veiligheid
Informatieveiligheid is en blijft belangrijk om het vertrouwen van onze inwoners te borgen. Door de steeds verdergaande digitalisering is verantwoording hierover een randvoorwaarde voor de kwaliteit van de gehele bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie.
Jaarlijks legt het college van B&W verantwoording af over de kwaliteit en veiligheid van de informatie. Hiervoor hanteren gemeenten de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) van de VNG. De ENSIA rapportage omvat verantwoording over de Paspoortuitvoering, Inkomen, DigID en de basisregistraties: Personen, Adressen en Gebouwen, Ondergrond.

Informatiesystemen en continuïteit
Onze systemen voldoen aan de vereisten van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Met ketenpartners die namens de gemeente informatie verwerken zijn verwerkersovereenkomsten gesloten. Continuïteit is gewaarborgd en dit wordt periodiek getest. We monitoren eventuele incidenten.

Privacy en informatie
Voor het toezicht op privacy heeft de organisatie een (verplichte) functionaris gegevensbescherming (FG) aangesteld. Deze adviseert gevraagd en ongevraagd op privacygebied en is het verlengstuk van de landelijk toezichthouder (Autoriteit Persoonsgegevens). De FG rapporteert op jaarbasis aan de directie en stemt af met de verantwoordelijk portefeuillehouder.

Rechtmatigheid 2026

<u>Control</u>
Om in control te zijn hebben de volgende elementen voortdurend aandacht nodig:

- de inrichting van de bedrijfsprocessen: we doen de goede dingen en we doen de dingen goed;
- een effectief besturingsmodel: er is sprake van relevante, juiste en actuele informatievoorziening zodat de planning- & controlcyclus goede handvatten biedt om te sturen;
- de naleving van relevante wet- en regelgeving.

Via een uitvoeringsplan werken we in de gemeente Maashorst stap voor stap toe naar een bedrijfsvoering die op alle niveaus op orde is zodat met een redelijke mate van zekerheid kan worden vastgesteld dat de doelstellingen worden gerealiseerd.
We bouwen aan een stevig fundament, een basis op orde die op orde is en blijft. Daar waar nodig worden de beheersmaatregelen verder aangescherpt en/of de interne beheersmaatregelen versterkt. Tevens controleren we op de werking van de processen en op de naleving van relevante wet- en regelgeving.
Ook werken we aan de verbetering van de controlorganisatie en de rollen van de diverse betrokkenen in het gehele palet van risicomanagement binnen de organisatie. We baseren ons daarbij op het zogenaamde 'three lines model'. Dit is een raamwerk voor goed bestuur, risicobeheersing en interne controle.

<u>Rechtmatigheidsverantwoording</u>
Sinds 2023 is de gemeente verplicht om in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen. Hiermee legt het college eigenstandig verantwoording af over de naleving van de geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Vervolgens stelt de accountant vast of dit oordeel klopt.

Frauderisico's 2026

Op 17 december 2024 is het beleidskader Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O beleid) gemeente Maashorst vastgesteld. Het doel van het M&O-beleid is misbruik en oneigenlijk gebruik van gelden, regelingen en eigendommen te voorkomen en te bestrijden. Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er ook sprake zijn van fraude. Zowel bij fraude als bij misbruik gaat het om bewuste misleiding om een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Echter, het verschil tussen misbruik en fraude is dat bij misbruik de oorzaak buiten de organisatie ligt. In het geval van fraude kan de oorzaak ook binnen de organisatie liggen.

Periodiek worden de frauderisico's geanalyseerd en geactualiseerd. Deze analyse is onderdeel van het interne controle plan omdat we de risico's middels beheersmaatregelen in de processen trachten te mitigeren. Voor Privacy en databeveiliging zijn specifieke maatregelen van toepassing. Middels onder meer de jaarlijkse externe audits wordt de werking en naleving van de beheersmaatregelen getoetst. Voor de verantwoording hiervan onderzoeken we hoe deze in de P&C-cyclus kunnen worden geïntegreerd.

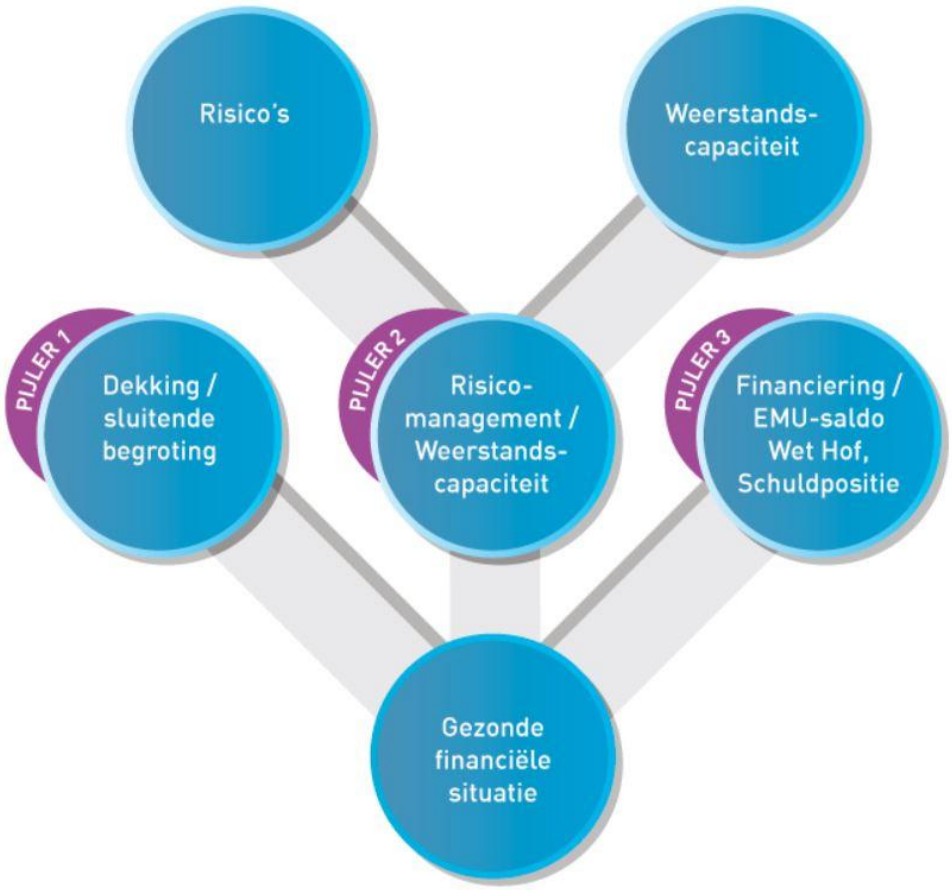
Het college rapporteert bij de jaarrekening in de paragraaf Bedrijfsvoering in hoeverre het M&O-beleid gemeente Maashorst feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen werken. Bij omissies als gevolg van falend M&O beleid maakt het college hiervan melding in de rechtmatigheidsverantwoording (indien de financiële omvang de verantwoordingsgrens overschrijdt).

Financiële begroting

Gevolgen programmabegroting 2026 voor de financiële positie

Financiële strategie

Ons financieel beleid is gebaseerd op 3 pijlers. Aan de hand van die pijlers brengen we onze financiële positie in beeld.

Prestatie indicatoren
We volgen onze financiën aan de hand van drie pijlers, dekking, risicomanagement en financiering.

Pijler 1 Dekking

Pijler 1 Dekking

- Begroting is structureel in evenwicht

In artikel 189 lid 2 van de Gemeentewet staat: 'De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Van de eis dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is kan de raad afwijken, indien aannemelijk is dat we het structureel en reëel evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming realiseren'.

Onderstaand het bestedings- en dekkingsplan van deze Programmabegroting. Zoals ook vastgelegd in de financieel economische uitgangspunten is ons streven geweest om in ieder geval in de laatste jaarschrijf van de meerjarenraming structureel sluitend te zijn. Dit college geeft op deze wijze een gezonde financiële basis

door aan het nieuwe college, de nieuwe raad na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026. Gemeenten zijn al geruime tijd op de hoogte van de komst van de zogenoemde 'Ravijnjaren'. Het Rijk geeft gemeenten onvoldoende middelen om al de verplichte taken te kunnen uitvoeren. De lobby van de VNG en het IPO (Interprovinciaal Overleg) heeft wel toe geleid dat gemeenten beter gecompenseerd worden. Dat neemt niet weg dat we zelf scherp aan de wind blijven zeilen. De geldstromen van het Rijk zijn redelijk onvoorspelbaar en kunnen bij een volgende bijstelling alweer wijzigingen. Om die reden hebben we ook de nodige voorzichtigheid ingebouwd in de verwerking van de gevolgen van de meicirculaire. Zo hebben we middelen gereserveerd voor loon- en prijscompensatie en voor wijziging in hoeveelheidsverschillen.

Structureel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
Structurele begrotingssaldi 2026-2029	-2.068.460	717.852	-388.374	2.115.814

Incidenteel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
Incidentele begrotingssaldi 2026-2029	0	0	0	0

Pijler 2 Risicomanagement en Weerstandsvermogen

Pijler 2 betreft Risicomanagement en Weerstandsvermogen. De weerstandsratio wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de risico's.

Voor de begroting 2026 is dat € 98.363.068/€ 20.090.453 = 4,9.
De weerstandsratio geeft aan in hoeverre de gemeente Maashorst in staat is haar risico's op te vangen. Hierbij is met de Raad afgesproken dat de norm tussen 1 en 2 ligt. De ratio ligt ruim boven de norm.
Voor een verdere toelichting op de ontwikkeling van de weerstandsratio wordt verwezen naar de financiële begroting onderdeel "gevolgen programmabegroting 2026 voor de financiële positie".

De ontwikkelingen in de wereld en in Nederland zijn onzeker en onrustig. We hebben te maken met geo-politieke onzekerheden door de diverse oorlogen, dreigende handelsconflicten en onzekere economische gevolgen door importheffingen. Daarnaast is onduidelijk wat de vorming van een nieuw kabinet gaat betekenen voor gemeenten. Denk bijv. aan de benodigde extra middelen voor defensie en infrastructuur. Dit alles zorgt voor financiële onzekerheden voor gemeenten.

Pijler 3 Financiering

Pijler 3 gaat over de financieringsbehoefte. Kijken we naar Programmabegroting 2026 dan kunnen we stellen dat er voor € 66,5 miljoen aan investeringen opgenomen is in de jaren 2026 t/m 2029. Dit is tevens het belangrijkste effect op onze financieringsbehoefte. Vanwege een nog uit te voeren bedrag aan onderhanden kredieten t/m 2025 van 37,8 miljoen is de verwachting dat er in 2026 een langlopende lening van € 30 miljoen afgesloten zal moeten worden. Dit heeft een nadelig effect op de financiële kengetallen die hieronder uitgebreid beschreven worden.

Kengetallen financiën

Omschrijving (toelichting)

Naast genoemde prestatie indicatoren zijn gemeenten, op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording, verplicht om onderstaande kengetallen op te nemen in de Programmabegroting en Programmarekening.

De berekening van deze kengetallen is voor iedere gemeente identiek. Let wel, een percentage zelf zegt nog niet zoveel. Bij vergelijking met andere gemeenten zal bijvoorbeeld ook het voorzieningenniveau betrokken

moeten worden. De wetgever stelt ook geen eisen aan normering. Dit in verband met de eigenheid van gemeenten. In Maashorst beoordelen we deze waarden met behulp van zogenaamde signaleringswaarden. Deze waarden zijn onder meer afkomstig uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) horen. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. Onze ambitie is categorie A maar categorie B is eveneens een voldoende.

Kengetal	**Categorie A**	**Categorie B**	**Categorie C**
Netto schuldquote	< 90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteit	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	.35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Kengetallen Programmabegroting 2026	**Rekening 2024**	**Begroting 2025 incl. wijzigingen**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
Netto schuldquote	35,1%	50,4%	48,5%	45,4%	41,9%	46,1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	34,0%	49,6%	48,0%	44,9%	41,5%	45,7%
Solvabiliteit	48,5%	41,5%	42,9%	45,6%	45,6%	44,1%
Grondexploitatie	12,9%	15,2%	13,5%	7,4%	6,9%	6,5%
Structurele exploitatieruimte	3,1%	0,9%	-0,9%	0,3%	-0,2%	1,0%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	79,3%	79,5%	82,2%	82,6%	82,9%	83,3%

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Door de geplande afwikkelingen van de onderhandenwerkenlijst (investeringen), is er al in 2025 sprake van een financieringstekort en is de verwachting dat in 2026 een langlopende lening van € 30.000.000 afgesloten zal moeten worden. Hierdoor verslechtert dit kengetal in de komende jaren. Door de reguliere aflossingen verbetert het percentage weer vanaf 2029.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit laat zien in hoeverre de gemeente afhankelijk is van schuldeisers. Met dit cijfer kun je zien of je aan al je betalingsverplichtingen kunt voldoen.
Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe beter je in staat bent om al je schulden te betalen. Ook dit percentage verslechtert doordat er in 2025 sprake is van een financieringstekort en in 2026 naar verwachting een langlopende lening van € 30.000.000 afgesloten zal moeten worden. Het aandeel vreemd vermogen ten opzichte van het totale vermogen neemt namelijk toe.

Grondexploitatie
Voor de berekening van dit kengetal wordt de waarde van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de Programmabegroting / Programmarekening (artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Door aankoop van diverse gronden in 2024 is het kengetal gestegen.. De komende jaren daalt het kengetal door de verwachte verkopen van gronden. Voor de nog vast te stellen grondexploitaties is nog geen nieuwe boekwaarde anders dan de huidige boekwaarde. De toekomstige boekwaarde zal naar verwachting hoger zijn. Daarnaast is het zo dat bij verlieslatende grondexploitaties de verplichte verliesvoorziening verrekend wordt met de bruto boekwaarde voor dit overzicht. Door deze zaken geeft het verloop een aflopend beeld wat niet betekent dat de activiteiten binnen het grondbedrijf zo ver teruglopen.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie, is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en de structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Een positief percentage betekent dat de structurele baten in staat zijn om de structurele lasten te dekken. In 2026 zijn de lasten hoger dan de baten, zoals zichtbaar is in het bestedings- en dekkingsplan. In de jaarschijf 2029 zijn de structurele baten hoger dan de lasten. Dit wordt verder toegelicht bij de uiteenzetting van de financiële positie.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente is ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde. Voor het kengetal 2026-2029 is uitgegaan van een stijging van de woonlasten met 2,2% index en een aanvullende OZB verhoging van 2%.

Uiteenzetting van de financiële positie

Bestedings- en dekkingsplan 2026-2029

Onderstaand een verdere uitwerking van hoe we tot de nu voorliggende programmabegroting 2026 zijn gekomen. Ons vertrekpunt is het financieel beeld zoals opgenomen in de Kadernota 2026. Daarna een uiteenzetting van de gevolgen van de meicirculaire 2025, die een behoorlijke impact heeft op ons financieel beeld. Tenslotte gaan we kort in op nieuwe ontwikkelingen en overige voorstellen die eveneens van invloed zijn op het saldo van de programma. Dit alles leidt samen tot het nu voorliggend meerjarenperspectief.

Structureel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2026-2029	-8.492.537	-5.045.168	-3.755.078	-2.010.186
2. Totale gevolgen Meicirculaire 2025	6.799.000	6.586.000	3.844.000	4.522.000
3. Nieuwe autonome ontwikkelingen en overige voorstellen	-374.923	-822.980	-477.296	-396.000
Structureel saldo Programmabegroting 2026	**-2.068.460**	**717.852**	**-388.374**	**2.115.814**

Incidenteel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	2027	2028	2029
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2026-2029	0	0	0	0
2. Totale gevolgen Meicirculaire 2025	0	0	0	0
3. Nieuwe autonome ontwikkelingen en overige voorstellen	0	0	0	0
Incidenteel saldo Programmabegroting 2026	**0**	**0**	**0**	**0**

Begin juli 2025 heeft de raad de kadernota 2026 vastgesteld. De kadernota met zijn opgenomen financieel beeld kunnen we zien als het startdocument voor deze programmabegroting. We starten dan ook met de saldi zoals gepresenteerd in de kadernota.

Structureel financieel beeld (+ = positief en - = negatief)				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
1. Meerjarenbeeld na Kadernota 2026-2029	-8.492.537	-5.045.168	-3.755.078	-2.010.186

Op 13 juni 2025 heeft het Rijk de herziene meicirculaire gepubliceerd. Hierin staan de meest recente cijfers over de algemene uitkering aan gemeenten. Voor Maashorst, net als voor veel andere gemeenten, is er sprake van een aanzienlijke meevaller. Wij hebben de raad hierover geïnformeerd op 24 juni 2025. Op die manier kon de raad deze ontwikkeling betrekken bij het overleg over de kadernota 2026. Onderstaand een uiteenzetting van de financiële gevolgen van de meicirculaire 2025.

Meicirculaire 2025 (bedragen x € 1.000: + = positief en - = negatief)				
Saldo 2026-2029	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Stand Decembercirculaire 2024	**128.933**	**129.559**	**130.650**	**132.208**
Uitkeringsfactor (acress/maatstaven)	8.119	9.158	9.505	10.398
Taakmutaties (demping terugval/tekorten enz.)	5.924	4.858	1.197	1.296
Decentralisatie en integratieuitkeringen	743	694	688	697
Overige mutaties/stelposten (woz, inflatie, jeugd en btw-compensatiefonds	-5.261	-5.026	-5.056	-5.050
Mutaties Meicirculaire 2025	*9.525*	*9.684*	*6.334*	*7.341*
Bruto effect (eindstand Meicirculaire)	**138.458**	**139.243**	**136.984**	**139.549**
Netto budgettair effect (mutaties Meicirculaire)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Bruto effect	**9.525**	**9.684**	**6.334**	**7.341**
Correctie loon- en prijsontwikkeling (LPO)	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Correctie hoeveelheidsverschillen	-949	-1.404	-1.764	-2.086
Invoeren sturen op trajectduur jeugdzorg			763	764
Stelpost sturen op trajectduur jeugdzorg			199	200
Oormerken decentralisatie en integratieuitkeringen	-777	-694	-688	-697
Totaal correcties	**-2.726**	**-3.098**	**-2.490**	**-2.819**
2. Totale gevolgen Meicirculaire 2025	**6.799**	**6.586**	**3.844**	**4.522**

Na de behandeling van de kadernota 2026 hebben zich nog een aantal autonome ontwikkelingen voorgedaan en zijn er een aantal voorstellen die eveneens nu meegenomen worden in het bestedings- en dekkingsplan van programmabegroting 2026;

Implementatie SIEM/SOC (digitale weerbaarheid).

SOC (Security Operations Center) is het team dat deze signalen bewaakt. Zij monitoren dag en nacht de digitale veiligheid van de organisatie en grijpen in bij dreigingen zoals malware, datadiefstal of hackpogingen.
Samen zorgen SIEM en SOC ervoor dat digitale aanvallen snel worden ontdekt en aangepakt, zodat vertrouwelijke gegevens van inwoners en de gemeente beschermd blijven.

In stand houden de Meent

Als onderdeel van het project 'structureel sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029' is eerder ingebracht om het gebouw aan de Vaaldriessenstraat 3, nader te noemen 'de Meent' niet meer in stand te

houden. Hiermee zouden de noodzakelijke onderhoudskosten kunnen vervallen. Bij nader inzien lijkt ons dit toch geen juiste beslissing. De afgelopen jaren heeft dit gebouw gefunctioneerd als roulatiegebouw voor Onderwijshuisvesting. Door het gebouw op het huidige onderhoudsniveau te houden kan het deze belangrijke functie behouden. Ook in het licht van ons Integraal Huisvestingsplan 2024-2039 waarin we als doel hebben toekomstbestendige huisvesting

Gevolgen instemming met begroting 2026 Gemeenschappelijke Regelingen

Maashorst participeert in diverse gemeenschappelijke regelingen. Ons standpunt is dat beleidsveranderingen zoals opgenomen in de begrotingen van de GR's geen autonome ontwikkelingen zijn maar betrokken dienen te worden bij de integrale afweging rond de programmabegroting. De diverse begrotingen zijn inmiddels besproken in de raad en de financiële gevolgen nemen we nu mee in deze programmabegroting.

Doorbelasting kostenplaatsen Kadernota 2026

Na instemming met de Kadernota 2026 kunnen we de exacte financiële gevolgen ook doorbereken van de zogenoemde kostenplaatsen. Dit levert een positief resultaat op.

Treasury

Treasury zijn alle activiteiten die betrekking hebben op het sturen en beheersen van de geldstromen. We berekenen hier de financiële gevolgen van de investeringsbehoefte die voortvloeit uit deze programmabegroting 2026. Met name door fluctuaties in investeringsvolumes in de verschillende jaren, en ook de ontwikkelingen van de bouwgronden in exploitatie, fluctueert ook de berekening van het financieringstekort (en dus de bijbehorende rentelasten).

Subsidiëring Halt voor preventie op jeugdcriminaliteit

Bij de programmabegroting 2024 is de wens ingediend om structureel meerjarig een relatie met Halt aan te gaan. Destijds heeft het college besloten dit als een pilot voor 2 jaar aan te gaan waarna een evaluatie uitgevoerd zou moeten worden. Hiermee is de verwachting gewekt, dat na positieve evaluatie de pilot voortgezet zou worden. Er zijn meerdere positieve evaluaties geweest en de wens is dan ook om de pilot nu structureel vorm te geven.

In het bestuursakkoord van de gemeente Maashorst is ‘jonge aanwas’ als prioriteit benoemd. De inzet van Halt sluit hier direct op aan door bij te dragen aan een stevige basisaanpak voor jongeren, waarin preventie, vroegsignalering en repressie samenkomen.

Nieuwe autonome ontwikkelingen en overige voorstellen (+ = positief en - = negatief)				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Implementatie SIEM/SOC (digitale weerbaarheid)	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
In stand houden de Meent	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Gevolgen instemming met begroting 2026 Gemeenschappelijke Regelingen	-133.000	-133.000	-133.000	-133.000
Doorbelasting kostenplaatsen Kadernota 2026	8.077	21.020	15.704	26.000
Treasury	-76.000	-537.000	-186.000	-115.000
Subsidiering Halt voor preventie op jeugdcriminaliteit	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000
3. Nieuwe autonome ontwikkelingen en overige voorstellen	**-374.923**	**-822.980**	**-477.296**	**-396.000**

Het overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten per programma (art. 17 BBV)

Omschrijving (toelichting)

In onderstaand overzicht worden op basis van artikel 17 uit de BBV de begrote baten en lasten (in duizendtallen) gepresenteerd, waarbij de algemene dekkingsmiddelen, lasten en baten overhead, heffing van de vennootschapsbelasting en geraamd bedrag voor onvoorzien apart worden gepresenteerd.

	Jaarrekening 2024			Begroting 2025 incl. wijzigingen			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
Omschrijving programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1. Veiligheid	6.524	323	6.201	6.860	133	6.727	7.119	93	7.026	7.149	93	7.056	7.154	93	7.061	7.155	93	7.061
2. Verkeer en vervoer	10.054	1.632	8.422	11.118	1.630	9.488	10.978	1.399	9.579	11.194	1.401	9.793	11.509	1.404	10.104	11.751	1.408	10.343
3. Economie en toerisme	2.800	708	2.092	3.185	1.258	1.927	3.101	4.465	-1.365	2.922	3.423	-500	2.924	1.107	1.817	2.925	930	1.995
4. Onderwijs	5.908	1.414	4.494	7.865	2.736	5.130	6.674	1.284	5.390	6.769	1.284	5.485	6.730	1.284	5.446	6.697	1.284	5.413
5. Sport, cultuur, recreatie en natuur	22.849	3.599	19.251	25.448	3.247	22.200	24.520	3.100	21.420	24.030	3.088	20.942	24.005	3.088	20.918	24.057	3.088	20.970
6. Sociaal domein	92.470	28.367	64.103	96.824	23.238	73.586	94.380	22.277	72.103	92.649	22.082	70.567	92.564	22.861	69.703	91.914	21.431	70.483
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	24.761	17.612	7.150	31.116	23.442	7.674	24.454	17.478	6.975	24.255	17.479	6.776	24.249	17.479	6.770	24.069	17.479	6.590
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.433	4.954	4.479	9.559	5.178	4.381	8.607	4.097	4.510	8.435	3.942	4.493	8.414	3.424	4.989	8.293	3.416	4.877
9. Bestuur en dienstverlening	6.421	1.430	4.991	5.229	1.144	4.085	5.547	1.416	4.131	5.536	1.511	4.025	6.762	1.432	5.330	5.362	1.432	3.929
10. Bedrijfsvoering en inkomsten	3.336	3.905	-569	4.195	2.930	1.265	6.510	2.950	3.561	7.965	2.934	5.031	8.301	2.934	5.367	8.624	2.934	5.690
Totaal van de programma's	**184.557**	**63.944**	**120.613**	**201.400**	**64.937**	**136.464**	**191.890**	**58.559**	**133.330**	**190.904**	**57.236**	**133.668**	**192.610**	**55.106**	**137.505**	**190.846**	**53.494**	**137.352**
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	0	148.318	-148.318	0	152.546	-152.546	0	160.447	-160.447	0	161.538	-161.538	0	160.160	-160.160	0	163.091	-163.091
Overzicht Overhead	24.616	271	24.346	26.828	121	26.707	27.326	124	27.202	24.902	124	24.779	25.105	124	24.982	24.944	124	24.820
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	684	0	684	684	0	684	684	0	684	684	0	684	1	0	1
Bedrag voor onvoorzien	-182	428	-610	45	0	45	45	0	45	45	0	45	45	0	45	45	0	45
Geraamde totaal van saldo baten en lasten (exclusief mutaties reserves)	**208.991**	**212.961**	**-3.970**	**228.957**	**217.604**	**11.353**	**219.944**	**219.130**	**814**	**216.535**	**218.898**	**-2.363**	**218.444**	**215.389**	**3.055**	**215.836**	**216.708**	**-872**
Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves	18.386	21.373	-2.987	9.104	20.456	-11.353	8.638	7.383	1.254	5.173	3.528	1.645	2.341	5.008	-2.667	1.295	2.539	-1.244
(Geraamd) resultaat	**227.377**	**234.334**	**-6.957**	**238.060**	**238.060**	**0**	**228.582**	**226.514**	**2.068**	**221.708**	**222.426**	**-718**	**220.785**	**220.397**	**388**	**217.131**	**219.247**	**-2.116**
Incidentele baten en lasten	33.625	33.952	-327	15.725	13.271	2.454	12.102	12.102	0	7.044	7.044	0	5.612	5.612	0	2.122	2.122	0
Structureel (begrotings)saldo	**193.752**	**200.382**	**-7.284**	**222.335**	**224.789**	**-2.454**	**216.480**	**214.412**	**2.068**	**214.664**	**215.382**	**-718**	**215.173**	**214.785**	**388**	**215.009**	**217.125**	**-2.116**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Specificatie overhead

Overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten en doorbelasting van overhead kan als volgt gespecificeerd worden (bedragen x €1.000).

	Jaarrekening 2024			Begroting 2025 incl. wijzigingen			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Lasten en baten overhead	25.690	271	25.420	27.621	121	27.500	28.141	124	28.017	25.718	124	25.594	25.921	124	25.797	25.759	124	25.636
Waarvan doorbelaste overhead naar grondexploitatie, investeringen en voorzieningen groot onderhoud	-1.074	0	-1.074	-793	0	-793	-816	0	-816	-816	0	-816	-815	0	-815	-815	0	-815
Netto lasten en baten overhead	**24.616**	**271**	**24.346**	**26.828**	**121**	**26.707**	**27.326**	**124**	**27.202**	**24.902**	**124**	**24.779**	**25.105**	**124**	**24.982**	**24.944**	**124**	**24.820**

Voor een nadere specificatie van de onderdelen die onder overhead vallen wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Bedrag onvoorzien
Voor onvoorziene uitgaven is een structureel bedrag van € 45.000 opgenomen in de begroting.

Verschillen ten opzichte vorig begrotingsjaar
In de primitieve begroting 2025 was het saldo van baten en lasten exclusief mutaties reserves 204.842.000 (jaarschijf 2026). Het verschil met deze programmabegroting bedraagt derhalve €13.034.000. Dit wordt op hoofdlijnen verklaard door

2e bestuursrapportage 2024 (met name ontwikkelingen Jeugdzorg, taakmutaties algemene uitkering)	3.754.000
1e tussentijdse rapportage 2025	1.620.000
Kadernota 2026 (met name extra kosten Jeugdhulp, CAO stijging personeel en indexering budgetten)	4.252.000
Mutaties Meerjarenperspectief Grondbedrijf	2.022.000
Programmabegroting 2026 (met name stelpost loon en prijsontwikkeling en hoeveelheidsverschillen algemene uitkering)	3.019.000
Diverse overige mutaties	-1.633.000
Totaal	**13.034.000**

Incidentele baten en lasten
Voor een specificatie van de begrote incidentele baten en lasten wordt verwezen naar het overzicht van incidentele baten en lasten.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves
In de bijlagen is een staat van reserves opgenomen en daarnaast een specificatie van de aanwendingen en stortingen reserves. In deze bijlagen wordt het onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele mutaties in reserves.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Volgens artikel 19 en 23 van het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting.
Wij dekken de incidentele lasten zoveel als mogelijk met incidentele baten. Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de handreiking "verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten" (gepubliceerd door de Provincies in 2021) als leidraad gehanteerd. Hierin zijn de volgende uitgangspunten opgenomen.

- Een gemeente voert structurele taken uit. Daarom zijn structurele baten en lasten de regel, incidentele baten en lasten zijn de uitzondering.
- Voor het bepalen of er sprake is van die uitzondering, wordt de aard van de raming beoordeeld. De aard van de baten en lasten betekent in het kader van deze notitie dat de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld in eerste instantie bepalend is of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt
- Hulpmiddel voor het invullen van het begrip incidenteel: baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.
- Baten en lasten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard. Echter meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit klasseren als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere toevoegen/onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten).
- De incidentele baten en/of lasten moeten van materiële omvang zijn. De materiële omvang is voor de gemeente Maashorst vastgesteld op €50.000 of hoger (opgenomen in onze financiële verordening). Baten en lasten onder deze grens beschouwen we altijd als structureel, ondanks dat deze wellicht wel aan bovenstaande voorwaarden voldoen.

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

In onderstaande tabel is het saldo van de incidentele baten en lasten per programma opgenomen. Binnen de gemeente Maashorst wordt de incidentele baten en lasten op de algemene reserve gemuteerd.

Incidentele baten en lasten per programma x € 1.000 (-/- = nadeel/uitgaven, +/+ = voordeel/inkomsten)

Omschrijving	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
1. Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0	0	0	0
3. Economie en toerisme	0	0	0	0
4. Onderwijs	0	0	0	0
5. Sport, cultuur, recreatie en natuur	13	0	0	0
6. Sociaal Domein	-500	0	0	0
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	-250	-250	-250	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-147	0	0	0
9. Bestuur en dienstverlening	0	0	0	0
10. Bedrijfsvoering en inkomsten	0	0	-1.400	0
Totaal (dekking uit of storting in algemene reserve)	**-884**	**-250**	**-1.650**	**0**

Specificatie incidentele baten en lasten per programma

In onderstaande tabel is een specificatie van de incidentele baten en lasten per programma opgenomen. In de eerste tabel zijn de uitgaven en inkomsten exclusief mutatie algemene reserve opgenomen. Vervolgens zijn in de tweede tabel de stortingen en onttrekkingen algemene reserve gepresenteerd.

Specificatie incidentele baten en lasten per programma x € 1.000 (-/- = nadeel/uitgaven, +/+ = voordeel/inkomsten)

Omschrijving	Uitgaven of Inkomsten	2026	2027	2028	2029	Toelichting en bron
Totaal programma 1. Veiligheid		**0**	**0**	**0**	**0**	
Storting in BR dekking kapitaallasten ter dekking projecten rehabilitaties en GVVP	U	-2.748	-269	-452	-452	Voor diverse projecten vindt een bijdrage plaats uit de reserves Bovenwijkse Infrastructuur,Bovenwijkse Voorzieningen en Parkeerfonds. Volgens de BBV moet de investeringen bruto geraamd worden en kunnen de kapitaallasten vervolgens gedekt worden uit een reserve dekking kapitaallasten.
Dekking projecten rehabilitaties en GGVP	I	2.748	269	452	452	Onttrekking uit de genoemde reserve ter storting in de reserves dekking kapitaallasten.
Totaal programma 2. Verkeer en vervoer		**0**	**0**	**0**	**0**	
Tijdelijke extra capaciteit wegwerken achterstanden huisvesting internationale werknemers	U	-180	0	0	0	Via raadsbesluit van april 2025 is besloten om tijdelijke extra capaciteit te regelen voor de implementatie van uitvoeringsregels en wegwerken van achterstanden m.b.t. het in beeld brengen van huisvesting internationale werknermers.
Hogere toeristenbelang door huisvesting internationale werknemers	I	180	0	0	0	Tijdelijk extra inkomsten toeristenbelasting doordat we meer huisvesting van internationale werknemers zullen achterhalen
Totaal programma 3. Economie en toerisme		**0**	**0**	**0**	**0**	
Totaal programma 4. Onderwijs		**0**	**0**	**0**	**0**	
Dekking uit reserve groen voor lasten op de exploitatie	I	13	0	0	0	Een stimuleringsbijdrage om aan te kunnen haken op projecten van bijv. het Brabants Landschap die passen binnen de doelstellingen van ons Landschapsbeleidsplan gericht op biodiversiteit en/ of erfbeplanting.
Totaal programma 5. Sport, cultuur, recreatie en natuur		**13**	**0**	**0**	**0**	
Terugbetaling regio Beschermd Wonen	I	818	818	818	0	Gedurende de jaren 2024-2028 ontvangen we van de Centrumgemeente Oss een jaarlijks uitvoeringsbudget van €817.903 om de 'Lokale basis op Orde' te brengen. Regionaal is afgesproken dat elke gemeente een lokaal uitvoeringsplan “Lokale Basis op Orde” opstelt voor besteding van de middelen aan de doelgroep psychisch kwetsbare inwoners vanaf 2024. Op basis hiervan zal een voorstel incl. dekking t.l.v. de reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen ter besluitvorming worden voorgelegd.
Reserve Beschemd wonen	U	-818	-818	-818	0	De ontvangen middelen van de centrumgemeente Oss worden in de Reserve Beschermd Wonen gestort.
Lokale ontwikkelagenda Beschermd Wonen	U	-535	0	0	0	De lokale ontwikkelagenda Beschermd Wonen is gerelateerd aan het regionaal Koersdocument Inwoners met een psychische kwetsbaarheid, onderdeel van de regionale kaders Wmo die voor de jaren 2024-2028 geactualiseerd zijn. Daarnaast is met de vaststelling van de Centrumregeling 2024-2028 is regionaal afgesproken dat de middelen die we vanuit de regionale reserve Beschermd Wonen ontvangen beschikbaar houden voor de transformatieopgave Beschermd Wonen.
Reserve Beschemd wonen	I	535	0	0	0	Dekking lasten transformatieopgave Bescherd Wonen door reserve Beschermd Wonen
Middelen migratieopgaven	U	-500	0	0	0	Tijdelijke uitbreiding van ambtelijke capaciteit en middelen voor het realiseren van de migratieopgaven. We hebben een achterstand op het gebied van huisvesting statushouders en Oekraïners en de tijdelijke locatie van Der Valkhotel sluit per 1 oktober 2026. Het zoeken naar geschikte plekken en deze passend maken zal nog de nodige financiële inspanning kosten.
Totaal programma 6. Sociaal Domein		**-500**	**0**	**0**	**0**	

Specificatie incidentele baten en lasten per programma x € 1.000 (-/- = nadeel/uitgaven, +/+ = voordeel/inkomsten)

Project doorontwikkelen Agro Natuurwonen	U	-175	-175	-175	0	In het bestuursakkoord is opgenomen dat de gemeente Maashorst het voortouw zou willen nemen in het project voor het doorontwikkelen van het concept Peel natuurdorpen (Tiny Houses) d.m.v. onderzoek en ontwikkelkosten en ruimtelijke procedures gedurende de periode 2025-2028.
Project Natuurpoort Palmstraat	U	-75	-75	-75	0	Dit is een project om te komen tot een marktpartij die op deze grond een recreatief initiatief ontwikkeld en exploiteert. In de eerste fase zullen er eisen op worden gesteld waar het aan moet voldoen, wat de wensen zijn en wordt de haalbaarheid getoetst bij mogelijke initiatiefnemers. Dit zal vervolgens op de markt gezet worden en samen met de marktpartij ontwikkeld worden. Na ontwikkeling zal de rol van de gemeente beëindigd worden en heeft dit geen structurele financiële consequenties.
Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	U	-801	-663	-663	-663	Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een akkoord dat is opgesteld tussen de rijksoverheden, gemeenten (VNG) en zorgverzekeraars. Het doel van het akkoord is het bereiken van een gezonde generatie in 2040. Met het GALA wordt ook een substantiële financiële impuls gegeven aan gemeenten om de doelen van het akkoord te kunnen behalen. Deze kosten hebben ook deels betrekking op programma 5 en 6.
Specifieke uitkering GALA vanuit het Rijk	I	801	663	663	663	De kosten voor GALA worden gefinancierd door het Rijk middels een specifieke uitkering
Totaal programma 7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid		**-250**	**-250**	**-250**	**0**	
Bijdragen vanuit Anterieure overeenkomsten	I	65	154	65	65	Bijdragen van derden vanuit anterieure overeenkomsten t.b.v. toekomstige ontwikkelingen.
Storting bijdragen anterieure overeenkomsten in algemene reserve grondbedrijf	U	-65	-154	-65	-65	De bijdragen vanuit derden worden gestort in de algemene reserve grondbedrijf.
Onttrekking bijdrage anterieur t.b.v. reserve Bovenwijks	I	65	154	65	65	De bijdragen voor anterieure overeenkomsten wordt vervolgens onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen
Storting bijdrage anterieur in reserve Bovenwijks	U	-65	-154	-65	-65	De bijdragen voor anterieure overeenkomsten wordt vervolgens onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen
Tussentijdse winstnemingen grondexploitatie	I	4.381	3.107	362	178	De verwachte tussentijdse winstnemingen van het grondbedrijf conform het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2025
Storting in ABR tussentijdse winstnemingen	U	-4.381	-3.107	-362	-178	De tussentijdse winstnemingen worden conform het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2025 gestort in de algemene reserve grondbedrijf.
Bijdrage aan reserve Landschapsinvesteringsregeling	U	-165	-204	-105	-61	Bijdrage aan de reserve Landschapsinvesteringsregeling voor diverse grondexploitaties o.b.v. het Meerjarenperspectief grondbedrijf 2025.
Dekking bijdrage reserve Landschapsinvesteringsregeling	I	165	204	105	61	Dekking van de bijdragen aan de reserve Landschapsinvesteringsregeling door de algemene reserve grondbedrijf.
Aanvulling VZ exploitatienadelen	U	-357	-343	-350	-238	Aanvulling van de voorziening exploitatienadelen o.b..v verwachte toekomstige verliezen.
Dekking aanvulling voorziening exploitatienadelen door ABR	I	357	343	350	238	Dekking van de aanvulling voorziening exploitatienadelen door de algemene reserve grondexploitatie.
Niet te verhalen plankosten initiatieven van derden	U	-400	-400	-400	-400	Diverse (plan)kosten die niet op derden verhaald kunnen worden, maar gemaakt moeten worden om diverse initiatieven te kunnen ondersteunen.
Dekking ABR niet te verhalen plankosten	I	400	400	400	400	Dekking van de diverse (plan)kosten door de algemene reserve grondbedrijf (MJP GREX 2022 Uden)
Dekking algemene kosten restgronden door ABR Grondbedrijf	I	8	0	0	0	Dekking algemene kosten restgronden vanuit de algemene reserve grondbedrijf

Specificatie incidentele baten en lasten per programma x € 1.000 (-/- = nadeel/uitgaven, +/+ = voordeel/inkomsten)

Transitie plangebied Kastanjeweg Oost	U	-155	0	0	0	Programmabegroting 2023: Dit project betreft transformatie van het gebied Kastanjeweg-Oost naar een stedelijk woonmilieu, met een grote diversiteit aan woningen en woonvormen, waarbij er aandacht is voor de opgaven van de toekomst, waarvan een groene en gezonde leefomgeving het belangrijkst is. Leegstand terug te dringen en bestaande lelijke plekken tegen het Udense centrum een toekomstbestendige/duurzame functie en inrichting te geven. En daarbij gebruik te maken van de ruimtelijke kwaliteiten die er al zijn in het gebied en de directe omgeving. Voor dit project wordt in de periode 2023-2026 budget opgenomen. 2026 is ook de einddatum van dit project.
Totaal programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		**-147**	**0**	**0**	**0**	
Totaal programma 9. Bestuur en dienstverlening		**0**	**0**	**0**	**0**	
Af te dragen Vennootschapsbelasting	U	-682	-682	-682	0	Te betalen vennootschapsbelasting o.b.v. ingeschatte winsten van het grondbedrijf.
Dekking afdracht Vennootschapsbelasting door algemene reserve grondbedrijf	I	682	682	682	0	De vennootschapsbelasting wordt gefinancierd vanuit de algemene reserve grondbedrijf.
Overgang pensioenen wethouders	U	0	0	-1.400	0	De pensioenen van wethouders worden op basis van de Wet toekomst pensioenen overgedragen naar het ABP
Totaal programma 10. Bedrijfsvoering en inkomsten		**0**	**0**	**-1.400**	**0**	
Totaal uitgaven en inkomsten excl. onttrekkingen algemene reserve		**-884**	**-250**	**-1.650**	**0**	

Onttrekkingen/stortingen Algemene Reserve conform eerdere besluitvorming stukken P&C-cyclus Uden/Landerd/Maashorst		**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	
Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2023	I	134	0	0	0	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de programmabegroting 2023 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Incidenteel beeld programmabegroting 2025	I	750	250	250	0	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de programmabegroting 2025 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Incidenteel beeld kadernota 2026	I	0	0	1.400	0	Het incidentele bestedings- en dekkingsplan van de Kadernota 2026 wordt ten laste gebracht van de algemene reserve (Maashorst)
Totaal programma 10		**884**	**250**	**1.650**	**0**	
Totaal dekking algemene reserve		**884**	**250**	**1.650**	**0**	

Resume:		**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Totaal van de uitgaven/inkomsten incidenteel		**-884**	**-250**	**-1.650**	**0**
Totaal van de dekking algemene reserve		**884**	**250**	**1.650**	**0**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**

Bijlagen

Risico's totaaloverzicht

Totaaloverzicht risico's

Risico inventarisatie

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Grondexploitatie	Het voeren van actief grondbeleid middels grondexploitaties brengt diverse risico's met zich mee. Er zijn (aanzienlijke) investeringen gemoeid bij de productie van bouwrijpe gronden. Risico's die zich voordoen hebben effect op onder meer de aandachtsgebieden fasering, programmering, fiscaliteit, verwervingen, milieu, rente, markt, organisatie en andere. Het risicoprofiel verschilt per project en hangt af van onder meer de hoogte van de investering(en), het product (wonen, bedrijven, maatschappelijk), eventuele fysieke belemmeringen zoals bodemsanering, waterberging etc. Om tot een benodigde risicoreserve voor de grondexploitatie als geheel te komen kijken we naar risico's op zowel macroniveau als projectniveau. Voor de macrorisico's is een gevoeligheidsanalyse gedaan op alle grondexploitaties door het opstellen van een basis risico scenario en een worst case scenario. In deze scenario's doen we aannames voor het wijzigen van een aantal parameters ten opzichte van de grondexploitaties zoals opbrengstendaling (%), uitgiftevertraging (jaar), rentestijging (%) en kostenstijging (%). Het risicobedrag is het gemiddelde van het basis risicoscenario en het worst case risicoscenario, beide met een kans van 50% dat dit scenario zich voordoet. Het hieruit voortvloeiende risicobedrag vullen aan met projectspecifieke risico's (inventarisatie op basis van kans maal impact). Na inzet van de winst per projecrt leidt dit tot een totaal benodigd risicobedrag als weerstandsvermogen voor de grondexploitaties.	Jaarlijks vindt een actualisatie van de grondexploitaties plaats. Een onderdeel hiervan is het opnieuw beoordelen van zowel de macrorisico's als de projectspecifieke risico's. Het onderkennen en inzichtelijk maken van risico's is een cyclisch proces als onderdeel van risicomanagement. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de uitgangspunten voor risicomanagement zoals geformuleerd in de vastgestelde nota weerstandsvermogen en risicobeheersing.	€ 8.180.000	Voor de verschillende onderdelen diverse % gebruikt	€ 5.527.000
Stikstof problematiek	De stikstof problematiek zorgt binnen verkeers- en civiele projecten een probleem om tot uitvoering te kunnen komen. Om tot deze uitvoering te kunnen komen moet afhankelijk van het soort werk gekeken worden naar de mogelijke inzet van duurzamere materialen en/of elektrisch materieel. Dit zorgt in meer of mindere mate voor verhoging van kosten . Meerkosten kunnen oplopen naar 15 à 20% (gemiddeld dus 17,5%). Lopende projecten (het onderhanden werk) zijn het risico omdat deze niet zijn doorgerekend met deze stikstof problematiek.	In kostenramingen van nieuwe projecten hier rekening mee houden.	€ 6.100.000	Klasse 2, 30%	€ 1.830.000

Risico inventarisatie pagina 2

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Sociaal Domein: Wmo 2015 [Dagbesteding, Hulp bij het Huishouden, Individuele Begeleiding en Voorzieningen]	Vergrijzing van de bevolking en ambulantiserings van de zorg hebben een forse impact op de zorgvraag, deze neemt jaarlijks toe. Door de krapte op de arbeidsmarkt neemt het aanbod af en stijgen de kosten. Aangezien hier sprake is van een zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal en de omvang van de aanvragen/toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	We monitoren Wmo Maatwerkdienstverlening en de Voorzieningen en beoordelen periodiek kritisch de uitgaven. We zetten in op normaliseren (uitdagingen horen bij het leven) en een sterke Sociale Basis. Dat doen we onder andere door preventie, wijkgericht werken en het collectiveren van voorzieningen. Op 27 juni 2024 heeft de gemeenteraad het Beleidskader Sterke Sociale Basis Maashorst goedgekeurd. Met dit nieuwe beleidskader wordt de beweging naar het voorliggende veld verder in gang gezet. Daarmee zetten we in op de beheersing van de beschikbare budgetten. De Wmo-budgetten worden periodiek via de P&C-cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's rondom de Wmo worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij de norm van 10% van het geraamde Wmo-budget.	€ 16.507.000	Klasse 1, 10%	€ 1.651.000
Sociaal Domein: Gespecialiseerde Jeugdhulp	Verwijzers bepalen samen met de ouders / jeugdige en de jeugdhulpaanbieder de (omvang van de) in te zetten gespecialiseerde jeugdhulp. Het gross van de zorgkosten gespecialiseerde jeugdhulp wordt lokaal door de gemeente Maashorst betaald, het overige regionaal door de Regionale InkoopOrganisatie Zorg (RIOZ). Regionaal is een beperkte solidariteit van toepassing. Onzekerheden zijn: de ontwikkeling van het zorgverbruik door toename van het aantal unieke jeugdigen in de zorg en complexiteit van de cassusen in de jeugdhulp, de lange(re) termijneffecten in de GGZ mede als gevolg van de coronacrisis en de prestatiedruk, de krapte op de arbeidsmarkt in de jeugdzorg en druk op de jeugdhulp in het algemeen. Aangezien hier sprake is van een zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	We monitoren de inzet van jeugdvoorzieningen en beoordelen kritisch de uitgaven. Landelijk en regionaal zien we een trend van sterk stijgende aantallen unieke jeugdigen in de zorg maar ook een sterke stijging in de uitgaven per unieke jeugdige. We zetten in op het normaliseren (uitdagingen horen bij het leven), vroegsignalering en een sterke sociale basis. Dat doen we onder andere door preventie, waaronder de inzet van het preventieteam jeugd, de inzet van de POH-jeugd, door wijkgericht werken en het collectiveren van voorzieningen. Ook wordt er ingezet op een betere interne informatievoorziening zodat sturing beter mogelijk wordt. Daarmee proberen we in te zetten op de beheersing van de beschikbare gespecialiseerde jeugdbudgetten. Deze budgetten worden periodiek via de P&C-cyclus kritisch beoordeeld en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's rondom de gespecialiseerde jeugdhulp worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij de norm van 10% van het geraamde gespecialiseerde jeugdhulpbudget.	€ 15.860.000	Klasse 1, 10%	€ 1.586.000

Risico inventarisatie pagina 3

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Sociaal Domein, Participatiewet (Gebundelde Uitkering | Algemene Bijstand, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en Loonkostensubsidie)	Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie (LKS). De gebundelde uitkering (BUIG) is taakstellend in de begroting opgenomen en fluctueert mee met de ontwikkelingen van het macro budget / de beschikking gebundelde uitkering (BUIG). Op basis van de historische realisatiecijfers gebundelde uitkering is hierop een structurele taakstelling van € 1.500K. Aangezien hier sprake is van zgn. open einde regeling bestaat het risico dat het aantal aanvragen / toekenningen het beschikbare budget (rekening houdend met de taakstelling) in enig jaar overschrijdt.	We monitoren periodiek de voortgang van de uitvoering van de Participatiewet en beoordeelen de uitgaven van de gebundelde uitkering (BUIG). Deze budgetten worden periodiek via de P&C-cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's Pwet Inkomensdeel worden op hoofdlijnen beoordeeld. Daarbij hanteren wij een norm van 10% van 50% van het geraamde budget Pwet - gebundelde uitkering (BUIG).	€ 15.000.000	Klasse 1 , 10%	€ 1.500.000
Niet gedekte claims, aansprakelijkheidsverzekering, risico gevolgschade a.g.v. niet nakomen van contractuele afspraken	De polisvoorwaarden van de aansprakelijkheidsverzekering sluiten een aantal zaken uit. De belangrijkste zijn claims ten gevolge van: -milieuaantasting- bijzondere projecten- toezeggingen en gewekte verwachtingen - opgeleverde grond - termijnoverschrijding - aanbestedingen - overeenkomsten - niet tijdig melden -, nadeelcompensatie, oneerlijke concurrentie, asbest, Wet Markt en Overheid, Schade aan zaken van derden in verhuurde ruimten en bewust gedogen . Hierdoor loopt de gemeente een risico. Daarnaast is er het risico dat de gemeente financieel wordt aangesproken op nakoming van de overeenkomst vanwege aansprakelijkheid of misinterpretatie van de afspraken.	Verzekeringsportefeuille periodiek doorlichten. Vast contactpersoon met kennis van aansprakelijkheidvoorwaarden. Middels onze juristen en intranet aandacht vragen voor uitsluitingen op aansprakelijkheidsverzekering. Aandacht voor preventie en het voorkomen van schade. Tevens periodieke inventarisatie van lopende claims met daarbij een inschatting van risico's en beoordeling of de verzekering actueel is.	€ 10.000.000	Klasse 1, 10%	€ 1.000.000
Gemeenschappelijke regelingen	De gemeente Maashorst heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze partijen voeren beleid uit voor/namens de gemeente. Naast de beleidsmatige verantwoordelijkheid hebben we als gemeente Maashorst ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van deze partijen.	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Die worden jaarlijks aan ons voorgelegd en wij kunnen als deelnemer daarover meepraten c.q. reageren op voorstellen door een zienswijze af te geven. Een aantal regelingen heeft zelf vermogen voor risico's afgezonderd. Voor die regelingen nemen we geen risico op. Regionaal wordt de samenwerking gezocht voor het beheer rondom de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen.	€ 7.000.000	Klasse 1, 10%	€ 700.000

Risico inventarisatie pagina 4

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Sociaal Domein, Participatiewet (Wsw, Beschut Werk en Arbeids-participatie)	De van het Rijk ontvangen middelen voor de uitvoering van de Pwet en dan meer specifiek voor de uitvoering van de Wsw, het Beschut Werken en Arbeidsparticipatie (w.o. reïntergratie) worden taakstellend in de begroting van de gemeente Maashorst opgenomen en flucturen mee aan de ontwikkeling van het macro-budget. De middelen worden ingezet voor het doel waarvoor deze zijn verkregen. Op basis van de historische realisatie-cijfers is hierop per 2023 structureel € 100K in mindering gebracht.	Het Partnership Gemeenten-IBN speelt in op de ontwikkelingen van de doelgroep, in relatie tot de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen van de Pwet (o.a. door de afname van het aantal kandidaten in de Wsw en o.a. door de toename van het aantal kandidaten Beschut Werken en Begeleiding Regulier). Door het Partnership wordt de instroom van aantal personen in de Pwet naar het Partnership Gemeenten-IBN geïntensiveerd. We monitoren daarbij periodiek de uitvoering van de Participatiewet (arbeid). De Pwet-budgetten worden periodiek via de P&C-cyclus kritisch bekeken en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's Pwet Arbeid worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij een norm van 10% van 50% van het geraamde budget (Pwet | Wsw en Beschut Werk).	€ 6.000.000	Klasse 1, 10%	€ 600.000
Bedrijfsvoerings-risico	Het runnen van een gemeente, bedrijf in de publieke sector met meerdere bestuursorganen, brengt risico's met zich mee. Het risico bestaat dat het gemeentebestuur beslissingen neemt waarvan de financiële en juridische consequenties onvoldoende in beeld zijn (gebracht). Ongeacht of dit risico bestaat, kan iedere belanghebbende zijn recht beschermen door een gerechtelijke procedure te starten tegen een voor hem nadelige beslissing of andere handeling van het gemeentebestuur. Ook de vele toezichthouders kunnen dat tegen zo'n handeling doen vanuit hun taak tot naleving van regelgeving. Uit het voorgaande volgen dan extra kosten voor extra werk, verplichte procesvertegenwoordiging, schadevergoeding en/of boetes. Daarnaast zorgt de oorlog in Oekraïne voor een hogere inflatie op met name de olieprijzen. Dit heeft gemeentebreed zijn effect (vooral in de dienst ruimtelijk domein bijv. bij wegenonderhoud). De basis voor het berekenen van de financiële omvang zijn de lasten van de overhead (zie overzicht baten en lasten per programma) uit de meest recent vastgestelde jaarrekening (2023). EUR 22,2 mln * 25%= EUR 5,55 mln	Organisatieregeling Maashorst, Mandaatregeling Maashorst, Werkwijze Algemeen Belang (basis kwaliteitssysteem), Budgetregeling, planning & control cyclus, interne controle op de processen om de interne beheersing zo optimaal mogelijk te krijgen. Daarnaast goede contractafspraken met leveranciers voor het maken van goede prijsafspraken.	€ 5.550.000	Klasse 1, 10%	€ 555.000

Risico inventarisatie pagina 5

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Kwaliteitsmanagementsysteem-Rechtmatigheid (compliance) OF Juridische kwaliteitszorg (JKZ)	De gemeente wilt met haar dienstverlening of besluitvorming het fijn-met-elkaar-samenleven behouden. Hiervoor gebruikt de gemeente bestuursmacht volgens het recht. Daarom handelt ze bevoegd met een algemeen-belangafweging, gelijk naar doelgroep en openbaar. In onze democratie bestaat hiertegen steeds tegenmacht: rechtsbescherming voor een benadeelde, toezicht op de regelnaleving en de (volks-)verantwoording. Dit rechtmatig handelen heeft het college vastgelegd in de 'Werkwijze Algemeen Belang' voor betrouwbare en volledige informatie bij het gemeentebestuur. Anders bestaat het risico dat een beslissing niet oplevert wat bedoeld is en wordt het geld niet rechtmatig besteed omdat het recht de handeling corrigeert. Met extra werk en kosten tot gevolg. Zo kan een belanghebbende gelijk financieel voordeel of schadevergoeding eisen. Of een toezichthouder straft het onrecht af met een boete. Met dit PDCA-risicosysteem bestaat een beeld over de (niet-)naleving van regelgeving: 'rechtmatigheid-in-control'. De basis voor het berekenen van de financiële omvang zijn de bruto lasten van de meest recent vastgestelde jaarrekening (2023) x 2,5% = EUR 211 mln * 2,5% = EUR 5,3 mln.	Noodzakelijk is de door het college vastgestelde "Werkwijze Algemeen Belang" aan te vullen met het 'Recht'-systeem. Dan kan het management formeel werken met het adagium 'Inhoud-Financiën-Recht in evenwicht' volgens het integraal kwaliteits- en risicomanagementsysteem uit de Organisatieregeling Maashorst. Hierdoor zijn betrokken functionarissen verplicht tot integrale samenwerking voor de juiste oplossingen bij de maatschappelijke kwesties. Zo'n oplossing is dan inhoudelijk acceptabel, binnen de minst beschikbare financiën en voldoet aan het recht: wettelijke en participatieve eisen. Dit systeem bestaat uit een Ontwikkelcirkel van Plan, Do, Check, Act. Voor wat betreft 'Recht' zijn de beheersmaatregelen voor, veelal impliciet, gebruik uitgewerkt in Rad-van-de-Wet-onderdelen: Klantvraag, Bevoegdheid, Wettelijk kader, Klantinvloed, Openbaar, Privacy, Tijdig en Beslissing. Volgt hieruit risico-informatie over rechtmatigheid dan komt het complete verhaal -soms met een alternatief- voor risicoafweging bij management en/of bestuur.	€ 5.300.000	Klasse 1, 10%.	€ 530.000
Natuurramp	Schade door natuurgeweld/extreem weer en aantasting door of bestrijding van onze beplanting tegen overlast of schade ontstaan door insecten.	Bij natuurrampen en/of extreem weer kunnen in de openbare ruimte grote schades ontstaan door wateroverlast, storm en droogte die niet door verzekering worden gedekt. Waar we de laatste jaren steeds meer mee te maken krijgen is aantasting door of bestrijding van onze beplanting tegen overlast of schade ontstaan door insecten. Denk hierbij aan de eikenprocessierups maar zeker ook de Dennenscheerder die er voor zorgt dat veel opstanden met naaldhout sneuvelen.	€ 4.500.000	Klasse 1, 10%	€ 450.000

Risico inventarisatie pagina 6

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Overspannen arbeidsmarkt	Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt op steeds meer werkterreinen (een overspannen arbeidsmarkt) kan de gemeente geconfronteerd worden met extra kosten. Deze kosten kunnen op verschillende manieren ontstaan, zoals: - Het niet kunnen invullen van vacatures of op latere datum invullen daarvan: ontstaan achterstanden in de dienstverlening - Extra kosten externe inhuur voor het uitvoeren van werkzaamheden/ wegwerken van achterstanden door het niet kunnen invullen van vacatures; - Extra kosten voor werving & selectie a.g.v. vaker moeten adverteren, inhuren van recruiters of bureaus voor het kunnen aantrekken van personeel. - Meer en snellere wisseling in het personeelsbestand; - Risico op hoger ziekteverzuim a.g.v. overbelasting; - Investeren in talenten en opleidingen eigen personeel voor het kunnen invullen van functies.	De volgende beheersmaatregelen worden getroffen: - Extra inzet op werving & selectie en onboarding van nieuwe medewerkers; - Prioritering van werkzaamheden ter voorkoming ziekteverzuim a.g.v. overbelasting; - Tijdelijke uitbreiding uren; - Inhuur van tijdelijke krachten; Naast het werven van nieuw personeel, inzet op behoud van personeel door het bevorderen van vitaliteit (fysiek en mentaal) en maatregelen in het kader van duurzame inzetbaarheid (benutten talent en potentieel, deeltijdwerk, doorstroom, verlofsparen en demotie).	€ 4.400.000	Klasse 1, 10%	€ 440.000
Wachtgeld wethouders	Wethouders hebben na beëindiging van het wethouderschap recht op wachtgeld. Risico doet zich vooral voor op moment van eventuele collegecrisis en bij het einde van een raadsperiode.	Voor wachtgelden is inmiddels een voorziening gevormd voor de maximale verplichting die jaarlijks geactualiseerd wordt. Een andere beheersmaatregel is actieve stimulering herintreding van oud wethouders, teneinde de wachtgelduitkering vroegtijdig te reduceren.	€ 1.300.000	Klasse 2, 30%	€ 390.000

Risico inventarisatie pagina 7

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Gewaarborgde geldleningen	Onze gemeente heeft zich in het verleden garant gesteld voor een aantal geldleningen. De meeste garantstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Bij problemen wordt dit fonds als eerste aangesproken. Onze gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft de zogenaamde achtervang. Hierbij is het risico aanzienlijk gereduceerd. Op dit moment bedraagt het saldo van de gegarandeerde leningen ca. € 252 miljoen. Hiervan is het overgrote deel overgegaan naar het waarborgfonds. De overige verstrekte geldleningen bedragen EUR 1,2 mln. Het risicobedrag wordt hierdoor 1,2 miljoen (verstrekte leningen) + 1,0 miljoen voor gewaarborgde geldleningen (risico zeer minimaal i.v.m. achtervang WSW)	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Bij lokale verenigingen wordt eventueel in gesprek gegaan als er betalingsproblemen blijken uit hun jaarstukken.	€ 3.100.000	Klasse 1, 10%	€ 310.000
IT	Beveiligingsrisico's, uitval door stroomstoringen en hardwarerisico's.	Beveiligingsrisico's: [1] Gebruik firewalls,Intrusion Prevention System, aansluiting GemNet, Antivirusvoorziening, toegangsbeveiliging, passwordgebruik, e-mail / internetprotocol. [2] Alertheid bij management. [3] kwetsbare situatie personeel, informatie- beveiligingsvoorschriften, formulier autorisatie; gebruik geheimhoudingsverklaringen, privacy-voorschriften; procedure vernietiging gegevensdragers; gebruik audit-procedures. Voldoen aan wetgeving inzake BIG/BIO-beveiliging mbv ENSIA; hiervoor moet een verklaring aan de jaarrekening toegevoegd worden. Doorlopend project waarbij voldoende commitment van het gehele personeel benodigd is. [4] Procedure begeleiding bezoek, alarmering- systeem; toegangsbeveiliging. Er is een beveiligingsplan in werking. Beveiligd emailen ingevoerd.	€ 3.000.000	Klasse 1, 10%	€ 300.000

Risico inventarisatie pagina 8

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
IT (vervolg)		[5] Beveiligingsbeleid, IT-deskundigen, beveiligingsworkshops, toezicht op contractpartijen, functionaris voor gegevensbescherming, regionale samenwerking ICT/FG/CISO, Beveiligingsrisico onderzoeken, organisatiebrede beveiligingsmaatregelen, project E-learning AVG en informatiebeveiliging. Als gevolg van de wet Meldplicht datalekken is er een meldingsprocedure informatiebeveiliging incidenten. Deze moeten worden gemeld bij de functionaris informatie beveiliging. Stroomstoringen: UPS in computerruimte en noodstroom-aggregaten, inclusief onderhoudscontracten en periodieke testen. Hardware: Support- en Onderhoudscontracten, wijzigingsbeheer; backup- / restorevoorzieningen en procedures, uitwijkcontract/ jaarlijkse tests.			
Voorziening voor wethouders-pensioenen	De berekening van de voorziening wethouders-pensioenen is o.a. afhankelijk van de rente waarmee gerekend wordt. Als de rente daalt, moet er bijgestort worden om het benodigde bedrag te bereiken.	Het bedrag dat jaarlijks wordt bijgestort proberen zo nauwkeurig mogelijk te bepalen zodat er incidenteel zo weinig mogelijk onverwacht bijgestort moet worden. Afgelopen jaren zijn er flinke dotaties aan deze voorziening noodzakelijk gebleken.	€ 500.000	Klasse 3, 50%	€ 250.000
Parkeerexploitatie	De kosten door de digitalisering van voorzieningen worden hoger. Mogelijk risico is dat de totale kosten niet opgevangen kunnen worden binnen de totale parkeeropbrengsten. Daarnaast vindt er een verschuiving plaats van bezoekers naar de avonduren als er geen betaald parkeren is. Anderzijds heeft ziekenhuis Bernhoven het aantal bezoekers per patient gemaximaliseerd op 2 per dag. Hierdoor staan de parkeeropbrengsten onder druk.	Uniform intern parkeerbeheer. Overeenstemming bereiken met ziekenhuis over kostendekkende tarieven. Regelmatige bijstelling van de exploitatie-opzetten op basis van recente ontwikkelingen. Monitoring van de bezettingsgraden.	€ 1.500.000	Klasse 1, 10%	€ 150.000
CO2-heffing	Er bestaat een kans dat in 2023 en verder dat er landelijk een CO2-heffing komt op het verbranden van afval. Precieze invulling is landelijk nog onderwerp van discussie.	Wij volgen de landelijk CO2-heffing ontwikkelingen voor huishoudelijk afval.	€ 200.000	Klasse 4, 70%	€ 140.000

Risico inventarisatie pagina 9

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risico bedrag	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect
Rente/treasury	In onze financieringsrente houden wij rekening met een rentepercentage van 3,0% (meerjarig) voor nieuw aan te trekken leningen. Dit percentage is gebaseerd op het bij de begroting 2025 geldende percentage voor langlopende leningen (Bron BNG). Op basis van onze geplande investeringen moeten wij de komende jaren wellicht aanvullende leningen afsluiten. Indien de rente gaat stijgen, betekent dit dat mogelijk niet voor 3,0% geleend kan worden. Er is een financieringstekort van EUR 20 mln. Op basis daarvan zou het risico EUR 120.000 bedragen (20.000.000 x afwijking van 2% rente x 30%).	Wij volgen de renteontwikkelingen en passen het rentepercentage aan als we verwachten dat de rente gaat stijgen. Het is op dit moment echter lastig om te bepalen hoe de externe financieringsrente zich gaat ontwikkelen.	€ 400.000	Klasse 2, 30%	€ 120.000
Sociaal Domein: Armoedebeleid (Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen).	Inwoners van de gemeente Maashorst kunnen, indien zij aan de geldende voorwaarden voldoen, een beroep doen op de bijzondere bijstand en de overige minimaregelingen (w.o. het activiteitenfonds, het kindpakket, de voedselbank en de kwijtschelding gemeentelijke belastingen). Aangezien hier sprake is van zgn. open einde regelingen bestaat het risico dat het aantal aanvragen c.q. (de hoogte van) de toekenningen het beschikbare budget in de begroting in enig jaar overschrijdt.	Eind 2023 is door de gemeenteraad het nieuwe Armoedebeleid 2024-2027 vastgesteld. Periodiek monitoren we de uitvoering van dit nieuwe beleid (Bijzondere Bijstand en van de Minimaregelingen). De budgetten Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen worden via de P&C-cyclus kritisch beoordeeld en indien nodig worden voorstellen gedaan tot bijstelling van het budget. De risico's voor de Bijzondere Bijstand en de Minimaregelingen worden op hoofdlijnen ingeschat. We hanteren daarbij een norm van 10 % van 50% van het geraamde budget (Bijzondere Bijstand en Minimaregelingen).	€ 1.200.000	Klasse 1, 10%	€ 120.000
Planschade	Het wijzigen van bestemmingsplannen of het verlenen van een omgevingsvergunning (uitgebreide procedure) brengt het risico met zich dat de gemeente een planschadevergoeding uit moet keren aan belanghebbenden die als gevolg van dat besluit schade lijden. Naast de verschuldigde planschadevergoeding draagt de gemeente ook de kosten voor het inschakelen van een deskundig adviesbureau.	Het risico voor planschade en advieskosten voor externe adviseurs wordt in het geval van particuliere ontwikkelingen al bij de initiatiefnemer neergelegd. Hiermee komt planschade die het gevolg is van een particulier plan niet voor rekening van de gemeente. Voor het overige zullen we het risico op planschade moeten accepteren	€ 20.000	Klasse 4, 70%	€ 14.000
Totaal			€ 115.617.000		€ 18.163.000

Financieel economische uitgangspunten

Financieel technische uitgangspunten

Onderwerp	Uitgangspunt voor 2026
Algemeen	We dekken structurele uitgaven met structurele inkomsten.
Algemeen	Onze ramingen zijn volledig, realistisch en haalbaar.
Algemeen Raming bestaand beleid	Lasten en baten worden op bestaand beleid geraamd, inclusief de besluitvorming van de raad tot en met juli voorafgaand aan de begroting.

Algemeen Raming nieuw beleid	Nieuw of gewijzigd beleid toetsen we aan de financieel beschikbare ruimte. Nieuw beleid op basis van het Bestuursakkoord wordt als zodanig toegelicht.
Aantal inwoners Maashorst	Voor de rekeneenheid voor het aantal inwoners per 1 januari van het begrotingsjaar hanteren we de meest actuele cijfers. Voor de meerjaren-prognose hanteren we bij voorkeur 'De ontwikkelingen van de bevolking in Noord-Brabant, 2023-2040. (Bron:' De Bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant' van Provincie Noord-Brabant).
Aantal woonruimten Maashorst	De rekeneenheid van aantal woonruimten per 1 januari van het begrotingsjaar is op basis van de betalingsspecificatie algemene uitkering april 2025 (woonfunctie, logiesfunctie, uitwonende studenten).
Algemeen uitgangspunt lonen en prijzen	In het begrotingsjaar ramen we op basis van lopende prijzen. Bij de berekening van de jaren daarna houden we deze lijn constant. • Dat doen we omdat het eenvoudiger is om constante prijzen te hanteren. Het eerste jaar hanteren we prijzen conform de lopende loon- en prijsontwikkeling. Voor de jaren daarna houden we de stijging op 0. Deze aanpak geeft minder kans op fouten, is minder bewerkelijk en laat minder ruimte voor uitzonderingen.
Prijsstijging (LPO)	Voor de prijsstijging in 2026 baseren we ons op de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) zoals vastgelegd in het CEP 2025. Hierbij hanteren we de LPO indexering 2026 (2,2%). Daar waar prijsstijgingen contractueel vastgelegd zijn, houden we vast aan die percentages.
Prijsstijging meerjarenbegroting	In de meerjarenbegroting hanteren we constante prijzen.
Personeelskosten	De loonkosten van het gemeentelijk personeel berekenen we op basis van de vastgestelde formatie.
	De ontwikkeling van lonen kent haar eigen dynamiek. We hanteren voor de prognose van de ambtenarenlonen de geldende CAO. Er ligt een nieuw bod met een looptijd tm 31 maart 2027. De verwachting is dat begin juni alle bonden (werkgever en werknemer) hun akkoord hierover geven. Wij hebben vooruitlopend hierop in de kadernota rekening gehouden met deze nieuwe CAO. Concreet stijgen de salarissen per 1 april 2025 met 2%. Op 1 oktober 2025 volgt een stijging van 1,85%. Op 1 juli 2026 volgt een loonstijging van 1,25% en tenslotte op 1 januari 2027 een laatste loonstijging van 1,6%.

Werkkostenregeling	Voor de werkkostenregeling is maximaal het wettelijk toegestane budget beschikbaar van 1,92% over de 1e € 400.000 en daarna 1,18% van de fiscale loonsom.
Onroerendezaakbelasting (voor berekening algemene uitkering)	Voor de waardebepaling van woningen en niet-woningen hanteren we de prognoses van het ministerie van BZK, zoals vermeld in de bevoorschotting van de algemene uitkering.
Onroerendezaakbelasting (voor berekening opbrengst OZB)	De totaalopbrengst wordt voor 2026 verhoogd met de LPO-index 2026 (2,2%). Eventuele extra verhogingen lichten we toe als nieuw beleid in het bestedings- en dekkingsplan.
Tarievenbeleid	Voor de tarieven van rioolheffing en afvalstoffenheffing gaan we uit van 100% kostendekking. Leges bepalen we op basis van begrote en afgesproken kostendekkendheidspercentages
Gronden	Het aantal geraamde m2 grondverkopen is gebaseerd op de actuele en te verwachten afzetprognose voor woningen en bedrijventerreinen, zoals vastgelegd in het MJP2024. De grondprijzen per complex zijn conform het grondprijsbeleid 2025.
Te ontvangen huren	We verwerken de contractueel overeengekomen prijsaanpassingen. Voor de overige ramingen sluiten we aan bij de LPO-index 2026 (2,2% 2026).
Subsidies	Voor de indexering houden we vast aan de LPO index 2026 (2,2%).
Algemene uitkering	We ramen de algemene uitkering uit het Gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2025. De algemene uitkering zien we als vrij besteedbare middelen ter dekking van de voorstellen van college en raad. Wij volgen hierbij de Financiële verhoudingswet. We begroten de middelen uit de algemene uitkering centraal in programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten, tegen lopende prijzen voor het begrotingsjaar en tegen constante prijzen voor de jaren daarna. Alleen in gevallen waarbij actief een decentralisatie-uitkering wordt aangevraagd, worden die middelen ook voor dat doel geoormerkt. Alle overige uitkeringen die we via de algemene uitkering ontvangen, zien we als ‘algemene middelen’ die we als zodanig ook betrekken bij de integrale afweging bij het begrotingstraject. Teams kunnen aanvragen voor decentralisatie-uitkeringen doen door het opstellen van een inhoudelijk plan en onderbouwing van het benodigd budget. Dit plan en budget moeten ze laten vaststellen door het college van burgemeester en wethouders. Na goedkeuring door college worden de middelen overgeheveld naar de decentrale budgetten. Bij feitelijke overheveling van taken en middelen vanuit het Rijk begroten we de hierbij behorende middelen decentraal.

Verbonden partijen	De bijdragen voor verbonden partijen zijn gebaseerd op kadernota's en begrotingen 2026 van de verbonden partijen.
Rente	Voor de berekening van de totale rentekosten tellen we eerst alle betaalde rentebedragen over aangetrokken lang- en kortlopende gelden op. Daarna trekken we daar de terugontvangen rente van derden van af. We berekenen 0,9% rente (was 0,9% in 2024) over onze eigen financieringsmiddelen (renteomslag). We hanteren de rentenotitie van het BBV.
Rente langlopende geldleningen	Voor de toekomstige financieringsbehoefte rekenen we een rentepercentage voor langlopende leningen 25 jaar van 3,0% (was 3,0% in 2025).
Rente grondbedrijf	Vanaf 2016 was in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en moet voor het grondbedrijf ook de rente-omslag gebruikt worden volgens de laatste rentenotitie van de BBV.
Rente voorzieningen	Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan, tenzij voorzieningen op contante waarde zijn gewaardeerd. Voor Maashorst betreft dit momenteel de voorziening begrafenisrechten. Indirect betreft het ook de voorziening pensioenverplichtingen, maar daar is de rente opgenomen in de berekening van Raet/Visma.
Afschrijving	Het afschrijvingsbeleid dat wij hanteren, is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Maashorst (december 2024) Afschrijving start in het jaar volgend op het jaar van gereedkomen of verwerven van het kapitaalgoed.
Overhead	Overhead wordt niet doorbelast. Die rekenen we alleen toe aan grondexploitaties en investeringen. Daar waar sprake is van 'tarieven' berekenen we de overhead extracomptabel (handmatig, na verzameling van alle noodzakelijke informatie)
Vervangingsinvesteringen	In de meerjarenbegroting maken we onderscheid tussen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen. Vervangingsinvesteringen inventariseren en beoordelen we bij de Kadernota. Bij noodzaak tot vervanging nemen we de lasten op in het basisbeeld. We gaan daarbij uit van de inventarisatie van investeringen, zoals opgenomen in het MIP.

Incidentele budgetten	Incidentele budgetten die in het betreffende begrotingsjaar niet zijn ingezet, vallen bij het jaarverslag vrij in het jaarrekeningresultaat. Als het college toch vindt dat het budget beschikbaar moet blijven, dan kunnen we dit opnemen in het raadsvoorstel tot overhevelen van budgetten (december) en eventueel daarna nog melden in het jaarverslag. Daarna volgt besluitvorming door u als raad.
Onvoorzien	De stelpost onvoorziene uitgaven gebruiken we alleen voor het opvangen van incidentele tegenvallers, die onvoorzien, niet uit te stellen en onontkoombaar zijn. De hoogte van de stelpost onvoorziene uitgaven is € 45.000 structureel. Het college kan beschikken over de inzet van de stelpost onvoorzien gedurende het lopende boekjaar. Het college informeert uw raad via de reguliere P&C-cyclus over de inzet.

Baten en lasten per taakveld

Baten en lasten per taakveld

Een goede vergelijkbaarheid van baten en lasten die verbonden zijn aan de verschillende taken van gemeenten is in het belang van de Raad, die dergelijke informatie kan benutten voor sturing op prioriteiten. Daarbij is het van belang dat de informatie van goede kwaliteit is en aansluit op de behoefte van gemeenten. Dit draagt bij aan een grotere transparantie van het proces rond begroting en verantwoording en een grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden.

In artikel 66 van het BBV staat voorgeschreven dat een gemeente een indeling van taakvelden gebruikt voor de uitvoeringsinformatie. Artikel 71 stelt verplicht dat de aanlevering richting het ministerie van BZK en het CBS ook geschiedt volgens deze indeling op basis van taakvelden. In bijlage 1 van de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden staan tenslotte de voorgeschreven taakvelden opgesomd.

	Begrotingsjaar 2026			Begrotingsjaar 2027			Begrotingsjaar 2028			Begrotingsjaar 2029		
Omschrijving taakveld	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.1 Bestuur	3.421.535	43.589	3.377.946	3.381.302	43.589	3.337.713	4.646.197	43.589	4.602.608	3.246.096	43.589	3.202.507
0.2 Burgerzaken	2.125.568	1.372.625	752.943	2.154.501	1.467.712	686.789	2.115.546	1.388.623	726.923	2.115.532	1.388.623	726.909
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.350.006	1.296.787	53.219	1.322.469	1.296.439	26.030	1.300.892	1.296.439	4.453	1.298.827	1.296.439	2.388
0.4 Overhead	27.325.643	123.693	27.201.950	24.902.280	123.693	24.778.587	25.105.301	123.693	24.981.608	24.944.078	123.693	24.820.385
0.5 Treasury	426.162	11.883	414.279	410.367	-189.205	599.572	410.362	21.484	388.878	410.357	61.397	348.960
0.61 OZB woningen	863.523	9.146.195	-8.282.672	861.951	9.382.215	-8.520.264	861.950	9.619.236	-8.757.286	861.950	9.681.256	-8.819.306
0.62 OZB niet-woningen	218.529	8.637.931	-8.419.402	209.718	8.803.931	-8.594.213	209.716	8.968.931	-8.759.215	209.716	8.968.931	-8.759.215
0.63 Parkeerbelasting	49.971	3.311.428	-3.261.457	42.428	3.494.172	-3.451.744	42.427	3.676.915	-3.634.488	42.427	3.859.658	-3.817.231
0.64 Belastingen overig	16.118	223.582	-207.464	16.118	223.582	-207.464	16.118	223.582	-207.464	16.118	223.582	-207.464
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	288.305	138.457.664	-138.169.359	288.305	139.243.241	-138.954.936	288.305	136.983.469	-136.695.164	288.305	139.549.469	-139.261.164
0.8 Overige baten en lasten	3.343.316	1.569.566	1.773.750	4.858.791	1.569.566	3.289.225	5.216.766	1.569.566	3.647.200	5.541.355	1.569.566	3.971.789
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	683.594	0	683.594	683.594	0	683.594	683.594	0	683.594	1.440	0	1.440
0.10 Mutaties reserves	8.637.881	7.383.462	1.254.419	5.173.097	3.527.733	1.645.364	2.340.895	5.008.012	-2.667.117	1.294.990	2.538.720	-1.243.730
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-2.068.460	0	-2.068.460	717.852	0	717.852	-388.374	0	-388.374	2.115.814	0	2.115.814
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.790.983	1.853	4.789.130	4.827.569	1.853	4.825.716	4.827.569	1.853	4.825.716	4.827.569	1.853	4.825.716
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.328.467	91.395	2.237.072	2.321.592	91.366	2.230.226	2.326.354	91.336	2.235.018	2.327.040	91.307	2.235.733
2.1 Verkeer en vervoer	9.012.191	1.362.775	7.649.416	9.226.446	1.364.429	7.862.017	9.470.596	1.367.645	8.102.951	9.717.134	1.371.155	8.345.979
2.2 Parkeren	1.786.495	31.222	1.755.273	1.802.847	31.222	1.771.625	1.873.466	31.222	1.842.244	1.869.617	31.222	1.838.395
2.5 Openbaar vervoer	179.523	5.479	174.044	164.633	5.479	159.154	164.584	5.479	159.105	164.536	5.479	159.057
3.1 Economische ontwikkeling	1.547.121	869	1.546.252	1.546.937	869	1.546.068	1.546.752	869	1.545.883	1.546.568	869	1.545.699
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	43.551	3.734.581	-3.691.030	44.049	2.692.159	-2.648.110	44.868	376.076	-331.208	45.702	199.327	-153.625
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	236.850	335.059	-98.209	236.981	335.059	-98.078	237.269	335.059	-97.790	237.551	335.059	-97.508
3.4 Economische promotie	1.273.128	1.136.943	136.185	1.094.366	1.042.821	51.545	1.094.702	1.128.699	-33.997	1.094.990	1.208.896	-113.906
4.2 Onderwijshuisvesting	3.160.999	0	3.160.999	3.255.845	0	3.255.845	3.216.934	0	3.216.934	3.183.853	0	3.183.853
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.512.932	1.283.839	2.229.093	3.512.932	1.283.839	2.229.093	3.512.932	1.283.839	2.229.093	3.512.932	1.283.839	2.229.093
5.1 Sportbeleid en activering	1.273.937	462.741	811.196	1.260.542	450.731	809.811	1.260.542	450.731	809.811	1.260.542	450.731	809.811
5.2 Sportaccommodaties	4.743.275	1.181.705	3.561.570	4.722.253	1.181.682	3.540.571	4.750.290	1.181.682	3.568.608	4.703.245	1.181.682	3.521.563
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.926.362	681.462	3.244.900	3.701.095	681.462	3.019.633	3.649.154	681.462	2.967.692	3.648.888	681.462	2.967.426
5.4 Musea	657.126	0	657.126	669.126	0	669.126	669.126	0	669.126	669.126	0	669.126
5.5 Cultureel erfgoed	160.953	6.326	154.627	160.953	6.326	154.627	160.953	6.326	154.627	160.953	6.326	154.627
5.6 Media	2.333.041	416.114	1.916.927	2.157.660	416.114	1.741.546	2.157.280	416.114	1.741.166	2.156.899	416.114	1.740.785

	Begrotingsjaar 2026			Begrotingsjaar 2027			Begrotingsjaar 2028			Begrotingsjaar 2029		
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	11.424.880	351.259	11.073.621	11.358.184	351.259	11.006.925	11.357.811	351.259	11.006.552	11.457.636	351.259	11.106.377
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	11.613.843	1.597.428	10.016.415	10.992.168	1.455.539	9.536.629	10.969.258	1.475.224	9.494.034	10.925.102	1.475.224	9.449.878
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1.590.279	0	1.590.279	1.587.820	0	1.587.820	1.587.819	0	1.587.819	1.587.819	0	1.587.819
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.917.882	0	1.917.882	1.914.432	0	1.914.432	1.914.434	0	1.914.434	1.914.434	0	1.914.434
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	146.244	0	146.244	144.433	0	144.433	144.432	0	144.432	144.432	0	144.432
6.3 Inkomensregelingen	21.767.166	18.616.573	3.150.593	21.675.283	18.566.573	3.108.710	21.675.280	18.566.573	3.108.707	21.675.280	18.566.573	3.108.707
6.4 WSW en beschut werk	10.278.375	0	10.278.375	9.575.883	0	9.575.883	9.459.288	0	9.459.288	9.461.329	0	9.461.329
6.5 Arbeidsparticipatie	3.363.739	0	3.363.739	3.402.372	0	3.402.372	3.438.665	0	3.438.665	3.445.458	0	3.445.458
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.012.187	115.011	2.897.176	3.034.964	111.793	2.923.171	3.060.855	108.447	2.952.408	3.060.855	108.447	2.952.408
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	6.912.753	516.479	6.396.274	7.153.753	516.479	6.637.274	7.388.753	516.479	6.872.274	7.388.753	516.479	6.872.274
6.712 Begeleiding (Wmo)	6.696.043	0	6.696.043	6.696.043	0	6.696.043	6.696.043	0	6.696.043	6.696.043	0	6.696.043
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.671.317	0	1.671.317	1.671.317	0	1.671.317	1.671.317	0	1.671.317	1.671.317	0	1.671.317
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	13.629	0	13.629	11.571	0	11.571	11.571	0	11.571	11.571	0	11.571
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	30.636	0	30.636	27.584	0	27.584	27.584	0	27.584	27.584	0	27.584
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	11.143.335	0	11.143.335	11.140.283	0	11.140.283	10.941.283	763.000	10.178.283	10.940.283	764.000	10.176.283
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	1.270.519	0	1.270.519	1.267.467	0	1.267.467	1.267.467	0	1.267.467	1.267.467	0	1.267.467
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	35.820	0	35.820	32.768	0	32.768	32.768	0	32.768	32.768	0	32.768
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	5.271.373	0	5.271.373	5.268.321	0	5.268.321	5.268.321	0	5.268.321	5.268.321	0	5.268.321
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.268.493	0	1.268.493	1.265.441	0	1.265.441	1.265.441	0	1.265.441	1.265.441	0	1.265.441
6.791 PGB Wmo	717.153	0	717.153	700.744	0	700.744	695.744	0	695.744	695.744	0	695.744
6.792 PGB Jeugd	467.405	0	467.405	465.996	0	465.996	465.996	0	465.996	465.996	0	465.996
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	966.606	1.431.330	-464.724	431.606	1.431.330	-999.724	431.606	1.431.330	-999.724	-181.821	0	-181.821
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	26.792	0	26.792	26.792	0	26.792	26.792	0	26.792	26.792	0	26.792
6.821 Jeugdbescherming	1.217.069	0	1.217.069	1.217.069	0	1.217.069	1.217.069	0	1.217.069	1.217.069	0	1.217.069
6.822 Jeugdreclassering	98.821	0	98.821	98.821	0	98.821	98.821	0	98.821	98.821	0	98.821
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	1.442.486	0	1.442.486	1.440.027	0	1.440.027	1.440.026	0	1.440.026	1.440.026	0	1.440.026
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.440.239	0	1.440.239	1.406.242	0	1.406.242	1.367.113	0	1.367.113	1.367.113	0	1.367.113
7.1 Volksgezondheid	3.588.063	245.092	3.342.971	3.578.246	235.275	3.342.971	3.578.246	235.275	3.342.971	3.578.246	235.275	3.342.971
7.2 Riolering	6.350.665	6.919.906	-569.241	6.380.146	6.950.239	-570.093	6.378.691	6.950.205	-571.514	6.377.413	6.950.197	-572.784
7.3 Afval	8.443.095	8.962.986	-519.891	8.422.472	8.942.926	-520.454	8.421.490	8.942.866	-521.376	8.420.625	8.942.806	-522.181
7.4 Milieubeheer	5.662.934	1.063.919	4.599.015	5.462.934	1.063.919	4.399.015	5.462.934	1.063.919	4.399.015	5.287.934	1.063.919	4.224.015

	Begrotingsjaar 2026			Begrotingsjaar 2027			Begrotingsjaar 2028			Begrotingsjaar 2029		
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	408.752	286.515	122.237	411.003	286.515	124.488	407.562	286.515	121.047	404.318	286.515	117.803
8.1 Ruimte en leefomgeving	4.620.376	1.196.023	3.424.353	4.441.693	1.285.023	3.156.670	4.431.505	1.196.023	3.235.482	4.431.305	1.196.023	3.235.282
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	435.623	673.509	-237.886	432.646	442.147	-9.501	432.683	13.088	419.595	320.108	5.258	314.850
8.3 Wonen en bouwen	3.550.675	2.227.094	1.323.581	3.560.967	2.214.994	1.345.973	3.549.394	2.214.994	1.334.400	3.541.481	2.214.994	1.326.487
Totaal taakvelden	**226.513.892**	**226.513.892**	**0**	**222.426.090**	**222.426.090**	**0**	**220.397.128**	**220.397.128**	**0**	**219.247.213**	**219.247.213**	**0**

Verdelingsprincipe baten en lasten per taakveld

De gemeente Maashorst kent in de begroting een onderverdeling naar programma's en Maashorst taakvelden.
De Maashorst taakvelden betreft in enkele gevallen een clustering van BBV taakvelden. Deze indeling is in de financiële administratie eveneens vastgelegd.
In de administratie zijn op een gedetailleerder niveau ook alle posten opgenomen op grootboekrekeningen.
Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:
• Elke grootboekrekening is gekoppeld aan één programma en één Maashorst taakveld.
• Elke grootboekrekening is gekoppeld aan één van de voorgeschreven taakvelden zoals die bij ministeriële regeling zijn vastgesteld (artikel 66 BBV).
Leidraad voor de koppeling aan taakvelden is het Iv3-informatievoorschrift van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe (cijfers 2025) op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

Omschrijving taakveld en programma	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
Programma 1 Veiligheid			
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.790.983	1.853	4.789.130
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.328.467	91.395	2.237.072
Totaal programma 1 Veiligheid	**7.119.450**	**93.248**	**7.026.202**
2 Verkeer en vervoer			
0.10 Mutaties reserves	3.099.678	3.417.871	-318.193
2.1 Verkeer en vervoer	9.012.191	1.362.775	7.649.416
2.2 Parkeren	1.786.495	31.222	1.755.273
2.5 Openbaar vervoer	179.523	5.479	174.044
Totaal programma 2 Verkeer en vervoer	**14.077.887**	**4.817.347**	**9.260.540**
3 Economie en toerisme			
0.10 Mutaties reserves	3.867.165	177.689	3.689.476
3.1 Economische ontwikkeling	1.547.121	869	1.546.252
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	43.551	3.734.581	-3.691.030
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	236.850	335.059	-98.209
3.4 Economische promotie	1.273.128	1.136.943	136.185
Totaal programma 3 Economie en toerisme	**6.967.815**	**5.385.141**	**1.582.674**
4 Onderwijs			
0.10 Mutaties reserves	0	186.143	-186.143
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3.160.999		3.160.999
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.512.932	1.283.839	2.229.093
Totaal programma 4 Onderwijs	**6.673.931**	**1.469.982**	**5.203.949**
5 Sport, cultuur, recreatie en natuur			
0.10 Mutaties reserves	17.000	482.364	-465.364
5.1 Sportbeleid en activering	1.273.937	462.741	811.196
5.2 Sportaccommodaties	4.743.275	1.181.705	3.561.570
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.926.362	681.462	3.244.900
5.4 Musea	657.126		657.126
5.5 Cultureel erfgoed	160.953	6.326	154.627
5.6 Media	2.333.041	416.114	1.916.927
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	11.424.880	351.259	11.073.621
Totaal programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur	**24.536.574**	**3.581.971**	**20.954.603**
6 Sociaal Domein			
0.10 Mutaties reserves	817.903	548.041	269.862
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	11.613.843	1.597.428	10.016.415
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1.590.279		1.590.279
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.917.882		1.917.882
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	146.244		146.244
6.3 Inkomensregelingen	21.767.166	18.616.573	3.150.593
6.4 WSW en beschut werk	10.278.375		10.278.375
6.5 Arbeidsparticipatie	3.363.739		3.363.739
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	3.012.187	115.011	2.897.176
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	6.912.753	516.479	6.396.274
6.712 Begeleiding (Wmo)	6.696.043		6.696.043
6.713 Dagbesteding (Wmo)	1.671.317		1.671.317
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	13.629		13.629
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	30.636		30.636

Omschrijving taakveld en programma	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	11.143.335	0	11.143.335
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	1.270.519		1.270.519
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	35.820		35.820
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	5.271.373		5.271.373
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	1.268.493		1.268.493
6.791 PGB Wmo	717.153		717.153
6.792 PGB Jeugd	467.405		467.405
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	966.606	1.431.330	-464.724
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	26.792		26.792
6.821 Jeugdbescherming	1.217.069		1.217.069
6.822 Jeugdreclassering	98.821		98.821
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	1.442.486		1.442.486
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.440.239		1.440.239
Totaal programma 6 Sociaal domein	**95.198.107**	**22.824.862**	**72.373.245**
7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid			
0.10 Mutaties reserves	0	12.915	-12.915
7.1 Volksgezondheid	3.588.063	245.092	3.342.971
7.2 Riolering	6.350.665	6.919.906	-569.241
7.3 Afval	8.443.095	8.962.986	-519.891
7.4 Milieubeheer	5.662.934	1.063.919	4.599.015
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	408.752	286.515	122.237
Totaal programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	**24.453.509**	**17.491.333**	**6.962.176**
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
0.10 Mutaties reserves	836.135	819.814	16.321
8.1 Ruimte en leefomgeving	4.620.376	1.196.023	3.424.353
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	435.623	673.509	-237.886
8.3 Wonen en bouwen	3.550.675	2.227.094	1.323.581
Totaal programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**9.442.809**	**4.916.440**	**4.526.369**
9 Bestuur en dienstverlening			
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.1 Bestuur	3.421.535	43.589	3.377.946
0.2 Burgerzaken	2.125.568	1.372.625	752.943
Totaal programma 9 Bestuur en dienstverlening	**5.547.103**	**1.416.214**	**4.130.889**
10 Bedrijfsvoering en inkomsten			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.350.006	1.296.787	53.219
0.4 Overhead	27.325.643	123.693	27.201.950
0.5 Treasury	426.162	11.883	414.279
0.61 OZB woningen	863.523	9.146.195	-8.282.672
0.62 OZB niet-woningen	218.529	8.637.931	-8.419.402
0.63 Parkeerbelasting	49.971	3.311.428	-3.261.457
0.64 Belastingen overig	16.118	223.582	-207.464
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	288.305	138.457.664	-138.169.359
0.8 Overige baten en lasten	3.343.316	1.569.566	1.773.750
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	683.594		683.594
0.10 Mutaties reserves	0	1.738.625	-1.738.625
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-2.068.460	0	-2.068.460
Totaal programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten	**32.496.707**	**164.517.354**	**-132.020.647**
Totaal generaal	**226.513.892**	**226.513.892**	**0**

Reserves incl. beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor reserves is vastgelegd in het BBV. Er is een wezenlijk verschil tussen reserves en voorzieningen. Reserves behoren tot het eigen vermogen en voorzieningen tot het vreemd vermogen. Met andere woorden; aan voorzieningen kleeft een verplichting. De aanwending van reserves is vrijblijvender, omdat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending.

Jaarlijks kijken we kritisch, als onderdeel van de 2e bestuursrapportage, naar nut en noodzaak van onze reserves. Onderstaand een overzicht van de begrote mutaties.

Reserve nummer	Naam reserve	Programma	Saldo 1-1-2026	Storting 2026	Onttrekking 2026	Saldo 1-1-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 1-1-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 1-1-2029	Storting 2029	Onttrekking 2029	Saldo 1-1-2030
101000	Algemene reserve	Divers	71.423.615	0	888.000	70.535.615	0	250.000	70.285.615	0	1.650.000	68.635.615	0	0	68.635.615
101001	Algemene reserve grondexploitatie	3 en 8	10.139.294	4.473.090	1.668.996	12.943.388	3.288.306	1.782.749	14.448.945	454.164	1.601.574	13.301.535	269.585	764.581	12.806.539
Algemene reserves			**81.562.909**	**4.473.090**	**2.556.996**	**83.479.003**	**3.288.306**	**2.032.749**	**84.734.560**	**454.164**	**3.251.574**	**81.937.150**	**269.585**	**764.581**	**81.442.154**
103101	Dekking kapitaallasten t/m 2016	Divers	4.412.724	0	513.086	3.899.638	0	180.033	3.719.605	0	181.593	3.538.012	0	183.176	3.354.836
103102	Dekking kapitaallasten 2017-2019	Divers	5.191.230	428.086	221.238	5.398.078	256.723	221.238	5.433.563	0	226.988	5.206.575	0	224.287	4.982.288
103103	Dekking kapitaallasten 2020 e.v.	Divers	3.537.771	2.222.611	86.888	5.673.494	0	120.993	5.552.501	446.165	120.993	5.877.673	446.165	143.493	6.180.345
103104	DKU Centrumplan Zeeland	2	871.009	0	24.195	846.814	0	24.195	822.619	0	24.195	798.424	0	24.195	774.229
103105	DKU Rotonde Peelweg/Langenboomseweg	2	257.492	0	10.300	247.192	0	10.300	236.892	0	10.300	226.592	0	10.300	216.292
103106	DKU Centrumplan Schaijk	2	393.999	0	11.761	382.238	0	11.761	370.477	0	11.761	358.716	0	11.761	346.955
103107	DKU Nieuwbouw Den Omgang	4	146.921	0	7.535	139.386	0	7.535	131.851	0	7.535	124.316	0	7.535	116.781
103108	DKU Nieuwbouw De Regenboog	4	357.951	0	15.560	342.391	0	15.560	326.831	0	15.560	311.271	0	15.560	295.711
103109	DKU Kindcentrum Zeeland	4	4.304.635	0	149.294	4.155.341	0	149.294	4.006.047	0	149.294	3.856.753	0	149.294	3.707.459
103110	DKU Frisse Scholen Oventje	4	5.775	0	963	4.812	0	963	3.849	0	963	2.886	0	963	1.923
103111	DKU Frisse Scholen Kreek'l	4	44.557	0	7.427	37.130	0	7.427	29.703	0	7.427	22.276	0	7.427	14.849
103112	DKU Frisse Scholen Vlinder	4	32.179	0	5.364	26.815	0	5.364	21.451	0	5.364	16.087	0	5.364	10.723
103113	DKU Herontwikkeling DAW	5	1.130.664	0	41.808	1.088.856	0	41.808	1.047.048	0	41.808	1.005.240	0	41.808	963.432
103114	DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	5	54.050	0	2.350	51.700	0	2.350	49.350	0	2.350	47.000	0	2.350	44.650
103115	DKU EVZ Munse Wetering	5	138.261	0	6.011	132.250	0	6.011	126.239	0	6.011	120.228	0	6.011	114.217
103116	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	302.494	0	7.502	294.992	0	7.502	287.490	0	7.502	279.988	0	7.502	272.486
103117	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	8	124.543	0	5.661	118.882	0	5.661	113.221	0	5.661	107.560	0	5.661	101.899
103118	DKU Verbouwing gemeentehuis 2012	10	24.508	0	0	24.508	0	0	24.508	0	0	24.508	0	0	24.508
Reserves voor dekking kapitaallasten			**21.330.763**	**2.650.697**	**1.116.943**	**22.864.517**	**256.723**	**817.995**	**22.303.245**	**446.165**	**825.305**	**21.924.105**	**446.165**	**846.687**	**21.523.583**

Reserve	Naam reserve	Programma	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo
102001	Reserve Doorontwikkeling maatschappelijke locaties	6	228.485	0	0	228.485	0	0	228.485	0	0	228.485	0	0	228.485
102003	Reserve Parkeerfonds	2	5.373.600	448.981	1.397.778	4.424.803	435.331	437.349	4.422.785	435.860	745.133	4.113.512	435.535	741.452	3.807.595
102004	Reserve Arbeidsmarktbeleid Uden	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102005	Reserve Buitengebied in ontwikkeling 2010	5	509.500	0	0	509.500	0	0	509.500	0	0	509.500	0	0	509.500
102006	Reserve Landschapsfonds	5	646.183	165.210	0	811.393	203.834	0	1.015.227	104.803	0	1.120.030	61.705	0	1.181.735
102007	Reserve Leefbaarheid	6	173.070	0	0	173.070	0	0	173.070	0	0	173.070	0	0	173.070
102008	Reserve Bovenwijkse infrastructuur grondbedrijf	3 en 8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	5	3.951.294	65.000	1.763.486	2.252.808	154.000	239.640	2.167.168	65.000	186.000	2.046.168	65.000	186.000	1.925.168
102010	Reserve bestemde budgetten	Divers	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
102011	Reserve Openbare verlichting	2	74.775	0	0	74.775	0	0	74.775	0	0	74.775	0	0	74.775
102013	Reserve Bomen	5	113.523	0	0	113.523	0	0	113.523	0	0	113.523	0	0	113.523
102014	Reserve Groen	5	963.243	17.000	13.259	966.984	17.000	0	983.984	17.000	0	1.000.984	17.000	0	1.017.984
102015	Reserve Bossen	5	166.007	0	0	166.007	0	0	166.007	0	0	166.007	0	0	166.007
102016	Reserve Afvalstoffenheffing	7	326.315	0	0	326.315	0	0	326.315	0	0	326.315	0	0	326.315
102017	Reserve egalisatie rioolheffing	7	63.123	0	0	63.123	0	0	63.123	0	0	63.123	0	0	63.123
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	6	2.533.417	817.903	535.000	2.816.320	817.903	0	3.634.223	817.903	0	4.452.126	0	0	4.452.126
Bestemmingsreserves overige			**15.122.537**	**1.514.094**	**3.709.523**	**12.927.108**	**1.628.068**	**676.989**	**13.878.187**	**1.440.566**	**931.133**	**14.387.620**	**579.240**	**927.452**	**14.039.408**
Totaal Reserves			**118.016.208**	**8.637.881**	**7.383.462**	**119.270.627**	**5.173.097**	**3.527.733**	**120.915.991**	**2.340.895**	**5.008.012**	**118.248.874**	**1.294.990**	**2.538.720**	**117.005.144**

Specificatie aanwendingen en stortingen reserves

Volgens artikel 23 van de BBV is het verplicht om in de begroting een overzicht te presenteren van de per jaar beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In onderstaand overzicht worden alle mutaties gespecificeerd met in de tabel een onderscheid tussen incidentele en structurele mutaties.

Aanwending van reserves

Reserve nummer	Naam reserve	Programma	2026	2027	2028	2029	Structureel/ Incidenteel	Toelichting
101000	Algemene reserve	10	4.000	0	0	0	Incidenteel	Diverse overige aanwendingen (< 50.000)
101000	Algemene reserve	10	134.000	0	0	0	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2023
101000	Algemene reserve	10	750.000	250.000	250.000	0	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld programmabegroting 2025
101000	Algemene reserve	10	0	0	1.400.000	0	Incidenteel	Dekking incidenteel beeld Kadernota 2026
101001	Algemene reserve grondexploitatie	3 en 8	356.632	342.761	349.617	237.876	Incidenteel	T.b.v. aanvulling voorziening exploitatienadelen
101001	Algemene reserve grondexploitatie	8	65.000	154.000	65.000	65.000	Incidenteel	Doorstorting naar Reserve Bovenswijkse voorzieningen (fondsbijdragen)
101001	Algemene reserve grondexploitatie	8	165.210	203.834	104.803	61.705	Incidenteel	Doorstorting naar Reserve Landschapsinvesteringsregeling
101001	Algemene reserve grondexploitatie	8	400.000	400.000	400.000	400.000	Incidenteel	Dekking niet te verhalen plankosten en opstartkosten AOK
101001	Algemene reserve grondexploitatie	10	682.154	682.154	682.154	0	Incidenteel	Dekking af te dragen Vennootschapsbelasting
Algemene reserves			**2.556.996**	**2.032.749**	**3.251.574**	**764.581**		
103101	Dekking kapitaallasten	Divers	513.086	180.033	181.593	183.176	Structureel	Betreft onttrekking uit diverse reserves dekking kapitaallasten ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten.
103102	Dekking kapitaallasten vanaf 2017	Divers	221.238	221.238	226.988	224.287	Structureel	
103103	Dekking kapitaallasten vanaf 2020	Divers	86.888	120.993	120.993	143.493	Structureel	
103104	DKU Centrumplan Zeeland	2	24.195	24.195	24.195	24.195	Structureel	
103105	DKU Rotonde Peelweg/Langenboomseweg	2	10.300	10.300	10.300	10.300	Structureel	
103106	DKU Centrumplan Schaijk	2	11.761	11.761	11.761	11.761	Structureel	
103107	DKU Nieuwbouw Den Omgang	4	7.535	7.535	7.535	7.535	Structureel	
103108	DKU Nieuwbouw De Regenboog	4	15.560	15.560	15.560	15.560	Structureel	
103109	DKU Kindcentrum Zeeland	4	149.294	149.294	149.294	149.294	Structureel	
103110	DKU Frisse Scholen Oventje	4	963	963	963	963	Structureel	
103111	DKU Frisse Scholen Kreek'l	4	7.427	7.427	7.427	7.427	Structureel	
103112	DKU Frisse Scholen Vlinder	4	5.364	5.364	5.364	5.364	Structureel	
103113	DKU Herontwikkeling DAW	5	41.808	41.808	41.808	41.808	Structureel	
103114	DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	5	2.350	2.350	2.350	2.350	Structureel	
103115	DKU EVZ Munse Wetering	5	6.011	6.011	6.011	6.011	Structureel	
103116	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	7.502	7.502	7.502	7.502	Structureel	
103117	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	8	5.661	5.661	5.661	5.661	Structureel	
Reserves voor dekking kapitaallasten			**1.116.943**	**817.995**	**825.305**	**846.687**		
102003	Reserve Parkeerfonds	2	412.567	408.266	478.968	475.287	Structureel	Reserve dient ter egalisatie van de parkeerexploitatie en wordt gevoegd vanuit de structurele parkeerinkomsten.
102003	Reserve Parkeerfonds	2	985.211	29.083	266.165	266.165	Incidenteel	Dekking voor diverse projecten/investeringen. Bedrag wordt gestort in reserve dekking kapitaallasten, zodra die investeringen gevoteerd en gerealiseerd worden.

Aanwending van reserves

102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	2 en 5	1.763.486	239.640	186.000	186.000	Incidenteel	Dekking voor diverse projecten/investeringen. Bedrag wordt gestort in reserve dekking kapitaallasten, zodra die investeringen gevoteerd en gerealiseerd worden.
102014	Reserve Groen	5	13.259	0	0	0	Incidenteel	Dekking voor diverse projecten/investeringen.
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	6	535.000	0	0	0	Incidenteel	Dekking project Lokale ontwikkelagenda beschermd wonen
Bestemmingsreserves overige			**3.709.523**	**676.989**	**931.133**	**927.452**		
Totaal			***7.383.462***	***3.527.733***	***5.008.012***	***2.538.720***		

Stortingen in reserves

Reserve nummer	Naam reserve	Programma	2026	2027	2028	2029	Structureel/ Incidenteel	Toelichting
101001	Algemene reserve grondexploitatie	3	27.181	27.021	26.737	26.305	Incidenteel	Diverse overige aanwendingen (< 50.000)
101001	Algemene reserve grondexploitatie	8	65.000	154.000	65.000	65.000	Incidenteel	Storting vanuit anterieure overeenkomsten
101001	Algemene reserve grondexploitatie	3 en 8	4.380.909	3.107.285	362.427	178.280	Incidenteel	Winstnemingen grondbedrijf
Algemene reserves			**4.473.090**	**3.288.306**	**454.164**	**269.585**		
103102	Dekking kapitaallasten 2017-2019	Divers	428.086	256.723	0	0	Incidenteel	Storting in reserve dekking kapitaallasten vanuit overige reserves ter dekking toekomstige afschrijvingslasten
103103	Dekking kapitaallasten 2020 e.v.	Divers	2.222.611	0	446.165	446.165	Incidenteel	Storting in reserve dekking kapitaallasten vanuit overige reserves ter dekking toekomstige afschrijvingslasten
Reserves voor dekking kapitaallasten			**2.650.697**	**256.723**	**446.165**	**446.165**		
102003	Reserve Parkeerfonds	2	448.981	435.331	435.860	435.535	Structureel	Voeding vanuit parkeerexploitatie (opbrengsten) ter egalisatie kosten en dekking projecten/investeringen openbaar parkeren.
102006	Reserve Landschapsfonds	8	165.210	203.834	104.803	61.705	Incidenteel	Storting vanuit algemene reserve grondexploitaties (bijdrage vanuit grondexploitaties)
102009	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	5	65.000	154.000	65.000	65.000	Incidenteel	Storting vanuit algemene reserve grondexploitaties (o.b.v. m2 verkopen)
102014	Reserve Groen	5	17.000	17.000	17.000	17.000	Incidenteel	Dekking projecten groen
102019	Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	6	817.903	817.903	817.903		Incidenteel	Van de gemeente Oss wordt t/m 2028 jaarlijks 818K ontvangen om de lokale basis Beschermd Wonen op orde te brengen. Deze middelen worden in een reserve gestort om uitgaven mee te dekken.
Bestemmingsreserves overige			**1.514.094**	**1.628.068**	**1.440.566**	**579.240**		
Totaal			***8.637.881***	***5.173.097***	***2.340.895***	***1.294.990***		

Voorzieningen

Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor voorzieningen is vastgelegd in het BBV. Er is een wezenlijk verschil tussen reserves en voorzieningen. Reserves behoren tot het eigen vermogen en voorzieningen tot het vreemd vermogen. Met andere woorden; aan voorzieningen kleeft een verplichting. De aanwending van reserves is vrijblijvender, omdat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending.

Jaarlijks kijken we kritisch, als onderdeel van de 2e bestuursrapportage, naar nut en noodzaak van onze voorzieningen. Onderstaand een overzicht van de begrote mutaties.

Voorziening nummer	Naam voorziening	Saldo 1-1-2026	Storting 2026	Onttrekking 2026	Saldo 1-1-2027	Storting 2027	Onttrekking 2027	Saldo 1-1-2028	Storting 2028	Onttrekking 2028	Saldo 1-1-2029	Storting 2029	Onttrekking 2029	Saldo 1-1-2030
Voorzieningen aan de passivazijde van de balans														
101.002	Voorziening Wachtgeld bestuur en personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
101.003	Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders	5.662.475	67.892	135.000	5.595.367	67.892	135.000	5.528.259	67.892	135.000	5.461.151	67.892	135.000	5.394.043
400.000	Voorziening Bovenwettelijk verlofsparen	671.107	178.335	0	849.442	178.335	0	1.027.777	178.335	0	1.206.112	178.335	0	1.384.447
400.001	Voorziening Regeling vervroegd uittreden	207.309	0	0	207.309	0	0	207.309	0	0	207.309	0	0	207.309
400.002	Voorziening Bovenwettelijk verlof	767.770	0	0	767.770	0	0	767.770	0	0	767.770	0	0	767.770
8.202.001	Voorziening Gerealiseerde complexen (VGC)	428.131	0	0	428.131	0	0	428.131	0	0	428.131	0	0	428.131
8.202.003	Voorziening exploitatierisico's	450.222	0	0	450.222	0	0	450.222	0	0	450.222	0	0	450.222
303100	Voorziening Onderhoud gebouwen Maashorst	4.358.277	962.228	1.115.506	4.204.999	962.228	1.350.361	3.816.866	962.228	1.354.354	3.424.740	962.228	1.233.593	3.153.375
2.103.001	Voorziening Groot onderhoud wegen Uden	219.183	0	219.183	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2103025	Voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst	1.334.657	1.664.216	1.688.816	1.310.057	1.664.216	2.049.689	924.584	1.664.216	1.752.425	836.375	1.664.216	1.762.220	738.371
2103410	Voorziening Onderhoud civiele kunstwerken Maashorst	25.579	53.143	60.357	18.365	53.143	69.053	2.455	53.143	53.708	1.890	53.143	34.271	20.762
2.103.501	Voorziening Verkeer en parkeren Landerd	4.946	0	0	4.946	0	0	4.946	0	0	4.946	0	0	4.946
7.203.002	Voorziening Spaarvoorziening riolering	8.189.810	773.929	4.757.308	4.206.431	957.656	1.590.980	3.573.107	1.115.869	104.113	4.584.863	1.115.869	3.180.000	2.520.732
4.304.001	Voorziening Legaat van Cooth	28.306	0	0	28.306	0	0	28.306	0	0	28.306	0	0	28.306
7.203.001	Voorziening Egalisatie Riolering	2.372.899	642.266	593.536	2.421.629	499.940	625.376	2.296.193	281.799	628.161	1.949.831	284.027	631.101	1.602.757
7.303.001	Voorziening Afvalstoffenheffing	1.351.071	1.510.643	1.617.890	1.243.824	1.510.850	1.599.337	1.155.337	1.510.219	1.602.096	1.063.460	1.509.860	1.604.984	968.336
7.503.001	Voorziening Afkoop onderhoud begraafplaats	784.276	30.856	108.500	706.632	27.270	108.500	625.402	23.982	108.500	540.884	20.916	108.500	453.300

Voorziening	Naam voorziening	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo	Storting	Onttrekking	Saldo
Subtotaal voorzieningen passivazijde balans		**26.856.017**	**5.883.508**	**10.296.096**	**22.443.429**	**5.921.530**	**7.528.296**	**20.836.663**	**5.857.683**	**5.738.357**	**20.955.989**	**5.856.486**	**8.689.669**	**18.122.806**
Voorzieningen aan de activazijde van de balans														
641.001	Voorziening dubieuze debiteuren	43.310	0	0	43.310	0	0	43.310	0	0	43.310	0	0	43.310
611.001	Voorziening dubieuze debiteuren Bsob	258.118	0	0	258.118	0	0	258.118	0	0	258.118	0	0	258.118
6.301.001	Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	985.952	0	0	985.952	0	0	985.952	0	0	985.952	0	0	985.952
5.301.001	Voorziening afwaardering deelneming Markant	226.890	0	0	226.890	0	0	226.890	0	0	226.890	0	0	226.890
8.202.002	Voorziening herwaardering (VH)	1.580.346	0	0	1.580.346	0	0	1.580.346	0	0	1.580.346	0	0	1.580.346
8.202.003	Voorziening exploitatierisico's	17.381.324	356.632	0	17.737.956	342.761	0	18.080.717	349.617	0	18.430.334	237.876	0	18.668.210
Subtotaal voorzieningen activazijde balans		**20.475.940**	**356.632**	**0**	**20.832.572**	**342.761**	**0**	**21.175.333**	**349.617**	**0**	**21.524.950**	**237.876**	**0**	**21.762.826**
Totaal voorzieningen		**47.331.957**	**6.240.140**	**10.296.096**	**43.276.001**	**6.264.291**	**7.528.296**	**42.011.996**	**6.207.300**	**5.738.357**	**42.480.939**	**6.094.362**	**8.689.669**	**39.885.632**

Onderhanden werken (inclusief MIP) en nieuwe investeringen 2026

In onderstaand overzicht presenteren we alle nog lopende investeringen, en alle investeringen die voortvloeien uit ons Meerjarig InvesteringsProgramma (MIP). Bij de lopende investeringen kijken we altijd kritisch naar realiteitswaarde van de planning en wenselijkheid van investeringen. Bij de in latere jaren geplande investeringen hebben we eveneens gekeken of uitvoering dan noodzakelijk/wenselijk is, en of dat realistisch is gelet op de werkvoorraad. Er is financieel rekening gehouden met de lasten die hier mee samenhangen.

Investeringen in het begrotingsjaar 2026

In de programmabegroting 2026 worden de investeringen uit de jaarschijf 2026 beschikbaar gesteld. De herkomst van die investeringen is verschillend:

1. Investeringen 2026 die al eerder waren opgenomen in het MIP via eerdere begrotingen.
2. Vervangingsinvesteringen in 2026. Deze zijn meestal ook al opgenomen in het MIP van eerdere begrotingen maar worden jaarlijks geactualiseerd bij de Kadernota. In de Kadernota 2026 zijn de financiële effecten daarvan gemeld.
3. Nieuwe investeringen 2026. Dit betreft nieuwe investeringen 2026 die zijn opgenomen in de vastgestelde Kadernota 2026. Voor deze nieuwe investeringen geldt dat hierover vanaf de eerstvolgende P&C-stukken gerapporteerd wordt via de voortgangsrapportages (> 1 miljoen).

Het betreft voor 2026 de volgende nieuwe investeringen:

Programma	Omschrijving investering	Investeringsbedrag
2	Bogerd rehabilitatie (ophoging krediet)	€ 241.000
2	Brouwerspad rehabilitatie (ophoging krediet)	€ 105.000
2	Vlasroot rehabilitatie (ophoging krediet)	€ 317.000
2	Armaturen vervanging	€ 380.000
5	MJIP Inventaris	€ 64.000
5	Recreatieve voorzieningen vervanging	€ 100.000
5	Bomen vervanging (ophoging krediet)	€ 59.500
5	Beplanting vervanging (ophoging krediet)	€ 13.800
5	Gas vervanging (ophoging krediet)	€ 40.750
7	Smalle paden begraafplaats	€ 66.000

Naast deze nieuwe investeringen zijn ook een fors aantal investeringen (deels) vervallen of verschoven in tijd. Voor een actueel overzicht van de huidige geraamde investeringen wordt verwezen naar onderstaande overzichten (overzicht onderhanden werken investeringen t/m 2025 en overzicht nieuwe investeringen 2026-2029).

Totaaloverzicht verloop onderhanden werken en meerjareninvesteringsprogramma

Omschrijving (toelichting)

Deze tabel geeft op inzicht in de nog uit te voeren investeringen per augustus 2025 met daarbij de volgende toelichting.

- Kredieten die onderdeel uitmaken van integrale projecten zijn volledig gepresenteerd
- Alle overige/losse kredieten zijn gepresenteerd indien deze een restant krediet hebben van €100.000 of meer
- De kredieten met een restantkrediet van minder dan €100.000 zijn opgenomen onder “Kredieten met restant < € 100.000”.
- Investeringen in riolering worden in veel gevallen gedekt uit de spaarvoorziening riolering. Deze investeringen leiden daarom niet tot structurele kapitaallasten maar zijn voor de volledigheid wel in onderstaand overzicht opgenomen.

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / Inkomsten (bijdrage derden)	Programma	start-jaar	Oorspronkelijk begroot Krediet	cumulatief werkelijk per 21-08-2025	Restant krediet per 21-08-2025
Gebied Oost						
Gebied Oost nieuwbouw sportzaal	U	5.	2018	301.383	56.740	244.643
Gebied Oost nieuwbouw sportzaal	I	5.	2018	-396	-1.759	1.363
Gebied Oost nieuwbouw ontmoetingsplein	U	6.	2018	36.783	58.602	-21.820
Gebied Oost nieuwbouw ontmoetingsplein	I	6.	2018	0	-42.171	42.171
Gebied Oost commerciele kindfuncties	U	6.	2018	25.294	11.684	13.609
Gebied Oost algemene plankosten	U	8.	2019	6.257	6.225	32
Totaal Gebied Oost				**369.320**	**89.321**	**279.999**
Heuvelstraat						
Heuvelstraat rehabilitatie	U	2.	2019	116.656	194.158	-77.502
Heuvelstraat+St Annahof bomen	U	5.	2019	73.121	55.372	17.749
Totaal Heuvelstraat				**189.777**	**249.530**	**-59.753**
Hoevenseveld (fase 2)						
Hoevenseveld fase 2 rehabilitatie	U	2.	2021	157.299	63.302	93.997
Hoevenseveld fase 2 renov beplanting	U	5.	2023	50.000	0	50.000
Hoevenseveld fase 2 renov beplantingen	U	5.	2022	12.432	0	12.432
Totaal Hoevenseveld (fase 2)				**219.731**	**63.302**	**156.429**
Hoevenseveld (fase 3)						
Hoevenseveld fase 3 rehabilitatie	U	2.	2020	328.932	226.018	102.914
Hoevenseveld fase 3 beplanting	U	5.	2021	25.000	0	25.000
Hoevenseveld fase 3 bomen	U	5.	2021	75.000	0	75.000
Hoevenseveld fase 3 hemelwaterriool	U	7.	2021	952.600	0	952.600
Hoevenseveld fase 3 hemelwaterriool	I	7.	2021	-100.000	0	-100.000
Hoevenseveld fase 3 hemelwatervoorzieningen	U	7.	2021	347.400	0	347.400
Hoevenseveld fase 3 hemelwatervoorzieningen	I	7.	2021	-100.000	0	-100.000
Hoevenseveld fase 3 vuilwaterriool	U	7.	2021	440.000	3.211	436.789
Totaal Hoevenseveld (fase 3)				**1.968.932**	**229.229**	**1.739.704**
Hoevenseweg						
GVVP projecten. openbaar vervoer	U	2.	2018	5.886	5.886	0
GVVP projecten. openbaar vervoer	I	2.	2018	-16.801	-16.801	0
Hoevenseweg / Van Duerenlaan rehabilitatie	U	2.	2023	181.541	52.563	128.978
Hoevenseweg bushaltes verplaatsen	U	2.	2021	101.298	176.066	-74.768
Hoevenseweg bushaltes verplaatsen	I	2.	2021	0	-24.366	24.366

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / Inkomsten (bijdrage derden)	Programma	start-jaar	Oorspronkelijk begroot Krediet	cumulatief werkelijk per 21-08-2025	Restant krediet per 21-08-2025
Hoevenseweg reconstructie groen	U	5.	2015	79.471	0	79.471
Totaal Hoevenseweg				**351.396**	**193.348**	**158.047**
Krijten/Stoffels/Hurk/Stadrijk						
Hurk rehabilitatie	U	2.	2018	538.393	312.295	226.098
Hurk rehabilitatie	I	2.	2018	-250.000	0	-250.000
Krijten rehabilitatie	U	2.	2018	698.030	17.636	680.393
Krijten rehabilitatie	I	2.	2018	-310.000	0	-310.000
Stadsrijk rehabilitatie	U	2.	2019	453.880	149.847	304.033
Stoffels rehabilitatie	U	2.	2019	752.878	275.289	477.590
Vervangen bomen diverse straten	U	5.	2023	87.500	53.872	33.628
Hurk riolering VW	U	7.	2019	250.000	0	250.000
Krijten riolering VW	U	7.	2019	309.195	193	309.002
Totaal Krijten/Stoffels/Hurk/Stadrijk				**2.529.877**	**809.132**	**1.720.745**
Maasstraat						
Boekelsedijk-Maasstraat rehabilitatie	U	2.	2021	376.647	394.213	-17.565
Maasstraat vervangen riolering	U	7.	2022	100.000	65.100	34.900
Totaal Maasstraat				**476.647**	**459.313**	**17.335**
Moleneind/Red Sox						
Moleneind parkeervoorzieningen	U	2.	2020	85.444	0	85.444
De Rakt drainage	U	5.	2020	19.032	0	19.032
De Rakt drainage	I	5.	2020	-2.398	0	-2.398
De Rakt extra kleedkamers	U	5.	2018	234.372	0	234.372
De Rakt extra kleedkamers	I	5.	2018	-39.949	0	-39.949
FC de rakt renovatie veld 1	U	5.	2021	48.400	6.982	41.418
FC de rakt renovatie veld 1	I	5.	2021	-8.400	-1.257	-7.143
Moleneind beplanting	U	5.	2020	12.129	13.723	-1.594
Moleneind bomen	U	5.	2020	14.007	0	14.007
Moleneind ea renovatie beregeningsput	U	5.	2021	4.043	0	4.043
Moleneind ea renovatie beregeningsput	I	5.	2021	3.088	0	3.088
Moleneind hekwerk park	U	5.	2020	8.897	250	8.647
Moleneind hekwerk/verlichting sport	U	5.	2020	79.847	4.128	75.719
Moleneind hekwerk/verlichting sport	I	5.	2020	-11.991	0	-11.991
Moleneind omzetten velden	U	5.	2020	114.042	24.776	89.266

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / Inkomsten (bijdrage derden)	Programma	start-jaar	Oorspronkelijk begroot Krediet	cumulatief werkelijk per 21-08-2025	Restant krediet per 21-08-2025
Moleneind omzetten velden	I	5.	2020	-22.558	-2.316	-20.242
Moleneind parkinrichting	U	5.	2020	-7.149	44.199	-51.348
Octopus renov bijveld 3 ICM 71.Moleneind	U	5.	2021	62.000	3.799	58.201
Octopus verl.bijveld 3 ICM 71. Moleneind	U	5.	2021	25.410	0	25.410
Octopus verl.bijveld 3 ICM 71. Moleneind	I	5.	2021	-4.410	0	-4.410
Red Sox aanleg honkbalveld	U	5.	2020	111.853	104.193	7.660
Red Sox aanleg honkbalveld	I	5.	2020	-37.954	-6.082	-31.872
Red Sox hekwerk / dugouts	U	5.	2020	89.731	47.640	42.091
Red Sox hekwerk / dugouts	I	5.	2020	-42.091	-8.177	-33.914
Red Sox kleedaccommodatie	U	5.	2018	42.229	0	42.229
Red Sox kleedaccommodatie	I	5.	2018	-42.229	0	-42.229
Totaal Moleneind / Red Sox				**735.396**	**231.858**	**503.537**
Petruskerk						
Petruskerk aanlichten	U	2.	2021	450.000	147.824	302.176
Petruskerk vervangen verlichting (led)	U	2.	2018	18.322	7.033	11.289
Totaal Petruskerk				**468.322**	**154.857**	**313.464**
Sacramentsweg						
Sacramentsweg/Mondriaanplein wegen	U	2.	2024	35.552	59.053	-23.501
Afroven en afvoeren toplaag gazons	U	5.	2025	90.000	0	90.000
Sacramentsweg/Mondriaanplein riool	U	7.	2024	410.000	0	410.000
Totaal Sacramentsweg				**535.552**	**59.053**	**476.499**
Schutsboomstraat						
Schutsboomstraat rehabilitatie	U	2.	2023	427.273	182.716	244.557
Schutsboomstraat bomen	U	5.	2024	195.000	0	195.000
Schutsboomstraat riolering	U	7.	2023	1.506.612	0	1.506.612
Schutsboomstraat riolering	I	7.	2023	-206.612	0	-206.612
Totaal Schutsboomstraat				**1.922.273**	**182.716**	**1.739.557**
Skatebaan / pumptrack						
Bevrijdingspark pumptrack	U	5.	2024	150.000	154.945	-4.945
Bevrijdingspark skatebaan uitvoeringskrediet	U	5.	2024	350.000	271.901	78.099
Totaal Skatebaan / pumptrack				**500.000**	**426.846**	**73.154**
Sport en Spel Reek						
Sport en spel Reek openbaar gebied	U	2.	2019	196.797	6.797	190.000

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / Inkomsten (bijdrage derden)	Programma	start-jaar	Oorspronkelijk begroot Krediet	cumulatief werkelijk per 21-08-2025	Restant krediet per 21-08-2025
Sport en Spel Reek gebouw	U	5.	2019	611.620	649.960	-38.340
Sport en Spel Reek gebouw	I	5.	2019	-47.184	-50.589	3.405
Sport en spel Reek grond	U	5.	2019	9.259	22.206	-12.947
Sport en spel Reek grond	I	5.	2019	-1.531	-226	-1.305
Sport en Spel Reek Inrichting gymzaal	U	5.	2024	72.000	14.203	57.797
Sport en Spel Reek Inrichting gymzaal	I	5.	2024	-7.000	0	-7.000
Sport en Spel Reek Investeringssubsidie	U	5.	2024	3.920.000	3.713.479	206.521
Sport en Spel Reek verlichting	U	5.	2024	145.000	25.992	119.008
Sport en Spel Reek verlichting	I	5.	2024	-25.000	0	-25.000
Totaal Sport en Spel Reek				**4.873.961**	**4.381.822**	**492.139**
Stadt-Land groen						
Stadt-Land aankoop grond	U	5.	2024	75.000	783	74.218
Stadt-Land aankoop grond	U	5.	2025	75.000	0	75.000
Stadt-Land verharding	U	5.	2024	50.000	0	50.000
Stadt-Land verharding	U	5.	2025	50.000	0	50.000
Wijstherstel aankoop grond	U	5.	2024	55.000	0	55.000
Wijstherstel aankoop grond	U	5.	2025	55.000	0	55.000
Totaal Stadt-Land groen				**360.000**	**783**	**359.218**
Violierstraat						
GVVP projecten. 2 rotondes busstation	U	2.	2021	1.076.216	1.339	1.074.877
GVVP projecten. 2 rotondes busstation	I	2.	2021	-250.000	0	-250.000
Violierstraat rehabilitatie	U	2.	2018	1.725.626	536.929	1.188.697
Violierstraat rehabilitatie	I	2.	2018	-394.825	-394.825	0
Violierstraat bomen	U	5.	2021	30.000	0	30.000
Violierstraat herinrichting riolering	U	7.	2021	999.001	4.025	994.976
Totaal Violierstraat				**3.186.018**	**147.468**	**3.038.550**
Voederheil						
Voederheil herinrichting	U	2.	2024	224.000	56.746	167.255
Voederheil riolering	U	7.	2024	650.000	0	650.000
Totaal Voederheil				**874.000**	**56.746**	**817.255**
Zeelandsedijk						
GVVP projecten. verbreding Zeelandsedijk	U	2.	2019	19.288	57.329	-38.041
Totaal Zeelandsedijk				**19.288**	**57.329**	**-38.041**

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / Inkomsten (bijdrage derden)	Programma	start-jaar	Oorspronkelijk begroot Krediet	cumulatief werkelijk per 21-08-2025	Restant krediet per 21-08-2025
Overige/losse kredieten						
Boekelsedijk rehab. (Hoge Randweg-Morgenweg)	U	2.	2020	295.925	34.282	261.643
Bogerd rehabilitatie	U	2.	2024	249.765	12.993	236.772
Brabantplein oplossen waterproblematiek wooncomplex	U	2.	2017	189.861	10.475	179.387
Buitengebied verbetering recreat. fietspaden	U	2.	2022	100.000	0	100.000
Duifhuizerweg rehabilitatie (grasbetontegels)	U	2.	2025	244.650	923	243.727
Efferen rehabilitatie	U	2.	2022	388.309	86.292	302.017
GVVP projecten. fietsstraat volkelseweg	U	2.	2021	699.999	880.921	-180.922
GVVP projecten. fietsstraat volkelseweg	I	2.	2021	-292.500	-292.500	0
GVVP projecten. landbouwvriendelijke route	U	2.	2019	129.841	0	129.841
GVVP projecten. snelfietsroute de corridor	U	2.	2018	2.688.154	1.565.826	1.122.328
GVVP projecten. snelfietsroute de corridor	I	2.	2018	-1.330.600	-756.573	-574.027
Hemelrijk rehabilitatie	U	2.	2025	164.832	58	164.774
Investeringen element en asfaltverharding	U	2.	2022	1.589.068	219.891	1.369.177
Investeringen element en asfaltverharding	U	2.	2023	739.888	195.269	544.619
Investeringen element en asfaltverharding	U	2.	2024	664.844	18.559	646.285
Investeringen element en asfaltverhardingen	U	2.	2021	250.001	42.560	207.441
Liessentstr/Erfstr/Kromstr rehabilitatie	U	2.	2022	669.491	759.177	-89.686
Maashorst Fietspad	U	2.	2021	282.000	35.447	246.553
Markt aanpassen fiets-/voetpad	U	2.	2024	190.000	695	189.305
Meerkensweg rehabilitatie	U	2.	2020	243.059	37.136	205.924
Morene rehabilitatie	U	2.	2022	148.254	6.091	142.163
N264 doorstroming verbeteren	U	2.	2021	3.555.999	1.670.071	1.885.928
N605	U	2.	2027	1.025.000	170.657	854.343
Peelweg parallelweg rehabilitatie	U	2.	2025	891.345	8.995	882.350
Schuifelenberg rehabilitatie	U	2.	2025	552.930	1.268	551.662
Van Duerenlaan rehabilitatie	U	2.	2024	595.684	113.488	482.196
Verganging armaturen	U	2.	2025	380.000	2.457	377.543
Verlengde noordlaan met bijkomende werkz.	U	2.	2016	2.323.798	746.745	1.577.053
Verlengde noordlaan met bijkomende werkz.	I	2.	2016	-1.328.000	-130.207	-1.197.793
Vervanging armaturen	U	2.	2023	1.902.496	1.726.822	175.674
Wijde Wereld herinrichting omgeving	U	2.	2022	151.560	24.673	126.887

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / Inkomsten (bijdrage derden)	Programma	start-jaar	Oorspronkelijk begroot Krediet	cumulatief werkelijk per 21-08-2025	Restant krediet per 21-08-2025
Wislaan rehabilitatie	U	2.	2024	345.274	6.755	338.519
Zeeland centrumplan	U	2.	2016	323.034	667	322.367
Zeeland centrumplan	I	2.	2016	24.706	0	24.706
Zeeland inrichting gebied bij dorpshuis / sporthal	U	2.	2019	384.072	0	384.072
Zeelandsedreef/Schaijkseweg rehabilitatie	U	2.	2023	532.680	84.330	448.349
Evenemententerrein inrichting	U	3.	2025	202.000	0	202.000
Camelot en palster nieuwbouw	U	4.	2018	275.784	102.940	172.844
Camelot en palster nieuwbouw	I	4.	2018	-52.824	0	-52.824
Fietspad Maashorst	U	5.	2024	328.000	34.617	293.383
Germenzeel (v&k) nieuwbouw turnhal	U	5.	2019	139.477	20.494	118.983
Germenzeel (v&k) nieuwbouw turnhal	I	5.	2019	170	-635	805
Hoevenseweg bomen	U	5.	2023	125.000	10.920	114.080
Landschapsbeleidsplan uitvoering	U	5.	2013	222.741	105.863	116.878
Landschapsbeleidsplan uitvoering	I	5.	2013	-61.000	0	-61.000
Maashorst IUP	U	5.	2009	435.741	0	435.741
Maashorst IUP	I	5.	2009	-400.000	0	-400.000
Melkpad-Graspeelloop EVZ	U	5.	2015	117.500	0	117.500
Melkpad-Graspeelloop EVZ	I	5.	2015	-58.750	0	-58.750
Munsche Wetering EVZ	U	5.	2017	460.484	0	460.484
Munsche Wetering EVZ	I	5.	2017	-354.200	0	-354.200
Naat Piek buitenruimte	U	5.	2023	300.000	0	300.000
Palmstraat recreatieve poort	U	5.	2022	115.001	11.634	103.367
Red Sox herhuisvesting	U	5.	2024	2.050.000	215.221	1.834.779
Red Sox herhuisvesting	I	5.	2024	0	-19.964	19.964
Sacramentsweg/Mondriaanplein groen	U	5.	2024	220.000	0	220.000
Sporthal de Stigt dakisolatie	U	5.	2024	100.000	0	100.000
Sporthal de Stigt dakisolatie	I	5.	2024	-72.000	0	-72.000
Sportvelden verledden	U	5.	2025	600.000	109.497	490.502
Versterking natuurnetwerk Brabant (NNB)	U	5.	2022	203.680	18.532	185.148
Versterking natuurnetwerk Brabant (NNB)	I	5.	2022	-41.680	0	-41.680
Zeeland bouw dorpshuis en sporthal	U	6.	2019	-391.014	-589.018	198.004
Zeeland bouw dorpshuis en sporthal	I	6.	2019	-257.085	-199.240	-57.845
Borretstraat Reek riolering VW	U	7.	2025	140.000	5.520	134.480

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / Inkomsten (bijdrage derden)	Programma	start-jaar	Oorspronkelijk begroot Krediet	cumulatief werkelijk per 21-08-2025	Restant krediet per 21-08-2025
Div locaties vervangen/relinen riolering vw	U	7.	2020	1.644.540	417.796	1.226.744
EVZ 2014-2016 hw	U	7.	2014	367.701	451	367.250
Gemalen, drukriolering, IBA's	U	7.	2025	1.040.366	52.732	987.634
KCA Depot (klein chemisch afval)	U	7.	2025	100.000	0	100.000
Ondergrondse restafvalcontainers	U	7.	2020	213.943	764	213.179
Onderhoud gemalen E/M	U	7.	2022	540.543	376.152	164.391
Onderhoud randvoorzieningen E/M	U	7.	2022	623.388	13.907	609.481
Oude maasstraat riolering vw	U	7.	2018	379.705	259.067	120.638
Relinen riolering	U	7.	2025	250.000	0	250.000
Voorbereidingskrediet riolering grote reconstructies	U	7.	2025	100.000	0	100.000
Strategische grondaankopen	U	8.	2022	2.218.815	37.939	2.180.876
Strategische grondaankopen	I	8.	2022	0	-4.700	4.700
ICT smartphones	U	10.	2025	165.600	40.914	124.686
Vervangen vijf voertuigen buitendienst	U	10.	2022	228.817	0	228.817
Kredieten met restant < € 100.000	U	Divers		11.124.751	8.575.796	2.548.955
Kredieten met restant < € 100.000	I	Divers		-402.046	-5.672	-396.374
Totaal overige/losse kredieten				**42.908.566**	**16.875.766**	**26.032.800**
Totaal generaal				***62.489.056***	***24.668.420***	***37.820.636***

Specificatie meerjareninvesteringsprogramma

Onderstaande specificatie geeft inzicht in de nieuwe geraamde kredieten 2026 t/m 2029. Deze zijn gevoteerd via de kadernota 2026 of eerdere P&C-producten.

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / inkomsten	Nieuwe kredieten 2026	Nieuwe kredieten 2027	Nieuwe kredieten 2028	Nieuwe kredieten 2029
Programma 1 Veiligheid					
Cameratoezicht	U	20.000	0	0	0
Cameratoezicht	U	0	20.000	0	0
Totaal programma 1 Veiligheid		***20.000***	***20.000***	***0***	***0***
Programma 2 Verkeer en vervoer					
Batenburglaan rehabilitatie	U	156.000	547.000	0	0
Beukenlaan rehabilitatie	U	99.391	951.910	0	0
Boekelsedijk rehabilitatie (hoge randweg-morgenweg)	U	179.000	0	0	0
Bogerd rehabilitatie	U	241.000	962.000	962.000	0
Bossestraat rehabilitatie	U	0	0	0	64.773
Brand rehabilitatie	U	0	0	0	78.950
Brouwerspad rehabilitatie	U	105.000	13.000	0	0
Burenstraat rehabilitatie	U	0	89.910	0	0
CPHP Parkeerdek apparatuur vervangen	U	0	340.000	0	0
De Regenboog infastructuur gebied	U	0	0	0	50.000
Efferen rehabilitatie	U	347.000	0	0	0
Gladheidsmaterieel NIDO	U	0	0	0	150.000
Groenewoud rehabilitatie	U	290.000	0	0	0
GVVP project fietsenstalling past spieringsstr	U	42.277	0	0	0
GVVP project Kastanjeweg fietsvoorzieningen	U	106.875	0	0	0
GVVP project Kastanjeweg fietsvoorzieningen	I bijdrage derden	-106.875	0	0	0
GVVP project Liessent/Erf/Komstr tweez trottoir	U	329.740	0	0	0
GVVP project Oudedijk weren landbouwverkeer	U	1.755.000	0	0	0
GVVP project Oudedijk weren landbouwverkeer	I bijdrage derden	-877.500	0	0	0
GVVP project Overstapvoorziening realiseren	U	375.000	0	0	0
GVVP project Overstapvoorziening realiseren	I bijdrage derden	-75.000	0	0	0
GVVP project Parallelweg N277	U	399.657	0	0	0
GVVP project Parallelweg N277	I bijdrage derden	-200.000	0	0	0
GVVP project Rotonde Ben van Dijk	U	560.000	0	0	0
GVVP project Rotonde Ben van Dijk	I bijdrage derden	-280.000	0	0	0
GVVP project scheiden fietsverkeer rouwstraat	U	344.500	0	0	0
GVVP project Velmolenweg fietsvoorzieningen	U	260.000	0	0	0
GVVP project Velmolenweg fietsvoorzieningen	I bijdrage derden	-260.000	0	0	0
GVVP project Wilhelminastr vrijliggende fietsvz	U	420.000	0	0	0
GVVP project Zeelandsedijk-Leeuwstr verkeersfunc	U	825.000	0	0	0

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / inkomsten	Nieuwe kredieten 2026	Nieuwe kredieten 2027	Nieuwe kredieten 2028	Nieuwe kredieten 2029
GVVP project Zeelandsedijk-Leeuwstr verkeersfunc	I bijdrage derden	-200.000	0	0	0
GVVP project. afsluiten cimbaallaan	U	0	99.083	0	0
GVVP project. afsluiten cimbaallaan	I bijdrage derden	0	-50.000	0	0
GVVP project. bewegw. hoofdfietsstructuur	U	74.588	0	0	0
GVVP project. duurzame energie ov	U	70.000	0	0	0
GVVP project. duurzame energie ov	I bijdrage derden	-35.000	0	0	0
GVVP project. fiets overig	U	63.435	0	0	0
GVVP project. fietspad zeelandsedijk	U	86.000	0	0	0
GVVP project. fietspad zeelandsedijk	I bijdrage derden	-43.000	0	0	0
GVVP project. fietsstraat zoggelstraat	U	70.000	0	0	0
GVVP project. fietsstraat zoggelstraat	I bijdrage derden	-35.000	0	0	0
GVVP project. fietsvoorz industrielaan	U	0	0	895.719	0
GVVP project. fietsvoorz. cimbaallaan	U	0	225.000	0	0
GVVP project. fietsvoorz. cimbaallaan	I bijdrage derden	0	-112.500	0	0
GVVP project. fietsvoorz. liessentstraat	U	210.000	0	0	0
GVVP project. fietsvoorz. liessentstraat	I bijdrage derden	-105.000	0	0	0
GVVP project. fietsvoorz. loopkantstraat	U	600.000	0	0	0
GVVP project. fietsvoorz. pres kennedylaan	U	0	0	985.662	0
GVVP project. fietsvoorz. pres kennedylaan	I bijdrage derden	0	0	-495.000	0
GVVP project. openbaar vervoer	U	140.455	0	0	0
GVVP project. openbaar vervoer	I bijdrage derden	-42.050	0	0	0
GVVP project. overige vervoerswijzers	U	44.175	0	0	0
GVVP project. rotonde wilhelminastraat	U	74.889	0	0	0
GVVP project. rotonde wilhelminastraat	I bijdrage derden	-30.000	0	0	0
GVVP project. trottoir loopkantstraat	U	98.772	0	0	0
GVVP project. verbreding zeelandsedijk	U	682.161	0	0	0
Hoevenseveld fase 2 rehabilitatie	U	146.000	584.000	584.000	0
Hoevenseveld fase 3 rehabilitatie	U	465.000	155.000	0	0
Hoevenseweg / Van Duerenlaan rehabilitatie	U	312.000	0	0	0
Kop Runstraat	U	0	0	0	100.000
Kroatenstraat rehabilitatie	U	213.000	0	0	0
Meerkensweg rehabilitatie	U	516.000	0	0	0
Mgr. Borretstraat rehabilitatie	U	644.000	0	0	0
Moleneind rehabilitatie	U	0	0	0	130.188
Morene rehabilitatie	U	142.000	0	0	0

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / inkomsten	Nieuwe kredieten 2026	Nieuwe kredieten 2027	Nieuwe kredieten 2028	Nieuwe kredieten 2029
N605	U	0	0	0	15.720.000
Oud Moleneind Fase 1 rehabilitatie	U	318.000	0	0	0
Parkeerverwijssysteem	U	300.000	0	0	0
Rolbezem gladheid vervanging	U	32.000	0	0	0
Rondweg/bitswijk hov trace rotonde	U	59.745	0	0	0
Sacramentsweg/Mondriaanplein wegen	U	409.449	0	0	0
Schutsboomstraat parallelweg rehabilitatie	U	108.780	0	0	0
Schutsboomstraat rehabilitatie	U	101.000	0	0	0
Sport- en spel Reek openbaar gebied	U	106.203	0	0	0
Turborotonde a50 afrit uden noord (oostzijde)	U	0	677.548	0	0
Uitkijktoren	U	180.000	0	0	0
Van Duerenlaan rehabilitatie	U	537.000	0	0	0
Vervangen Gladheidsmaterieel Schuitemakers	U	0	0	310.000	0
Vervanging armaturen	U	380.000	0	0	0
Vervanging automaten rtp	U	0	345.000	0	0
Violierstraat rehabilitatie	U	1.014.000	338.000	0	0
Violierstraat rehabilitatie	I bijdrage derden	-895.925	0	0	0
Vlasroot rehabilitatie	U	317.000	40.000	0	0
Voederheil herinrichting	U	176.000	0	0	0
Wislaan rehabilitatie	U	804.000	0	0	0
Wolfstraat rehabilitatie	U	27.972	252.000	0	0
Zeelandsedijk (N264-kromstr) rehabilitatie	U	330.000	0	0	0
Zeelandsedreef/Schaijkseweg rehabilitatie	U	1.121.000	0	0	0
Totaal programma 2 Verkeer en vervoer		***14.624.714***	***5.456.951***	***3.242.381***	***16.293.911***
Programma 3 Economie en toerisme					
Aansluiting evenementenkasten	U	15.284	0	0	0
Totaal programma 3 Economie en toerisme		***15.284***	***0***	***0***	***0***
Programma 4 Onderwijs					
Mulderke tijdelijke huisvesting	U	486.500	0	0	0
Totaal programma 4 Onderwijs		***486.500***	***0***	***0***	***0***
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur					
Aanleg trapveldjes	U	0	0	0	70.000
Aanschaf trekker	U	0	120.000	0	0
Aanschaf wagen toezichthouder	U	0	0	22.000	0
Aanschaf wagen toezichthouder 2	U	0	0	22.000	0

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / inkomsten	Nieuwe kredieten 2026	Nieuwe kredieten 2027	Nieuwe kredieten 2028	Nieuwe kredieten 2029
Batenburglaan bomen	U	75.000	0	0	0
Beplanting	U	0	0	0	203.500
Beplanting vervangingen	U	63.800	0	0	0
Beplanting vervangingen	U	0	143.000	0	0
Beplanting vervangingen	U	0	0	104.500	0
Beukenlaan bomen	U	100.000	0	0	0
Bogerd beplanting	U	0	60.000	0	0
Bogerd bomen	U	0	85.000	0	0
Bomen	U	0	0	0	110.000
Bomen vervanging	U	159.500	0	0	0
Bomen vervanging	U	0	132.000	0	0
Bomen vervanging	U	0	0	192.500	0
Bossestraat bomen	U	0	0	0	150.000
Buitengebied herstel bomenstructuur div str	U	0	107.500	0	0
Case Luxxum 100 Landerd	U	0	0	130.000	0
De wervel renovatie	U	411.390	0	0	0
De wervel renovatie	I bijdrage derden	-72.292	0	0	0
Den Heuvel Schaijk DAW/EMOS, kunstgrasvelden	U	0	0	0	468.092
Eiment ophoging geluidswal	U	0	0	150.000	0
Gemeentelijke gebouwen groene daken	U	50.000	0	0	0
Gras vervangingen	U	90.750	0	0	0
Grassen	U	0	0	0	77.000
HCU Hockeycomplex kunstgrasveld 2 toplaag	U	425.000	0	0	0
HCU Hockeycomplex kunstgrasveld 2 toplaag	I bijdrage derden	-73.800	0	0	0
Hekwerken	U	0	0	0	125.200
Hockeycomplex HCU kunstgrasveld 4 toplaag	U	0	0	0	430.000
Hoevenseveld fase 2 bomenstructuur	U	0	190.000	0	0
Maashorst uitkijktoren afwerking	U	75.000	0	0	0
Maashorst uitkijktoren frame	U	222.693	0	0	0
MJIP Inventaris	U	64.000	0	0	0
MJIP Inventaris	U	0	64.000	0	0
MJIP Inventaris	U	0	0	64.000	0
MJIP Inventaris	U	0	0	0	64.000
Moleneind bomen	U	0	0	0	50.000
Natuurversterking Maashorst aankoop grond	U	75.000	0	0	0

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / inkomsten	Nieuwe kredieten 2026	Nieuwe kredieten 2027	Nieuwe kredieten 2028	Nieuwe kredieten 2029
Past. Van Winkelstraat Bomen	U	0	0	75.000	0
Recreatieve voorzieningen	U	0	110.000	0	0
Recreatieve voorzieningen	U	0	0	0	160.000
Recreatieve voorzieningen vervanging	U	200.000	0	0	0
Recreatieve voorzieningen vervanging	U	0	0	110.000	0
Sporthal de Stigt dakisolatie	U	87.000	0	0	0
Sporthal de Stigt mechanische ventilatie	U	153.000	0	0	0
Sporthal de Stigt mechanische ventilatie	I bijdrage derden	-58.500	0	0	0
Sporthal de Stigt valbeveiliging	U	32.670	0	0	0
Sporthal de Stigt valbeveiliging	I bijdrage derden	-5.670	0	0	0
Sporthal de Stigt Zonnepanelen	U	137.000	0	0	0
Sporthal de Stigt Zonnepanelen	I bijdrage derden	-52.500	0	0	0
Stadt-Land aankoop grond	U	75.000	0	0	0
Stadt-Land verharding	U	50.000	0	0	0
UDI`19 renovatie kleedlokalen	U	236.000	0	0	0
UDI`19 renovatie kleedlokalen	I bijdrage derden	-16.000	0	0	0
UDI'19 kleedlokalen	U	230.000	0	0	0
UDI'19 renovatie kleedlokalen 7 tm 12	U	0	210.000	0	0
UDI-'19 Voetbalcompl. kunstgras 6 toplaag	U	0	0	0	430.000
UDI-'19 Voetbalcompl. kunstgras 6 toplaag	I bijdrage derden	0	0	0	-74.600
Veegmachine	U	0	0	0	200.000
Vervangen Case Luxxum 100 sport TRK-38-H	U	0	0	130.000	0
Vervangen Case Luxxum 100 trek TRK-29-H	U	0	0	130.000	0
Vervangen JCB graaflaadcombinatie	U	0	0	230.000	0
Vervanging DAF 75	U	0	230.000	0	0
Vijfhuis bomen	U	0	0	0	50.000
Waterton	U	0	0	0	70.000
Wijstherstel aankoop grond	U	55.000	0	0	0
Wijstherstelprojectect Maashorst	U	50.000	0	0	0
Zeelandsedreef bomen	U	150.000	0	0	0
Totaal programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur		***2.989.041***	***1.451.500***	***1.360.000***	***2.583.192***
Programma 6 Sociaal domein					
De Nieuwe Pit Uden professionele keuken	U	0	0	0	61.839
Phoenix verbouwing dorpshuis	U	50.000	0	0	0
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	U	600.000	0	0	0

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / inkomsten	Nieuwe kredieten 2026	Nieuwe kredieten 2027	Nieuwe kredieten 2028	Nieuwe kredieten 2029
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	U	0	600.000	0	0
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	U	0	0	600.000	0
Totaal programma 6 Sociaal domein		***650.000***	***600.000***	***600.000***	***61.839***
Programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid					
Begraafplaatsbeheersysteem	U	24.000	0	0	0
Beukenlaan-Wolfstraat riolering	U	0	0	0	1.330.000
Bossestraat riolering	U	0	0	0	850.000
Brouwerspad Zeeland riolering VW	U	0	220.000	0	0
Gemalen, drukriolering, IBA's	U	1.040.366	0	0	0
Gemalen, drukriolering, IBA's	U	0	70.980	0	0
Gemalen, drukriolering, IBA's	U	0	0	45.113	0
Gruunsel aanleg HWA	U	2.966.942	0	0	0
Monsegneur Suijsstraat riolering	U	0	850.000	0	0
Netjeshof eo riolering	U	0	450.000	0	0
Odiliapeel afr dubbelfunctie gemaal	U	0	42.000	0	0
Odiliapeel Afr dubbelfunctie gemaal	U	0	0	35.000	0
Pastoor van Winkelstraat riolering	U	0	0	0	1.000.000
Smalle paden begraafplaats	U	66.000	0	0	0
Vervangen pompen drukriolering	U	0	1.183.000	0	0
Vervangen pompen drukriolering	U	0	0	24.000	0
Vlasroot riolering	U	750.000	0	0	0
Totaal programma 7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid		***4.847.308***	***2.815.980***	***104.113***	***3.180.000***
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Realisatie nieuwe woonwagenlocatie	U	770.000	0	0	0
Realisatie woonwagenlocatie grond	U	250.000	0	0	0
Uitbreiding bestaande woonwagenlocatie	U	250.000	0	0	0
Totaal programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		***1.270.000***	***0***	***0***	***0***
Programma 9 Bestuur en dienstverlening					
Apparatuur gemeenteraad	U	45.000	0	0	0
Nieuwe Markt 3bc verbouwing	U	0	0	0	57.000
Nieuwe Markt zonnepanelen	U	36.000	0	0	0
Pnemstraat 1 uden voorzieningen	U	0	0	0	29.601
Totaal programma 9 Bedrijfsvoering		***81.000***	***0***	***0***	***86.601***
Programma 10 Bestuur en dienstverlening					
Computer/ vergaderschermen + werkplek app	U	20.000	0	0	0

Omschrijving Werken/Investeringen	Uitgaven / inkomsten	Nieuwe kredieten 2026	Nieuwe kredieten 2027	Nieuwe kredieten 2028	Nieuwe kredieten 2029
Computer/ vergaderschermen + werkplek app	U	0	384.997	0	0
Computer/ vergaderschermen + werkplek app	U	0	0	20.000	0
Computer/ vergaderschermen + werkplek app	U	0	0	0	20.000
Gemeentehuis lamellen	U	0	0	0	93.000
Gemeentehuis power quality verduurzaming	U	0	0	0	21.403
Gemeentewerf aanpassingen	U	695.000	0	0	0
Gemeentewerf veldschuur	U	30.000	0	0	0
ICT laptops/dockingst/toetsenborden	U	143.713	0	0	0
ICT pinautomaten	U	43.000	0	0	0
ICT servers	U	165.000	0	0	0
ICT servers	U	0	430.000	0	0
ICT servers	U	0	0	71.000	0
ICT servers	U	0	0	0	71.000
ICT Smartphones	U	165.600	0	0	0
ICT Smartphones	U	0	165.600	0	0
ICT Smartphones	U	0	0	165.600	0
ICT Smartphones	U	0	0	0	165.600
ICT tablets	U	6.267	0	0	0
ICT tablets	U	0	6.267	0	0
ICT tablets	U	0	0	6.267	0
ICT tablets	U	0	0	0	6.267
Laptops/dockinst/toetsenborden	U	0	143.713	0	0
Laptops/dockinst/toetsenborden	U	0	0	143.713	0
Laptops/dockinst/toetsenborden	U	0	0	0	143.713
Tractor vervanging	U	110.000	0	0	0
Wireless omgeving (WiFi)	U	0	235.742	0	0
Totaal programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten		***1.378.580***	***1.366.319***	***406.580***	***520.983***
Totaal generaal		***26.362.427***	***11.710.750***	***5.713.074***	***22.726.526***

Geldleningen

Opgenomen geldleningen 2026

Dit zijn alle leningen die zijn aangegaan ter financiering van bijvoorbeeld investeringen, groot onderhoud, het grondbedrijf e.d. De gemeente Maashorst hanteert totaalfinanciering.

Nr	Hoofdsom	Laatste jaar aflossing	Rente %	Stand 01-01-2026	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2026
15	15.000.000	2038	4,55	6.125.000	0	266.482	500.000	5.625.000
27	15.000.000	2032	3,31	5.250.000	0	154.605	750.000	4.500.000
30	20.000.000	2033	2,81	7.250.000	0	188.973	1.000.000	6.250.000
94	15.000.000	2039	4,49	7.000.000	0	300.643	500.000	6.500.000
99	1.888.179	2032	3,75	627.592	0	20.783	80.064	547.528
101	3.495.651	2033	4,81	1.309.538	0	59.115	138.072	1.171.466
116	3.076.630	2033	4,81	1.190.098	0	53.723	125.479	1.064.619
122	6.352.923	2026	4,45	391.020	0	11.600	391.020	0
123	6.352.923	2027	4,62	776.049	0	24.172	379.263	396.786
135	6.806.703	2026	5,58	272.268	0	2.530	272.268	0
136	10.000.000	2034	4,45	3.000.000	0	129.750	333.333	2.666.667
137	15.000.000	2035	3,64	5.000.000	0	175.692	500.000	4.500.000
155	20.000.000	2047	1,44	17.200.000	0	240.480	800.000	16.400.000
*	30.000.000	2026	3,00	0	30.000.000	900.000	1.200.000	28.800.000
Totaal	**167.973.009**			**55.391.565**	**30.000.000**	**2.528.548**	**6.969.500**	**78.422.065**

* Naar verwachting zal er in 2026 een nieuwe lening aangetrokken moeten worden van €30.000.000. Een verdere toelichting hieromtrent is te vinden in de in de financieringsparagraaf

Verstrekte geldleningen 2026

Het verstrekken van geldleningen is voorbehouden aan banken. Gemeenten zien daar voor zichzelf in principe geen rol weggelegd. Gemeenten werken met gemeenschapsgeld van en voor inwoners en bedrijven. Daar past de functie van 'bankier' niet bij. In het verleden werd hier binnen de overheid anders over gedacht. Nadat diverse rijksinstellingen geconfronteerd werden met verliezen als gevolg van faillissement e.d., heeft de wetgever hier strenge regels voor vastgelegd. Wij zien deze staat van verstrekte geldleningen dan ook als een sterfhuisconstructie.

Nr	Verstrekt aan	Hoofdsom	Rente %	Begindatum	Looptijd in jaren	Stand 01-01-2026	Nieuwe verstrekte leningen	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2026
275	Stichting Area	6.352.923	4,45%	1-9-1994	32	391.020	0	11.600	391.020	0
Totaal woningbouwcorporatie		**6.352.923**				**391.020**	**0**	**11.600**	**391.020**	**0**
115	Harmonie en drumband st Caecilia	124.790	6,00%	31-12-1996	30	1.580	0	4.191	1.579	0
311	Stg eigen herd	726.000	5,50%	31-12-2003	30	80.184	0	39.930	10.023	70.161
Totaal derden		**850.790**				**81.764**	**0**	**44.121**	**11.602**	**70.161**
Totaal		**7.203.713**				**472.784**	**0**	**55.721**	**402.622**	**70.162**

Gewaarborgde geldleningen 2026

Dit zijn leningen waar de gemeente borg voor staat. Dit onder stringente voorwaarden en in principe nooit zonder achtervang van een voorliggende instantie

Leningnr.	Hoofdsom	Geldschieter	Geldnemer	Rente %	Stand 01-01-2026	Stand 31-12-2026	Toelichting
4	6.000.000	BNG Bank	Stichting Area	4,49%	6.000.000	6.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
17	8.000.000	BNG Bank	Stichting Area	4,72%	8.000.000	8.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
18	12.000.000	ASN Bank	Stichting Area	4,32%	12.000.000	12.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
19	6.000.000	BNG Bank	Stichting Area	3,92%	6.000.000	6.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
22	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	2,96%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
24	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,08%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
25	5.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,12%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
35	8.000.000	NWB Bank	Stichting Area	3,03%	4.800.000	4.800.000	achtervang na wsw (max. 50%)
113	418.449	ING Bank	Gemeente Maashorst	divers	36.914	36.914	1) 100% garantstelling
140	384.579	Stater	Gemeente Maashorst	divers	40.711	40.711	1) 100% garantstelling
142	19.173	Rabobank	Gemeente Maashorst	divers	14.157	14.157	1) 100% garantstelling
143	5.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,19%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
144	5.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,11%	5.000.000	5.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
145	127.512	Woonfonds Hypotheken	Gemeente Maashorst	divers	63.983	63.983	1) 100% garantstelling
146	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,79%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
148	10.000.000	NWB Bank	Stichting Area	4,03%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
149	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	1,24%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
150	3.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,80%	3.000.000	3.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
151	6.000.000	NWB Bank	Stichting Area	0,51%	6.000.000	6.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
152	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,68%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
153	10.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,58%	10.000.000	10.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
154	13.000.000	BNG Bank	Stichting Area	0,66%	13.000.000	13.000.000	achtervang na wsw (max. 50%)
156	129.526	Rabobank	Tennis- en padelvereniging De Witte Schare	3,70%	108.538	108.538	1) 100% garantstelling
157	129.526	Rabobank	Tennis- en padelvereniging De Witte Schare	3,70%	108.538	108.538	1) 100% garantstelling
158	2.728.000	BNG Bank	Stichting Brabantwonen	divers	1.799.500	1.799.500	achtervang na wsw (max. 50%)
160	10.744.000	NWB Bank	Stichting Mooiland	divers	8.078.807	8.078.807	achtervang na wsw (max. 50%)
161	48.600.000	BNG Bank	Stichting Mooiland	divers	46.807.500	46.807.500	achtervang na wsw (max. 50%)
162	75.000	Rabobank	Park Hoeven	3,05%	60.000	52.500	1) 100% garantstelling
n.v.t.	1.455.149	NWB Bank	Stichting Mooiland	divers	1.455.148	1.455.148	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	13.121.800	BNG Bank	Stichting Mooiland	divers	3.258.312	3.258.312	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	10.787.652	NWB Bank	Stichting Area	divers	10.787.652	10.787.652	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	59.056.269	BNG Bank	Stichting Area	divers	59.056.269	59.056.269	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	4.306.186	Stg Pensioenfonds Werk- en Reintegratie	Stichting Area	0,00%	4.306.186	4.306.186	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	3.832.142	NWB Bank	Stichting Brabantwonen	divers	3.747.316	3.747.316	2) o.b.v. verdeelsleutel
n.v.t.	2.684.149	BNG Bank	Stichting Brabantwonen	divers	2.574.074	2.574.074	2) o.b.v. verdeelsleutel
Totaal	**295.599.111**				**276.103.605**	**276.096.105**	

1) Deze garantstellingen zijn verleend in het kader van de voormalige gemeente garantstelling voor particulieren die een hypotheek afsloten en hypothecaire geldleningen ambtenaren. Dit betreft een oude constructie, er worden geen nieuwe hypothecaire waarborgen afgegeven.
2) Alle geborgde leningen afgesloten vóór 1 augustus 2021 vallen onder het toen geldende regime: elke lening wordt toegerekend aan een individuele gemeente. Alle geborgde leningen afgesloten vanaf 1 augustus 2021 vallen onder het regime van de nieuwe achtervangovereenkomsten.
In het regime vanaf 1 augustus 2021 worden leningen toegerekend aan gemeenten naar rato van de marktwaarde van het DAEB-bezit (Diensten van Algemeen Economisch Belang) dat corporaties in de gemeenten hebben. Voor meer informatie zie de website van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

BBV beleidsindicatoren

BBV beleidsindicatoren

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkering en nieuwbouwwoningen. Deze indicatoren worden geplaatst op https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv-

De website www.waarstaatjegemeente.nl is continue in ontwikkeling. De indeling is op thema. Denk hierbij aan thema's als ' bouwen en wonen'. Op themaniveau kunt u nu informatie van Maashorst raadplegen en eventueel afzetten tegen andere gemeenten. Onderstaand ter volledigheid opgenomen de verplichte indicatoren. Inmiddels zijn een aantal indicatoren uit de wettelijke regeling geschrapt . Het betreft nummer 7,12,13,15 en 25.

Nummer	Taakveld (BBV)	Naam Indicator	Eenheid	Bron
1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting
6.	1. Veiligheid	Verwijzing Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt
7.				
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
10.	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
11.	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
12.				
13.				
14.	3. Economie	Functiemening	%	LISA

15.				
16.	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LIDS
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado
20	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS,RIVM)
21.	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	LISA
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut -Kinderen in Tel
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut -Kinderen in Tel
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS
25.				
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS
28.	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	CBS
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS
32.	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD
33.	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS
34.	7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS
35.	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS
36.	8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen
37.	8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS
38.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro	COELO
39.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro	COELO